

Wilhelm Busch

Jézus
a mi sorsunk

clv

Christliche
Literatur-Verbreitung e.V.
Postfach 110135 • 33661 Bielefeld

A könyv eredeti címe:

Jesus unser Schicksal

© A német kiadás jogtulajdonosa:

1967 Aussaat- und Schriftenmissionsverlag

Neukirchen-Vluyn

© A magyar kiadás jogtulajdonosa:

1993 CLV - Christliche Literatur-Verbreitung

Postfach 110135 - D-33661 Bielefeld

Fedőlapot tervezte: Gerd Meussen

Nyomta és kötötte: Elsnerdruck Berlin

ISBN 3-89397-718-9

TARTALOM

ELŐSZÓ	8
ISTENBEN HISZEK, DE JÉZUSSAL NEM TUDOK MIT KEZDENI	9
MIÉRT ÉLEK?	22
NINCS IDŐM!	33
VIGYÁZAT, ÉLETVESZÉLY!	45
MIT KELL TENNÜNK?	58
MIÉRT HALLGAT ISTEN?	70
A SZERETETHEZ VALÓ JOGUNK	84
LEHET ISTENNEL BESZÉLNI?	96
HOGYAN RENDEZŐDJÉK AZ ÉLETÜNK, HA MÁR NEM TUDUNK HINNI?	106
HOGYAN BOLDOGULJUNK AZ ÉLETTEL, HA BŰNEINK ÉS MULASZTÁSAINK ÁLLANDÓAN KÍSÉRNEK BENNÜNKET?	120
HOGYAN LEHET AZ ÉLETBEN HELYTÁLLNI, HA "A TÖBBIÉK AZ IDEGEINKRE MENNEK"?	132
MINDENNEK MEG KELL VÁLTOZNIA - DE HOGYAN?	142
NÁLAM NÉLKÜL	153
LEHETSÉGES-E BIZONYOSSÁG A VALLÁS DOLGAIBAN?	162
MAGÁNÜGY-E A KERESZTYÉNSÉG?	175
MIKOR LESZ VÉGE A VILÁGNAK?	187
ÉRDEMES-E ISTENNEL ÉLNI?	199

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ

Wilhelm Busch német igehirdető szenvedélyesen prédikálta az evangéliumot, hogy embereket vezethessen Jézus Krisztushoz. Előadásai most „Jézus a mi sorsunk” címmel jutnak el a magyar olvasóhoz, a fordításban is megőrizve eredeti formájukat, stílusukat. Kívánjuk, hogy Wilhelm Busch előadássorozata ilyen módon is sokakat segítsen a Jézus Krisztus melletti döntésre, a vele való életre és üdvösségre.

A magyar kiadó

JÉZUS A MI SORSUNK

„Jézus a mi sorsunk” — ezt választotta Busch lelkész az 1958-ban Essenben tartott nagy evangélizációja fő témájául.

Nagy örömmel szolgált Essenben, mint ifjúsági lelkész, azonkívül az evangélium szenvedélyes hirdetőjeként minduntalan úton volt. Számtalan előadásban hívta hallgatóit Jézushoz — városban és falun, Keleten és Nyugaton, Európában és világszerte.

Mennyire örült, amikor az emberek csak úgy özönlöttek előadásaira, hogy üzenetét meghallgassák! Meg volt győződve róla, hogy a Jézusról szóló evangélium minden idők legmegdöbbentőbb üzenete.

Többezres tömeg hallgatta, mégis — mint igazi lelkigondozó — mindig személyesen szólította meg az egyes embert. Ez volt igehirdetéseinek különlegessége. Magnószalagon rögzített beszédeiből készült könyvével szóljon továbbra is személyesen olvasóihoz, mint a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztus hírvivője.

„Jézus a mi sorsunk” — ez volt egész igeszolgálatának fő mondanivalója. Szeretné hallgatni? Lehetséges! Ül most gondolatban az ő szószéke elé, és hamarosan tudni fogod: „Jézus a mi sorsunk”, ez az egész világnak és a mi életünknek is fontos kérdése.

Karl-Heinz Ehring

ISTENBEN HISZEK, DE JÉZUSSAL NEM TUDOK MIT KEZDENI

Látják, az ilyen öreg lelkész, mint én, aki egy életen át a nagyvárosban szolgált, az évek folyamán állandóan ugyanazokat a megjegyzéseket hallja. Az egyik: „Hogy engedheti meg Isten mindezt?” Egy másik: „Káin és Ábel testvérek voltak. Káin agyonütötte Ábelt. Honnan vette Káin a feleségét?” Az egyik legkedveltebb szólam: „Lelkész úr, ön mindig Jézusról beszél. Ez fantasztikus! Hiszen így teljesen mindegy, hogy milyen vallású valaki. Fődolog, hogy az ember tisztelje a Magasságot, a Láthatatlant.”

Ez csak világos, nem? Ugyanezt mondta nagy honfitársam, Goethe — ő is frankfurti — : „Minden az érzés! A név csak hang és füst . . .” Hogy mi Allahot, Buddhát, sorsot vagy „Felsőbb Lényt” mondunk, az teljesen mindegy. A fő dolog, hogy egyáltalán legyen valamilyen hitünk. Fanatizmus lenne, ha pontosabban meg akarnánk határozni. Ugye, önök közül is sokan ezt gondolják? Még szinte látom magam előtt azt az idős hölgyet, ahogy mondta nekem: „Jaj, lelkész úr, maga mindig csak Jézusról beszél! Hát nem maga Jézus mondta-e: „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van? Ott mindenki elfér!” Barátaim, ez óriási becsapás!

A berlini repülőtéren, a „Tempelhofer Feld”-en történt. Mielőtt a repülőhöz mehettünk, át kellett jutnunk az útlelvizsgálaton. Elöttem állt egy úr — szinte még most is látom — olyan kétméter magas lehetett — hóna alatt nagy útitakarával, sietve nyújtotta oda útlevelét a hivatalnoknak. De az így szólt: „Egy pillanatra! Az ön útlevele lejárt!” Az úr így válaszolt: „Ugyan, ne legyen már olyan kicsinyes! Fő, hogy van útlevelem!” — „Nem! — mondta a hivatalnok határozottan — ,fő’ hogy érvényes útlevele legyen!”

Ugyanígy van ez a hittel is. Nem arra van szükség, hogy általában higgyek, vagy legyen valamiféle hitem. Így mindeki hisz. Valaki mondta a múltkor: „Én azt hiszem, hogy egy kiló marhahúsból jó húsvest lehet főzni.” Hát ez is hit, csak nagyon gyatra. Ugye megértik? Nem azon fordul meg a dolog, hogy valamiféle

hite van-e, hanem azon, hogy valódi hite legyen, olyan hite, amiből élni lehet akkor is, ha nagyon sötét lesz; ami megtart a legnagyobb kísértések között is. Olyan hite, amely elég a meghaláshoz is. A halál hitünk valóságának legnagyobb próbája!

Csak egyetlen igazi hit létezik, amellyel valóban élni és meghalni lehet, és ez: az Úr Jézus Krisztusban, Isten Fiában való hit. Maga Jézus mondta: „Az én Atyám házában sok lakóhely van.” De csak egy ajtó van Isten lakóhelyéhez: „Én vagyok az ajtó, ha valaki énrajtam megy be, megtartatik.”

Jézus az ajtó! Tudom, ezt nem szívesen hallják az emberek. Istentől órák hosszat lehetne vitatkozni. Az egyik ember így képzelem el Istent, a másik másképpen. De Jézus nem vitatéma. Azt mondom önöknek: csak Jézusban, az Isten Fiában való hit a megmentő és üdvözítő hit, amivel élni és meghalni is lehet!

Egy kis élménnyel szeretnék rámutatni arra, hogy milyen nevelésnek tartják az emberek ezt a hitet. Nyugodtan nevelhetnek rajta. Évekkel ezelőtt történt. Egyszer, amint éppen keresztülmegyek Essen városán, két férfi áll a járdán, nyilván bányászok. Amint közelebb érek, az egyik köszön: „Jó napot, lelkész úr!” Odalépek hozzá: „Ismerjük egymást?” Ekkor nevetve odaszól társának: „Ez Busch lelkész. Egész rendes fiú!” „Köszönöm”, mondom. Így folytatja: „Csak sajnós, van egy bogara!” Felháborodva csattanok fel: „Micsoda? Egy bogaram? Miféle bogaram?” Ekkor elismétli: „Valóban, a lelkész úr egészen rendes fiú! Csak folyton Jézusról beszél!” „Ember! — kiáltom örömmel — ez nem bogár! Száz év múlva maga már az örökkévalóságban lesz, és akkor minden attól függ majd, hogy megismerte-e Jézust. Tőle függ, hogy a pokolban, vagy a mennyben lesz-e. Mondja, ismeri Jézust?” „Látod”, fordul nevetve társához, „már megint kezdi.”

Hát most megint ezzel kezdem! Van egy Ige a Bibliában, amit szeretnék az elején idézni: „Akié a Fiú, azé az élet.” Ön tanult az iskolában Jézusról, de Ő még nem az öné! „Akié az Isten Fia . . . Hallja? . . . Akié! — azé az élet” — itt és az örökkévalóságban. „Akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.” Ezt Isten Igéje mondja! Ismeri ezt a közmondást: „Akinek van, annak van!” Pontosan erre utal ez az Ige is. Szeretném önt rábírní — saját érdekében —, hogy fogadja be Jézust, és adja neki az életét. Nélküle csak nyomorúság az élet!

Megmondom, miért Jézus az egyetlen kincs, és miért csak a Jézusban való hit az egyetlen valódi hit. Vagy inkább hadd fejezzem ki így egészen személyesen: el szeretném mondani önnek, miért van szükségem Jézusra és miért hiszek Benne.

1. Jézus Isten kinyilatkoztatása

Ha valaki azt mondja nekem: „Hiszek Istenben, de mit kezdjek Jézussal?“, akkor azt felelem: „Hiszen ez meggondolatlan beszéd! Isten elrejtőzködő Isten, Jézus nélkül semmit sem tudunk róla!”

Az emberek ugyan csinálnak valamilyen Istent, például „Jóistent“, aki egy becsületes németet nem hagy cserben, ha naponta csak öt pohár sört iszik. De hiszen ez nem Isten! Allah, Buddha — ezek saját kívánságaink kivetítődései. De Isten? Jézus nélkül Istenről semmit nem tudunk. Jézus azonban Isten kinyilatkoztatása. Isten Jézusban jött el hozzánk.

Egy képpel szeretném ezt önnek megmagyarázni. Képzelden el egy sűrű ködfalat. A köd elfedi Istent. Az emberek nem tudnak nélküle élni. Elkezdik hát keresni. Megpróbálnak behatolni a ködfal mögé. Így fáradoznak a vallások. Minden vallásban Istent keresik az emberek. Minden vallásban közös: eltévedtek a ködben, és nem találták meg az Istent!

Isten elrejtőző Isten. Valaki, akit Ézsaiásnak hívtak, megértette ezt, és szíve mélyéből felkiáltott: „Uram, mi nem jutunk el Hozzád. Bárcsak szétszakítanád az eget és leszállnál!” Gondolják csak el: Isten meghallotta ezt a kiáltást! Széttépte a ködöt és eljött hozzánk — Jézusban! Amikor az angyalok Betlehem mezéjén kórusban kiáltották: „Ma született nektek a Megtartó! Dicsőség Istennek a magasságban!” — akkor Isten jött el hozzánk. Jézus azt mondja: „Aki engem lát, látja az Atyát.”

Jézus nélkül semmit sem tudnék Istenről. Ő az egyetlen, akitől bizonyosságot kaphatok Isten felől! Hogy is mondhatja valaki: „Megvagyok én Jézus nélkül!”

Mindezt csak nagyon röviden mondhatom el. Pedig annyi mindent tudnék önöknek Jézusról mondani. De most csak a legfontosabb pontokat említhetem az ilyen kérdéssel kapcsolatban: „Minek nekem Jézus!”

2. Jézus Isten mentő szeretete

Ezt meg kell magyaráznom önöknek. Nemrég beszélgettem egy újságíróval, aki interjút kért tőlem és azt kérdezte: „Tulajdonképpen miért tart ilyen előadásokat?” Azt válaszoltam neki: „Azért, mert félek, hogy az emberek a pokolba kerülnek.” Erre elmosolyodott és azt mondta: „Hiszen pokol nem is létezik!” „Várja csak ki” — mondtam. — „Száz év múlva tudni fogja, hogy magának volt-e igaza, vagy Isten Igéjének. Mondja csak, félt maga már Istentől?” — kérdeztem tőle. „Nem — felelte —, hiszen a Jóistentől csak nem fél az ember.” Erre megmagyaráztam neki: „Akinak csak halvány sejtelme is van Istenről, annak meg kell értenie, hogy nincs félelmetesebb, mint Ő, a szent és igazságos Isten, bűneinek bírója. Gondolja, hogy Ő el fogja nézni az ön bűneit? Maga a „Jóistenről” beszél. A Biblia nem így mondja, hanem inkább: „Rettenetes az élő Istennek kezébe esni!”

Félt ön már Istentől? Ha nem, akkor még egyáltalán nem látja sem a szent Istennek, sem a maga bűnös életének a valóságát. Ha azonban elkezdi félni Istent, akkor ezt fogja kérdezni: „Hogy állhatok meg Isten előtt?” Azt hiszem, a mai idők legnagyobb ostobasága, hogy Isten haragjától nem félnek már. Igen, borzasztó eltompultság jele, ha egy nép már nem veszi komolyan az élő Istent és az Ő haragját a bűn miatt.

Karl Heim professzor egyszer elmondta, hogyan jutott el kínai utazása során Pekingbe. Egy hegyre vitték fel, amelynek a tetején volt egy oltár: „A menny oltára”. Megmagyarázták neki, hogy a „kiengesztelés éjszakáján” ezen a hegyen emberek százazrei vannak, akik mind lampionokat visznek. Aztán felmegy a császár is — akkoriban még császárok uralkodtak Kínában —, és hozza népe számára a kiengesztelő áldozatot. Amikor Heim professzor mindezt elmondta, így folytatta: „Ezek a pogányok sejtettek valamit Isten haragjáról és arról, hogy az embernek kiengesztelésre van szüksége.”

A művelt középeurópai még úgy véli, beszélhet a „Jóistenről”, aki boldog lehet, ha látja, hogy szépen befizetik az egyházfenntartói járulékokat! Kezdjük el inkább megint félni Istent! Hiszen mindnyájan vétkeztünk! Maga nem? Dehogynem!

Ha megtanuljuk Istent újra félni, akkor ez lesz a kérdésünk: „Hogyan menekülhetünk meg Isten haragja elől? Hol találunk menedéket?” És akkor érthetjük meg: Jézus Istennek mentő szeretete! „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön.” De nem lehet igazságtalan. Nem nézi el a bűnt. Ezért adta oda a Fiát, hogy megmentse, hogy kibékítsen.

Jöjjön velem képzeletben az ókori Jeruzsálembe. A város előtt egy domb van. Emberek ezreit látjuk ott. A sok ember feje felett három kereszt emelkedik. A bal kereszten olyan ember van, mint mi: bűnös. Jobbról is. De középen! Nézzen csak fel rá! Ott, az az ember a töviskoszorúval, az élő Isten Fia! Gerhard Pál éneké-
vel mondva:

*Ékességed, te drága,
Melytől máskor szepeg
Világ hatalmassága,
Köpés mocskolta meg.
Milyen halvánnyá váltál!
Szemed fényét, amely
Szebb volt minden sugárnál,
Ki rúttította el?*

Miért függ a kereszten? Ez a kereszt az Isten oltára. Jézus, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét, kiengeszteli Istent!

Nézz: amíg Jézust nem találta meg, addig Isten haragja alatt áll, akkor is, ha nem veszi észre, akkor is, ha tagadja. Csak az, aki Jézushoz jött, kap békességet Istentől: „Békességünknek büntetése rajta van.”

Hadd mondjak el egy kis példát. Az első világháborúban tü-
zér voltam. Védőpáncéllal ellátott ágyúink voltak. Egyszer gya-
logság nélkül álltunk egészen elől, és páncélosok támadtak meg
bennünket. Mint a jégeső, úgy hullottak a lövedékek védőpán-
céljainkra, de azok olyan erősek voltak, hogy megvédték ben-
nünket. Akkor arra gondoltam, ha csak a kezemet nyújtanám
ki a védőpáncél mögüli, szitává lőnék, és akkor elvesznék,
mert nyomorultul elvéreznék. De a védőpáncél mögött bizton-
ságban vagyok!

Látják, ilyen védelem nekem Jézus. Tudom, hogy nélküle Isten ítélete elmarasztal. Jézus nélkül nincs békeség a szívemben, akármit is teszek. Jézus nélkül nem tudok halálfélelem nélkül meghalni. Jézus nélkül az örök romlásba jutok. Van kárhozat, várja csak meg a végét! De ha Jézus keresztje mögött állok, akkor védve vagyok, mint annak idején a védőpáncél mögött. Itt tudhatom: Ő az én Megváltóm! Ő az én Szabadítóm! Jézus — Isten megmentő szeretete!

Figyeljen rám! Isten minden emberen segíteni akar. Ezért adta oda a Fiát megmentőül és kiengesztelőül! Őnért is!

Ne nyugodjék addig, amíg Isten békeségét meg nem kapja, míg meg nem menekült.

Miért kell Jézus?

3. Jézus az egyetlen, aki életünk legnagyobb problémáját megoldja

Tudja, mi az életünk legnagyobb problémája? Az idősebbek bizonyára epéjükre, veséjükre vagy valamilyen betegségükre gondolnak. Micsoda problémák! A fiatalabbaknál: „egy leány” vagy „egy fiú”. Mindenkinek van problémája. De higgye el nekem, a legnagyobb probléma életünkben, hogy bűnösök vagyunk Isten előtt!

Ifjúsági lelkész voltam évtizedeken át. Mindig újabb képeket kerestem, hogy ezt a fiataloknak megmagyarázzam.

Így szóltam hozzájuk: „Képzeljétek el, ha születésünytől fogva egy vasgyűrű lenne a nyakunk körül, és valahányszor vétkeznénk, egy láncszemet tennének hozzá. Egyetlen csúnya gondolat már egy láncszem. Szentelen voltam anyámmal? Újabb láncszem. Rosszat beszéltem másokról: még egy láncszem. Egy nap imádság nélkül, mintha Isten nem is lenne: még egy láncszem. Becstelenség, hazugság: újabb láncszem.

Gondolkozzon el rajta, milyen hosszú lehet az a lánc, amit magunk után húzunk. Értik ugye, a bűnláncot? Ilyen valóságosak a bűneink Isten előtt — még ha nem látjuk is a mérhetetlenül hosszú láncot, de cipeljük magunkkal. Sokszor felmerül bennem

a kérdés: az emberek miért nem tudnak vidámak és boldogok lenni? Hiszen jó dolguk van! És ön boldog? Nem lehet boldog! — mert a bűnláncot viseli és húzza maga után. Ezt önről nem tudja levenni sem lelkész, sem pap, de még egy angyal sem. Még Isten sem teheti félre, mert Ő igaz, és kimondta: „Amit vet az ember, azt aratja is.”

De itt van Jézus! Ő az egyetlen, aki életünk legnagyobb problémáját megoldja. Meghalt a bűneimért. Kifizette, amikor meghalt. Ezért van hatalma rá, hogy levegye rólam a bűnláncot. Ő az egyetlen, aki ezt meg tudja tenni.

Tapasztalatból szeretném önöknek elmondani: igazi felszabadulás azt tudni, hogy van bocsánat a bűneimre! Ez az életben a legnagyobb felszabadulás — hát még a halálban?! Öregek! Melyik jobb: meghalni úgy, hogy kaptunk bűnbocsánatot? Vagy cipelni magunkkal az örökkévalóságba a bűneinket!! Borzalmas!

Ismerek embereket, akik egész életükben azt mondták: „Én jó vagyok. Én igaz vagyok.” Aztán meghalnak, elengedik az utolsó emberi kezet — és rájönnek: életük hajója az örökkévalóság sötét folyóján úszik — Isten felé. Semmit nem vihettek magukkal: sem családi házat, sem bankszámlát, sem takarékbetétet — csak a bűnadósságukat. Így kerül az ember Isten elé. Iszonyú! Mégis, így halnak meg az emberek . . . De önnek nem kell így meghalnia. Jézus bűnbocsánatot ad! Ez a legnagyobb szabadítás, ami csak létezik.

Tizennyolc éves fiatal voltam, amikor megtudtam, hogy van bűnbocsánat! A lánc lehullott! Egyik énekünk mondja:

*„Bűnöd meg van bocsátva Jézus szent neve által.
Ez az élet szava, jöhetsz, bűnös haza.”*

Kívánom önöknek, hogy megtapasztalják! Jöjjenek Jézus-hoz, még ma. Ő vár minket. Mondják neki: „Uram, az életem elakadt, teli van bűnnel. Mindig titkoltam ezt, és csak jót mondtam magamról. De most eléd teszem. Most hinni akarom, hogy véred eltörli az én bűnömet.” Ez a legnagyszerűbb az életben: a bűnbocsánat.

A 17. században élt Angliában egy ember, John Bunyannak hívták. Hite miatt éveken át börtönben volt. Az emberiség történetében a legszilárdabb dolgok: az Isten Igéje és a börtönök.

A börtönben ez a Bunyan egy csodaszép könyvet írt, amely még ma is aktuális. (Zarándok Útja; magyarul is megjelent. — A Kiadó megjegyzése.) Ebben egy keresztyén ember életét szemlélteti, mint valami kalandos, egészen veszélyes vándorutat. Így kezdi:

Élt valaki Világ városában. Egyszer csak nyugtalan lett és így szólt: „Itt valami nincs rendben. Nincs békeségem. Boldogtalan vagyok. Ki kellene mennem innen.” Elmondja mindezt a feleségének. Az magyarázkodik: „Ideges vagy, üdülésre van szükséged.” De ez sem segít rajta. Nyugalansága nem szűnik meg. Egy szép napon aztán rájön: „Nincs itt segítség. Ki kell jutnom ebből a városból!” Aztán elmenekül. Vándorlása közben észreveszi, hogy batyu van a hátán. Le akarja tenni, de nem szabadul meg tőle. Minél tovább megy, annál nehezebb lesz. Eddig nem érezte ennyire ezt a terhet, természetesnek tartotta. De amikor eltávolodik Világ városától, a terhe egyre nehezebbé válik. Végül már alig tud tovább menni. Fáradtan baktat felfelé egy hegyi ösvényen, nem jut tovább, a teher túl nehéz. Az útkanyarulatnál feltűnik egy kereszt. Szinte öntudatlanul esik össze a kereszt előtt, belekapaszkodik és felnéz rá. Abban a pillanatban érzi, hogy a teher leoldódik és dübörögve legurul a szakadékba.

Csodálatosan mutatja ez be, mit élhet át az ember Jézus Krisztus keresztségénél. „Isten Bárányát látom, szemem ha feltekint, véres kereszthalálban ott szenvedni annyi kint. Két nagy csodát találok itt, S a szegény elpirít: Isten szerelmét látom én, s szívem nagy bűneit.”

Bűnbocsánat! A Megváltó kifizette adósságomat. A bűn láncát levette rólam, megszabadultam terhemtől! Ezt csak Jézus ajándékozhatja nekünk, Ő bocsáthatja meg bűneinket.

Minek Jézus? Még valamit szeretnék önöknek mondani, miért hiszek Jézusban.

4. Jézus a jó pásztor

Bizonyára mindannyian tapasztalták már, milyen végtelenül magányos tud lenni az ember és milyen üres az élet. Egyszerre megérzik: „Nekem hiányzik valami! De mi?”

Én megmondom: Az élő Megváltó hiányzik önöknek!

Eppen most mondtam el, hogy Jézus meghalt a kereszten, hogy kifizesse bűnadósságunkat. Véssék szívükbe ezt a mondatot: „A büntetés rajta van, hogy nekünk békességünk legyen.” Aztán sírba fektették. Sziklásírba. Súlyos kőlapot hengerítettek elé. És hogy egészen nyugodtak lehessenek, a római helytartó még pecséttel is lepecsételte, öröket állított oda, római légionáriusokat. Elképzelem, micsoda nagyszerű legények voltak ezek! Harcoltak a föld minden országában: Galliában (ez a mai Franciaország), Germániában (tehát Németországban), Ázsiában és Afrikában. Sebhelyek borították testüket. Ott álltak hát a reggeli szürkületben, pajzzsal a karjukon, lándzsával a jobb kezükben és sisakkal a fejükön. Római légionárius örködött a sírnál, benne meg lehetett bízni. Aztán egyszerre nappali világosság támadt. A Biblia így mondja el: „Egy angyal a mennyből féltrelokte a követ”, és Jézus kijött a sírból! Olyan hatalmas erő volt jelen, hogy a harcosok eszméletüket veszítették. Néhány órával később Jézus találkozik egy szegény lánnyal. A Biblia elmondja róla, hogy hét ördög volt benne, Jézus űzte ki őket belőle. A leány sír. Jézus közeledik hozzá, és ez a leány nem veszi el öntudatát. Ellenkezőleg. Örül, amikor felismeri a feltámadt Úr Jézust, és kimondja: „Mester!” Megvigasztalódik, mert tudja: „Jézus, a jó pásztor él és velem van!”

Látják: ezért is akarom, hogy Jézus enyém legyen. Szükségem van valakire, akinek foghatom a kezét. Engem az élet nagy, sötét mélységekbe dobott. Ültem náci börtönökben a hitemért. Voltak órák, amikor azt gondoltam: „Még egy lépés, és benn vagyok az örület sötét birodalmában, ahonnan nincs visszaút!” És akkor jött Jézus! Minden elrendeződött. Bizonyosságát adhatom.

Átélttem egy estét a fogházban, amikor elszabadult a pokol. Átmenő szállítmányt hoztak, olyan embereket, akiket koncentrációs táborokba akartak továbbítani — részben bűnözőket, részben ártatlan embereket, köztük zsidókat, akiknek semmi reményük sem volt többé a szabadulásra! Ezekre az emberekre egy szombat este rátört a kétségbeesés. Mindenki ordított. El sem tudja képzelni ezt, aki nem volt ott. Egy egész ház, tele a kétségbeesés zárkaival, ahol mindenki kiabál, dörömböl a falakon és ajtókon. Az örök idegesek, revolverekkel a mennyezetre lönek,

körbe rohangálnak, egy embert összevernek. Én a zárkában ülök és azt gondolom: „Ilyen lesz a pokol”. A helyzet leírhatatlan. Ekkor eszembe jut: „Jézus! Hiszen Ő itt van.” Elmondom önöknek, amit valóban átéltem. Halkan, egészen halkan azt mondtam a zárkában: „Jézus! Jézus! Jézus!!!” — És három perc múlva csönd lett. Értik? Hozzá kiáltottam, ezt senki sem hallotta, csak Ő — és a démonoknak távozniuk kellett. Azután hangosan énekeltem — pedig szigorúan tiltva volt: „Jézus, életnek öröme szívemnek, és üdvösségem! Jövel, Uram, várlak, karjaimba zárlak, édes reményem! Bár vész hangja harsan, a te árnyékodban nem bánt félelem, Jézus, légy velem!” Minden fogoly hallotta. Az örök egy szót sem szóltak, pedig hangosan énekeltem. Barátaim! Akkor megéreztem valamit abból, hogy mit jelent, ha valakinek élő Megváltója van.

Nekünk mindnyájunknak át kell egyszer mennünk a meghalás nagy-nagy nyomorúságán. Valaki egyszer szemrehányást tett nekem: „Ti, papok, mindig a meghalással ijesztgetitek az embert!” Erre azt feleltem: „Avval nem kell ijesztgetnünk senkit, hiszen úgymint mindnyájan félünk tőle!” Majd akkor, az utolsó óráinkban milyen jó lesz, ha a Jó Pásztor kezét foghatjuk. Erre azt válaszolják — és ez igaz is —, hogy: „A mai ember jobban fél az élettől, mint a meghalástól. Az élet borzasztó, rosszabb, mint a halál.” De olyan is létezik, barátaim, hogy már ebben az életben élő Megváltónk lehet!

Mondok még egy történetet, amit már sokszor elmondtam. Hihetetlen, de igaz. Egyszer Essenben megismerkedtem a nagypar egyik emberével, egy jókedélyű úrral: „Lelkész úr, kedves öntől, hogy a gyermekeket jóra tanítja. Itt van 100 Márka a munkájára.” Erre azt mondtam: „Na és önmaga?” „Nem, nem, lelkész úr, nekem már van saját világnézetem . . .” — Értik? Egy derék fickó, de olyan messze Istentől, mint a Hold a Szíriusztól. Egy napon eskettem. Ez gyakran kissé lehangoló az óriási, csaknem üres templomban. Jött az ifjú pár és még talán tíz ember. Kicsit magányosan ültek az óriási templomban. Az én jókedélyű nagyparos ismerősöm volt az egyik tanú! Igazán sajnáltam szegényt. Nagyon elegáns frakkban volt, kezében cilinderrel. De egyszerűen nem tudta, hogyan kell a templomban viselkednie. Látszott rajta, hogy azon töpreng, letérdeljen-e, keresztet vessen-e, vagy

mit csináljon? Na, én segitettem neki egy kicsit, elvettem tőle a cilindert és félretettem. Azután énekelünk egy éneket. Ez persze ismeretlen volt neki, de legalább úgy tett, mintha énekelne. El tudják képzelni ezt az urat? Egy férfi, aki olyan igazán a világba illik bele. Ekkor valami egészen különös történt. A menyasszony segítóm volt a gyermekistentiszteleten, és így az esküvőn 30 kislány énekel a karzaton. Édes hangjukon egyszerű gyermekdalt énekeltek, amit talán ismernek önök is: „Mert a Jézusé vagyok, arcom egyre úgy ragyog. Szívem örvend pásztorának, lelkem hívó szent szavának. Ismer engem és szeret, néven szólít, úgy vezet . . .” Mi baja van ennek a férfinak? Talán beteg? Magába roskad, kezét az arcára teszi és reszket. Gondolom magamban: „Valami történt vele. Mentőt kell hívnom?” De azután észreveszem: a férfi sír — gátlás nélkül. „Hogyne volna így nekem boldog, teljes életem? S majd, ha véget ér az élet, angyalokkal égbe térek, Hol hű Pásztorom fogad, és örök hajlékot ad.” Itt ül ez az ember, a nagy iparmágnás és sír! Egyszerre megértettem, mi történt az üres templomban. A férfi felismerte: „A gyermekeknek van jó Pásztoruk, nekem nincsen. Magányos, elveszett ember vagyok!”

Hölgyeim, Uraim! Nem lehet nagyobb dolog az életben, mint hogy elmondhassák, amit ezek a gyerekek mondtak: „Örülök, hogy Jézus Krisztus nyájához tartozom, és van jó Pásztorom.” Ez a legtöbb. Igyekezzenek, hogy elmondhassák ezt!

Miért hiszek Jézusban? Mert Ő a jó Pásztor, a legjobb barát, az én élő Megváltóm! Miért kell Jézus? Végül még valamit szeretnék mondani.

5. Jézus az élet fejedelme

Évekkel ezelőtt csendeshetet tartottam a Böhmerwaldban. Miután a fiúk elutaztak, nekem még egy napig várnom kellett, mert autóval jöttek értem. Azon az estén egy régi vadászkastélyban laktam. Valamelyik királyé volt. Most csak egy erdész lakott benne. A ház dűledezett. Nem volt villanyvilágítás, de volt hatalmas lakószoba nyílt kandallóval, tűz is égett benne. Az erdész élelem tett egy petróleumlámpát, és jó éjszakát kívánt.

Odakint dühöngött a vihar. Az eső csapkodta a ház körül álló fenyőket. Ez a legalkalmasabb hely egy jóízű rablótörténet átélésére. Kivételesen még olvasnivaló sem volt nálam. A kandalló szélén azonban találtam egy brosúrát, azt betűzgettem a petróleumlámpa fényénél. Ilyen borzalmasat még soha nem olvastam. Egy orvos tombolta ki dühét a halál ellen. Így írt oldalakon keresztül: „Ó halál, az emberiség ellensége! Most egy héten át harcoltam egy emberi életért, már azt gondoltam, átsegítettem ezt az embert a krízisen, de te vigyorogva felemelkedtél az ágy mögül, megragadtad . . . és minden hiába volt. Meg tudok gyógyítani embereket, és tudom, hogy mégis hiábavaló. Kinyúlsz értük csontkezeggel. Ó, te csaló halál! Ósellenség!” Minden oldalon csak a gyűlölet szólalt meg a halál ellen! És aztán jött a legborzalmasabb: „Te halál! Te pont! Te felkiáltójel!” „Ó, borzalom, bár csak egy felkiáltójel lennél csupán! De amikor rád nézek, akkor kérdőjellé változol, és magamtól is megkérdem: A halál a vég? Vagy nem? Mi jön utána? Halál, te szörnyű kérdőjel!”

Hát így van! Én mondom önöknek, hogy a halállal nincs mindennek vége. Jézus jól tájékoztatott ebben is, Ő mondta: „Tágas az a kapu és széles az az út, amely a veszedelemre visz, és sokan vannak, akik azon járnak. De szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz”. Itt dől el a kérdés, merre fordul a kocka. Örülök, hogy van Megváltóm, aki már itt életet ad, és Ő maga az élet és az életre visz. Ezért hirdetem Őt olyan szívesen.

Az első világháborúban hetekig Verdun alatt voltam, ahol az egyik legnagyobb csata tombolt. A frontvonalak között holttest holttesten feküdt. Egész életemen át nem tudtam megszabadulni ettől az édeskés hullaszagtól. Valahányszor hősi emlékművet látok „Hazájukért estek el” felirattal, mindig érzem a verduni hullaszagot. Ha meggondolom, hogy száz év múlva egyikünk sincs már itt, akkor megérint a halál borzalmas lehetete. Önök nem érzik?

És ebben a halálra szánt világban egyvalaki feltámadt! Ő mondja — gondolják meg —: „Én élek és ti is élni fogtok! Higgyetek énbennem! Jöjjetek énhozzám! Térjetez hozzám! Legyetek az enyéim! Elvezetlek titeket az életre!” — Hát nem csodálatos? Hogyan élhet az ember ebben a halállal teli világban Megváltó nélkül, aki az élet, és örök életre visz!?

Régi levelet olvastam a napokban, amit Karl Heim professzor nyomtatott ki. Egy keresztyén katona levelét, aki a második világháborúban a fronton esett el. Körülbelül így szól: „Szörnyűséges körülöttünk minden. Amikor a rakéták megszólalnak, pánikba esünk mindnyájan! És a hideg! Meg a hó! Iszonyatos! De én nem félek. Ha el kell esnem, az csodálatos lesz! Akkor egy lépéssel a dicsőségben vagyok. Elcsendestül a roham — és én látom Uramat színről színre, és az Ő ragyogása körülvesz. Nem tiltakozom az ellen, hogy itt essem el.” Nem sokkal ezután elesett. Amikor ezt olvastam, arra kellett gondolnom: „Milyen nagyszerű, hogy ez a fiatal férfi nem fél a haláltól, mert ismeri Jézust!”

Igen, Jézus az Élet Fejedelme. Ő az övéinek az örök élet bizonyosságát adja!

Egy lipcsei egyházi gyűlésen fogadás volt a tanácsházán. A hatóságok és az egyház vezetői találkoztak. Aztán beszédek mondtak, lehetőleg minden elkötelezés nélkül, hogy egymást meg ne bántásák. A befejező beszédet Heinrich Giesen tartotta, a német evangélikus egyház akkori főtitkára. Nem felejttem el, ahogy Heinrich Giesen felállt és azt mondta: „Azt kérdik tőlünk, uraim, hogy milyen emberek vagyunk? Egy mondattal felelek: Olyan emberek vagyunk, akik így imádkoznak: 'Istenem, add, hogy higgyek, és majd a mennyben lehessenek.'” Ezzel leült. Döbbenetes volt, az emberek egyszerre megrendültek.

Paul Gerhardt a harmincéves háború idején énekelt így:

*„És bár tovább élek még ezen a világon,
Maradni nem kívánok, ez idegen sátor.
Azon az úton járok, amely hazámba visz,
Ott Atyámat meglátom, szívem csak Benne hisz.”*

Kívánom önöknek, hogy ilyen szívvel járhassanak e világ útjain.

Miért van szükség Jézusra? Minden, de minden attól függ, hogy megismerjék Őt.

MIÉRT ÉLEK?

Erről van tehát szó: miért élek? Vagy: mi célból vagyok a világon? Vagy: mi az életem értelme?

Egyik nap felhívott Essenben egy iparmágnás rendkívül izgott hangon: „Lelkész úr, jöjjön!” Odaszágułdok. Ezekkel a szavakkal fogad: „A fiam agyonlőtte magát!”

Ismertem a fiút. Egyetemi hallgató volt. Mindene megvolt, amit csak kívánt. Egészséges volt, szép, fiatal és gazdag. Már régóta saját kocsiján járt. Nem is bonyolódott semmiféle lehetetlen helyzetbe. Ez a fiatal férfi golyót lőtt a szájába! Egy hátrahagyott levélben csak ennyit írt: „Nem látom be, mi értelme lenne tovább élnem. Ezért véget vetek értelmetlen életemnek.” Megrázó!

Látják, milyen félelmetesen fontos, hogy megtaláljuk az életünk értelmét? Azért olyan rendkívül fontos, mert csak egy életünk van! Elgondolkoztak-e már rajta, mit jelent az, hogy csak egy életünk van?

Amikor még iskolába jártam, nem nagyon értettem a matematikát. Az én megoldásaim iránt tanítóm is kevés megértést tanúsított. Matematika példáim elkészítése után sokszor piros tintával kente össze a füzetemet, annyira félreismerte „újszerű megoldásaimban” rejlő tehetségemet. Borzalmas volt ránézni a füzetemre. Az ilyen füzetet gyakran megsemmisítettem, mielőtt még betelt volna, és újat vettem, tisztát, szépet. Így újat tudtam kezdeni. Ugye, jó lenne, ha az étellel is ezt tehetnénk? Higgyék el: emberek milliói gondolnak majd erre a halál órájában: „Bárcsak újra kezdhethném! Mindent másként tennék.”

Egy füzetet meg lehet venni és újat kezdeni — de az életet nem. Csak egyetlen életünk van! Milyen félelmetes, ha azt elrontottuk, ha rosszul éltünk! Csak egy életünk van! Ha azt eljátszottuk, akkor örökre eljátszottuk. Ez teszi halálosan komollyá mindazt, amit önöknek mondani akarok.

Ma reggel egy nagy tehéncsorda vonult el szállodám előtt. Éppen előadásommal foglalkoztam, és arra gondoltam: „Milyen

boldogok ezek a tehenek, ezeknek nem kell arra gondolniok, miért is élnek ezen a világon. Feladatuk világos: tejet adnak és aztán marhahúst szolgáltatnak.” Ugye megértik? Az állatnak nem kell gondolkoznia az élet értelmén. Ebben különbözik az ember az állattól. De az a borzasztó, hogy egy tömeg ember úgy él és végül úgy hal meg, hogy soha nem kérdezte: „Miért is élek tulajdonképpen?” Nem különböznek az állattól, nagyon hasonlítanak hozzá. Az embert az teszi emberré, hogy megkérdezi: Minek vagyok itt? Miért vagyok ember? Miért élek?

1. Felületes és elhamarkodott válaszok

Nos, kedves barátaim, rengeteg felületes és elsietett válasz létezik erre a kérdésre: Miért élek? Sok évvel ezelőtt, 1936-ban, tehát már a hitleri időkben egy sereg felületes és elsietett választ kaptam egyszerre. Münsteri diákok kértek, hogy beszéljek nekik erről a témáról: Mi az életem értelme? Aztán mindjárt ki is jelentették, hogy nem előadást szeretnének hallani, hanem vitatkozni akarnak velem erről a kérdéstről. „Jó — mondtam — akkor mindjárt kezdjék is el! Mi az élet értelme? Miért élek?”

Persze, mivel — mint említettem — a hitleri birodalomban voltunk, rögtön fölállt egy fiú és megmagyarázta: „Én a népemért élek. Ez éppen olyan, mint a levél és a fa. A levél semmit sem jelent, a fa mindent. Én a népemért vagyok itt.” Erre azt feleltem: „Szép! És minek van a fa itt? Minek van a nép itt?” Szünet! Ezt ő sem tudta. Értik? A tulajdonképpeni kérdés nem nyert feleletet, csak háttérbe szorult. Erre azt mondtam nekik: „Kedveseim! Nem szabad olyan válaszokat adniok, amivel a kérdést csak háttérbe szorítják!”

„Nos, mi az életem értelme? Miért élek?” — kérdeztem újra. Erre egy másik fiú magyarázni kezdte: „Azért vagyok a földön, hogy kötelességemet teljesítsem.” „Ember” — mondtam — „hiszen éppen az a kérdés, hogy mi az én kötelességem. Én kötelességemnek tartom, hogy magának Isten Igéjét hirdessem. Mathilde Ludendorff azt tartja kötelességének, hogy Isten létezését tagadja. Mi az, hogy kötelesség?” Egy magas állású tisztviselő egyszer azt mondta nekem: „Lelkész úr, csak úgy egészen

bizalmasan mondom, egész nap aktákat másolok, de ha ezek mind elégnének, a világ akkor is tovább folya. Szenvedek, hogy alapján véve ilyen hiábavaló munkát végzek.” Mi az, hogy kötelesség? A Harmadik Birodalomban SS-tisztek ezrei százezreket gyilkoltak meg. Amikor törvény elé állították őket, kijelentették: „Mi a kötelességünket teljesítettük. Ezt parancsolták nekünk.” Gondolják önök, hogy az az ember kötelessége, hogy másokat kivégezzen? Nem hiszem. Azt mondtam tehát a diákoknak: „Hiszen éppen az a kérdés, hogy mi a kötelességem. Ki tudja ezt nekem megmondani?” Itt megint elakadtunk.

Most már jobban elgondolkoztak a fiatalurak. Aztán felállt egyikük, és büszkén mondta: „Én régi nemesi családból származom. Őseimet 16 nemzedékre át ki tudom mutatni. Ősök hosszú sora. Nem jelent-e élettartalmat és életfeladatot, ezt a sort méltóképpen folytatni?” Erre csak azt tudtam felelni: „Ember! Ha nem tudja, minek élt a 16 nemzedék, akkor nem érdemes egy tizenhetediket sem hozzáfűzni!”

Értik? Olyan sok a felületes és elsietett válasz. Nálunk sokszor találhatók az újság halálozási hírei fölött ilyen borzasztó versikék: „Csak munka volt az életed. Sohasem gondoltál magadra. Csak a tiedért munkálkodni, ez volt legfőbb kötelességed.” Ismerik ezt? A falra mászom tőle, ha ilyet olvasok. Úgy gondolom: „Egy lónak megfelelő gyászjelentés.” Hát nem? Egy lónak dolgoznia kell. De nem hiszem, hogy az ember csak azért van a világon, hogy gürccöljön. Hiszen ez elszomorító volna. Akkor legjobb lenne tíz éves korunkban véget vetni az életünknek, ha csak ez lenne az életünk értelme: „Csak munka volt az életed . . .” Hiszen ez félelmetes! Nem, ez sem az életünk értelme.

Egy másik diák a következőket mondta: „Nézze, én orvos akarok lenni. Nem szép életfeladat emberi életeket megmenteni?” Erre azt feleltem: „Jó. De ha nem tudja, hogy minek él az ember, akkor nincs semmi értelme annak, hogy megmentsen emberi életeket. Akkor inkább adjon egy injekciót az embereknek, hogy meghaljanak.” Kérem, értsék meg jól, és ne úgy adják majd tovább, hogy én azt mondtam: injekciót kell adni az embereknek, hogy meghaljanak! Úgy értettem, hogy nem ez a végső válasz az élet értelmére vonatkozó kérdéseinkre.

Megrendítően tárult fel előttem akkor — hiszen csupa egyetemi hallgató között voltam — hogyan él napjainkban még a művelt ember is, anélkül, hogy fogalma lenne róla, miért is él ezen a világon.

Csak közbevetőleg: Talán kicsit bosszankodnak beszédstílusomon. Természetesen tudok pallérozott mondatokat is gyártani, sok idegen kifejezéssel, de akkor egy félóra múlva biztosan elalszanak. Mivel azonban ettől borzasztóan félek, ezért inkább úgy beszélek, ahogy az utcán szokás. Világos? Köszönöm!

Látják? Ha mindezt átélte az ember — én csak utaltam rá —, akkor azt feleli, amit nekem a hallgatók Múnsterben mondtak: „Az életnek semmi mélyebb értelme nincs. Pusztán véletlen, hogy megszülettem, semmi céloom nincs. Ezért csak egyet tehetünk: élvezzük az életet, ahogy csak telik tőlünk.” Talán ez a legnagyobb kisértés, ami az emberre támadhat, ha erre gondol: „Értelmetlen az életem. Ha szüleim nem házasodtak volna meg, én meg sem születtem volna. Pusztán véletlen, hogy itt vagyok. Alapjában véve teljesen értelmetlen az életem.” Akinek nehéz élete van, ilyenkor közel van az öngyilkossághoz. „Minek éljek tovább? Ha minden csak véletlen és értelmetlenség, akkor inkább véget vetek az egésznek!” Tudják, hogy Nyugat-Németországban az öngyilkosok száma felülmúlja a közlekedési balesetek áldozatainak számát? Tudják, az öngyilkosok 50%-a fiatal ember, 30 éven aluli? Ez a mi időnk megrázó vallomása! Nem látjuk már az élet értelmét!

Sokszor beszéltem panaszkodó emberekkel. „Értelmetlen az életem. Eldobom! Vagy belevetem magam a szórakozásba és az élvezetekbe — vagy öngyilkos leszek.” Ilyenkor megkérdeztem: „De ha mégis van értelme, és ön úgy élte le, mintha nem volna? Mi lesz akkor a végén?”

A Bibliának egyik Igéje át- meg átjárja az embert: „Elvégzett dolog, hogy az emberek meghaljanak, azután az ítélet.” Látják? Ezt az Igét ismerve komolyan meg kell hogy kérdezze az ember: „Miért élek?” Csak nem halhatunk meg úgy, és nem mehetünk az ítéletre, hogy életünk értelmét eljátszottuk! Érthető most a kérdésem? Akkor egy lépéssel tovább megyek.

2. Ugyan ki adhat választ?

A kerek világon ugyan kicsoda tud nekem választ adni arra a kérdésre, hogy miért élek? Kicsoda? Az egyház? Nem! A lelkész? Nem! Ő ugyanolyan helyzetben van, mint maguk. A professzorok? A filozófusok? Ők sem tudnak válaszolni erre a kérdésre: miért élek? Csak egy valaki tudja nekünk megmondani, hogy miért élünk: Az, aki bennünket életre hívott, aki teremtett — Isten!

Hadd említsek egy egészen buta példát. Egyik nap bemegyek egy lakásba, ahol egy ügyes fiú drótokkal, lámpácskákkal barkácsol valamit. Megkérdézem: „Ember, mit építesz? Valami pokolgépet? Mi lesz ebből?” Megmagyarázta, de be kell ismernem, nem értettem meg, csak arra gondoltam: „Senki más nem tudja, mi lesz ebből, csak az, aki csinálja, ő tudja megmondani, mi lesz belőle és hogy miért csinálja.”

Így vagyunk mi is az étellel: Csak aki minket teremtett, az tudja megmondani, miért teremtett. Azaz, erre a kérdésre: miért élek, csak kijelentés által kaphatunk választ. Isten kell, hogy megmondja nekünk. Ha eddig nem olvastam volna a Bibliát, akkor ez a kérdés vinne a Bibliához! Én nem bírnám ki tovább, ha nem tudnám, hogy miért vagyok ezen az átkozott világon. Ez a szó „átkozott világ” túl kemény önöknek? Nos, ezt a Bibliából veszem. Ha egyszer egy fél évig együtt lennének egy nagyvárosi lelkésszel, akkor tudnák, mire gondolok: ez a világ rettenetes átok alatt van. Én nem bírnám ki, hogy benne éljek, ha Isten kijelentésében nem kapnék választ.

Isten válaszol az élet értelmére vonatkozó kérdésünkre: a Bibliában. Ezért olyan fontos a Biblia. Ismerek embereket, akik büszkén mondják: „Ugyan már, csak nem olvassuk a Bibliát!” Akkor azt válaszolom: „Írásba adhatom, hogy még sohasem gondolkoztak komolyan ezen a kérdésen: »Miért élek?«!” De hát a butaság nagyon elterjedt betegség — és ha fájna, akkor a világot ordítás töltené be. Meg akarom mondani önöknek a Biblia válaszát egy mondatban: Isten azért teremtett bennünket, hogy az Ő gyermekeivé legyünk!

Ahogy egy apa szívesen látja meg önmagát a fiában, Isten az embert „a maga képére” teremtette. Isten azt akarja, hogy gyer-

mekei legyünk, akik Vele beszélnek — akikkel Ő beszélhet, akik szeretik — és akiket Ő szeret. Imádkozik ön egyáltalán? Milyen keserű egy apának, ha a fia évekig nem szól hozzá! Aki nem imádkozik, nem beszél mennyei Atyjával! Látják: Isten szeretné, hogy gyermekei legyünk, akik beszélnek Vele, akiket szeret, — és akik Őt szeretik. Ezért vagyunk a világon! Értsenek meg jól: nem egyházzól, dogmákról, vallásról és egyebekről beszélek, hanem az élő Istenről. Ő ezért teremtette önöket is, hogy gyermekeivé legyenek! Azzá lettek már?

Most egy lépéssel tovább kell mennem: Isten gyermekeivé kell lennünk — de természetünk szerint nem vagyunk Isten gyermekei. A Biblia elején olvassuk: „Isten a maga képére teremtette az embert.” Aztán egy nagy katasztrófáról ad hírt a Biblia. Az embert Ő teljes szabadságra teremtette, és — íme, az ember Isten ellen dönt! Eszik a gyümölcsből, és ezzel kijelenti: „Független akarok lenni! Tudok Isten nélkül is élni!” Értik ezt? Ádám sohasem kételkedett abban, hogy Isten létezik, de függetlenítette magát tőle. „Életemet magam irányítom.”

Ezzel kapcsolatban egy történetet szeretnék elmondani. Megkérdezett egyszer egy férfi az utcán: „Busch lelkész, ön mindig Istenről beszél, de én nem látom Őt. Mondja csak, hogy találhatom meg Őt?” Erre azt feleltem neki: „Figyeljen jól ide! Képzeld el, hogy létezik egy időgép, amelyet évezredekkel előre és hátra beállíthatnánk. Ezzel az időgéppel tehát az emberiség kezdetére mennék. Egyik este sétálni indulnék a Paradicsom kertjében. Hiszen ismeri a bűnbeesés történetét? Nos, itt találkozom egy bokor mögött Ádámmal, az első emberrel. „Jó estét Ádám!” — köszöntöm őt. „Jó estét Busch lelkész!” viszonzozza ő. „Csodálkozol, hogy engem látsz?”, kérdezem és megmagyarázom neki: „A világszínház kulisszáinak eltolódása következtében tévedésből ide, a Paradicsomba jutottam.” „Igen” — mondja ő — „és min töröd a fejedet?” Erre azt felelem Ádámnak: „Tudod, éppen azon a kérdésen gondolkozom, amit egy férfi tett fel nekem, és pedig, hogy hogyan találhatom meg Istenet?” Hangosan nevetve magyarázza erre Ádám: „Hiszen nem az a probléma, hogyan találhatom meg Isten! Hiszen Ő itt van! Legyél csak őszinte, Busch lelkész, nektek sokkal inkább az a fontos, hogyan szabadulhatnátok meg tőle! Ez a nehéz, tőle megszabadulni.”

Igaza van Ádámnak? Isten itt van! Meg lehet Őt találni! De nem lehet tőle megszabadulni! Ha az utolsó 300 év történetét vizsgálom: mit tusakodtak, hogy megszabaduljanak tőle! De nem sikerült!

Barátaim! Alapjában véve önök is mindannyian hiszik, hogy van Isten, de nem tartoznak hozzá. Úgy tesznek, mint a legtöbb ember: az Isten-kérdést jégre teszik. Nem tagadják, de nem is akarják Őt. Nem ellenségei Istennek, de nem is barátai. Így marad megoldatlan az élet legnagyobb kérdése.

Egy svájci orvos azt állítja a könyvében: Ha az ember nem oldja meg élete legnagyobb kérdéseit, akkor lelki sebet, traumát kap. Aztán így folytatja: Mi itt Nyugaton Istenre nézve vagyunk betegek. Nem tagadjuk Őt, de nem is vagyunk az Ővéi, sőt nem akarjuk Őt. Ezért vagyunk betegek Istenre nézve! — Én is egyetértek ezzel!

Mindenütt azt hallom: a modern embert nem érdekli Isten. Ilyenkor így válaszolok: „Akkor a modern ember nagyon nagy bajban van. És mivel én is modern ember vagyok, érdekel ez a kérdés. Nem tartom magam elavultnak. De nagyon súlyos baj, ha a modern embert nem érdekli komolyan a lelke megváltása!”

Megpróbálok egy egészen egyszerű példát alkalmazni: képzeljenek el maguknak egy szakácsinast. Egyik nap kijelenti a főnöke: „Ezt egyáltalán nem érdekli a főzés.” Kérdezem: „Hát mi érdekli őt?” Erre azt feleli a főnök: „Hanglemezek és lányok.” — „Igen”, mondom én, „akkor mostantól fogva csak hanglemezekről és lányokról kell, hogy beszéljen vele.” „Á, dehogy”, mondja a főnök, „ha a fickót nem érdekli a főzés, akkor elhibázta a hivatását!”

Értik önök? A mi hivatásunk az, hogy Isten gyermekei legyünk. És ha a modern embert ez nem érdekli, akkor mint ember, elhibázta a hivatását. Akkor semmi értelme sincs vele minden lehető és lehetetlen dologról beszélgetni, ami őt esetleg érdekli. Ehelyett újból és újból azt fogom neki mondani: maga csak akkor kezd ember lenni, amikor az élő Isten gyermekévé lesz!

3. Isten válasza a kérdések kérdésére

Ismétlem: természettől nem vagyunk Isten gyermekei, de azért vagyunk a világon, hogy Isten gyermekeivé legyünk. Ennek az

érdekében valaminek történnie kell az életünkben. Előadásomnak célja, hogy ezt elősegítsem. Nem azért vagyok itt, hogy önöket egy kicsit szórakoztassam, hanem hogy arra segítsek néhány embert, akik megnyitják a szívüket, hogy megtalálják életük értelmét. Ó, bárcsak sikerülne!

Tehát nem vagyunk Isten gyermekei, nem szeretjük Öt, áthágjuk parancsolatait, nem törődünk Vele, nem imádkozunk — legfeljebb ha bajban vagyunk, akkor meghúzzuk a vészféket. Ezért a kérdések kérdése ez: „Hogyan lehetek az élő Isten gyermekévé?” Most legszívesebben papírt, ceruzát osztanék szét és kérném, írják fel rá: mit gondolnak, hogyan? Egyesek talán azt mondanák: „Ha jó ember vagyok.” A többiek: „Ha mégis hiszek az Úristenben.” Mindez nagyon kevés. Továbbra is a kérdések kérdése marad: hogyan leszek az élő Isten gyermekévé?

Erre a kérdésre én is csak kijelentés által felelhetek. Isten maga mondja meg, hogyan fogad el gyermekének. Még egy lelkész sem találhatja ki magától, hogyan. A Biblia egészen világos feleletet ad: Csak Jézus által! Barátaim, ha Jézusról beszélek, a szívem hangosabban dobog, a pulzusom gyorsabb, akkor életem fő témájához értem! Ha Isten gyermeke akarok lenni, ez csak Jézus által lehetséges.

A Biblia egyik Igéjét szó szerint így fordíthatjuk le: „Jézus Isten világából jött erre a világra”. Ma folyton azt mesélik, hogy a Bibliának elavult, túlhaladott világképe van. Fent van a menny, lent a föld. — Ostoba beszéd! A Bibliának nem is ez a világképe. Sőt inkább ezt mondja Istenről: „Minden oldalról körülzártál engem.” Ez egészen más. Értik? Még ha a föld alá menekülnék, akkor is ott lenne Isten. Modern szóval ma így mondanánk: „a dimenziók világképe” ez. Mi három dimenziós világban élünk: hosszúság, szélesség, magasság, de ennél több dimenzió van. Isten egy másik dimenzióban van. Egészen közel van, egy tenyérnyire. Önökkel jár! Láttá önöket istentelen útjaikon. De mi nem tudjuk áttörni a falat ehhez a másik dimenzióhoz, csak Isten tudja áttörni. És Isten áttörte a falat: Jézusban hozzánk jött!

Az Újszövetség azt írja Jézusról: „A sajátjába jött — hiszen a világ az Övé — és az övéi nem fogadták be Öt!” A mai napig ez az evangélium története: Jézus jön, és az ember becsukja előtte az ajtót. „Az övéi közé jött, és az övéi nem fogadták be Öt.”

Tulajdonképpen itt pont következnie, tulajdonképpen itt vége lehetne Isten törődésének az emberrel! De sajátságos, hogy mégis tovább szól: „Valakik pedig befogadták Őt, hatalmat adott azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek.” Így lesz tehát az ember Isten gyermekévé, hogy Jézust befogadja! Ön kinyitotta-e már az élete ajtaját Jézusnak? „Valakik pedig befogadták Őt, hatalmat adott azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek.”

Fiatal tiszt voltam az első világháborúban, távol Istentől, amikor ez megtörtént velem, amikor ezt felfedeztem, és életemet kinyitottam Jézusnak, befogadtam Őt. Ez egész előző életemet semmivé tette, de soha egy pillanatra sem bántam meg. Jézusért nehéz utakon jártam. Jézusért börtönbe vetettek, sok nyomorúságot szenvedtem Érte. De ha száz életem lenne, első pillanattól kezdve, amint gondolkozni tudnék, ebbe az Igébe fogódnék: „Valakik pedig befogadták Őt, hatalmat adott azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek.” Így kapott értelmet az életem, amikor Isten gyermekévé lettem! Egészen mindegy, hogy mi vagyok: lelkész-e vagy utcaseprő, vezérigazgató vagy lakatos, háziasszony vagy tanítónő, életem értelmet kap abban a pillanatban, amikor Isten gyermeke vagyok. Tehát: Jézust kell befogadniok! Akkor megtalálnák életük értelmét! De csak akkor!

Nagyon érdekes megfigyelni ilyen szempontból az Újszövetség embereit. Ott szó van egy asszonyról, akinek borzalmasan értelmetlen volt az élete: Mária Magdaléna volt ez. Az Ige arra utal, hogy „hét démon szállta meg”. Ismerek olyan embereket, akikben tizenkét démon van. Szörnyű élet lehetett! Ösztönök megköttözött rabja volt. Szünetelt attól, hogy milyen értelmetlen az élete. Akkor bejött Jézus az életébe, a Megváltó, az Isten Fia, és kiűzte belőle a démonokat. Ő meg tudja ezt tenni! És megteszi! Attól a pillanattól fogva ez az asszony az Úr Jézusé. Élete nem értelmetlen többé. És akkor átéli, hogy Jézust keresztre feszítik és meghal. Elfogja a rémület: „Most újra a régi, értelmetlen élet kezdődik.” A harmadik nap reggelén Jézus keresztre feszítése után, Jézus sírjánál térdel, és zokog. Üres a sír, a szikla elhengerítve! Igen, még a holttest sincs már ott. Ezért sír. Megértem ezt az asszonyt. Ha ma elveszíteném Jézust, azt jelentené, hogy az értelmetlenség szakadékába zuhannék. Megértem őt. Ezt gondolta: „Nincs többé a Megváltó, életem újra értelmetlen lett.”

Akkor hirtelen hangot hall maga mögött: „Mária!” Megfordul — látja Őt: Jézust, a feltámadottat. Szinte látom magam előtt, hogy hullanak szeméből a boldogság és öröm könnyei — a legyőzött kétségbeesés sírása volt ez. „Mester! Uram!”

Ez az asszony mutatja meg: Nem kell bölcs filozófia ahhoz, hogy életünk értelmének kérdésére választ kapjunk. A legegyszerűbb ember előtt is világossá lehet: „Életem értelmetlen! Miért is élek?” De amint ez a Mária Magdaléna befogadta Jézust, megoldódott számára az élet értelmének kérdése. Az élő Isten gyermekévé lett, és világosság, mély, nagy cél ragyogott fel neki.

Ezért kérem önöket: Fogadják be Jézust! Ő vár! Ha hazamennek, beszélhetnek Vele. Nagyon közel van. Nagyszerű lenne, ha egyszer így szólítanák meg Őt: „Uram Jézus, életem értelmetlen. Jöjj, ahogyan Mária Magdalénához is jöttél!”

Az azonban bizonyos, hogy amikor Jézust befogadom, nagy forradalom kezdődik az életemben: az Ő halálában részt kapok, régi emberem meghal. Feltámadhatok Vele egészen új életre, mint Isten gyermeke. Szellemét adja, egyszerre másként gondolkodom, más lesz az ízlésem. Ezt önök is megtapasztalják. Csak fogadják be Jézust! De már most megmondom: ha Jézust befogadják, új egzisztenciájuk lesz. Isten gyermekének lenni nemcsak a gondolkozás megváltozását jelenti, hanem teljesen új létalapot kapnak.

Élt Westfáliában a múlt században egy Rahlenbeck nevű cipész, akit csak „a pietista cipész”-nek neveztek, mert nagyon komolyan követte Jézust. Erőteljes és áldott ember volt. Egy nap meglátogatta őt egy fiatal lelkész. Rahlenbeck így szólt hozzá: „Lelkész úr, az ön teológiai tanulmányai még nem garantálják, hogy ön Isten gyermeke. El kell fogadnia a Megváltót!” Erre azt mondja a lelkész: „Igen, van nekem Megváltóm. Sőt, még egy kép is van Róla, ott lóg a dolgozószobámban.” Erre azt feleli az öreg Rahlenbeck: „Igen, a falon egészen békés és nyugodt a Megváltó. Ha azonban a szívébe és az életébe engedi, akkor lesz csak ott felfordulás!”

Kívánom önöknek, hogy ezt a nagyszerű felfordulást átéljék, amikor a régi meghal, és amikor mint Isten gyermekei dicsérik a mennyei Atyát, mert tudják, miért élnek ezen a világon: azért, hogy mint Isten gyermekei, tettel, szóval és gondolattal tiszteljék a mennyei Atyát.

Amit itt önöknek elmondok, az nem valami vallásos hobby, nem egy lelkész ötlete, hanem élet és halál függ tőle, örök élet vagy örök halál.

Az Úr Jézus mondja: „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek. Ha valaki meghallja szavamat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz.” Nekünk is ezt mondja Jézus: „Íme, itt állok életed ajtaja előtt. Nyisd ki! Értelmet adok életednek!”

Egyszer egy öreg bányász jött hozzám és ezt mondta: „Beszél-nem kell önnel, lelkész úr!” Hetven éves volt és elmesélte: „17 éves koromban voltam egy evangélizáló összejövetelelen. Észrevettem, hogy Jézus kopogtat nálam. De azt mondtam magamban: 'Ember, ha ezt komolyan veszed, minden barátod ki fog nevetni. Ez lehetetlen.' És elfutottam. Most pedig öreg vagyok, elmúlt az életem, és már tudom, hogy hamis úton jártam, mert abban az órában nem nyitottam ki az ajtót.”

Barátaim! Egyetlen életünk van, és ezért életfontosságú ez a kérdés: Miért élek? Isten világosan felelt erre a kérdésre a megfeszített és feltámadott Jézusban. Most ez a Jézus áll itt és kopogtat ajtajukon. Nyissák ki életüket — soha nem fogják megbánni!

NINCS IDŐM!

Amikor evangélizációra hívogatnak így: „Jöjjön, hallgassa meg Busch lelkészt!”, a leggyakoribb válasz ez: „Nincs időm!”

Egy üdülőben történt. Ebédnél idősebb férfi ült velem szemben, jól megértettük egymást. „Igazi élvező típus!” — gondoltam, amikor láttam, micsoda örömmel fogyasztja az ételeket ez a derék ember, vagy milyen kényelmesen ül a napon és bámulja a tájat. Egyre jobban bántott, hogy beszélgetéseink mindig csak felszínes dolgok körül forogtak. Hát mi rossz volt ebben? — kérdezheti valaki. Nos, én meg vagyok róla győződve, hogy Isten a legnagyobb valóság, és egész életem megváltozott, amikor megtudtam, micsoda hatalmas dolgot tett Isten: annyira szerette a világot, hogy Fiát adta, hogy akik benne hisznek, el ne vesszenek, hanem örök életük legyen. Félelmetes, ha egy ember nem veszi tudomásul Istennek ezt a szabadítását! Nyilván ez volt a helyzet asztaltársammal is. Hogy érzi majd magát, ha Isten egyszer a színe elé hívja őt?! Egyik délben átadtam neki egy kis könyvecskét, amit korábban írtam: „Kérem, olvassa el, Istennel átélt tapasztalataimat mondom el benne. Jó lesz, ha elgondolkozik rajta.” — Mi történt? A férfi szívélyesen megköszönte. Aztán így szólt: „Most üdülni akarok, de talán otthon hozzájutok, hogy elolvassam.”

Félretette a könyvecskét. Szomorú lettem. Ennek az embernek soha nem lesz több ideje, mint itt az üdülőben. Nem akart időt hagyni Isten számára! Veszélyes így bánni Istennel. Ezért kell erről a témáról is beszélnünk.

1. Sajátságos tényállás

Miért is nincs időnk? Szeretném először egy tényre figyelmissé tenni, amit nem értek, és senki nem tudja megmagyarázni. — Látják? Ha száz évvel ezelőtt egy stuttgarti kereskedő üzletet akart kötni esseni emberekkel, a postakocsival öt napig kellett

utaznia oda és öt napig vissza. Tíz nap az utazásra és talán kettő a tárgyalásokra. Majdnem fél hónapot szánt rá. Ma a kereskedő telefonálhat, már nem is a postahivatalon át, hanem közvetlen tárcsázással, tehát tizenkét napot megtakarított. De ha ma megnézem a kereskedőket, egyiknek sincs tizenkét nap fölöslege, ellenkezőleg! Mindegyik azt mondja: „Nincs időm!” Hogy van ez?

Amikor régen, gyermekkoromban nagyszüleimhez mentem a sváb havasokba, az világutazás volt Elberfeldből Urachba. Ma van expressz, amivel ezt az utat öt óra alatt megtehetjük. Sok idejüknek kellene lenni az embereknek! Régen hatvan órát, és még többet is dolgoztak hetenként, ma sok helyen csak 40 órát. És senkinek nincs ideje! Hogy lehet ez?

Vagy: ma az egész élet arra van beállítva, hogy mindent leegyszerűsítsenek. Anyám naponta négy fejezetet olvasott a Bibliából, és volt ideje mindenkiért imádkozni. Pedig akkor még nem volt mosógép vagy konyhai robotgép. Nyolc gyermekről kellett gondoskodnia, nem volt még műszálás fehérnemű, a harisnyát is stoppolni kellett. Mégis volt ideje, hogy naponta négy fejezetet olvasson el a Bibliából! Önnek van erre ideje? Azt mondja, nincs? De hogy lehet ez?

Ugye megértik? Minden arra irányul, hogy az idővel takarékoskodjunk, és senkinek sincs ideje. Ön meg tudja ezt magyarázni? Én sokat gondolkoztam rajta, de nem tudom megérteni. Csak egy magyarázat lehet — ezt az emberek hallani se akarják, de én nem tudok mást —, a háttérben áll valaki és hajszol! Valaki gondoskodik róla, hogy ne legyen ideje az embernek; aki — mint az idomító a cirkuszban — szüntelenül csattogtatja az ostort, és az embereket hajszában tartja! Pontosan ezt mondja a Biblia: Igen, van valaki, és ez az ördög. Most ez a kérdés merül fel: „De hát van ördög?” Én megmondhatom: Igen, van! Ő „a sötétség fejedelme”!

A múltkoriban azt magyarázta nekem egy ember, hogy neki „elege van a keresztyénségből”. Ezt feleltem: „Micsoda becsapás! Önt az ördög tartja hatalmában! Ő készíti ki magát.” Mosolyogva mondta: „Ördög! Hát van ördög?”

A Biblia elmond egy történetet. Jézust az ördög egy nagyon magas hegyre viszi, ahonnan tág kilátás nyílik. Az ördög elhúzza a függönyöket, és Jézus szellemben látja a világ birodalmait és

azoknak dicsőségét. Az ördög pedig ezt mondja neki: „Mindezt odaadom neked, ha leborulsz és imádsz engem, mert nekem adattott, és annak adom, akinek akarom.” Ez az egyik hely a Bibliában, ami nagyon megragad engem, mert az Úr Jézus nem mond ellent az ördögnek. Érvényben hagyja, hogy az ördög uralja a földet.

Mondom önöknek: az ember vak és meggondolatlan, ha nem fogja fel, hogy létezik a sötétségnek ez a hatalma. Hogyan tudnánk másként megérteni a világot? Csak néhány dolgot említek:

Azokra az emberekre gondolok elsősorban, akik valamilyen szenvedély rabjai. Egyik éjjel egy üzemnek az igazgatója jött hozzám, úgy teli volt, mint egy nagyágyú. Ugye megértene? Túl sok alkoholt fogyasztott. Még valamennyire helyén volt az esze és kért: „Segítsen rajtam! Nem tudok mást tenni, csak inni! Apám iszákos volt, tőle örököltém. Kell innom!” El tudják képzelni, mennyi ember jajgat a szíve mélyén: „Muszáj!” Ki parancsol nekik? Tekintse át korunk egész nyomorúságát, hogy megérthesse: létezik „sötétség fejedelme”, amint a Biblia mondja.

Vagy gondoljon napjaink szexuális labilitására. Gondolok valakire, akinek gyönyörű családja van, elragadó felesége, és egyszerűen csak zsákmányul esik üzeme egyik alkalmazottjának. Felkerestem és megmondtam neki: „Kedves Barátom! Rombolja az életét, tönkreteszi a családját. Gyermekai gúny tárgyává lesznek!” Most is látom ezt az embert, amint szemben ül velem és ezt mondja: „Lelkészes úr! Nem tudok szabadulni attól a lánytól, nem tudok!” Ki ne érezné emögött a sötétség hatalmát?!

Sommerset Maugham, a híres angol író, vastag könyvet írt ezzel a címmel: „Az ember függősége”. Mennyire rabszolgájává lesznek egymásnak az emberek! Önök, idősebbek, mennyire függtek Hitlertől! Elhitték, hogy $2 \times 2 = 20$, mert a „Führer” mondta. Nem érzik itt a sötétség hatalmát, hogy létezik ördög?!

A nagy német költő, Goethe, megírta hatalmas drámáját, a Faustot. Abban szerepel egy leány, Margit. Tiszta gyermek, de elcsábítják. Bátyja meg akarja védeni a leányt és a becsületét. Szembeszáll a csábítókkal, de azok megölik. Margit altatót ad anyjának, hogy a csábító eljöhessen hozzá. Anyja belehal. Amikor megszületik a gyermek, Margit megöli! Úgy, ahogy ma is sok gyermeket megölnék már az anyaméhben! Micsoda szörnyű

bűnnel terhelik magukat! A végén ott áll a leány: anyját, testvérét és gyermekét megölte. Akkor mondja ki ezt a megrázó mondatot: „Mindaz, mi engem erre hajtott, oly szép volt, Istenem, oly jónak látszott.” Goethe nem volt olyan ostoba, elmondja a Faustban, hogy az ördög keze játszott közre az egész történetben!

Mint nagyvárosi lelkész állandóan átélek ilyen történeteket. Ha hozzám jön valaki és ezt mondja: „Nincs ördög”, csak ezt kérdezem: „Micsoda kis faluból jött maga?” Pedig valószínűleg ott is történnek ördögi dolgok.

Ó, barátaim! Hogy van ördög, már abban is megfigyeltem, hogy még igazi keresztyének is ijesztően vakok saját bűnük meglátására. Ismerek egy kegyes asszonyt, önző a végtelenségig. Menyét gyöttri az örületig, de nem veszi észre. Egy kegyes asszony! Ti hívök, kérjétek Istent, szabadítson meg az ördög hatalmából!

Látják: nem lehet a világot megérteni, ha nem tudjuk, hogy van ördög, van a sötétségnek hatalma. Céltudatosan dolgozik, a lélegzetünk is eláll tőle. Ezért nincs időnk. Az ördög mindent megtesz, hogy ne legyen időnk, ne gondolkozzunk azon, hogy van megváltás a sötétségnek ebből a hatalmából! Most erről a megváltásról kell beszélnem.

2. Csodálatos valóság

Igen, csodálatos, hogy van megváltás! Ó, barátaim, mennyire örülök, hogy ilyen drága hírt adhatok tovább! A farsangi mulatságon ún. kikiáltók lépnek fel. Elgondolom, hogy érezheti magát az ilyen, amikor hazamegy este a szobájába, letörli a festéket az arcáról és ha őszinte, arra gondol: „Azzal keresem a pénzt, hogy ostobaságokat, kétértelmű, piszkos dolgokat beszélek!” Az ilyen ember megutálhatja önmagát! Milyen boldog vagyok, hogy én erről a csodálatos valóságról beszélhetek: van szabadulás a sötétség hatalmából!

Pál apostol egyszer így írta le a keresztyén ember állapotát: „Isten megszabadított minket a sötétség hatalmából, és Ó vitt át minket az Ó szeretett Fiának országába, akiben van a megváltásunk és bűneink bocsánata.” Keresztyénnek lenni tehát elsősorban nem azt jelenti, hogy megkereszteltek, megkonfirmáltak,

egyházi adót fizetek. Keresztyénnek lenni azt jelenti, hogy egész létem megváltozott, kiragadott Jézus a sötétség hatalmából és új egzisztenciát adott, új uralkodó alatt!

Ehhez egy történetet kell elmondanom, amit egy berlini városi misszionáriustól hallottam. Gondozott egy embert, aki az ital rabja volt. Ez a kötöttség borzalmas. Egyik nap hallja, hogy a férfi megint iszonyúan sokat ivott. Barátaival összevesszett, feleségét megverte. Elment hát hozzá úgy délután 5 óra felé. A férfi a konyhában kávéat ivott. Mellette guggolt öt éves kisfia. A misszionárius barátságosan köszönti és megkérdezi: „Megint rosszul sikertült?” Az ember a fogát csikorgatja és felugrik. Nem szól egy szót sem, bemegy a kamrába és hozza a ruhaszárító kötelet. Aztán elkezd kiűzni a székhez kötni. Közben egy szót sem szól. „Mit akar ez?” — gondolta a misszionárius. „Még mindig ittas?” De hagyja, hogy csinálja. Jól leszorítja a kisfiút és megkötöti a kötelet. Aztán ráordít a fiúra: „Kelj fel!” A kicsi sírni, jajgatni kezd: „De hiszen nem tudok.” Most az iszákos szívtéppő tekintettel néz rá és csak ezt mondja: „Látja: de hiszen én sem tudok! Én is így vagyok.” Nem megrázó? A misszionárius a zsebébe nyúl, kivész egy kést és — nem törődve a kárral — szétvágja a szép új kötelet. Aztán nyugodtan mondja a fiúnak: „Állj fel!” — A fiú feláll. A misszionárius az iszákoshoz fordul: „No látja?!” „Igen — magyarázza a másik —, ha a kötelet elvágja!” Most a misszionárius kimondja: „Jött valaki, aki szétvágja a köteleket, amik megkötöznek minket! Jézus az!”

A világ teli van olyan emberekkel, akik bizonyíthatják:

*„Jézus eljött, lehullnak a béklyók,
Isten szent Fia megszabadít.
Bűnből, szegyenből dicsőségbe visz,
Mert eljött Jézus: szabad lesz, ki hisz.”*

Csodálatos valóság ez! Van szabadulás a sötétség hatalmából!

3. A tulajdonképpeni téma

Mi a tulajdonképpeni témám? A váltságot Jézus hozza. Most Jézusról kell beszélnem. Ha róla beszélhetek, akkor vagyok igazán az én témámnál.

Emlékszem rá, hogy egyszer meghívtak New Yorkban egy néger-klubba. Önök ismerik a fajok közötti feszültséget. Ennek a klubnak a halljában egy talpazaton márvány szobor állt, láthatóan nem négert ábrázolt. Csodálkoztam rajta, hogy a feketék egy fehér ember szobrát állítják fel itt. Megkérdeztem hát egy fekete úrtól: „Barátom, ki ez?” — A most következő jelenetet sohasem fogom elfelejteni. Ez az ember a szobor előtt állva ünneplésen kijelentette: „Ez Lincoln Ábrahám, az én szabadítóm!” Lelki szemeimmel láttam, hogy sokkal előbb, mint ahogy ez a fiatalember megszületett, Lincoln Ábrahám kiharcolta a négerek szabadságát, egy borzalmas háborúban. A fiatalember nem volt ott, de Lincoln Ábrahám véres csatájának köszönhette, hogy most szabadon jár-kálhatott. Felmentem a lépcsőn. Az ember még mindig ott állt a szobor előtt és ezt mormolta: „Lincoln Ábrahám, az én szabadítóm!”

Így szeretnék Jézus keresztjénél állni és mondani: „Jézus az én szabadítóm.”

A Bibliának egyik mondata sajtáságos dologról beszél: „A Szellem törvénye megelevenít, és szabaddá tett a bűn és halál törvényétől.” Vannak természeti törvények. Ha a kezemben lévő zsebkendőt elengedem, a nehézségi erő következtében leesik. Ezen nem lehet változtatni. De ha most a kezemmel közben megfogom, akkor nem esik le a földre. Tehát ha egy nagyobb erő közbelép, a nehézségi erő hatása megszűnik. Természet szerint mindannyian alá vagyunk vetve a bűn és halál törvényének. Mindannyian bukunk, lecsúszunk — az örök kárhozatba. Ezt tudjuk. De most minden azon fordul meg, belenyúl-e egy nagyobb erő, amely feltartóztat a zuhanásban. Csak akkor nem zuhanunk tovább. Ezt a nagyobb hatalmat Isten Jézusban adta nekünk — váltságul, szabadulásul. Értik? Jézus elvette az ördög legvégső hatalmát is! A Szent Szellem ereje által, amit Jézus ajándékoz nekünk, új, megváltott életben járhatunk!

Sajtáságos! A világ nem tud megszabadulni ettől a Jézustól! Értik? Valaki azt mondta egyszer, hogy Jézus olyan itt a világban, mint egy idegen test. Valóban így van: idegen test a mennyből.

Kicsoda ez a Jézus? Egy kicsit megállok, mert minden azon múlik, hogy önök megismerjék Jézust. De kérem, ne csupán va-

lamilyen folyóiratból tájékozódjanak. Ne elégedjenek meg tájékoztatással Őröla olyanoktól, akik Őt nem ismerik igazán. Csak az Újszövetség ad helyes felvilágosítást arról, hogy kicsoda Jézus. Luther egyszer a Biblia alapján így mondta: „Valóságos Isten, az Atyától öröktől fogva született, és valóságos ember is, Szűz Máriától született.” Isten és ember! A menny és a föld kapcsolódik egymással Őbenne!

Jézus „valóságos ember!” Tudott sírni Lázár sírjánál. De úgy gondolom, tudott nevetni is, amikor tanítványainak azt mondta: „Nézzétek az ég madarait. Nem vetnek, nem aratnak, sem csűrbe nem takarnak, és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat”. Szinte látom Ődvözítőmet, hogy nevet: „Ezek a szemtelen verebek semmivel sem törődnek, és mégis jóllaknak és kövérek.” Ő, milyen csodálatos ember Jézus!

Olvassuk, hogy prédikált, és utána 5000 embert vendégelt meg. 5000 embert, az asszonyokon és gyermekeken kívül! Ha mi kiküldenénk az asszonyokat az összejövetelekről, ki maradna? Micsoda gyülekezet volt az ott az Őr Jézus körül! 5000 férfi, asszonyokon és gyermekeken kívül! Pedig nem volt hangerősítője.

Az Újszövetség egyik legmegdöbbentőbb jelenete, amikor a római helytartó, Pontius Pilátus megostoroztatja Jézust. Tövisből koronát tettek a fejére. Arcát elárasztotta a vér. Hátát összezúzták, arcát megköpdösték. Egy emberi roncs! Így jön ki. Pilátus először Őr néz, majd az emberekre. Aztán rámutat Jézusra és megrendülve mondja: „Íme, az ember!” Íme, az ember. Luther így fordítja: „Nézzétek, micsoda ember!” Szó szerint így van: „Íme, ember!” Pilátus ezzel azt mondta: „Én sok kétlábú lényt láttam már, de azok éhes farkasok voltak, veszélyes tigrisek, ravasz rókák, hiú pávák, sőt majmok. De ez a Jézus: *az ember.*” Talán meglátta Pilátus: „Jézus olyan ember, amilyennek nekünk kellene lennünk!” — Valaki a múltkor ezt mondta: „Jézus olyan ember volt, mint mi.” De én ezt válaszoltam: „Jézus ember volt, de éppen nem olyan, mint mi, hanem amilyennek nekünk kellene lennünk!” Jézus olyan ember volt, amilyennek nekünk kellene lennünk, *amilyennek Isten elgondolt minket.* Ha Őnnek ezt mondja valaki: „Jézus olyan ember volt, mint mi”, kérdezze meg tőle: „Te olyan vagy, mint Jézus?”

Jézus „valóságos Isten, az Atyától öröktől fogva született!”

Órákig beszélhetnék erről. Például arról a jelenetről, amikor a tanítványok a Genezáret taván viharba kerültek. A hajó pillanatok alatt megtelt vízzel, az árbóc letört. „Ilyesmi nem rendíthet meg egy hajóst.” Először talán így dicsekedtek, mert hiszen tapasztalt hajósok voltak közöttük; de aztán megijedtek, pánikba estek, kiáltozni kezdtek: „Hol van Jézus?” „Alszik a hajó alján.” Odarohannak hozzá, víz zúdul utánuk és felrázzák: „Uram, elsüllyedünk!” Szinte látom Jézust a fedélzetre menni, bele a viharba. Mi szeretnénk Jézust jámbor templomokba zárni. De Ő belemegy a viharba! Tudják ezt? Mintha a vihar el akarta volna ragadni. De Ő kinyújtja a kezét, és parancsként fenségesen mondja bele a vad dühöngésbe: „Hallgass, némulj el!” És abban a pillanatban lecsendesednek a hullámok, szétszakadoznak a felhők! Amikor gyermekeimnek elmondtam ezt a történetet, a kisfiam beleszólt: „És akkor ‚kaputt’ lett a mennydörgés!” „Vége lett! Valóban” — helyeseltem, „akkor elpusztult a mennydörgés”. Kisüt a nap, és a tanítványok térdre esnek: „Micsoda ember! Nem olyan, mint mi.” Végre megtalálták a választ: Emberré lett Isten Ő!

Csak húsvét után fogták fel mindezt valójában, amikor Jézus élve jött ki a sírból. Barátaim, nem mesét mondok. Nem mernék itt állni, ha nem tudnám: ez a valóság. A feltámadott Jézusban az élő Isten jött közénk.

De legtöbbet az jelent nekem, amikor a kereszten függ. Ott valóban „Isten és ember”. Szeretném szemük elé rajzolni Őt, akit ugyan megkoronáztak, de gúnykoronával. Kezeit odaszeggették. Aztán lehajtja fejét és kibocsátja szellemét. Nézzenek erre a Jézusra, maradjanak előtte és kérdezzék meg: „Miért függ ott?” Kérdezzék, amíg feleletet nem kapnak: „Ott szabadít meg engem a sötétség fennhatóságából és hatalmából! Ott szabadít meg az ördög hatalmából!” Hadd vázoljam így fel: Egyidejűvé lehetnek Jézus kereszttjével, ránézhetnek és tudhatják, hihetik, megragadhatják: „Ít vásárol szabaddá a sötétség hatalmától, hogy Isten szabad gyermekévé lehessenek.” Nem kell már engedni, hogy az ördög hajszoljon, hanem a keresztre nézve megtapasztalhatják: „Vége a Sátán hatalmának. Jézus erősebb! Ez a megfeszített kiváltott engem, Isten szabad gyermeke lehetek!”

Most hagyják abba a mellékes problémák kutatását. Kezdenek el az igazi valóságban járni. Lehetünk és legyünk is Isten szabad gyermekeivé! Isten minden előfeltételét megadta már Jézusban, az értünk megfeszítettben és feltámadottban!

Tudom, hogy amikor Istenről beszélünk, az embert nagy nyugalanság fogja el. Ugyan miért? Mert látják, mindannyian a bibliai tékozló fiú állapotában vagyunk. Ez a fiú elment otthonról, az apjától. De távol az atyai háztól nagyon boldogtalanná lett. Szívesen hazament volna atyjához, de sokáig nem mert. Ugyan, miért? Mert nagyon sok akadály volt az atya és közte!

Így van sok ember, akik nem találkoznak Istennel, mert szívük mélyén úgy gondolkoznak: „Annyi minden van Isten szeretett Fiának országában.” Természetből az ördög hajt minden igazuk is van. Persze, a sötétség uralma alatt vannak, és nem lehet közösségük Istennel. De mit gondolnak? Hogyha Jézus ki akar szabadítani a sötétség hatalmából, és Isten gyermekeivé akar tenni, akkor azt is, ami Isten és köztünk van, félre tudja tenni az útból? Meg is tette a kereszten! Általa bűnbocsánatot találhatunk Istennél. Igen, Ő, a Megfeszített, bűnbocsánatot szerzett. Ezt értette meg Pál, és ezért mondta: „Ő szabadított meg a sötétség hatalmából, és Ő vitt át minket szeretete Fiának országába.” Természetből az ördög hajt minket, Jézus azonban, Isten Fia, megment azáltal, hogy bűnbocsánatot ajándékoz.

Kedves Barátaim, erre adta nekünk Isten az időt, hogy elfogadjuk Jézusban a váltságot!

4. Valakiről, akinek szintén nem volt ideje

Most szeretnék önöknek egy olyan emberről beszélni, akinek szintén nem volt ideje. Az Újszövetség ír róla. Nagy ember volt, római helytartó: Félixnek hívták. Csodálatos név! Félix ugyanis azt jelenti: „szerencsés”. Drusillának hívták a feleségét. És volt egy foglya, Pál. Egyik nap — éppen sok ideje volt — kijelentette: „Kihallgatjuk egy kicsit ezt a Pált. Feleség, gyere velem.” Bemennek a tárgyalóterembe, és nagy pompában leülnek ott. Jobbról-balról állnak a légionáriusok. Behozzák a foglyot. „No, Pál, beszélj, miért ülsz itt?”, szólítja fel Félix a foglyát. Pál hatal-

mas beszédbe kezd. Bár tudnék én is így beszélni! Mindig komolyabb lett a légkör, egyszerre ott volt a teremben az élő Isten. Pál igazságról beszél, a bírónak ismernie kellene az igazságot! Ez át-meg átjárja Félixet. Felmerül benne a sok sötét megvesztegetés emléke. Pál beszél a tisztaságról. Most Drusilla van soron. „Te, melyik korból való ez?” — gondolhatja, sőt, amikor Pál tovább beszél Isten akaratáról, akkor mindkettőjüknek nagyon melegük lesz. Most Pál Isten ítéletéről beszél, amiben az ember elveszhet. Akkor Félix felugrik és kijelenti: „Állj meg egy percre, Pál! Igazán szép dolgokról beszélsz, és bizonyára nagyon fontos is. Ha alkalmas időm lesz rá, majd újra meghallgatlak, de most nem érek rá.” — Soha többé nem lett rá ideje . . .

Attól tartok, hogy ha nekünk nincs időnk arra, hogy Isten beszélhessen hozzánk igazságról, tisztaságról és az eljövendő ítéletről, akkor mi is úgy járunk egyszer, mint Félix! Félelmetes Isten valóságát éreznünk, nem? Akkor inkább berohanunk a moziba megnézni a következő filmet, vagy kinyitjuk a tévét. Akkor legalább abban a milióban maradhatunk, ami nem izgat fel bennünket. Így aztán minden marad a régiben!

Hát nem borzasztó-e, ha ezt kell mondani egy életről: „Minden a régiben maradt — mindig!”? Isten Fia eljött és azt mondta: „Íme, én mindent újjá teszek! Megbocsátom a múltat. Megvásárollak benneteket halálom által, hogy bejuthassatok Isten országába! Adom nektek a Szent Szellemet, hogy új embereké legyetek.” — Mi pedig azt mondjuk: „Ó, nem!” — és minden mindig a régiben marad. Vannak keresztyének, akiknek a keresztyénsége már régen elhalt, csak még nem vették észre — és marad minden a régiben. Ó, barátaim, kívánom, hogy önöknél más-ként legyen! A legnagyobb kívánom, ami létezik: hogy éppen ellenkezőleg, önöknél ne maradjon minden a régiben, hanem minden újjá legyen Jézus által!

5. Akinek volt ideje

Végül még valami nagyon fontosat kell mondanom. Mindaddig hajszolt emberek vagyunk, amíg az ördög uralma alatt állunk. De én tudok valakit, akinek ideje van az önök számára: ez Jézus

a Megváltó, a Feltámadott. Lehet, hogy vannak asszonyok, akik arról panaszkodnak: „A férjemnek soha sincs ideje a számomra.” Férfiak is panaszkodnak: „A feleségemnek soha nincs ideje a számomra”. Szülők is így jajgatnak: „Gyerekeinknek soha nincs idejük, hogy velünk foglalkozzanak”. Gyerekek panaszkodnak: „Szüleinknek soha nincs idejük a számunkra.” Figyeljenek csak! Jézusnak van ideje.

Nemrégiben nehéz problémáim voltak, amelyek annyira rám nehezedtek, hogy feleségem megjegyezte: „Elviselhetetlen vagy, de meg tudlak érteni.” Akkor elpirultam — ugye megértenek — és kimentem az erdőbe. A csendben beszélgettem Megváltómmal: „Úr Jézus, el kell mondanom neked ezt az egész nyomorúságot . . .” és mindent elmondtam neki. Ő adott időt rá, hogy részletezzem az egészet. Egy szempillantás alatt eltelt két óra. Aztán felnyitottam Újszövetségemet, és minden szava olyan volt, mintha Isten felelt volna nekem személyesen! Milyen vidáman mentem haza! Új felfedezésre jutottam: Jézusnak van ideje a számomra!

Az Újszövetségben van egy csodálatos történet. Ül egy vak az úton és koldul. Nagy fakanala van, és ha valaki arra jár, kinyújtja ezt a fakanalat és kiált: „Adjatok alamizsnát.” Egyszer egy embertömeg megy el arra. A vak azt gondolja: „Mi lehet ez? Felvonulás vagy katonaság?” Végül megkérdezi: „Mi ez?” Valaki odakiáltja neki: „Jézus megy el erre!” A vakban egyszerre világosság támad — belül. Jézusról már hallott, sőt, elhitte, hogy Jézus az Isten Fia. És most elkezd kiáltozni: „Jézus, Dávidnak fia, segíts rajtam! Jézus, könyörülj rajtam!” Az emberek idegesek lesznek, és ezt mondják: „Ne kiabálj már úgy! Hallani akarjuk, hogy Jézus mit beszél.” De a vak tovább kiabál: „Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!” Sőt, egyre jobban kiabál. Az emberek haragosak lesznek és fenyegetik: „Elvertünk, ha nem maradsz nyugton.” A fenyegető tömeg veszélyes dolog. De a vak nem engedi magát lefékezni: „Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!” Ha tőlem kérdezte volna meg, én megmagyaráztam volna: „Nézd, meg kell értened, Jézus a Golgota felé tart, kész meghalni a világért. A világ elvész a bűne miatt, de Jézus meg akarja oldani a bűnlérdést, azzal, hogy a világ bűnét magára veszi, hogy Istennel megbékélhessenek. Aztán majd feltámad, legyőzi a halált.

Ezek hatalmas dolgok, te most nem szólhatsz közbe.” De a vak teljes erejéből kiabál: „Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!” És most következik az Újszövetség egyik legszebb szava: „Jézus megáll”. — Én azt mondanám: „Úr Jézus, ha nekem egy fontos ülés van, én nem engedem, hogy feltartóztassanak, bárki is az!” — „De Jézus megállt, és magához hívatta a vakot” — olvassuk a Bibliában. Jézusnak, aki a világ problémáit megoldja, van ideje erre a vak koldusra! Ilyen drága neki az ember!

Őn is ilyen drága neki! Gondolja, hogy létezik még az egész világon valaki, akinek őn ilyen drága lenne? És önnek Jézus számára nincs ideje? Akkor az ördög nagyon félrevezette.

Olvastam egyszer egy furcsa történetet. Egy hajó süllyedőben van. A steward végigfut a folyosókon és ordítja: „Mindenki a fedélzetre! A hajó süllyed.” A konyhába is bekiabál, de a szakács nagy lelki nyugalommal süti a csirkét, és ezt mondja: „Először a kötelességemet kell tennem”, és süti a csirkét tovább. Aztán a szakács a csirkéjével együtt elsüllyed.

Így látom a mai embert: „Jézus? Nem aktuális. Nem érdekel. Nincs időm.” Így jut az ember Jézus nélkül a pokolra!

Úgy vélem, hogy a legfontosabbat kell először megtennünk. Ha Isten ad lehetőséget a megmenekülésre, akkor az a legfontosabb, hogy azt elfogadjuk. Szeretném, ha most ott állnának Jézus keresztye előtt, és elmondanák együtt az énekköltővel: „Ki másnak adnám át magam, Jézus, kereszt Királya, Feláldoztad életed, véred, egész szívem kiöntöm Néked. Kereszted lett a zászlóm, megvívom érted harcom.”

VIGYÁZAT, ÉLETVESZÉLY!

Amint az autópályán száguldottam ide önköz — közben az előadásomra is gondolva — folyton ez járt az eszemben: „Vigyázz! Életveszély!” Értik? Ma általában már nem öregeken és betegeken az élettől, az ágyban halnak meg az emberek. Ma baleset éri az embert, vagy szívinfarktust kap. Régebben az emberek 90 évesek lettek és lefeküdtek meghalni. Ma már nem így történik. Ma egy repülőgép robban fel az óceán fölött: 80 ember halott. Egy autóbusz szakadékba zuhan: 60 ember halott. Robbanás egy gyárban: számos halott. Minden emberöltőben jön egy nagy háború. Az első világháborúban 20 millió, a másodikban 50 millió ember halt meg. Körülvesznek bennünket a veszélyek.

Ha ezt végiggondolom, akkor gyakran eszembe jut: „Nem sok esélyünk van rá, hogy otthon az ágyban haljunk meg.” Képzeld el, hogy ma este 10 órakor halálos baleset érné. Hiszen ez lehetséges, nem? Hol lesz akkor ön 11 órakor? Mi lesz akkor magából? Gondolkozott már ezen?

1. Komoly a helyzet

Elmondok önöknek egy kedves történetet, amit ugyan nem én magam éltem át, hanem nagyapámtól hallottam, aki nagyszerű elbeszélő volt. — Egy fiatalember ment öreg nagybátyjához és ezt mondta: „Bátyám, gratulálj, letettem az érettségim!” „Nagyon szép — mondta a nagybátyja — itt van húsz márka, vegyél magadnak valami szépet érte. És most mondd meg: mi a terved?” A fiú válaszolt: „Tanulni fogok és jogász leszek.” „Szép — mondta amaz —, és aztán?” — „Aztán referens leszek a bíróságon.” — „Szép — mondja a nagybácsi —, és aztán?” — „Aztán ülnök leszek a bíróságon.” — „Szép — mondja a nagybácsi —, és aztán?” „Nos bátyám, akkor körülnézek és feleséget keresek, családot alapítok.” — „Szép — mondja a nagybácsi —, és aztán?” „Nos, akkor remélhetőleg nagy ember leszek, a megyei bíróság elnöke, vagy első államügyész.” — „Szép — mondja a

nagybácsi —, és aztán?” — A fiú egyre idegesebb lesz: „Igen, bátyám, aztán én is megöregszem és nyugalomba vonulok.” — „Szép — mondja a nagybácsi —, és aztán?” — „Aztán egy szép vidékre költözöm, házat építek és földiepret plántálok.” — „Szép — mondja a nagybácsi —, és aztán?” A fiú most már mérgesen válaszol: „Aztán egyszer meg is hal az ember.” A bácsi rámondja: „No és aztán?” — A fiú többé nem nevet, halálra rémül. „Hát akkor én is meghalok. És aztán?” — A nagybácsi is kérdezi: „és aztán?” — „Ezen még soha nem gondolkoztam, bátyám” — „Hogyan? Letetted az érettségit, és olyan buta vagy, hogy a végcélra nem gondolsz? Isten az embernek értelmet adott, és még gondolni sem tudsz egy kicsit a továbbiakra?” — A fiú most gyorsan feleli: „Hogy mi lesz a halál után, azt senki sem tudja.” — „Ez nem igaz, fiam, valaki tudja, hogy mi következik a halál után. Ez Jézus. Ő mondta: ‚Széles az út, amely a veszedelemre visz, de keskeny az az út, amely az életre visz’. — A halál után jön Isten ítélete. Az ember elveszhet vagy megmenekülhet.”

Nekem az a feladatom, hogy felrázzam önöket, és megmondjam: nem elég terveket szőni a sírig. Meg kell kérdezni: és mi jön azután?

Mint ifjúsági lelkész, sokszor így magyaráztam el ezt a fiúknak: ha meg akarok csináltatni egy pár cipőt, nem megyek az autójavítóhoz. Az autójavítók remek fickók, de a cipőkhöz nem értenek. Cipőmet a cipészhez viszem. Ha azonban az autóm sérült, nem a cipészhez megyek vele, hanem az autójavítóhoz. Ha zsemlet akarok venni, akkor nem a henteshez megyek érte. Ezek finom népek, de a zsemlesütéshez nem értenek. Ha zsemlet akarok vásárolni, akkor a pékhez megyek. Ha csőrepedés van a vízvezetékemben, a vízvezeték szerelőhöz megyek. Azaz: mindig szakemberhez fordulok! Ha azonban tudni akarjuk, hogy mi van a halál után, akkor fűhöz-fához fordulunk, vagy saját sötét gondolatainkra támaszkodunk. Nem kellene-e ezzel a fontos kérdéssel, hogy mi van a halál után, mindennél inkább olyanhoz fordulni, aki igazán tudja a választ? Ki az? Csak egy szakértő létezik ezen a téren, és ez az Isten Fia, aki a túlvilágról jött, és a halottak birodalmában is tartózkodott. Ő a kereszten meghalt, és visszajött a halálból. Ő kiismeri magát. Azt mondja: „A kárhozatba

kerülhetsz, de a mennybe is! Ha 25 egyetemi tanár ma bebizonyítja nekem: „A halállai mindennek vége!”, akkor azt mondom: „Minden tisztelem a maguk tudományos rangjáé, de szakembernek nem tekintem önöket ebben a dologban, ugyanis még nem voltak odaát. De ismerek valakit, aki odaát volt: Jézust. Ő pedig mást mond erről.”

Az emberek ma saját veszélyükre élnek, úgy tesznek, mintha a halál után semmi sem lenne, vagy természetesen a mennybe jut az ember, ha megkeresztelték és pap temette el. A pokolban nyüzsgögni fognak azok az emberek, akiket megkereszteltek, és akiket a pap temetett el. Értenek engem? Önök sürgető, komoly életveszélyben vannak! Előbb vagy utóbb mindannyian Isten ítélőszéke elé kerülünk.

Meg kell vallanom, ez az oka, hogy ma itt állok. Mint fiatal ember sosem gondoltam, hogy egyszer a szószéken fogok állni. Fiatal tiszt voltam az első világháborúban. Nagyon sok veszteségünk volt a századunkban. Olyan tiszt voltam, mint más, sem jobb, sem rosszabb. De ha valaki akkor azt mondja nekem: Te majd a templomokban fogsz prédikálni, kinevettem volna. Meg kell mondanom: messze voltam Istentől. Apám egyszer megkérdezte tőlem: „Nem hiszel Istenben?” Erre azt mondtam: „Olyan ostoba nem vagyok, hogy istentagadó legyek. De még nem találkoztam Istennel, és ezért nem érdekel.” Röviddel e beszélgetés után együtt ültem bajtársammal, egy másik fiatal hadnaggyal Verdun előtt, az országúti árokban. Vártuk a parancsot a továbbnyomulásra. Közben szennyes vicceket meséltünk egymásnak, mint általában a katonák. Éppen elmondtam egy viccet, és a bajtársam nem nevetett rajta. „Kocsis”, mondom, mert így hívták, „miért nem nevensz?” Erre felfordult! Látom, hogy halott! Egy gránátlövedék pici szilánkja éppen a szívét érte. Ott állok 18 évesen a bajtársam holtteste mellett, és eleinte még teljesen érzéketlen vagyok: „De udvariatlan vagy, barátom, hogy meglógtál, mielőtt befejeztem a viccet!” De a következő pillanatban eszémbé jut: „Hová ment ez?” Látom még magam, amint ott állok az árokban, amint atomfényvillanásnál is világosabban hasít belém: „Ez most a szent Isten előtt áll!” A következő felismerésem ez volt: „Ha mi most ellenkezőleg ültünk volna, akkor engem kapott volna el, és akkor most én állnék Isten előtt!” Nem valami-

Ilyen Úristen előtt, hanem az előtt az Isten előtt, aki akaratát ki-nyilvánította, aki törvényeket adott, amelyeket nem tartottam be, — ahogyan önök sem tartották be. Vannak emberek, akiknek bűne az égbe kiált, mégis azt mondják: „Helyesen élek, senkitől se félek.” Ne hazudjunk már ennyire! Abban a pillanatban tudtam: „Istennek minden törvényét átléptem! És ha most egy lövést kapok, Isten elé fogok állni!” Világos volt előttem, hogy akkor a pokolba jutok! — Ekkor futólépésben közeledtek bajtársaim a lovakkal: „Előre!” Felszálltam a lóra. Ott feküdt halott barátom. Hosszú évek óta először kulcsoltam össze a kezemet és imádkoztam, csak ennyit: „Úr Isten, ne engedj elesnem, csak ha meggyőződöm róla, hogy már nem jutok a pokolba.” Nyugodtan megmondom önöknek: később felkerestem a tábori lelkészt, és megkérdeztem: „Lelkész úr, mit tegyek, hogy ne jussak a pokolba?” Erre azt felelte: „Hadnagy úr, először győznünk kell, győznünk, győznünk!!” Erre azt feleltem neki: „Úgy látszik, maga sem tudja!” Nem megrendítő, hogy fiatal férfiak ezrei mentek a halálba, és senki sem tudta megmondani, hogyan lehet üdvösségre jutni? Mindez egy keresztyén országban! — Meglehetősen kétségbeestem volna, ha egyik nap — hosszú lenne elmondani, hogy hogyan — nem kerül a kezembe egy Újszövetség. Még látom magam előtt a francia parasztházat, amelyben tartózkodtam. „Egy Biblia! Ebben biztosan benne van, hogyan lehet megmenekülni a pokoltól!” — gondoltam. Átlapoztam, mert nem nagyon ismertem ki magamat benne. Egy mondaton megakadt a tekintetem: „Krisztus Jézus azért jött a világra, hogy a bűnösöket üdvözítse.” Mintha villám csapott volna le. „Bűnös”, ez én vagyok, ezt senkinek sem kellett elmagyaráznia nekem. — Nem akarják-e végre önök is Isten és ember előtt beismerni: „Bűnös vagyok!” Hagyják abba hamis önigazolásukat!

Ebben a pillanatban nem kellett nekem pap. Bűnös vagyok! Ez világos volt. És megmenekülni, üdvösségre jutni akartam. Nem tudtam biztosan, mit jelent ez. Csak annyit értettem: Üdvösségre jutni annyit jelent, hogy kijönni jelenlegi állapotomból, és békességet találni Istennel. „Krisztus Jézus azért jött a világra, hogy a bűnösöket üdvözítse.” Ha Jézus ezt meg tudja tenni, akkor meg kell találnom Őt. Kerestem, hogy valaki meg

tudná-e mutatni nekem Jézust. Senki sem tudta megmutatni Őt. Akkor tettem valamit, amit mindnyájuknak ajánlani szeretnék. Miközben újra előrenyomultunk, bezárkóztam egy régi francia parasztházba. Félig rom volt és üres, de egy szoba még ép volt benne. Az ajtóban kulcs volt. Bementem, bezártam belülről, térdre estem és azt mondtam: „Úr Jézus! A Bibliában írva van: Te azért jöttél Istentől, hogy a bűnösöket megmentsd. Én bűnös vagyok. A jövőre nézve sem tudok neked semmit megígérni, mert rossz jellemem van. De nem szeretnék a pokolba jutni, ha most egy lövést kapok. Ezért, Úr Jézus, átadom Neked magamat mindenestől. Tégy velem, amit akarsz!” Nem hallatszott semmi csattanás, nem mozdult meg a föld, de mire kimentem, megtaláltam az Urat, azt az Urat, akihez tartozom.

És napról-napra — akkor 18 éves voltam — világosabb lett előttem, hogy az emberek milyen nagy életveszélyben vannak. Bűnbocsánat nélkül élnek! Önök tudják-e már, hogy bűneik meg vannak bocsátva? Hogyan akarnak megállni Isten ítélszéke előtt? Megtérés nélkül, Isten békessége nélkül élnek. Keresztyén mázzal bekenve, de belül csak az a nyomorult, szegény, békétlen, meg nem tért szív dobog. Hallják meg hát: Isten nem akarja, hogy a pokolra jussunk! Isten nem akarja! „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és a valóság (igazság) ismeretére eljusson.” Ezért küldte el a Fiát. De akkor, barátaim, nekünk is Jézushoz kell jönnünk, akkor az övéi kell, hogy legyünk. Nem állhat meg ez a mostani keresztyénség itt, vagy mássutt, ha így bánnak Istennel és a Jézus általi szabadulással. Ettől borzadok! Megértetek? A légnagyobb életveszélyben vagyunk, mert Isten ítélete felé haladunk.

Ifjúsági körömben egyszer volt egy kedves fiú. Először rendszeresen járt az órákra. A Hitler-birodalom idején volt ez. Aztán nemzeti szocialista tanfolyamokat kellett elvégeznie, és akkor teljesen elmaradt. Nem láttam többé. Egyik nap azonban találkoztam vele. „Jó napot, Günter!” — köszöntöttem. „Heil Hitler” — válaszolta. „Hogy vagy? Régóta nem láttalak.” — Ki egyenesedett és ezt mondta: „Az én jelszavam: Tégy jót, és ne félj senkitől! Ha valami az életemben mégsem lenne rendben, és tényleg léteznék Isten, akkor becsületesen vállalom a felelősséget Isten előtt. De nekem nincs szükségem Jézusra mint bűnbakra,

aki helyettem meghal.” Szinte látom az emberek millióit mögötte állni, akik ugyanígy gondolkoznak: „Helyesen cselekszem és rendben vagyok, vállalom Isten előtt a felelősséget az életemért.”

Kedves barátaim, én nem hivatkoznék Isten előtt jogra, mert tudom, hogy éppen a jogra való hivatkozással vagyok a legnagyobb életveszélyben. Legyenek biztosak benne: „Mindannyian Isten ítélete elé kerülünk! Óva szeretném inteni önöket. Kilel a hideg, ha arra gondolok, hogyan mennek az emberek az Isten ítélete felé!

Ernst Barlach festő és szobrász hatalmas plasztikáira gondolok. Egy szindarabot is írt: „A kék Boll”-t. Egy földbirtokosról szól, aki egy kicsit mindig „kék”. Egy alkalommal nagyon jól megebédelt, és ivott, aztán a déli hőségben a kisváros piacterére ment. Egyszerre ott állt a templom előtt, amelynek ajtóin a négy kérub fújta a trombitát. Ahogy a kérubokat nézi, hirtelenében mintha megelevenednének és Isten ítéletét hirdetnék trombitájukkal. „Most rászakad az emberiségre Isten ítélete!” Barlach így írja szó szerint: „Ki a sírból, ti halottak! Nem véd a rothadandóság! Kifelé!” A kék Boll most hirtelen ráébred: Nem futhatok el Isten elől. Egyszer előtte kell majd állanom teljes nyomorúságomban!”

Mindannyian tudjuk, hogy nem sokat ér az öngáz kijelentésünk: „Tégy jót, és ne félj senkitől!” Jön Isten ítélete! Abban minden saját igazságunk elég, mint a viasz a tűzben!

Jól tudom, hogy ma nem szívesen hallgatják ezt az ünezetet. Ha arról beszélek, hogy „Jézushoz való megtérés nélkül pokolra jutsz” — akkor mosolyogva válaszolják: „Pokol? Középkori fogalom. Hiszen nincs is.” Ha ezt hallom, mindig eszembe jut egy eset, amit most elmondok.

A háború idején történt. Látogatni indultam. Útközben elért a légitámadás. Berohantam a legközelebbi bunkerbe és megvártam, amíg vége lett a riadónak. Továbbmentem a településig, ahová látogatni indultam. A házak mind épek, de a hús házából álló település teljesen elhagyatott. „Álmodom? — gondoltam magamban. — A házak állnak és az emberek eltűntek!” — Találkozom egy légvédelmi őrrrel és megkérdem: „Miért mentek el az emberek?” — Semmit nem mond, karon fog és az egyik házban az ablakhoz állít. Most már látom: a házak a füves rét körül

épültek, a réten pedig óriási bomba van, olyan mint egy gőzmozdony kazánja. „Vakbomba?” — kérdeztem. „Neem, — mondja amaz — nem vakbomba, időzített bomba!” Ezek voltak a legraszabb bombák, nem a becsapódáskor robbantak, hanem 5, esetleg 20 órával később.

Mikor az emberek feljöttek a bunkerből, a bombák akkor kezdtek sorban felrobbanni. Az őr folytatta: „Ezért menekült el mindenki.” „Hallja, hogy ketyeg?” Valóban hallani lehetett az időzítő óra ketyegését. A bomba bármelyik pillanatban robbanhatott. „Jöjjön — hívom az őrt — nem kellemes itt lennünk!” Visszahúzódtunk, és egy mélyedésben kerestünk fedezéket, hogy védve legyünk a bomba felrobbanása esetén. Ebben a pillanatban furcsa látvány tárult elém: egy sereg veréb repül arra, és kedélyesen letelepszik a bombára. Sőt, az egyik rál a gyújtótestre is. Odakiáltottam: „Verebek! Veszélyes helyen vagytok!” — Úgy tűnt, mintha visszakiáltottak volna: „Haha! Mi felvilágosultak vagyunk. Ki hisz ma még bombákban! Teljesen veszélytelenek.”

Megértene? Ilyen ostobán gúnyolódnak a mai emberek. Isten félelmetesen komolyan beszélt velünk Igéje és ítéletei által, a mi népünkkel is! Isten Fia eljött, keresztre ment és feltámadt a halálból. Mindenki felfoghatja, hogy Isten itt van, és Ő szent Isten! Mégis, ha valaki ezt mondja: „Életveszélyben vagytok! Keressétek a lelketek üdvösségét!” — akkor nevetnek az emberek, és ezt mondják: „Haha! Ki hisz ma már ilyesmiben!”

Látják, a Biblia nagyon éles is tud lenni. Az istentagadást csak így említi: „A bolond azt mondja az ő szívében, nincs Isten!” Így beszél a Biblia az Isten nélküli állapotról. Az egész dologgal nem foglalkozik többet.

2. Az életmentés

Isten egyszer már borzalmas ítéletet zúdított erre a világra. Csak egyetlen ember menekült meg családotostul. Ezt az embert Nőének hívták. Isten azt parancsolta neki, hogy építsen bárkát, mielőtt az ítélet megkezdődik. Ismerik az özönvíz történetét? Ha mégsem ismerik, akkor szégyelljék magukat, és el ne árulják sen-

kinek. — Mielőtt az ítélet megkezdődött, Isten megparancsolta Nóénak: „Menj be a bárkába, te és házadnépe.” Nóé bement, és Isten rázárta az ajtót.

Látják: a világ Isten igazságos ítélete felé halad. És ott a bárka: a kegyelem, amit nekünk felkínál Jézusban. Isten világából a mi nyomorúságos világunkba jön. Meghal értünk a kereszten! Hallják? Ha nem sokat értenek is mindebből, de annyit bizonyára, hogy ha Isten az Ő Fiát borzalmas halállal meghalni engedi a kereszten, akkor ez olyan váltság lehet, amivel a legnagyobb bűnöst is megmentheti! — Aztán feltámad a halálból. Hív minket: Jézus a bárka! Mint ahogyan Isten akkor Nóénak mondta: Menj be a bárkába, te és házadnépe, most kéri általam önöket egyenként: „Menj be Jézus Krisztus kegyelmébe! Tedd meg ezt a lépést Isten békességébe! Szakíts mindazzal, ami feltartóztat! Mondd a Megváltónak: „Itt jön egy igen nagy bűnös!” Tedd minden bűnödöt keresztje alá! Hidd, hogy vére érted ömlött! Mondd neki: „Uram, neked adom egész életem.” Ezt jelenti bemenni a bárkába.

Vigyázat! Életveszély! Mennyien haladnak még közülünk is Isten ítélete felé megtérés nélkül, védtelenül. Mégis itt a nagy lehetőség: a kegyelem. Hinni ezt jelenti: egy lépést teszek Isten ítéletéből Jézus kegyelmébe. Ez a lépés nem gyerekjáték! De azt jelenti: kimenekültem az életveszélyből!

Hoffmann Albert, ismert úttörő misszionárius Új Guineán, elmondott egyszer egy történetet, amit nem felejték el. Azt mondtam neki: „Hoffmann testvér! Olyan nagy harcom van a keresztyénségemért. Még lelkésznek sem gyerekjáték Jézussal maradni egy olyan világban, amely az ördögnek szolgál és a pokol felé siet.” — „Elmondok valamit” — felelte. „Új Guineán az volt a szokás, hogy ha a pápuák keresztyénné akartak lenni, tanítottuk őket, hogy igazán megismerjék Jézust, aztán egyik vasárnap megkeresztelték őket. Nagy ünnep volt ez mindig. Sok pogány is eljött. De a döntő esemény előző este volt: nagy tüzet gyújtottak. A keresztelésre készülő közeledtek a tűzhöz, karjukban hozva bálványimádásuk eszközeit, bálványképeket, amuletteket. Aztán odaléptek a tűzhöz, és régi életüknek ezeket a jeleit bedobták a lángok közé. Egyszer megfigyeltem egy fiatalasszonyt. Ő is odalépett, keze teli bálványképekkel és amulettek-

kel, de abban a pillanatban, amikor be akarta dobni, nem tudta megtenni. Talán arra gondolt: „Ezzel éltek őseim, és egész múltam ehhez van odakötvé, ettől csak nem válhatok meg!” Visszament. Közben eszébe jutott: „De akkor nem lehetek Jézusé!” Így hát újra előrelépett három lépéssel, aztán megint vissza, nem tudott elszakadni holmijától. Akkor odamentem hozzá — mondta Hoffmann misszionárius — és így szóltam: „Nehezedre esik? Gondold meg inkább még egyszer. Hiszen jelentkezhetsz majd a következő keresztelésre is!” Most a fiatalasszony egy pillanatig gondolkozott, aztán gyorsan előrelépett és bedobta a holmit a tűzbe, de utána eszméletlenül esett össze.” — Nem felejttem el Hoffmann szavait. Siegerlandból való volt, arca fametszethez hasonlított, a történetet ezzel fejezte be: „Azt hiszem, csak az érti meg ennek az asszonynak a megrendülését, aki valóságos megtérésen ment át.”

Kedves barátaim! Csak egyetlen lépés a bárkáig. Ki az életveszélyből — Jézus karjába! De ez a lépés nem gyerekjáték. Egész múltunkkal szakítanunk kell. Hallják meg! Olcsóbban nem megy!

Érthetően mondtam? Mindig újra megrendít, ha látom, mennyi ember fut az örök pusztulásba minden intés ellenére is! Isten nem akarja ezt! Ő azt akarja, hogy üdvözüljenek! Ezért küldte el a Fiát, ezért fizetett meg a bűnükért! Csak el kell ismerniök bűneiket, és elfogadni hittel, hogy Jézus kifizette!

Amikor a Harmadik Birodalom idején egyszer újra berendeltek a Gestapóhoz, egy olyan szobában kellett várnom, amelyben csupa iratszekrény állt. A szekrények zsúfolásig tele voltak aktacsomókkal. Az aktákból papírcsík lógott ki a nevekkel: „Karl Meier” vagy „Fritz Schulze”. Ahogy így sokáig vártam az iratszekrények között, hálát adtam Istennek, hogy életemet nem ilyen akták között kell eltöltenem. Unalomból elkezdtem olvasni a neveket. Egyszerre olvasom: Wilhelm Busch. Hiszen itt van az én aktám! És akkor már nem voltak unalmasak ezek az iratszekrények. Elgondolhatják! Rettentő szívesen elővettem volna, hogy elolvassam, miket írnak rólam ezek a fickók, de nem kockáztattam meg. Szinte reszketve néztem: „Az én aktám!”

Látják: Így történt velem Jézus kereszttjénél is. Voltak idők az életemben, amikor semmit sem untam annyira, mint a keresz-

tyénséget. Minden bogarászás jobban érdekelt — addig az óráig, amikor valóságosan megláttam Jézus keresztyét. „Ez az én ak-tám! Itt az én bűnömről és megmenekülésemről van szó!” Azóta nekem Jézus keresztye a legtöbbet jelenti. Nézzenek csak rá a tö-viskoronásra! Ő a nagy életmentő! Ott a kereszten ment végbe az önök és az én életem megmentése! Ez érinti önöket akkor is, ha még nem tudják!

3. Halálból életre

„Vigyázat! Életveszély!” Szeretném ezt a szót önöknek még egy másik oldalról megmutatni. Amikor ezt átgondoltam: „Állj meg, ember! Fordulj meg! Keresd Megváltódat!” — akkor egyszerre eszembe jut: „Csak az lehet életveszélyben, aki él”. Ha egy busz lezuhan a lejtőn és minden utasa meghalt, akkor nincsenek életveszélyben. Értik? Most így mondom: önöket az a veszély fenyegeti, hogy soha nem jutnak életre, holtan mennek át a világon, és végül holtan vettetnek el. Elég érthetően fejeztem ki magam? Önöknél azt a veszélyt látom, egészen lekésik az életre-jutást! A Biblia világosan mondja: „Akié a Fiú, azé az élet, akiben nincs az Isten Fia, az élet sincs meg abban.”

Nemrég találkoztam egy nyelvtanárnővel. „Bocsásson meg — mondom neki — a lelkész lehet néha udvariatlan is. — Hány éves, kisasszony?” Az ember általában nem kérdezi egy nőtől az életkorát, de egy idős lelkész néha megteheti. Késedelem nélkül válaszolta: „Nyolc éves!” Meghökkenem. „Egy pillanatra: nyolc éves? Ön három nyelvben nyelvtanár, és nyolc éves?” Neve-tett, és megmagyarázta: „Nyolc évvel ezelőtt találtam meg Jé-zust. Akkor jutottam életre. Azelőtt halott voltam.” Csodálkoz-va jegyeztem meg: „Pompásan fejezte ki magát”. Akkor mondta ezt az Igét: „Akié a Fiú, azé az élet, akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban”. Így folytatta: „Látja, azelőtt nem volt Megváltóm, igazi életem, akkor csak pénzt kerestem és szó-rakoztam, de az nem volt élet!”

Nem merész állítás ez? Aki engedelmes döntéssel nem adja át magát Jézusnak, annak egyáltalán nincs élete. Igen, Jézus nélkül sejteimünk sincs az életről! Akié a Fiú, csak azé az élet!

Évekkel ezelőtt jött hozzám egy fiatalember. Kérdeztem: „Mit akarsz?” „Azt én sem tudom!” — válaszolta. „Csak azt tudom, ez nem élet, amit élek”. Csodálkozva néztem rá: „Hogyan? Neked jó állásod van mint lakatosnak, és sok pénzt keresel!” „Hiszen ez nem élet!” — felelte. „Hétfőn lakatos, kedden lakatos, szerdán lakatos, csütörtökön lakatos, pénteken lakatos, szombaton foci, vasárnap mozi és lány. Hétfőn lakatos, stb. Hiszen ez nem élet!” „Fiam,” mondtam, „igazad van. Ez már haladás, hogy rájöttél: ez nem élet. Megmondom neked, mi az élet: az életben volt egy hatalmas változás. Ekkor talált meg engem Jézus, aki értem halt meg és támadt fel. Megváltóm lett és megbékéltetett Istennel. Amikor ezt megértettem, neki adtam a szívemet és képzeld el: azóta élek!” A fiú is megtalálta aztán. Nemrég újra találkoztam vele Freiburgban, és megkérdeztem: „Nos, mi újság? Ez most már élet?” Ragyogva mondta: „Igen, ez élet!” Nagyon eleven ifjúsági kört vezet, és embereket visz Jézushoz. Megtalálta az életet Jézusban.

Annyiban vannak életveszélyben, hogy elszalasztják az életet magát, hogy nem találják meg soha Megváltójukat, — jóllehet hallottak a keresztyénségről.

Van egy barátom, kereskedő. Nemrég meghívták egy gyáros-hoz. Ennek a gyárosnak szép villája volt, csodálatos parkban. Hozzávetőlegesen száz vendége volt. Az ünnepi forgatagban barátom összetalálkozik a háziúrral és azt mondja: „Ember! Milyen jó dolga van! Valóságos király! Ilyen birtok! Egy nagy gyár! Csinos feleség! Kedves gyerekek!” Erre azt mondja a férfi: „Igen. Igaza van: jó dolgom van.” De egyszerre halálos komoly lesz és azt mondja: „Csak azt ne kérdezze, hogy mi van itt belül”, és közben a szívére mutat.

Ha végigmegyek az utcán, sokszor elgondolom: „Ha az emberek őszinték lennének, felkiáltanának: „Ne kérdezzetek, mi van itt benn, itt a szívemben!” — Békétlenség. Gondolataik vádolják őket. Ez a bűn.

Látják, csak egy valaki van, aki meg tud gyógyítani. Gondolják csak el: Isten látja nyomorúságunkat! Magunktól nem tudunk Istenhez jutni, de Isten eljött hozzánk, nagy szeretetével, Krisztusban. Az a lélegzetelállító üzenet, amit hirdetek: „Annyira szeretete Isten a világot . . .” Én nem szerettem volna! Én elpusztíta-

nám inkább ezt a szennyel, gonoszszággal és butasággal teli világot. Isten pedig ezt szereti! Az embernek megáll az esze. „Úgy szereti Isten ezt a világot, hogy fiát, Jézust adta oda, hogy mindazok, akik az Ő szeretetét elfogadják, el ne vesszenek, hanem megnyerjék az életet”. Mondják csak: Mit tegyen még Isten önökért? Fiát engedte meghalni, hogy önöknek életük legyen!

Egy szép történettel zárom le mondanivalómat:

A nagy angol ébresztő prédikátorhoz, Charles Haddon Spurgeonhoz egyik prédikációja után odament egy fiatalember, és ezt mondta: „Önnek igaza van, prédikátor úr, nekem is meg kell találnom a Golgota hőstét, és Isten gyermekévé kell lennem. Meg is fogok térni valamikor.” — „Valamikor?” — kérdi Spurgeon. „Nos, igen, . . . később . . .” — „Később? Miért nem ma?” A fiatalember kissé zavarba jön: „Szeretnék üdvözülni és meg is akarok egyszer majd térni Jézushoz, de először szeretnék valamit kapni az élettől.” Spurgeon hangosan felnevet és ezt mondja: „Fiatalember, ön nagyon igénytelen. Nekem kevés lenne, hogy valamit kapjak az életből, nekem az é l e t kell. Bibliámban meg van írva (és felnyitotta azt a helyet): „Azért jöttem, hogy életük legyen és bővölködjének.” — így mondta Jézus.

Látják, ha egy ilyen előadásnak vége van, akkor olyan rossz érzésem van, ha arra gondolok: „Talán nem is jól mondtad el ezt az embereknek!” Megengedik hát, hogy röviden megismételjem: Isten Jézust engedte meghalni a kereszten értünk, elveszett és kárhozatos bűnösökért, azért, hogy nekünk itt — itt és ma — életünk legyen. Ha reggelenként felébredek, énekelni tudok az örömtől, hogy Isten gyermekévé lettem, mert Benne megtaláltam az életet! Hallják? Jézus eljött, hogy életünk legyen itt, és az örökkévalóságban, hogy megőrizzen Isten ítéletétől, hogy örök életünk legyen.

Így boldogan mehetünk tovább az úton.

Egy kis hasonlat. Az egyik novemberi estén történt. Esett és havazott felváltva. A szél fúj. Hideg volt. Két férfi ment az utcán. Az egyik kabát nélkül, zakója gallérját felhajtva; neki mindegy, hogy megázott, mindegy, hogy hogyan jár, mert nincs otthona! Így futkos a legtöbb ember a világban. Nincs céljuk. Hova sodródnak önök? Vigasztalan helyzet, ha nincs az embernek célja. Az istentelen filozófus, Nietzsche, mondta egyik ver-

sében: „A varjak rajzanak be a város felé. Csakhamar havazik. Jaj annak, akinek nincs otthona!”

Önöknek sincs örök otthonuk?

Aztán jön egy másik vándor az országúton felénk. Ennek ugyanaz a vihar, pizok, eső, hó jut, de fütyülve, énekelve megy bátor léptekkel. Miért? Mert látja odébb hazája fényeit. Ott van otthon. És ott meleg van és nem esik neheze az út. Így mennek az emberek át a világon, akik Jézuséi és Benne életük van ideig és örökké.

Isten azt mondta Nóénak: Menj be a bárkába. Jöjjenek önök is a csendbe. Jézus itt van. Beszélhetnek Vele. Öntsék ki szívüket Előtte.

Valaki megkérdezte tőlem: „Vannak fogadóórái?” De én ezt feleltem: Minek? Az embereknek nem velem kell beszélniök. Egyenesen Jézussal beszéljenek. Tegyék is meg!

MIT KELL TENNÜNK?

Barátaim, nagy tömeg levelet kapok mindenféle kérdéssel. Az egyikben nemrégén ez állt: „Tulajdonképpen a saját véleményét mondja el, vagy az egyház tanítását?” — Csak így felelhettem: „A Biblia tanítását mondom”! Látják, erre elgondoltam: „Ha önök csak Busch lelkész véleményét hallgatják, akkor becsapott emberek. Abból nem sokat nyernek. Jézus hangját kell meghallaniok! Jézus a jó pásztornak nevezte magát, ennek a jó pásztornak a hangját hallják meg! Én csak egy kicsit tudok segíteni, hogy hallhatóvá váljék az Úr Jézusnak, lelkünk jó pásztorának a hangja.

Ha erről beszélünk most: „Mit kell tennünk?”, akkor különösen fontos, hogy az Úr Jézus maga mondhassa ezt meg, hogy meghallják Jézus pásztorhangját.

1. Szakítson elkopott, átlátszó hitetlenségével!

Hosszú évek óta nagyvárosi lelkész vagyok, és annyi ellenvetést hallottam a bibliai üzenettel kapcsolatban, annyi átlátszó hitetlenséggel találkoztam, hogy először is arra kérem a lelke üdvössége érdekében: szakítson elkopott hitetlenségével!

A háború alatt az ifjúsági lelkészi munka mellett egy nagy kórház lelkigondozója is voltam. Egyszer éppen az egyik betegszoba ajtaja előtt állok a magánbetegek osztályán és kopogtatni akarok, amikor a hosszú folyosón egy fiatal ápolónő száguld végig, és még kicsit levegő után kapkodva mondja: „Kérem, ne menjen abba a szobába, lelkész úr!” „Miért nem?” kérdem. „Az úr egészen erélyesen megtiltotta bármelyik lelkész látogatását. Biztosan nem akarja, hogy hozzá menjen! Ki fogja magát dobni!” Rámutat a névtáblára az ajtón, és egy ismert üzletember nevét látom, a reklámjáról ráismerek. „Nővér, nekem már lassan kötélből vannak az idegeim!” — mondom, és bekopogok. „Tessék!”, kiáltja egy erőteljes férfihang. Belépek a szobába. Az ágyban

idős, őszhajú úr fekszik. „Jónapot” — mondom. „Én vagyok Busch lelkész.” „Ó” — válaszolja — „magáról már sokat hallottam. Maga nyugodtan meglátogathat egyszer.” „Hiszen ez óriási!” örvendezek. Akkor így folytatja: „De a maga keresztységével hagyjon nekem békét!” „Milyen kár” nevetek rá. „Pont arról akartam magával beszélni.” „Kizárt dolog!” — int le. „Szóba sem jöhet! Maradéktalanul végeztem veled. Tudja, fiatal koromban bemagoltatták velem a zsoltárokat. Ha nem tudtam őket, megverték. Mint férfi aztán kialakítottam magamnak saját világnézetemet, melyben Darwin, Häckel, Nietzsche lettek a tartóoszlopok!” Erre elvörösödtem! Mivel sajnos kicsit gyorsan leszek mérges, rárontottam: „Hallja csak, öregúr! Ha nekem egy 16 éves kamasz elmeséli, hogy például Nietzschét tette meg prófétájának, akkor mosolyognék és azt gondolnám: Na jó, ez csak átmeneti tünet. Majd csak rá fogsz jönni, hogy a modern filozófusok maguk sem hisznek már régi prófétáikban. De ha egy idős férfi, mint ön, az örökkévalóság határán ilyen dolgokat mond nekem, ez borzasztó. Ön halálos beteg! Amikor majd Isten előtt áll, ezzel akar előjönni? Már elnézést kérek!” Csodálkozva néz rám. Ez a hang nyilván új neki. De akkor eszembe jut: „Állj! Kórházban nem szabad így kitörnöd. Ott bársonyfalpaccaként kell közeledni.” Egyszerre nagy részvétet érzek a szegény férfi iránt. Átkapcsolok az első sebességre, és Jézusról beszélek neki, aki az ő jó Pásztorja is akar lenni. Mélyen felsóhajt: „Igen, az szép lenne! De mit csináljak akkor az eddigi nézetemmel?! Dobjak ki mindent, amit egy életen keresztül hittem?” „De mennyire!”, kiáltom vidáman. „Kedves uram, dobjon ki mindent, amit az örök életre nézve nem tud használni! Dobjon ki mindent, inkább ma, mint holnap! Hiszen a maga hitetlenségével sem rendesen élni, sem békésen meghalni nem lehet. Azután vesse magát Isten Fiának kitért karjába, aki magáért meghalt, és megvásárolta. Ez a Megváltó a maga Megváltója is akar lenni!”

Ekkor jött a nővér. Csodálkozott, hogy olyan meghitt beszélgetésben talált bennünket. Azután intett nekem. Megértettem. Mennem kellett. Erősen megszorítottam az öregúr kezét és csendesesen elhagytam a szobát. Nem tudom, elfogadta-e, amit mondtam neki. Azon az éjszakán meghalt!

Nézzék: akkor megrázóan feltárult előttem, hogy még művelt emberek is Häckel és Nietzsche elméletével mászkálnak a világban, — és ilyen régi, átlátszó hitetlenséggel fosztják meg magukat az örök üdvösségtől! Ezért mindenekelőtt arra kérem, dobja el kopott, átlátszó magyarázatait, amikkel hitetlenségét indokolja! El vele! Átlátszó hitetlensége nem ér egy fillért sem. A Biblia azt mondja: „Egy az Isten, és egy a közbenjáró Isten és ember között, az ember Krisztus Jézus.”

Nemrég egy férfivel ültem szemközt. Egy fickóval, aki olyan, mint egy háromrészes szekrény. Magamban Garbó úrnak neveztem, mert garbónyakú pulóver volt rajta, de természetesen egészen más neve volt. Feleségét bomba ölte meg. Két fia a háborúban esett el. Szánnivaló ember! Meglátogattam. Alig ültem le, már elkezdte: „Lelkész úr, hagyjon békét nekem a keresztyénséggel. Annyit éltem át, hogy már semmiben sem tudok hinni. Nekem beszélhetnek, amit akarnak, nem hiszek már semmiben!” Ekkor nevettem és így szóltam: „Ezt nem tudom elképzelni! Mondja csak, Garbó úr, utazik néhanapján vonaton?” „Igen!” „Akkor természetesen mindig odamegy először a mozdonyvezetőhöz és felszólítja, hogy mutassa meg magának a vezetői igazolványát?” „Nem, nem!” válaszolja, „Hiszen azt csak fel lehet tételezni az államvasutakról, hogy mozdonyvezetői...” „Hogyan?”, — csodálkozom — „Maga beszáll a vonatba, anélkül, hogy meggyőződne arról, vajon az a fickó ott elől tud-e vezetni?! Rábízta a fiúra az életét — minden garancia nélkül?! Na hallja csak! Ezt nevezem hitnek, Garbó úr, hogy rábízom valakire az életemet! Mostantól fogva soha többé ne mondja, semmit sem hiszek, hanem: Semmit sem hiszek, kivéve az államvasutat!” „Hát...” Tovább kérdezek: „Garbó úr, szokott néha patikába menni?” „Igen”, mondja, „gyakran olyan fejfájásom van. Akkor veszek magamnak a patikában migrén elleni port.” „De — mondom — Garbó úr, a patikusok adtak már tévedésből mérget! Előbb megvizsgáltatja a gyógyszert, ugye?” „Nem — válaszolja — lelkész úr, ilyen működési engedéllyel rendelkező patikus csak ért valamit hozzá? Csak nem csap be engem?” „Hogyan — csodálkozom — maga ezt lenyeli anélkül, hogy előbb megvizsgálná? Rábízta a patikusra az életét? Egyszerű bizalommal beveszi a gyógyszert?! Ezt

nevezem hitnek! Kedves Garbó úr, soha többé ne mondja azt, hogy nem hisz semmit, mondja inkább: Nem hiszek semmi-
ben, az államvasutakat és a patikusokat kivéve.” Így folytat-
tam tovább. Értik? Mindig több lett belőle. Végül így szóltam:
„Látja, egy nap szembejött velem az az egy valaki, Akit Isten
küldött, Aki feltámadt a halálból, Akinek kezein a szögek
helye hirdeti, hogy szeretett engem egészen a haláláig. Az ég-
világon senki sem tett értem olyan sokat, mint Jézus! Senki
sem olyan bizalomra méltó, mint Ő. Gondolja, hogy Jézus
hazudott valaha?” „Nem.” „Tessék. Ezt a bizonyítványt
egyetlen embernek sem állítanám ki — csak Jézusnak!” Ami-
kor ezt felismertem, azt mondtam: Akkor életemet Jézusra
bízom!” Erre azt kérdezi: „Ilyen egyszerű ez?” Én azt mon-
dom: „Ilyen egyszerű, Garbó úr, ilyen egyszerű! Maga az ég
világon mindenben hisz, csak az egyetlenben, Akiben igazán
hinni lehet — abban nem akar hinni! Dobja el hitetlenségének
laza érveit, és adja át életét az Úr Jézusnak!”

Több száz fiú előtt mondtam egyszer: „Egymillió márka
prémiummal jutalmazom meg azt, aki bebizonyítja nekem,
hogy létezik valaki, aki megbánta, hogy Jézust befogadta az
életébe!” Nem volt egy millióm, de nyugodtan felajánlhattam,
mert nem létezik olyan ember, aki ezt megbánta volna. Ellen-
ben egy csomó embert ismertem, aki megbánta, hogy nem
tette meg ezt!

Ezért vesse el eddigi hitetlenségét! Higgyen annak, Aki min-
dent megtett önért! Ez az Ő és az ön ügye. El kell csöndesednie
és azt mondania: „Úr Jézus, a mai naptól a Tied akarok lenni!”

2. Szakítson hitetlen önigazságával!

A Biblia azt mondja: „Igaz beszéd ez, és teljes elfogadásra méltó,
hogy Krisztus Jézus azért jött a világra, hogy a bűnösöket üd-
vözítse” (szó szerint: megmentse). Sok ember megbotránkozik
ezen és azt mondja: „Csakhogy én nem vagyok bűnös! De hiszen
nem vagyok gonosztevő!” Ezeknek azt mondom most: „Hazud-
nak! Mondja ezt az utolsó ítéletkor Isten színe előtt, hogy — nem
vagyok bűnös! Megtartottam minden parancsolatodat! — Képes

lesz ezt mondani? Jaj, hagyja már abba ezt a képtelen öngazságot, amellyel beképzeli magának, hogy minden rendben van. Semmi sincs rendben! Semmi!”

Évekkel ezelőtt beszélgettem egy 20 éves fiúval, és ezt sohasem fogom elfelejteni. Amikor találkoztunk, azt mondtam: „kedves Heinz, nem látlak már bibliaóráinkon és ifjúsági körünkben!” Erre azt mondja: „Hát, tudja, lelkész úr, meggondoltam közben a dolgot. Maga állandóan Jézusról beszél, aki meghalt a bűnösökért. Nekem azonban nincs szükségem egy bűnbakra, aki helyettesít. Ha valamit rosszul csináltam, és ha van Isten, akkor majd vállalom érte a felelősséget előtte! De ez nevetséges, hogy Megváltóra lenne szükségem, aki értem meghalt!” — Azt feletem: „Rendben van, kedvesem! Szóval te a szent Isten előtt az igazságodra akarsz hivatkozni. Megteheted! Eldobhatod Jézust és mondhatod: Én Isten előtt az igazságomra hivatkozom! — De kedvesem, légy tisztában azzal, hogy Franciaországban francia törvények szerint, Angliában angol törvények szerint, és Isten előtt isteni törvények szerint ítélik meg! Kívánom neked, hogy Isten egyetlen parancsát se szegd meg, különben elvesztél! Vizszontlátásra!” „Pillanat!” mondta. „Bizonyára nem vizsgálják meg olyan precízen.” „Nana!” válaszoltam, „hogy képzeld el a szent Istent?! Képzeld el, hogy 50 évig rendesen és jól éltem, és azután 3 percig tolvaj voltam. Ez kiderül és bíróság elé kerülök. Ott állok a bíró előtt és magyarázok: — ,Bíró úr, ne legyen olyan kicsinyes! 50 éves büntetlen év, és 3 perc lopás csak kiegyenlíti egymást?! Ki lesz akkor ilyen kicsinyes, bíró úr?’ — El tudod ezt képzelni? — Akkor a bíró azt fogja válaszolni: ,Kérem, várjon csak: Én nem a rendesen eltöltött 50 évről beszélek, hanem arról a 3 percről, amelyben lopott. A törvény ezzel vádolja őnt.’ — Ha egy földi bíró így tesz, akkor Isten még inkább!”

Nem gondolják, hogy önök is vádlottak Isten előtt? Nem gondolják, hogy szükségük van bűnbocsánatra? Hogy önök is bűnösök? Ugyan, vessenek már véget hitetlen öngazolásuknak, és keressék az Urat, aki bűneikért a kereszten meghalt és önök helyett kifizette a büntetést. Fogadják be Őt, vallják be neki bűneiket és mondják: „Uram, odadobom magamat és egész igaztalan voltomat neked. Szeretném megkapni kegyelmedet! Moss tisztára véreddel!”

3. Tegye meg a döntő lépést!

A legjobb, ha egy történettel teszem érthetővé, mire gondolok. A náci birodalom kezdetén volt, amikor megint egyszer dolgom volt egy magasrangú lamettás tiszttel. Lamettának nevezték a fiatalok azt az ezüsből vagy aranyból való lapot, amit a náci nagyságok az egyenruhán viseltek, mint a pávák. Félve és remegve mentem el ehhez az emberhez, hiszen a lelkészeket semmibe se vették! Csodálkoztam rajta, hogy nem dobott ki, sőt, barátságosan meghallgatott. A végén megjegyeztem: „Hát hallja, velem ritkán történt még meg, hogy olyan valaki, mint ön, ilyen barátságosan kezelte. Szeretném ezt megköszönni önnek. És mert olyan kedves volt hozzám, egy ajándékom van az ön számára. Szeretnék egy örömhírt mondani: „Úgy szerette Isten a világot, hogy az egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Rámnézett és ezt mondta: „Nem kell tovább mondania. Szüleim hívó keresztyének. Ezt az üzenetet gyermekkorom óta ismerem. De . . .” Nagy ív fehér papírt tett az asztalra, ceruzával áthúzta egy vonással és így folytatta: „Látja lelkész úr, mindent tudok, tudom, hogyha ezt meg akarnám nyerni, át kellene mennem egy ilyen határon, amit ide rajzoltam, át kellene lépnem a vonalon.” Ceruzájával a vonal mellé mutatott: „Itt állok szorosan a határon — mernem kellene átlépni.” Aztán kissé zavarban volt, amikor folytatta: „De társadalmi helyzetem nem engedi meg ezt.” Én pedig nagyon szomorúan mentem tovább. A tiszt már rég meghalt. Társadalmi állása az örökkévalóságban nem menti meg, de felfogta: „Ha be akarok jutni Isten országába, akkor át kell lépnem a vonalon.”

Önnek van-e erre bátorsága? Érdemes! Jézus tárt karokkal várja! Tegye meg ezt a lépést a vonalon át, egyenesen Jézus kitért karjába!

4. Szakítson világosan felismert bűneivel!

Tudok egy emberről, házasságtörésben élt. Felelősségre vontam és ezt mondtam: „Ön házasságtörő! Feleségét boldogtalanná teszi. A pokolra jut!” Így válaszolt: „Ostobaság! Megmagyarázom magának, mi a helyzet. A feleségem nem ért meg . . .” Aztán

elmondott egy hosszú történetet, pedig pontosan tudta, hogy bűn, amit tesz! Vannak emberek, akik viszályban élnek és ezt mondják: „A másik kezdte el!” Viszály különben is csak akkor van, ha a másik kezd. Meg kell mondanom: Isten szemében a viszály annyi, mint a gyilkosság! Miért nem vet véget neki? „De mit tegyek?” — kérdik sokan. Megmondom: Szakítsanak határozottan felismert bűnükkel!

Bárcsak egyszer szünetet tarthatnának életükben és megkérdeznék: „Mi nincs rendben az életemben? Minek kellene most véget vetnem?” Ön pontosan tudja ezt! Úgy gondolja, hogy Jézus kegyelmet adhat, ha továbbra is tudatosan vétkezik? A Bibliában meg van írva: forduljatok vissza! A tékozló fiú hátat fordított régi életének. Ön is jöhet Jézushoz úgy, ahogy van, megterhelten, hitetlenül. De aztán véget kell vetni olyan dolgoknak, amik önt a pusztulásba sodorják, amikről ön is pontosan tudja, hogy bűnök.

A sok levélben, amit naponta kapok, ismétlődik ez a felháborodott mondat: „Túl kemény a beszéde! Ez meg ez nem bűn!” Aztán sokszor megneveznek dolgokat, amiket nem is mondtam. Közben érzem, mennyire lázadzik a lelkiismeretük Jézus Krisztus uralma ellen az életükben. Higgye el, nem juthat élő hitre és nem maradhat meg benne, ha nincs bátorsága úgy odaadni az életét Jézusnak, hogy véget vet annak, aminek véget kell vetnie. Szakítson a világosan felismert bűnnel!

5. Beszéljen Istennel!

Tud imádkozni? Talán el tud mormolni egy versikét, de imádkozni? Hát tudja, egyeseknek van ám elképzelésük az imádkozásról — égnék állna tőle a hajam, ha volna! Nemrég voltam egy házban. Azt mondja a mama: „Mi jó keresztyének vagyunk!” És felszólítja 4 éves kislányát: „Gyere csak ide, Klárka! Te olyan szépen tudsz már imádkozni, mondjál fel egy imádságot a lelkész úrnak!” És a gyermek elkezdte. Gyorsan félbeszakítottam: „Állj! Hagyd abba! Ne mondj fel egy imádságot a lelkésznek, a világért se! Hiszen ez nem imádkozás! Imádkozni azt jelenti, hogy az élő Istennel beszélünk, Neki a szívünket kiöntjük.” Imádkozott már valaha így?

Egy Robinson nevű angol püspök borzasztó könyvet írt ezzel a címmel: „Isten egészen más”. Azt mondja, hogy a modern ember egyáltalán nem tud imádkozni. Igaz, ezt én is így látom. De ez nem az imádkozás ellen szól, hanem a modern ember ellen. Nem így gondolják önök is? A püspök az egész keresztyénséget át akarja alakítani, mert a modern ember nem tud imádkozni. Én inkább azt mondanám: tanuljon meg inkább a modern ember újra imádkozni!

Kockáztassa meg egyszer, hogy imádkozzék! Ha csak ennyit mond: „Uram, engedd, hogy megtaláljalak!” Vagy: „Uram, ments meg engem is!” Vagy: „Uram, vezess engem az igazi hitre!” Vagy: „Uram, bocsásd meg a bűneimet!” De kezdjen el egyszer imádkozni, ha nem is megy mindjárt könnyen. Lehet, hogy vannak lelkészek, akik nagyszerűen imádkoznak — könyvvel a kezükben, amiből kiolvassák. De erre egyáltalán nincs szükség, hogy nagyszerűen imádkozzunk, csak kezdjük el őszintén beszélni az élő Istennel! Kezdjék csak el egyszer és megtanulják! Tudják, a hit egy én-te kapcsolat az Úr és köztem. Ott beszélni kell, nem? Én beszélek vele, és Ő velem! Ezzel a következő ponthoz érkeztem:

6. Olvassa a Bibliát!

Hogyan beszél Isten az emberrel? A Biblia által! Ezért feltétlenül el kell kezdenie a Biblia olvasását! Talán úgy gondolja: a Bibliát már senki nem olvassa! Igen, sajnós! Valaki ezt azzal magyarázta, hogy az evangélikusok a reformáció ünnepén Luther énekét mindig így éneklük: „Erős vár a mi Istenünk”. Annak a végén ott van: „Az Ige kőszálként megáll” — német fordításban: „az Igét állni hagyják”. Hát a keresztyének állni hagyják ott a könyvespolcon, és le nem veszik, hiszen ott jó helyen van. De Luther ezt nem így gondolta!

Sokszor mondják, ha látogatni megyek: „Igen, lelkész úr, még az 1722-beli Bibliánk is megvan dédanyánktól.” Akkor egy olyan régi könyvről beszélnek, amit biztosan senki sem olvas! Minden tiszteletem a régi Bibliáké, de önöknek azt ajánlom: vegyenek egy kis Újszövetséget. Aztán üljön le minden nap bizonyos időben és olvassa. Egyszerűen hallgasson rá! Ott ugyanis Jézus beszél önnel!

Lehet, hogy vannak olyan részek, amiket nem is ért meg, olvasson csak nyugodtan tovább. A fiaimnak így magyarázom ezt meg: „Egy braziliai farmer elmondta, hogy amint odakerült, kapott egy darab földet. Amikor megnézte, kiderült, hogy őserdő. Elkezdte a fákat kivágni, a sziklákat és fatönköket kiásni. Aztán egy szép napon annyira jutott, hogy befogott két ökröt, és először szántott velük. Alig három lépés után már elakadt az eke. Mit tett? Hazament, dinamitot hozott és felrobbantotta a szikladarabot a tehenekkel és az ekével együtt? Nem! Kikerülte az ekével a sziklát és tovább szántott. Amikor a végére ért, az egész még keservesen nézett ki, de már valamiképp vethetett és betakaríthatott. Amikor a következő évben szántott, már kicsit jobb volt. Újra meg újra kiásott sziklákat és fatönköket, és akkor már sokkal jobb lett. Harmadszor még simábban ment.

Így kell olvasni a Bibliát. Csak fogjon hozzá! Ha valamit nem ért, egyelőre lépje át. Csak továbbcsinálni! Egyszer csak talál egy mondatot, mindjárt az Újszövetség első részében, ami így szól: „Jézus szabadítja meg népét bűneiből.” Ön azt mondja erre: „Ezt értem. Ez illik rám!” Így ad lehetőséget Istennek arra, hogy a Bibliából szóljon önhöz. Mindennap szenteljen időt Isten Igéjének! És kérje Őt: „Uram, adj nekem világosságot! Engedd, hogy megértsem! Világosítsd meg szívemet, agyamat és lelkemet!”

És még valamit: Ne engedjék, hogy valaki leszólja a Bibliát! A Biblia nagyszerű könyv. Nincs aktuálisabb és izgalmasabb, mint a Biblia.

Az első világháborúban fiatal katonaként Verdunnél őrségben voltam. Már szürkült, és én egy árok szélén ültem. Még az éjszaka beállta előtt látom, hogy egy irtáson kocog felénk az ellenség konyhakocsija. Mi nem is gondoltuk, hogy ezen az irtáson át lehet hatolni, de elárulta ez a táborigénykocsi, amely nem várta meg a teljes besötétedést. A konyha után nyilván jön a gyalogság is, utána az ágyúk mind átjöhetnek ezen az irtáson a mi táborunkba! Ez az ellenség felvonulási útja. Mit tettünk? Azt gondoltuk, hogy kíméljük őket, ne lövjünk oda? Ellenkezőleg! Pontosan ezt az irtást vettük tűz alá egész éjszaka.

Hallják meg, a Biblia az előrenyomulás útja, Isten ellátmánya, fegyverzete, utánpótlása a keresztyének számára. Az ördög

is van olyan ravasz, hogy ezt az utat veszi tűz alá. Ezért támadják a Bibliát. A legbutább fiú is azt mondja: „Ugyan, miféle könyv ez?” A legokosabb professzorok bizonyítgatják, hogy a Biblia is csak emberi munka. Értik? Egyek abban, hogy a Bibliára tüzjeljenek! De ha önök Isten gyermekeivé kívánnak lenni és üdvözülni akarnak, akkor nem szabad ezzel törődniök. Ne engedjék leszólni, gúnyolni a Bibliát! A Bibliát olyan emberek írták, akiket a Szent Szellem töltött be és világosított meg. Maga a Biblia mondja ezt. Ha olvassák a Bibliát, csakhamar észreveszik, hogy benne egy másik — isteni — lelkelet él.

Valaki azt panaszolta egyszer: „Isten Igéje számomra halott. Szeretnék üdvözülni, de az Ige semmit sem mond nekem.” — Ezt feleltem neki: „Kérje Istentől, hogy megérthesse a szavát. Kérje, ha kell éveken át minden nap. Higgyék el, Isten válaszolni fog, egészen bizonyos!”

Még egy utolsó mondanivalóm is van:

7. Hallgassák Isten Igéjét!

Menjenek olyan helyre, ahol világosan és hűen hirdetik az Igét! Nem restellem kimondani: Vannak ma szószékek, ahol felhívított evangéliumot hirdetnek. Oda nem mennék. Majd megértik, hogy örömezenet hangzik-e ott vagy nem. Mindenütt vannak lelkészek, prédikátorok és olyanok, akik el tudják mondani az evangéliumot. Hallgassa Isten Igéjét! Azokhoz ragaszkodjék, akik mindenképpen hallani akarják Isten szavát. Nemrég ezt mondta valaki: „Tudja, én individualista (= szándékosan elkülönülő) vagyok!” Csak ezt felelhettem: „Soha nem állhat az élő hit talaján, ha nem tart együtt az élő hitű keresztyénekkal, és nem jár oda, ahol Isten Igéjét hirdetik!”

Végül egy öregasszony történetét mondom el. „Ugyan, ne mondjon öregasszonyokról történetet” — mondhatná egy fiatalember. De ez az öregasszony nagy szerepet játszott az életemben. Egymásután három mérnökkel találkoztam, akik rajta keresztül jutottak hitre. Ekkor észrevettem, hogy nagy erő árad ebből az asszonyból, és felkerestem őt. Egy bányász özvegye volt. Örült, amikor jöttem, és elmondta, hogyan jutott hitre. Essen

egyik elővárosában lakott. Egyik nap olvassa az újságban, hogy a Pál templomban két új lelkészt iktatnak be. Azt mondja barát-nőinek: „Ez mindig nagy szenzáció Essenben. Gyertek, menjünk el!” A földéken keresztül gyalogoltak odáig. A Pál templom már teljesen megtelt. Hátul megálltak. Ekkor bemutattak egy lelkészt, Julius Dammant, aki nagy hatással volt Essenre. Az asszony elmondta: „Julius Damman felment a szószékre és felolvasta az Igét: „Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogyha valaki hisz Óbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Aztán előrehajolt és így szólt: „A Biblia többszáz-ezer szava közül egytől sem félek úgy, mint ettől: elveszni! Örökre el lehet veszni, amikor Isten lemond az emberről. Az a pokol?!” — „Mint fiatal lány álltam hátul a templomban — folytatta az asszony. Ettől kezdve már nem hallottam semmi egyebet! Vilámcsapásként ért ez a gondolat: „Én is elveszett vagyok! Nincs békességem Istennel! Nincs bűnbocsánatom! Nem vagyok Isten gyermeke! Elveszttem! Mint egy alvajáró mentem haza. Három nap múlva megkérdezte apám: „Beteg vagy?” Megpróbáltam szüleimnek megmagyarázni. Azt mondták: „Bogaras vagy. Rosszak az idegeid.” Senkinek sem tudtam halálfélelmemet megmagyarázni, hogy elveszttem! Minden jót kívánok önöknek; mégis, vagy éppen ezért azt kívánom, hogy éljék át ugyanezt, hogy tapasztalják meg a Szent Szellem valóságát és ismerjék fel: „Elveszttem!” Az asszony így mondta tovább: „Négy hétig csak jöttem-mentem, teljesen hasznavehetetlenül. Ekkor ismét olvassom: „Damman lelkész újból prédikál”. Megint elmentem az elővárosból Essenbe. Az egész úton imádkoztam. Csak egyetlen ima jutott eszembe, egy énekvers: Csak egy a szükséges dolog, add Őram, megértenem. Minden más akárminth ragyog, csak súlyos teher nekem.” Ezt imádkozta az egész úton. Megérkezik a Pál templomba. Damman lelkész prédikál. A templom zsúfolásig megtelt. Megint nem kap helyet és hátul kell állnia. Még egyszer elimádkozza ezt az énekverset. Azután felüti a megadott énekverset az énekeskönyvből, és meglepetésére éppen ez a kijelölt ének. „Csak egy a szükséges dolog.” Erre azt gondolja: „Ha ezt mindnyájan imádkozva énekeljük, akkor kell valaminek történnie.” Damman lelkész felmegy a szószékre és felolvass egy Igét a János evangéliumából. „Jézus mondja: Én vagyok az ajtó, ha

valaki énrajtam megy be, megtartatik. Ámen.” Az asszony így mondta el: „Most voltam másodszer a templomban, és megint nem hallottam többé mást, csak ezt az egy Igét, mert ebben a pillanatban minden világos lett előttem: a feltámadott Jézus az Élethez vezető ajtó! Beléptem rajta. Nem hallottam a prédikációból többé semmit sem, de nekem ennyi teljesen elég volt. Beléptem az Életbe!”

Sokszor elmondom ezt a történetet, amikor olyan emberekkel találkozom, akik ezt mondják: „Ó, én nem járok a templomba! Nem bírom azt a levegőt. Inkább kimegyek a zöldbe, ahol a madarak énekelnek, a fák susognak . . .” Ilyenkor azt felelem: „Az az asszony soha nem jutott volna élő hitre, ha nem hallgatta volna Isten Igéjét.”

Mit tegyünk hát? Számoljon le hasznavehetetlen hitetlenségével! Dobja el hitetlen öngazságát! Tegye meg a döntő lépést! Szakítson világosan felismert bűneivel! Beszéljen Istennel! Olvassa a Bibliát! Hallgassa Isten Igéjét!

Erre a kérdésre kellene felelnem: „Mit tegyünk?” — és adtam néhány választ. De nekem rendkívül lényeges, hogy végül néhány szóval megmondjam a legfontosabbat:

Végeredményben nem az a döntő, amit mi teszünk, ha fontos is. Döntő az, amit Isten tett értünk — Jézusban! Ez az örömhír, melyet önökkel közölnöm kell: Jézus mindenkiért mindent megtett.

Ő eljött hozzánk, meghalt értünk, feltámadt értünk és értünkül Isten jobbján. Ő a jó Pásztor, aki mindent megtesz a bárányaiért. Ezért mondja a 23. zsoltár írója: „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm. . .” Aztán elmondja, milyen végtelen sokat tesz érte a jó Pásztor. Kivánnám, hogy ön is elmondhassa: „Az Úr az én pásztorom!”

MIÉRT HALLGAT ISTEN?

Borzasztó dolgok történnek a világban.

Azt hiszem, 1937-ben volt, amikor Essenben egy feldúlt, 16 éves fiú jött szembe velem. Mivel ifjúsági munkából ismertem, megkérdeztem: „Mi van veled?” Azt felelte: „Elvittek a kórházba, és sterilizáltak, mert anyám zsidó. Mire hazaértem, a szüleim eltűntek.” Sohasem látta őket viszont. Apját letartóztatták. Az anyja Auschwitzba került a koncentrációs táborba. A fiút éppen csak Hollandiába tudtam küldeni, onnan továbbjutott Amerikába. Sohasem fogom ennek a feldúlt fiúnak az arcát elfelejteni. „Elvittek a kórházba, és sterilizáltak, mert anyám zsidó. Mire hazaértem, szüleim eltűntek.” Ehhez hasonló történet milliószor! Olyankor felmerül az emberben: „És Isten?” „De hát hol van Isten?” „Nincs semmi mondanivalója ehhez?” „Miért hallgat Isten?”

Kölnben egy örült lángszóróval behatolt egy iskolába: 12 kisgyermeket megölt! Ilyenkor feltámad bennünk a kérdés: „És Isten?” „Miért hallgat Isten?”

Vagy egy fiatalasszonyra gondolok, aki rákos. Lassan, iszonyú kínok között haldoklik, itthagya gyermekeit. Aki vele átéli ezt, megkérdezi: „És Isten? Miért hallgat Isten?”

Sok ember van, aki most elmondhatná történetét, és a végén megkérdezhetné: „És Isten?” „Hol volt akkor Isten?” „Miért hallgat Isten?”

Kedves német költőnk, Friedrich Schiller írta „Az örömhöz” című verset. „Öröm, drága égi szikra, Elysium gyermeke. . . ” Ennek a versnek egyik sora így hangzik: „Testvérek, a csillagvilág fölött szerető Atya lakik!” A mai embernek azonban az a kísértése, hogy így szóljon: „Testvérek, a csillagvilág fölött nem lakhat szerető Atya!”

Aki ilyenbe belekerül, egyszer csak kérdései támadnak: „Hol van Isten?” „Miért engedi ezt meg?” „Miért hallgat?” Talán elérkezik ahhoz a ponthoz, ahol felmerül egy veszedelmes gondolat: „Talán nincs is Isten? Talán üres az ég?! Talán mégis az istentagadásnak van igaza?!” Barátaim, akinek ilyen gondolatai támad-

nak, annak meg kellene rémülnie. Mert ha igaz lenne, hogy nincs Isten, az szörnyű volna. Akkor mi emberek — mi bestiák — magunkra volnánk hagyatva! Akkor olyanok lennénk, mint az elveszett gyermek, aki nem találja már meg a hazavezető utat! Nincs Isten? Ez iszonyú volna! Amikor emberek magyarázzák nekem, hogy ők nem hisznek Istenben, azt válaszolom: „Hiszen ti nem is sejtitek, mint mondtok ki ezzel! Fölöttünk nincs senki! Magunkra vagyunk hagyatva. Egyedül egymás közt!” Semmi sem rettenetesebb az ember számára, mint az ember, nem? A rómaiaknak volt egy mondásuk: „Homo homini lupus”. Ez azt jelenti: „Ember az embernek farkasa.” Szörnyű!

El sem mondhatom, hányszor hallottam, mint lelkész, ezt a mondatot: „Hogyan engedheti meg Isten mindezt?! Miért hallgat Isten?” Mivel olyan sokszor kérdezték meg tőlem, most válaszolni szeretnék rá.

De már előre ki kell jelentenem: nem vagyok Isten titkos tanácsosa. Nem közölte velem a terveit, gyorsírásba sem diktálta le azokat nekem. Értik? Önmagában véve már egy kicsit ostoba így feltenni a kérdést, mintha mi megérthetnénk Istent. Az az Isten, akit megérthetek, az legfeljebb egy esperes vagy püspök lehetne. Őket még meg tudom érteni. De nem lehetne Isten az, akit én jól meg tudok érteni. Isten azt mondja a Bibliában: „Nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti útaitok az én útaim.” Ez nagyon világos.

De mégis néhány ismeretre tettem szert a Bibliából, és ezért most, amennyire tudok, szeretnék válaszolni erre a kérdésre: „Miért hallgat Isten?”

1. Alapjában hamisan tettük fel a kérdést

Először is azt szeretném mondani, ez a kérdés: „miért hallgat Isten?” helytelenül feltett kérdés. Gondoljuk el, hogy a bíróságon vagyunk. A bírói emelvényen Schulze asszony, vagy Busch lelkész ül. A vádlottak padján ül Isten. Ekkor mi azt mondjuk: „Vádlott Isten, hogyan engedheted meg mindezt? Miért hallgatsz?” Szeretném önöknek a legérthetőbben megmondani,

hogy olyan Isten, aki bennünket a bírói székbe enged ülni, saját maga pedig a vádlottak padjára ül, — nem létezik!

Emlékszem egy különös jelenetre, amikor még egészen fiatal lelkész voltam. Huszonhétéves koromban, amikor megérkeztem Essenbe, éppen egy nagy bányászstrájk tört ki, mely a kedélyeket felkavarta. Egyik nap, amint keresztülmegyek a téren, ott áll egy férfi a szappanosláda tetején, és erőteljes hangon beszédet mond a körülötte álló embereknek. Éhes gyermekekről, kizsákmányoló munkabéerekről és munkanélküliségről beszél. Egyszer csak meglát engem, megismer és felkiált: „Ni, hiszen itt van a pap! Gyere csak ide!” Nos, egy barátságos meghívásnak többnyire eleget szoktam tenni. Odamegyek hát a csoporthoz. A férfiak helyet engednek, úgyhogy egészen a szónokig előremegyek. Talán száz bányász áll körülöttem. Kicsit furcsán éreztem magam. Ilyen helyzetekre nem készítettek fel az egyetemen. Aztán kezdi: „Halld csak, te pap! Ha van Isten — amit nem tudok, de hiszen lehet, hogy van — akkor majd a halálom után eléje akarok lépni és ezt mondani neki” — kiabálva mondta: „Miért engedted meg, hogy emberek a csatamezőkön széjjelmarcangoljanak?! Miért engedted meg, hogy gyerekek éhenhaljanak, míg mások kiöntötték az ételt, mert már nem kellett nekik?! Miért engedted meg, hogy emberek nyomorultul elpusztuljanak rákban?! Miért?! Miért?! — Aztán azt mondom majd neki: „Te Isten, lépj le! El veled! Tűnj el!” — így kiabált a férfi. Erre én is elkezdtem kiabálni: „Igaza van! El vele! Ki vele!” Egyszerre csönd lesz. A szónok csodálkozva néz rám, és azt mondja: „Pillanat, hiszen maga lelkész! Maga nem mondhatja: El ezzel az Istennel!” Azt feleltem: „Figyelj csak ide! Az az Isten, aki elé így lépsz, aki előtt így kinyithatod a szádát, akit így kérdőre vonhatsz, hogy mint bíró állhatsz előtte és ő a te vádlottad — ez csak a te képzeletedben él. Ehhez én is csak azt mondhatom: El ezzel az Istennel! El ezzel az ostoba Istennel, akit a mi időnk alkotott magának. Akit vádolunk, félretolunk vagy visszahozunk, mikor hogyan van rá szükségünk. Ez az Isten nem létezik! De akarok valamit mondani neked! Létezik egy másik, valódi Isten! Ő elé úgy lépsz majd egyszer, mint vádlott, akkor nem is nyithatod ki a szádát, mert Ő fog téged kérdezni: Miért nem tiszteltél engem? Miért nem kiáltottál hozzám? Miért éltél tisztátalanságban? Mi-

ért hazudtál? Miért gyűlöltél? Miért veszekedtél? Miért . . . ”
— Így fog téged kérdezni. Akkor a szó megakad a torkodban! És akkor ezer kérdésre egyet sem tudsz felelni! Nem létezik olyan Isten, akinek azt mondhatjuk: Tűnj el! De létezik egy szent, élő, valóságos Isten, Aki nekünk mondhatná majd egyszer: „El veled!”

Ezt akarom mondani önöknek is. Ha ma azt hallják, hogy emberek szemrehányást tesznek Istennek: „Hogyan engedheti meg Isten mindezt? Miért hallgat Isten?”, akkor mondják meg nekik: Ostoba, kitalált Isten volna az, akit mi így vádolhatunk! Csak egyetlen szent Isten létezik, aki bennünket vádol, önt és engem! — Megtartotta Isten parancsolatait? Hogy képzeli ezt? Isten komolyan veszi parancsolatait! Mi vagyunk a vádlottak, és nem Isten!

Ez az első, amit teljesen érthetően ki kellett mondanom: ennek az egész kérdésnek a felvetése alapján hamis.

2. Isten hallgatása az Ő ítélete

Miért hallgat Isten? Igen, Isten gyakran hallgat.

Isten hallgatása a legszörnyűbb ítélet rajtunk!

Meg vagyok győződve róla, hogy van pokol. De bizonyára nem olyan, mint amilyennek sok kép mutatja, hogy az ördög megsüti a lelkeket, és hasonló ostobaságok. Én úgy hiszem, az a pokol, amikor Istennek már nincs mondanivalója az emberekhez. Akkor hívhatja Őt, imádkozhat, kiálthat — és Ő nem szól többé! Dosztojevskij, orosz író mondta egyszer: „A pokol az a hely, ahova Isten nem néz többé” — ahol végleg megszabadulunk tőle; ahol igazán elhagy minket. Igen, Isten hallgatása ítélet! És látják: ezzel, hogy Isten hallgat, már itt elkezdődik a pokol.

Elmondok ehhez egy történetet a Bibliából. Két városról szól: Sodomáról és Gomoráról. Magas kultúrájú városok voltak, kifinomult civilizációval. Lakói nem tagadták Isten létezését. Bizonyára volt ott néhány pap is, afféle szegényebb típusok. De egyszerűen nem vették Istent komolyan. Esküvői és temetési szertartásokon talán még említették a nevét, de egyébként nem törődtek vele. Minden parancsát lábbal tiporták. Lakott Sodomában egy kegyes ember, Lótnak hívták. Időnként figyelmeztet-

te őket: „Így nem lehet Istennel bánni! Ne tévelyegjétek, Istent nem lehet megcsúfolni. Amit vet az ember, azt fogja aratni is!” „Ó, — mondták az emberek, — ne tréfálj már! Hiszen te nem vagy pap! Hagyd már abba és ne beszélj ilyen ostobaságokat, hogy amit vet az ember, azt aratja!” Aztán egy hajnalban megtörtént — Isten előbb kivitte Lótót a városból —, hogy tüzet és kénköves esőt hullatott az égből a két városra. A bombázások idején átéltünk hasonlókat. Isten azonban repülőgép nélkül is meg tudja csinálni. Elképzelem, ahogy az emberek az ágyból kiugrottak és tüvöltöttek: „Gyerünk a pincébe!” Rohannak a pincébe. Aztán izzó forróság támad ott is, akár egy kemencében. Már kibírhatatlan. Újabb jelszó: „Elhagyni a pincét!” Kirohannak a szabadba. De kint mindenütt tűz és kén esik. Az emberek tanácstalanok. Ki nem mehetnek, a pincében pedig meg lehet fulladni. Így mondja a Biblia. Elképzeltem — ezt nem írja a Biblia —, hogy együtt van egy csoport ember: nagyvilági fiatal nő, aki a „Jóisten” eddig kedves bácsinak gondolta, egy idősebb úr, aki minden vörösbor-márkát megismert az ízéről, neki sem volt semmi kifogása a Jóisten ellen, csak teljesen közömbös volt iránta. Ilyen típusok voltak együtt a pincében: szívélyes, kedves emberek, rendes, becsületes állampolgárok, jó adófizetők. Voltak ugyan sötét titkaik, mint a mai embereknek is. Mindig forróbb lett a pince. Kimentek, de nem lehetett maradásuk, mert köröskörül tombolt a pusztítás. Elborzadnak. Egyszer csak megszólal a kövér úr: „Emberek, Lótnak igaza volt: valóban él Isten!” A nagyvilági fiatal hölgy ezt mondja: „Akkor már csak egy dolog segíthet: Imádkozni kellene! Ki tud imádkozni?” Felemelkednek a kezek — az ókorban felemelt kézzel imádkoztak —, amelyek addig sohasem emelkedtek fel. Egyszerre megy a dolog: „Uram, irgalmazz már! Vétkeztünk! Megvetettünk téged! Csak hagyd már abba! Hiszen te Jóisten vagy! Hiszen kegyelmes vagy! Uram, irgalmazz már!” De nincs válasz. Csak a tűzorkán sistergése hallatszik. Aztán lehanyatlanak a felemelt karok, és a kitárt kezek ökölbe szorúlnak: „Isten, miért hallgatsz?” Csönd van. Csak a tűz morajlása hallatszik. Imádkozhatnak vagy átkozódhatnak — Isten nem felel már!

Van egy határ, amelyet egy ember, egy város, vagy egy nép átléphet, az élő Isten iránti közömbösség határa. Ettől kezdve nem

hallgat oda, és nem felel már Isten. Most már nyugodtan imádkozhatnak vagy átkozódhatnak — Ő nem felel már. Értik, hogy ez a hallgatás Sodoma felett Isten legszörnyűsegebb ítélete volt? Számukra már nem volt Istennek semmi mondanivalója. Ha elnézem hazámat, elborzadok, hogy mennyire közömbösek az emberek Isten igazsága, parancsai és üdvözítése iránt. Talán még megéri ön is, hogy akár imádkozik, akár átkozódik, — Istennek már nincs mondanivalója.

A Bibliában azt mondja Isten: „Hívtalak benneteket — és nem válaszoltatok.” Miért hallgatsz, ember, amikor Isten hív?

Tehát: Isten hallgatása Isten legszörnyűbb ítélete!

Harmadszor a következőt akarom mondani:

3. A nagy távolság akadályoz a hallásban

Amikor úgy érezzük, hogy Isten hallgat, akkor lehet, hogy túlságosan távol vagyunk Tőle!

Nemrég egy fiatalember jött hozzám és azt mondta: „Busch lelkész, maga idegessé tesz engem. Állandóan Istenről beszél. Ha véletlenül találkozunk valahol, máris elkezd. Én nem látom és nem hallok Istent. Hol beszél Ő egyáltalában? Én semmit sem hallok.” Erre azt feleltem: „Fiatalember, ismeri a tékozló fiú történetét?” „Úgy körülbelül!” — feleli. „Körülbelül, az semmi”, mondom. „Elmondom önnek ezt a történetet, amit maga Jézus mondott el. Volt egy gazdag földbirtokos. Két fia közül az egyik kissé könnyelmű volt, szűk volt neki az otthon, dohos, unalmas. Nem felelt meg az igényeinek. Egy szép napon apja elé állt: „Öreg, add ki nekem az örökséget, fizesd ki már most, elmegyek világot látni.” Az apja odaadja, a fiú kimegy a nagyvilágba. Aztán azt olvassuk róla: „Eltékozolta vagyonát, mivel dobzódva élt.” Elképzélhetik, milyen könnyű a nagyvárosban elszórni a pénzt. De épp akkor jött az éhínség és munkanélküliség. Reménytelenül lett a fiú, és a disznópásztornál kötött ki. Izraelben a disznó tisztátalan állat. Ez volt a legrosszabb, ami egy izraelitával történhetett, ha disznópásztor lett. De mivel az éhség nagy volt, örült, ha egy kicsit ellopott a disznók moslécjából. Ott már nem hallotta az apja szavát. Túl messzire ment el

tőle. Az elveszett fiú mondhatta: „Nem hallom apám hangját.” Világos! Természetes, hogy nem hallotta. — Engedjék meg, hogy itt betoldjak valamit, úgy, ahogy én gondolom el a történetet. (Ez nincs a Bibliában.) Ez a hazulról elfutott fiú ott ül a disznók között, forr a feje, az apját vádolja: „Hogyan engedheti meg, hogy én ilyen rossz sorban éljek?”

Úgy tűnik nekem, hogy ma ilyen gondolkozású a világ. Elhagyták Istent, rájuk szakadt a nyomorúság, most pedig kiáltoznak: „Hogy engedheti meg ezt Isten? Miért hallgat?”

De Jézus másként mondja el a tékozló fiú történetét. Jött egy óra az életében, amikor észre tért. „Hiszen őrrült vagyok! Apámnál van kenyér elég, én pedig éhen halok meg. Visszamegyek apámhoz és megmondom neki: „Apám, vétkeztem . . .” És felkel és visszatér! Apja messziről meglátja és elébe fut. A fiú megszólal: „Atyám, vétkeztem”. Az apja szívére öleli és felkiált: „Hozzátok elő a legszebb ruhát, adjatok gyűrűt a kezére és sarut a lábára!” Most egyszerre már hallja az apja hangját.

„Ha ön nem hallja Isten hangját, akkor túl messzire ment el tőle! Vissza kell térnie, ezt ön is jól tudja!” — mondtam ennek a fiatalembernek.

Az emberek nagyon messze kerülhetnek Istentől, képletesen szólva, egészen a „disznóvályúig”. A legnagyobb istentelenség idejében, amikor mint hadnagy szolgáltam az első világháborúban, mindig tudtam ezt, és azt gondoltam: „Tulajdonképpen meg kellene térnem!” Még sohasem találkoztam egy emberrel sem, aki ne tudta volna: „Tulajdonképpen meg kellene térnem!” — A legönigazabb asszony kijelenti: „Rendben vagyok!”, de ha tovább beszélek vele, akkor azt mondja: „Igen, tulajdonképpen meg kellene térnem! Sok bűn van az életemben. Alapjában véve kőkemény a szívem!”

Közülünk mindenki tudja: „Tulajdonképpen meg kellene térnem!” Miért nem tesz meg? Térjenek hát vissza! Akkor meghallják majd az Atya hangját.

Még valamit kell mondanom erről a kérdésről: „Miért hallgat Isten?”

4. Hallanunk kell Isten utolsó szavát

Tudnak még figyelni? Unalmas vagyok? Hát, ha unalmas a dolog, az az én hibám, nem az evangéliumé. Papok unalmassá tudják tenni az evangéliumot, ez sikerül nekik! De akkor olvassák a Bibliát nélkülünk! Az evangélium lélegzetelállító — higgyék el nekem!

Amit most mondani akarok, az a legfontosabb. Ha úgy érzik, hogy Isten hallgat, akkor meg kell hallgatniuk Isten utolsó szavát! Most idézek egy mondatot a Bibliából, ami olyan hosszú, hogy tulajdonképpen kétszer kellene elmondanom. A Zsidókhoz írt levél első fejezetében ez áll: „Régen sokszor és sokféleképpen szólván Isten az atyákhoz a próféták által (például Mózes és Jeremiás által), ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk”. Tudják, kicsoda Isten Fia? Ez Jézus!

Jézus! Itt vagyok megint a témánál. A szívem erősebben ver, ha róla beszélhetek. Ez a Jézus — így nevezik Őt — Isten emberre lett szava, Igéje: „Az Ige testté lett, itt élt közöttünk.” Értik? Ha szólunk egy szót, akkor az már el is múlt, mint egy lehelet. Isten egy szót testté formált — Jézusban. Jézus az Isten utolsó szava!

Ismerik ezt a kifejezést: ez az utolsó szavam? — Tegyük fel tehát, hogy egy tehenet akarok önöknek eladni. Ne ijedjenek meg, nem teszem! Fogalmam sincs a tehéneladásról. De tegyük fel, hogy el akarok adni önöknek egy tehenet. Mennyit ér egy tehen? Nem tudom. Mondjuk 1000 márkát. Önök azt mondják, 300 márkát adnának érte, többet nem. Én azt mondom: tulajdonképpen 1200 márkát kellene kapnom érte. Erre önök 400 márkát kínálnak. Azt felelem: Legalább 1100 márkát kellene érte kapnom! Addig alkudozunk egymással, míg kijelentem: Nos hát, 800 márka, ez az utolsó szavam! Feltéve, hogy nem vagyok paprikajancsi, ebben maradunk, és aztán már nem változtatunk az árán. Jézus Isten utolsó szava: Ha nem fogadják be Őt, akkor Istennek nincs több mondanivalója az önök számára! Értik? Ha az emberek panaszkodnak: „Isten nem szól! Miért hallgat Isten!” — akkor azt felelem: „Nincs már Istennek semmi mondanivalója számotokra, ha az Ő utolsó szavát nem akarjátok elfogadni!” Be kell fogadniuk Jézust! Befogadhatják Őt! Más megoldás nincs!

Sokszor találkozom emberekkel, akik azt mondják nekem: „Én is hiszek a Jóistenben. De Jézus?” Hallgasson ide: Jézus Istennek hozzánk intézett utolsó, testté lett szava! Hogy ez mit jelent, azt még tovább kell magyaráznom önöknek. Először Jézusról kell még egy kicsit beszélnem. Semmit sem teszek szívesebben, mint ezt.

Jézust tömeg veszi körül, és Ő beszél. Egyszerre zavar támad a háttérben. Az emberek mondanak valamit, majd futásnak erednek. Jézus félbeszakítja beszédét: „Dehát mi történt?” Valami szörnyű dolog történt: egy leprás jött oda. Tudják, mi a lepra? Az ember élve elrothad. Iszonyú ez: a genny, amely a fület, az orrot, az ajkat szétroncsolja. Ez a betegség olyan fertőző, hogy még a lehelet is terjeszti. Ezért a leprásoknak a sivatagban kellett élniük. Nem mehettek az emberek közé. És most idejön egy ilyen leprás az embertömegbe! Hallott Jézusról, és hajtja a nagy vágyakozás: „Szeretném látni a Megváltót!” Így hát eljön. Ez az ember talán helyet is kap, mert az emberek visszahőkölnek előle, és azután ráordítanak: „Menj innen! Tűnj el!” Követ ragadnak és fenyegetik. De ő nem engedi, hogy feltartóztassák. Olyan jól el tudom képzelni, ahogyan a tömeg kellős közepén út nyílik a megrémült emberek visszahúzóódása következtében. Az így képződött utcán előremegy — míg Jézus elé ér. Nem, nem áll Jézus előtt, hanem a porba rogy és elsírja a Megváltónak egész nyomorúságát: „Az életem tönkrement, elromlott! Jézus, ha akarod, megtisztíthatsz engem. Segíts rajtam!” Ő, tudják: az eltorzult emberarc és a Megváltó, Isten Fia, összetalálkoznak! Így kell történnie: a mi nyomorúságunknak Jézus elé kell jutnia! Kívánom önöknek, hogy azt a kicsi vallásosságukat halomra döntve, nyomorúságukat Jézus elé vigyék. Ott fekszik a leprás Jézus előtt: „Ha akarod, megtisztíthatsz engem!” Ekkor történik valami, amit végtelentül szépnek találok. El tudnám képzelni, hogy Jézus egy lépést hátrál az elől a szörnyűségesen szétroncsolt emberarc elől, és azt mondja: „Jól van. Állj fel! Tisztulj meg!” De nem ez történik. Jézus egy lépést előremegy és kezét a beteg fejére teszi! Az emberek kiáltoznak az irtózáttól: Csak nem érint meg egy leprást?! A Biblia így mondja: „És Jézus megérintette őt.” Semmi szennyből nem undorodik a Megváltó! Semmilyen nyomorúság nem haladja meg az erejét! Ráhelyezi a kezét! Ha az a

másik Wilhelm Busch lennék, a rajzoló, azt festeném le, ahogy Jézus a kezét a szétroncsolt, félig elhalt emberi arcra teszi. Ez Jézus, minden idők csodája! Ha van most itt egy ember, akiről senki sem akar tudni, Jézus ráhelyezi a kezét, és azt mondja: „Meváltottalak, légy az enyém!” Ha van most itt valaki, akit kínoz, hogy leprás a mocsok és bűn miatt, akkor Jézus ráteszi a kezét és így szól hozzá: „Tisztulj meg!”

Jézusban Isten egész szeretete jön hozzánk, a mi nyomorúságunkba, bűntünkbe, szennyünkbe, betegségünkbe! Jézus Isten emberré lett szava! És még azt mondják az emberek: „Miért hallgat Isten?” Nem beszélt Isten elég világosan és csodálatosan? Nem Istentől valók-e ezek a beszédek?!

Ezt a Jézust egy nap egy fakeresztre fektetik. Kezét, lábát átverik szögekkel. Azután felállítják a keresztet. A kereszt körül tombol a tömeg. Római katonák tartják vissza az embereket. — Jöjjenek, csatlakozzunk ehhez a tömeghez, álljunk mi is a kereszt alá! Nézzenek rá, a Golgota emberére! „Ó, vérvő, drága szent fej, Gyalázatba borult, Hordod kínozó sebekkel A töviskoszorút.” Nézzenek Rá! Kérdezzék meg Tőle: „Miért függsz itt?” Ő felel majd: „Mert te vétkeztél Isten előtt. Vagy megfizeted a pokolban — vagy én fizetem meg helyetted. Valakinek fizetnie kell. Én megteszem érted. Higgy hát bennem!”

Barátaim! Amikor mint fiatal ember felfogtam, hogy Ő az áldozati bárány, aki a világ bűnét hordozta — az enyémet is vállalta: Jézus elveszi vétkeimet, kiengesztel Istennel, megfizeti a váltásdíjat, hogy megvásároljon Istennek —, akkor szívemet letettem a kereszt alá és így szóltam: „Hát én elébed mit vigyek? Egész világ vajon mit ér? Fogadd el e bűnös szívet, S egész éltem kegyelmedért.”

Aztán Jézust sziklasírba helyezik. Sziklalapot hengerítenek a sír elé. Római katonák őrséget állnak. A harmadik nap reggelén világos lesz, mintha a közelben atombomba robbant volna, olyan világos, hogy a katonák, — akik erős legények voltak, és nem hisztérikus lányok, — elájultak.

Nem meséket mondok önöknek. Azért beszélek, mert tudom, hogy ez a Jézus feltámadott a halottak közül. Ez a Jézus, aki meghalt önökért — él! Senki sincs itt, akiért ne halt volna meg

Jézus. És ez a Jézus él! És hívja önöket, — mint Isten utolsó szava! Életük döntő kérdése, hogy elfogadják-e Őt!

„Miért hallgat Isten?” Hiszen Isten egyáltalán nem hallgat, barátaim! Hiszen beszél! Az Ő szava így hangzik: „Jézus!” Ez azt jelenti: szeretet, kegyelem, irgalom!

Borzalmas órákat éltem át életemben, náci börtönökben és a háborúkban. Az egyik legborzasztóbb órára emlékszem most vissza. A rémület kiáltása fojtogatta torkomat, amikor — a bombázások idején — egy udvarra vezettek. Körülöttem kb. 80 holttest feküdt, akiket egy beomlott bunkerből ástak ki. Igaz, ilyen képet láthattam az első világháború harcmezőin is, de ez még borzalmasabb volt. Itt nem katonák feküdtek, hanem öreg emberek, agyondolgozott asszonyok, és — gyermekek; kicsi gyermekek, akiknek sovány testéről leolvashattam a kiéhezettséget a hosszú háborúban. Gyermekek! Mi közük volt ehhez a borzalmas háborúhoz? És amikor ott álltam ezek között a holttestek között egyedül, a halálos csendben elborzadva, akkor szívemben felkiáltottam: „Ó, Istenem, hol vagy? Miért hallgatsz?” — És akkor megjelent a lelkemben a Bibliának egyik Igéje: „Úgy szeretete Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta . . .” Maga Isten mondhatta bele ezt az Igét az én kétségbeesésembel! És egyszerre ott állt a Golgota keresztje előttem, ahol Isten a saját Fiát hagyta elvérezni — értünk!

Én nem értem Istent. Nem értem, miért enged meg olyan sok mindent. De létezik egy jel, egy emlékmű, egy világítótorony, amely a szeretetét jelzi. Ez Jézus keresztje. „Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem Őt mindnyájunkért odaadta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?” Ezt mondta Pál apostol. Ezért, ha Jézus keresztje alatt megtaláltam a békességet Istennel, akkor nincs több kérdésem. Amikor gyermekeim még kicsik voltak, nem mindent értettek meg, amit tettem, de bíztak bennem: „Apa ezt biztosan jól fogja csinálni!” Ha Jézus keresztje alatt békességet találok Istennel, Isten gyermeke vagyok, akkor bizni is tudok a mennyei Atyában: Ő mindent jól cselekszik. Akkor nincs is több kérdésem. Minden attól függ, hogy Istennek ezt az utolsó szavát — Jézust — elfogadják-e és befogadják-e!

Tudnának még öt percig figyelni? Még valami nagyon fontosat kell mondanom:

5. Isten hallgatása hívássá lehet

Látják: órákig lehet vitatkozni azon, miért engedi meg Isten ezt vagy azt, de ez a kérdés csak akkor lesz igazán aktuális és éles, ha az embert magát érinti. Nem gondolják? Életem minden borzalmas sötétségében mindig csak Jézus keresztyén át találtam kiutat.

Nemrég kétségbeesve mondta nekem egy fiatal lány: „Nem tudok tovább élni!” Nem tudom, milyen helyzetben van ön, de életének sötét helyzeteire azt akarom mondani: nem az a lényeges, hogy azt kérdezzük: „Miért? Miért? Miért?” hanem azt kell kérdeznünk: „Mi célból?” Ehhez még egy történetet szeretnék elbeszélni.

Amikor néhány évtizeddel ezelőtt lelkész lettem egy bányászkerületben, borzasztó dolog történt. Egyik nap hallottam egy bányászról, akit szerencsétlenség ért a tárnában. A gerincére egy kő esett. Megbénult, és a gyógyulására nem volt remény. Nos, én meglátogattam őt, de ez a látogatás rémes volt, a legrémesebb, melyet valaha átéltem. A deszkabódé, amelyben lakott, tele volt cimborákkal. Pálinkás üvegek álltak az asztalon. A béna ember tolószékben ült. Amikor beléptem, hangosan rámkiáltott: „Te fekete madár, maradj kívül! Hol volt a te Istened, amikor a kő a hátamra esett? Miért hallgat hát Isten?” És aztán mondta az átkot. Pokoli volt. Egy szót sem tudtam szólni, és kimentem. Volt egy pár barátom a kerület bányászai között, azoknak elmondtam a látogatásomat a legközelebbi férfiórán. Egy héttel később, amikor éppen el akartam kezdeni a férfi-összejövetelt, dörömbölve nyílik az ajtó és — betolják tolókosciján a béna férfit. Bányászbarátaim egyszerűen érte mentek és elhozták a férfióra. Nem tudom, sokat kérdezték-e őt, hogy el akar-e jönni, de valószínűleg nem. Így hát előttem ült. Aztán beszéltem erről az Igéről: „Úgy szereti Isten a világot . . .” nem úgy, hogy nekünk mindenben kedvezzen, hanem „hogyan az ő Fiát adta”. Jézusról beszéltem, Isten utolsó szaváról, melyet meg kell hallanunk, és aztán folytattam: „. . . hogy mindenki, aki Jézusban hisz, el ne vesszen!” A férfi figyelmesen hallgatta. Először hallott így beszélni Jézusról! Egyszerre világosság gyűlt benne. Rövid akarok lenni: egy negyedév múlva az Úr Jézus tulajdona lett.

El sem tudom mondani önöknek, mennyire megváltozott benne és körülötte minden. A lakását rendben tartotta. Ahol azelőtt csak káromkodást lehetett hallani, ott most Jézusról szóló énekek hangzottak. A régi barátok elmaradtak, de jöttek újak. A pálinkás üvegek eltűntek, helyette a Biblia feküdt az asztalon. Az asszony és a gyerekek feléledtek. Röviddel a halála előtt még egyszer meglátogattam. Felejthetetlen nekem. Olyan kedves neve volt: Rigó. Nem fogja rossz néven venni tőlem, hogy még a nevét is elmondom, ő már azóta az örökkévalóságban van. „Rigó”, kérdeztem, „hogyan vagy?” „Ó”, mondta ő, „Amióta az életem Jézusé, mióta bűnbocsánatot kaptam és Isten gyermeke lettem, azóta az én házamban — egy percig gondolkozott, aztán folytatta — minden nap olyan, mintha egy nappal karácsony előtt volnánk.” Szép megfogalmazás ez egy ilyen bányásztól, nem? Aztán következett az, amit sohasem felejték el. Így szólt: „Busch! Meghalok nemsokára, érzem.” Tegeztük egymást, mert olyan jó barátok lettünk. „Aztán átmegyek a kapun, és Isten előtt állok. Teljesen világos előttem: a halállal nincs mindennek vége. Ha aztán az örökkévalóságban Isten trónja előtt állok, akkor leborulok előtte, és megköszönöm neki — hogy eltörte a hátgerincemet.” „Rigó”, szakítottam félbe ijedten, „miket beszélsz?” Erre azt feleli: „Tudom, mit mondok. Nézd, ha ez nem történt volna, ha Isten engedte volna, hogy olyan istentelenül éljek tovább, akkor én nyílegyenesen a pokolba jutottam volna, az örök kárhozatba. Istennek, mentő szeretetével ilyen keményen kellett bele nyúlnia az életembe, és a hátgerincemet eltörnie, hogy odataláljak az ő Fiához, Jézushoz. Jézus által Istennek boldog gyermeke lettem, és ezt meg akarom neki köszönni!” Aztán mondott valamit, ami kitörölhetetlenül belémvésődött: „Jobb benuktan Jézushoz tartozni és Isten gyermekének lenni, mint ép lábbal a pokolba ugrani.” Ezt sohasem fogom elfelejteni, ahogy ez az ember mondta: „Jobb benuktan Jézushoz tartozni, mint ép lábbal a pokolba ugrani!” Erre azt feleltem: „Kedves Rigóm! Látod, Isten borzasztóan nehezett engedett meg az életemben. Eleinte pöröltél: hol van az Isten? Miért hallgat az Isten? És most megértetted, mi célból küldte ezt Isten reád: Jézushoz akart vonzani, hogy Jézus téged Őhozzá vezethessen!”

Látják: nem azt kellene kérdeznünk: „miért?” — hanem sokkal inkább: „mi célból?” Ehhez még azt szeretném hozzáfűzni, hogy azt hiszem, minden nehéz dolog az életünkben ezért van, hogy Isten Jézus által bennünket magához tudjon vonni!

A SZERETETHEZ VALÓ JOGUNK

Ezt a témát úgy is fogalmaztam: „Lehet-e a szeretet bűn?” Itt a nemiség kérdéséről van szó, ami mindannyiunkat nagyon foglalkoztat. Ehhez a témához komoly és fontos mondanivalóm van.

1. Határtalan nyomorúság

Korunk sajtáságos válsága, hogy az emberek még soha nem voltak olyan magányosak, mint ma, pedig még soha nem éltek annyian egymás mellett, mint napjainkban.

Egy 16 éves fiú mondta: „Nincs egy jó emberem!” — Ezt feleltem: „Ne beszélj ostobaságokat! Hiszen van apád!” — „Ja, az öreg? Hazajön délután ötkor, egy kicsit összeszid, eszik és újra elmegy.” — „És anyád?” — „Az a füle cimpájáig teli van munkával. Nem tud velem törődni.” „És a munkatársaid?” — „Azok kollégák, és semmi több. Nincs olyan ember, akinek elmondhatnám a szívem bánatát.” Egy 16 éves fiú panaszkolta ezt! De nemcsak a fiatalok ilyen magányosak. Feleségek sokszor halálosan egyedül érzik magukat férjük mellett, és megfordítva is. A férjnek sejtelve sincs arról, mi foglalkoztatja a feleségét. A feleségnek fogalma sincs arról, mi foglalkoztatja a férjét. Ezt aztán házasságnak nevezik. Mindannyian magányos emberek vagyunk.

Ha a mai filozófusok az ember magányosságáról beszélnek, nyitott fülekre találnak. Az ember szinte üvölt, hogy kiszabaduljon a magányból. Ez a vágy összeszövetkezik életük egyik legerősebb ösztönével, a nemi ösztönrel. Itt aztán átszakadnak a gátak: a tizenöt éves már barátnőt keres, hogy ne legyen egyedül. A férj, aki felesége mellett egyedül érzi magát, a kolléganőjével kezd ki, hátha így nem lesz egyedül. A fiatal egyetemista sok ezer társa között is alapjában véve félelmetesen magányos: társul hát egy hallgatónővel, aki éppoly magányos.

A magány tehát az egyik oka annak, hogy ma örületesen

szexualizált világban élünk. Ezt a körülményt, hogy az emberek szexuális téren keresik a megváltást a magányból, használják ki ügyes üzletemberek, például filmesek vagy regényírók. Így az a jelszó: ne legyen film, amelyben legalább egy ágyjelenet ne lenne. Ne legyen regény, amelyben legalább egy házasságtörés ne szerepelne.

Ha az ember így figyel meg ezt a folyamatot — flörtölnek, tesszik a szépet, csókolóznak — az az érzése, hogy az egész egy „édes élet”, azaz édeskés öröm. Egy fiatal leány mondta nekem: „Lelkészszerű, egészen más elképzelésünk van, mint nagyapáinknak. Új erkölcs, új etika a divat.” Majdnem megkísértett, hogy tisztelettel megemeljem a kalapomat — ha lett volna rajtam —, és ezt mondjam: „Minden tiszteletem az öné!” De ha az ember olyan hosszú ideig nagyvárosi lelkész, mint én, akkor már nem hisz a nagy szavaknak. Tudom tapasztalatból, hogy ez csak álarc. Mőgötte ott rejtőzik fiatal emberek és fiatal lányok határtalan nyomorúsága, akik zavaros kapcsolatokban élnek, és önmagukkal sem tudnak rendbe jönni. Vannak házastársak, akik képmutatásban élnek, vagy elválnak. Határtalan nyomorúság ez! Mindannyian tudunk róla; hiszen nem másokról, magunkról beszélünk.

Évekkel ezelőtt egy kis városban, Lipperlandban tartottam előadást hasonló témáról, mégpedig csak fiataloknak. Amikor a terembe beléptem, úgy gondoltam, ez itt a pokol! Fiúk, lányok, cigarettafüst! Némelyiknél pálinkás üveg. A lányok közül többen egy-egy fiú ölében ültek. „Itt beszéljek?” — gondoltam. Aztán ezzel a mondattal kezdtem: „A nemiség területén iszonyú nyomorúság van.” Ebben a pillanatban mintha minden redőnyt felhúztak volna. Még ma is emlékszem egy fiúra, aki a leányt letolta az öléből. Ez eltalálta! Egyszerre halálos csend lett. Arra kellett gondolnom: első pillanatban úgy nézett ki, mintha csupa öröm és ujjongás lenne ott, mégis igaz: hogy a nemiség területén határtalan a nyomorúság.

2. Mi ez a nyomorúság?

A nyomorúság azon a tényen alapul, hogy nem tudjuk már, mi a jó és mi a gonosz. Azt mondjuk: „Ma másképpen gondolkod-

nak ezen a területen.” De az az igaz, hogy a bűn valóság! Ha vétkezem, a lelkiismeretemre ráterhelődik a bűn. Ez reális. Így keletkezik az a nyomorúság, hogy már nem tudjuk, mi is a jó és a rossz. Hadd kérdezzem meg egészen durván: a házasság előtti nemi kapcsolat: jó, vagy rossz? A nehéz házasságban elkövetett házasságtörés szükséges vagy rossz? A lesbosi szerelem leányok között bűn-e vagy sem? A homoszexualitás, a férfiak vagy fiatal fiúk egymás közötti szennyes kapcsolata rossz vagy nem? Az önfertőzés, a válás rossz-e vagy nem? Tulajdonképpen mi a rossz és mi a jó? Itt kezdődik a baj. Regények ezreit úgy írják meg, mintha ez a terület túl lenne a jó és rossz határán, mintha ezt a kérdést ki lehetne zárni. Vagy vegyük a modern filmeket: nagy felvétel csókról, aztán legördül a függöny és mögötte árnyékokat lát az ember. Úgy tűnik, mintha ez mind túl lenne a jó és a rossz határán. Helyes ez? Mi rossz és mi jó? Még emlékszem, hogy mikor mint fiatalember öntudatra ébredtem, ez a kérdés gyötört: mit szabad, mit nem?

Hogy erre a kérdésre helyesen felelhessünk, egy másik kérdést kell először feltennünk: „Ki határozza meg tulajdonképpen, mi a jó és mi a rossz? Kinek van joga ezt megmondani?” Egyszer egy párocska állt előttem: a leány kifestett szempillákkal, a fiú egy kicsit bizonytalanul, a sok cigarettától barna ujjakkal. Ezt mondtam: „No, hogy mi van veletek, azt az ember már kilométerekről láthatja!” A hölgyecske válaszolt: „Miért lelkész úr? Hiszen nincs ebben semmi rossz!” Én így feleltem: „Egy pillanat! Kinek van joga kimondani, hogy van-e benne valami vagy nincs?” Igen, ki mondhatja meg, hogy mi a jó és mi a rossz? Az egyház? Nem! Én sem ismerném el. Mint fiatalember semmiképp sem ismertem el a lelkészek fennhatóságát, most meg én magam is lelkész lettem. De ki mondja meg, mi a jó és mi a rossz? Amália néni? Vagy a saját lelkiismeretem? „Egy belső hangnak engedek!” Hm, hm! Kinek van joga ezt eldönteni?

Látják, most egy egészen fontos ponton vagyunk. Ha van élő Isten, aki a világ Ura, neki joga van megmondani, hogy mi a jó, és mi a rossz! Ha nincs Isten, akkor tegyenek, amit akarnak. Amália néni miatt erkölcsösnek lenni? Ezt én sem látom be. Minden ember előtt ez a kérdés áll most: Van Isten — vagy nincs? Ismerek embereket, akik minden szennyben benne élnek, de azt

állítják: „Hiszek én az Úr Istenben!” Ostoba beszéd! De ha van Isten, akkor az Ő akarata dönt a nemiség területén. Dönteniük kell! Egy életen át tagadhatják az Istent, de akkor így is halnak meg. Nem lehet, hogy az ember 45 éves koráig azt mondja: Isten nélkül élek! Utána pedig öreg korában kegyes lesz. „Keressétek az Urat, amíg megtalálható!”, írja a Biblia, nem „amikor nektek tetszik”. Még egyszer mondom: ha nincs Isten, akkor tehetnek, amit akarnak. De ha van élő Isten, akkor neki van joga kimondani, mi a jó és mi a rossz. Ez csak világos, nem?

És most megmondom önöknek: Isten valóságosan él! Ha megkérdezik, honnan tudom ezt olyan biztosan, akkor így felelek: mert kijelentette magát Jézusban! Szeretném bevésni önökbe: mióta Jézus eljött, az Istennel szembeni közöny és az istentagadás: vagy tudatlanság, vagy rossz szándék! Isten él! És mert Ő él, joga van megmondani, mi a jó és mi a rossz. Ön megteheti, hogy nem ismeri el Őt és azt mondja: új erkölcsi törvényeink vannak! — de garantálom, hogy Isten előtt számot kell adnia az életéről.

Igazi nagy szabadulás, ha valaki belátja, hogy Isten mondhatja meg, mi a jó és mi a rossz. És szavában, a Bibliában ezt egészen világosan és érthetően meg is mondta. Egy férfi csodálkozva kérdezte tőlem: „Ilyen dolgok is meg vannak írva a Bibliában?” „Igen, ilyenek is! Isten világos irányítást ad a nemiség területén is arra nézve, hogy mi a jó és mi a rossz” — válaszoltam.

Tudtak követni? Tehát azt kell megkérdeznünk: „Mit is mond Isten erről a területről?” Most a Bibliából mondom el a lényegét:

3. Mit mond Isten?

a) Isten igenli a szexualitást

Tucholskynak van egy verse, amely ezt mondja: Az övtől felfelé keresztyén vagyok — és lefelé pogány. Ez ostobaság. A Biblia megmondja: „Isten . . . férfiúvá és nővé teremtette az embert.” A nemiséget is Ő adta. Ezért beszélhetek itt nyíltan róla. Ez a terület nem „tabu”. Engem Isten férfinak teremtett, mint sok más társamat, — ne legyünk hát paprikajancsik, hanem

tényleg férfiak! Akiket pedig Isten nőnek teremtett, legyenek hát valóban nők! Beteges a nőknek az a görcsös törekvése, hogy olyanok legyenek, mint a férfiak, vagy megfordítva. Értik ugye? Legyenek igazán nők! És legyünk igazi férfiak! „Teremtette Isten az embert — férfivá és nővé teremtette őket”, nincs harmadik nem. Tudhatom, hogy Isten igent mond a szexualitásra. Nem kell elfojtani semmit. A teremtésbe beletartozik ez a feszültség, hogy van férfi és van nő.

De mi elbukott teremtmények vagyunk. A világ már nem olyan, amilyennek Isten kezéből kikerült. Azért a nemiségnek ez a fontos és gyengéd területe különösen veszélyben van. Ezért védi Isten.

b) Isten a házasság által védi a szexualitást

Igenli és védi a szexualitást a házasság által! A házasság nem társadalmi szerződés, hanem Isten rendelése.

Egy amerikai pszichiáter, aki maga nem is keresztyén, nagy könyvet írt erről a kérdésről. Ezt mondja: „Nincs igazabb kijelentés erről a kérdésről, mint amit a Biblia mond: Isten teremtette az embert — férfiúvá és asszonnyá. Én nem vagyok keresztyén, de mint pszichiáter azt mondom, így van rendjén: a házasságban.” A hűséges házasságban, nem pedig a hetedik, nyolcadik, kilencedik vagy tizedik házasságban, amit a hollywoodi filmsztár köt! Az is a mi korunk örülsége, hogy az ilyen „házasságokat” ideálisnak tekintik! Ez is a teljes tehetetlenségünket tükrözi. Isten a házasságot a szeretet és hűség rendjében teremtette.

És most szeretnék szólni az igazi házasságról. Kedves asszonyok! Még nem vagytok igazán jó feleségek, ha jó ételeket főztök férjeteeknek, és a leszakadt gombokat felvarrjátok. Ti férfiak! Nem elég, ha feleségeteknek a háztartásra pénzt adtok, és aztán tovább már nem törődtek velük. A házasságnak Isten akaratóból fel kell oldania a magányosságot! Akik házasságban élnek, azoknak ilyen a házasságuk? Jó lenne, ha beszélgetnének egymással, és meggondolnák: „Hova jutottunk? Házasságunknak meg kellett volna szabadítania a magánytól!” Isten azt mondta: „Nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek neki segítőtársat.” Ez a feloldódás a magányból.

Szívesen elmondok egy történetet. Egészen kicsi fiú voltam, amikor húgommal stuttgarti rokonokhoz mehettünk esküvőre. Az első esküvő volt, amit láttam, és így nagyon érdekelt. Kocsival mentünk a templomhoz, utána nagy ebéd volt az egyik szállodában. Az étlapon a végén ez állt: „Jégbomba”. A húgommal az asztal végén ültem és csak arra vártunk, hogy hozzák már a jégbombát. De sokáig nem jött, mert minden nagybácsi tartott egy hosszú szónoklatot, melyek iszonyú unalmasak voltak. Mégis volt egy, amely felejthetetlen marad. Az egyik nagybátyám felállt, egy kicsit tréfásan akart felszólalni, és ezt mondta: „Kedves ünneplő sereg! Azt mondják, a mennyben van két szék, ami azoknak a házásoknak van odakészítve, akik életükben egy percig sem bánták meg, hogy összeházasodtak. De ezek a székek mind a mai napig üresen állnak.” Egyszerre csak félbeszakította apám hangja, aki az asztal túlsó oldalán ülő feleségének hangosan odakiáltotta: „Anya, ezt a két széket mi kapjuk meg!” Kicsi fiú voltam, és a szavak legmélyebb értelmét fel sem fogtam, de öröm suhant át a szívemen, mert egy ilyen szülői háznak a csodálatos melegét érezhettem.

Az önök házassága is ilyen? Isten ilyennek gondolta el!

Amikor én nőtültem, egy öreg kollegám kedves beszédet tartott az asztalnál erről az Igéről: „Szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt”. Szó szerint: „aki körülötte legyen”. Ezt mondta: „Nem uralkodót, aki a papucsokat forgatja a feje felett, nem rabszolganót, aki az ő lábai alatt kap helyet. Nem is mellette levő segítőtársat, mint valami mellékeset, hanem segítőtársat, aki körülötte van.”

Mély benyomást tett rám, amikor apám az ezüztlakodalmunkkor ránézett a feleségére és ezt mondta: „Ez alatt a 25 év alatt minden nap jobban megszerettelek!” Azokra a házasságokra gondoltam, amelyekben 25 év alatt teljesen elhidegültek egymástól. Borzalmasan! Sokan ezt kellene, hogy mondják egymásnak: „Tudod, újra kellene kezdenünk!” Mert ezt lehet!

Sok fiatalember ezt mondja: „Eszembe sem jut még megházasodni. Így azt tehetem, amit akarok.” Az ilyeneknek meg kell mondanom:

c) Isten tiszta ifjúságot akar

Ezt nem én mondom, hanem Isten Igéje. Tudom, ma ez nevetésségesen hangzik. De azt gondolják, Isten a divathoz igazodik?

Talán megokolhatom egy kissé. A Bibliában van egy egészen nagyszerű gondolat: Ír egy Izsák nevű fiatalemberről, akinek az apja feleséget kerestet. Izsák kimegy a mezőre és imádkozik, mert meg van győződve róla, hogy Isten ad neki feleséget. Már akkor ott volt a hűség a szívében, amikor még nem is ismerte leendő asszonyát. Ti fiatalemberek, akik még nem is gondoltok házasságra, legyetek meggyőződve róla, hogy Isten hozzátok illő leányt fog adni, a maga idejében. Már most maradjatok hűségesek jövőbelitekhez! Vagy megfordítva: Ti leányok, legyetek hűek az iránt már most, akit még nem is ismertek! Ez a Biblia elgondolása. Isten tiszta ifjúságot akar!

Egyszer egy orvospszichiáter magyarázta meg nekem: „Meg vagyok győződve róla, hogy egy leány csak egyszer tud igazán szeretni. Csak egyszer gyúl ki a szíve igazi szerelemre. Ha egy leánynak hét udvarlója volt — mondta —, akkor már a házassága be van mocskolva. A hetedikkel köt házasságot, de mindig az első van az eszében, akit szeretett.” Én így feleltem neki: „Érdekes. Ön, mint pszichiáter, egészen azt igazolja, amit Isten Igéje mond.”

Egyet tehát világosan meg kell mondanom: a házasság előtti nemi kapcsolat, a lesbosi szerelem, a homoszexualitás, a házasságtörés és válás bűn, amelyekért felelni kell a szent Isten színe előtt!

Itt tulajdonképpen abbahagyhatnám. Tudom, milyen nagy segítség volt fiatal koromban, amikor megértettem, mi az Isten akarata, és hogy egyedül Ő mondhatja meg, mi a jó. De kegyetlen lennék, ha most elhallgatnék és nem mondanék még egy fontos dolgot:

4. Hogyan győzhetjük le a nyomorúságot?

Van a Bibliában egy csodálatos, megrázó történet. Jézus, az élő Isten Fia ott van egy sereg ember között. Hirtelen iszonyú tumultus támad. Utat nyitnak. A papok és a csöcselék egy csinos fiatalasszonyt cipel oda, szinte látom félig széttépett ruháiban. Oda-rángatják Jézus elé és megkérdezik: „Jézus, ezt a fiatalasszonyt egy idegen férfival házasságtörésen kaptuk rajta. Isten azt parancsolja, hogy a házasságtörőt kövezzük meg. Te mindig olyan

irgalmas vagy, Jézus, de Isten akarata ellen csak nem foglalsz állást? Szeretnénk most tőled hallani, hogy meg kell-e köveztünk ezt az asszonyt!” — Jézus rátekint a fiatalasszonyra, s így válaszol: „Igen, Isten nagyon, nagyon komolyan veszi ezt, és Isten ítélete szerint méltó a halálra.” Már felvillan a káröröm az emberek arcán, némelyek már emelik is a követ. De Jézus tovább beszél: „Egy pillanat! Aki közületek teljesen, egészen bűn nélkül van — gondolataiban, szavaiban és cselekedeteiben, — az vesse rá az első követ.” — Aztán Jézus lehajol és valamit ír a homokba. (Nagyon szeretném tudni, mit írt oda, de ez nincs megírva a Bibliában.) Hosszú idő után feláll — és a térség üres. Csak az asszony áll még ott. A Bibliában ezt olvassuk: „A többieket vádolta a lelkiismeretük, és elmentek.”

Hadd kérdezzem meg önöktől: rádobhatták volna-e az első követ erre az asszonyra, mert önök egészen tiszták ezen a területen gondolatban, szóban, cselekedetben? Dobhatták volna az első követ? Nem? Senki? Hát akkor mi itt a bűnösök gyülekezete vagyunk, igen, valóban azok vagyunk.

Látják: azok az emberek nagy hibát követtek el. „Kimentek vádló lelkiismerettel.” Fordítva kellett volna tenniük. Ezt mondhatták volna: „Úr Jézus! Ide kell állnunk e mellé az asszony mellé. Te nem kárhoztattad őt, segíts rajtunk is.” Mai korunk szexuális nyomorában nem tudok más segítőt ajánlani: csak Jézust. Ezt úgy mondom, mint aki magam is Jézus segítségével éltem. Ha Jézusról beszélek, nem elméletet mondok. Ő volt az élet életében, és mind a mai napig is így van. A lelkész sem semleges, ő is ember. Éppúgy szüksége van a Megváltóra, mint önöknek. Megtapasztaltam, milyen nagy szabadító Jézus, még pedig két oldalról is:

a) Jézus megbocsátja a bűnt

Az önök bűneit egyetlen lelkész vagy pap, de még az angyalok sem bocsáthatják meg! Az első mocskos gondolat és minden elbukás megbocsáthatatlan bűn. Önök a bűnükkel az örökkévalóság felé, Isten ítélete felé mennek — ha előbb Jézust meg nem találják, neki meg nem vallják bűneiket, hogy megbocsáthasson. Jézus az egyetlen, aki bűnt megbocsáthat.

Gondolatban álljanak Jézus keresztre elé, és mondják: „Most minden ifjúkori bűnömöt odateszem eléd. Minden zavaros kapcsolatomat beismerem, semmit nem akarok elhallgatni.” Aztán nézzenek fel a keresztre és mondják: „Egy forrás van, melyből fakad büntörölő drága vér . . . E forrás értem is buzog, mert Krisztus meghalt értem.” Hallják meg: „Jézus Krisztusnak, Isten Fiának vére megtisztít minden bűntől.” Ez felszabadító Ige.

Már 17 éves koromban katona lettem, és a mocskok malmában őrlődtem. Hirtelen felébredtem, és látva a szennyel teli utat, ezt kérdeztem: „Ki fogja eltörölni eltékozolt fiatal életem bűneit?” Aztán megértettem: „Jézus eltörli múltamat. Jézus megbocsátja bűneimet!” És megtértem hozzá. Most már nem akarok nélküle élni.

Egyszer Düsseldorfban egy nagy összejövetelel arról beszéltem, hogy Jézus felszámolja a múltat a bűnbocsánattal. Amikor vége volt az összejövetelel, látom, hogy a kiözönlő tömeg közepe egy magas előkelő úr tolakszik előre felém. Végre ott állt előttem izgatottan, és ezt kérdezi: „Igaz, amit ön mondott, hogy van bűnbocsánat?” — „Igen, hála Istennek, én abból élek.” Így válaszolt: „Én pszichiáter vagyok. Hozzám sok ember jön, lelki betegek, komplexusaik vannak. Maguk sem tudják, mi miatt szenvednek. Többnyire régi bűnös történetek, amikre nem emlékeznek már olyan világosan, vagy nem is akarnak. Sokáig kell velük foglalkoznom, hogy ezeket a régi történeteket a tudatalattijukból tudatukba hozzam. De aztán megszűnik a hatalmam. A régi bűnt, hazugságot, viszályt, tisztátalanságot előhozhatom, de sokszor kétségbeesve gondolok arra: Bárcsak ki is törölném belőlük. Ezért kérdezem öntől, Busch lelkész úr, valóban van valaki, aki a vétkeket eltörli? Igaz ez, vagy nem?” Erre ismét boldogan megerősítettem: „Hála Istennek, igen!” Akkor megint felismertem, micsoda nagyszerű üzenet, amit az Újszövetségben találunk: Jézus megbocsátja a bűnt! A másik:

b) Jézus feloldja kötelekeinket

Egy csinos fiatal titkárnőnek mondtam egyszer: „Kisasszony, a főnökével való kapcsolata borzalmas. Ne tegye már boldogtalaná azt az embert és a családját!” Fájdalmas vonás rajzolódott

ki az arcán és így felelt: „Én nem tudom ezt befejezni, szeretem őt.” „Igen, de neki felesége van és gyermekei! Ön kegyetlen!” — Újra ezt mondta: „Nem tudok szabadulni!” Érezhető volt, hogy ő maga is érzi ennek a lekötöttségnek a gyötrelmét, de nem tudja a köteleit letépni. Boldog voltam, hogy mondhattam neki: „Látja, a bűn láncait valóban nem tudjuk széttépni, de a Biblia ki mondja: akit Isten Fia szabaddá tesz, az valóban szabad. Hívja segítségül Jézust! Ő az ilyen sötét kapcsolatokat is szét tudja tépni.”

Van egy énekvers, szeretem énekelni: „Jézus eljött, lehullnak a láncok, halál-kötelek leszakadnak.” — Átéltém mint nagyvárosi lelkész, hogyan szakadtak el.

*„Van már megmentőnk, Isten Fia,
szabaddá tesz, s a szégyent lemossa,
a bűn sebét Ő meggyógyítja,
Jézus eljött, lehullnak a láncok.”*

A szexuális nyomorúság és kötöttség is bizonyítja, hogy fiatalnak, öregnek egyaránt szüksége van a Megváltóra. Ki lehet próbálni, milyen nagyszerű, egészen reális szabadítást ajándékoz Jézus! Szükségünk van Megváltóra, különben egész életünk merő nyomorúság.

5. A világ „agapé”-ra éhes

Még valamit kell mondanom. Van sok leány, aki azt mondja: „Igen, már negyven évesek vagyunk, és senki nem vett feleségül. Mi legyen hát velünk?”

Nézzék, én teljesen háborúellenes vagyok — nyugodtan bevallhatom —, és az ilyen leányok szenvedésén át lettem azzá. A második világháborúban ötmillió fiatalember pusztult el. Ez azt jelenti, hogy ötmillió leány legfőbb kívánsága nem teljesült, akik egy fiatalembert kívántak volna boldoggá tenni, ötmillió leány kénytelen magányos úton járni. Kell-e ennél több arra, hogy háborúellenesek legyünk? Látják-e, mit jelent népünknek ötmillió leány hallgatag szomorúsága? Azok a férfiak, akiket

boldoggá akartak tenni, elestek a csatamezőn. Mégis azt kell mondanom ezeknek a leányoknak: „Az Isten szerelmére, ne raboljátok el bűnösen másoktól azt, amit ti nem kaptatok meg! Ne törjete be idegen házasságokba! Nagy veszélyt jelent ez a mi népünknek, sok kísértés szakadt ránk.” „Mi lesz velünk?” — kérdezik. Csak azt mondhatom: „Ha már így kellett lennie, fogadjátok így el. Nem feltétlenül szegény az, aki nem ment férjhez.”

A Biblia beszél egy hajadonról, Tábitáról, aki Joppé városában lakott, a mai Jaffában. Halálakor Péter apostol éppen ott volt a közelben. Odahívták. Amikor Péter belépett a halottas házba, szinte elállt a lélegzete. Azt gondolta, hogy ez az öreg leány magányosan fekszik a halálos ágyon, de teli volt a szoba emberekkel. Előjött egy özvegyasszony és azt mondta: „Ezt a ruhát Tábita varrta nekem.” Egy vak ember bizonyosságot tett: „Olyan egyedül voltam, de Tábita minden vasárnap délután eljött, és háromtól négyig felolvasott nekem. Az volt az életem boldog órája.” Ott ültek kicsi gyermekek — tudják, olyan csöpögő orrú elhagyottak —, és mondták: „Kulcsos gyerekek vagyunk, senki sem törődött velünk, de jött Tábita, és gondozott minket.” Így jött rá Péter, hogy Tábitának sokkal gazdagabb élete volt, mint sok asszonynak, akik unalmas férjük mellett idővel besavanyodtak.

A német nyelvben nekünk csak egy szavunk van a szeretetre, de a görögben több van. Az Újszövetséget görögül írták. Az előzőekben említett szeretet neve a görögben „eros”, innen származik ez a szó: erotika*. De van egy másik szó is a szeretetre: „agapé”. Isten szeretete ez, amit továbbadhatok!

Ti fiatal lányok, akik nem mentetek férjhez, mondjatok „igen”-t az utatokra, és töltsétek ki életeteket „agapé”-val! A világ szomjas erre a szeretetre.

El kell ismételnem: Isten mondja meg, mi a jó és mi a rossz. És azt mondja: a tiszta ifjúság, a hűséges házasság jó. Ha nem vitt bele házasságba, akkor jó elfogadni azt az útját is.

* A magyar nyelvnek megvan a saját szava az „eros” szóhoz: a *szerelem*. Ez a *testi* szeretet. A második görög szót a szeretetre: a „*filia*” szót magyarul *emberi, lelki* szeretet szóval tudnánk kifejezni. A harmadik szó: az „*agapé*” az *isteni, szellemi* szeretet szóval adható vissza. (A kiadó megjegyzése)

6. Az a szeretet, amire nincs jogunk

Végül újra Jézusról szeretnék beszélni. Témám ez volt: van-e jogunk a szeretetre? Ha van olyan szeretet, amire semmi jogunk nincs, amit csak ingyen, ajándékként kaphatunk: az Jézus Krisztus szeretete. Bűnösök vagyunk, Megváltóra van szükségünk. Személyesen szeretnék bizonyosságot tenni.

A Harmadik Birodalomban megint egyszer börtönben ültem — hitem miatt. Az intézet lelkésze felkeresett és ezt mondta: „Kilátásai nagyon sötétek.” Aztán elment. Egyedül maradtam a nagyon szűk cellámban. Fentről csak egy kicsi fény szűrődött be. Hideg volt. Fáztam. Az egész légkör, amibe jutottam, borzalmas hideg volt. Vágyódtam a feleségem, a gyermekeim, a hivatásom, a fiatalok után, hiszen ifjúsági lelkész voltam. És ott ültem, nem volt remény rá, hogy valaha kikerüljek onnan. Amikor rámtört az este, határtalan kétségbeesés fogott el. Nem tudom, önök kerültek-e már ilyen igazán kétségbeejtő helyzetbe. De ez volt az a pillanat — csak így mondhatom el önöknek —, amikor az Úr Jézus a cellámba jött. Ő él! Bezárt ajtón át is be tud jönni. Most is megtette, és elém állította keresztjét, amelyen értem, bűnösért meghalt. Most meghallottam a szavát: „Én vagyok a jó pásztor, a jó pásztor életét adja a juhokért.”

Abban az órában az isteni szeretetnek olyan áradata hullott rám Jézus kezéből, hogy szinte elviselni sem tudtam, majdnem túl sok volt a szívemnek. És megértettem: ez olyan szeretet, amit nem érdemeltünk meg, amire nincs jogunk, csak ajándékba kaphatjuk.

Ebben a szeretetben önök is részesülhetnek! Miért engedik, hogy elsuhanjon önök mellett ez a folyó? Ez kész beleáramlani a szívükbe!

LEHET ISTENNEL BESZÉLNI?

Svábföldön egy kedves kis történetet lehet hallani. Egy sváb faluba kötél táncosok érkeztek, akik este fel akartak lépni. Az állványt, középen nagy kötéllel, már felállították. Arra megy egy anya kisgyermekével. A gyermek megkérdezi: „Mama, lehet a kötélén szaladni?” Mire a mama azt feleli: „Aki tud, az tud, de én nem tudok.” Ez az első, amit témánkhoz mondanom kell:

1. Aki tud, az tud

Igen, lehet, ha valaki tud — hiszen Isten itt van! De sokan önkök közül azt mondják: „De én nem tudok!” Természetesen lehet Istennel beszélni! Ha ön tud pl. Meier úrral beszélni, miért ne tudna beszélni az élő Istennel? Ő jelen van! De mégis — tud ön Istennel beszélni?

Gyermekkoromban tanultam meg azt az éneket: „Fenn a mennyben távol élnek angyalok”, és arra gondoltam, ha Isten olyan távol van a mennyben, akkor nincs értelme imádkozni, mert nem hallja meg. Vannak, akik gúnyolódnak: „Felküldtük a szputnyikot a világűrbe! Ha Isten léteznék, találkozunk kellett volna vele.”

Nézzék, sokan nem ismerik ki magukat ebben a dologban és azt kérdezik: „Na igen, de hol van Isten? Messze a mennyben? Ott fenn? Milyen magasan vajon? Száz kilométer, ezer kilométer magasan?” Szeretném mindjárt világosan kijelenteni, hogy a Biblia nem távoli egekről beszél, hanem egészen másról. Az élő Istenről beszél: „Valóban nincs messze egyikünkötől sem.” Egy másik helyen így fejezi ki ezt: „Minden oldalról körülvesz engem.” Ezt csak úgy lehet felfogni, ha megérti az ember, hogy érzékszerveink csak a háromdimenziós világunkat tudják felfogni. A világ azonban nagyobb. Isten egy másik dimenzióban van, de egy arasznyira ön mellett. Amikor vétkezett, ott állt ön mellett — és hallgatott. Vannak emberek, akik 40 vagy 50 évesek, és 40-50 évig a szeme előtt vétkeztek — és Ő hallgat.

Persze, hogy lehet Istennel beszélni! De ez olyan, mint a kötél-tánc: ha tud valaki, akkor tud. De a legtöbb ember ma azt mondja: „Én nem tudok”. Kérem, legyenek egyszer becsületesek! Hiszen önök nem is tudnak imádkozni! Imádkozhatnának, ha tudnának, de nem tudnak!

Korunk félelmetes vonása, hogy elvesztette az imádkozásra való képességét, és ezzel a hitét is. Franz Werfel, a híres regényíró írta „Az elsikkasztott menny” c. regényt. Ebben egy mondat mindig kísér, amíg emberekkel van dolgom. A mondat így hangzik: „A modern kor ismertetőjele az ember metafizikai elbutulása.” Metafizikainak nevezik azokat a dolgokat, amik valóságosak, de egy másik dimenzióban léteznek. A metafizikai tompulás az, hogy az embert oly régóta butítja a fecsegés, rádió, televízió, propaganda, ideológiák, szomszédok, terror, hogy most már nincs is képessége rá, hogy számoljon Istennel és azzal, hogy beszélhet is vele. Hát lehet beszélni Istennel? Tudnánk, ha nem lennénk elbutítva vagy száz éve a gondolkodástörténet által.

Egy 16 éves fiú megrázó élményét mondta el, amit a háborúban élt át, amikor behívták. Alakulata fölött légitámadás zajlott le. Amikor elsőnek kijött a bunkerből, egy férfit talált ott, akinek testét szilánk tépte fel. Segíteni akart neki. Erre azt mondja neki a férfi: „Meg kell halnom, nem kell már segítened. Csak egy valakire van még szükségem, aki imádkozni tud velem. Fiam, imádkozzál velem!” Erre azt felelte a fiú: „Én a Hitler-Jugendben átkozódní tanultam meg, nem imádkozni.”

Aztán a hadnagyhoz szaladt és azt mondta: „Hadnagy úr, jöj-jön már!” A hadnagy a sebesült mellé térdelt: „Mit akarsz, bajtárs?” „Hadnagy úr, meg kell halnom, imádkozzon velem.” „Egek”, kiáltja a hadnagy, „nem tudok imádkozni!” Akkor hív a hadnagy egy főhadnagyot. Végül ott állnak ezek a kipróbált férfiak, akik remek fickóknak tartják magukat, akik minden trágár viccet el tudnak mesélni, akik tudnak káromkodni, de egyikük sem tud imádkozni. Még csak egy egyszerű Miatyánkot sem tudnak kinyögni. A fiú így mondta el nekem: „Ott álltam és azt gondoltam, ha ebből a mocskos háborúból kikertülök, az első, amit teszek, az lesz, hogy elmegyek valahová, ahol megtanulhatok imádkozni. Én nem akarok olyan nyomorultul elpusztulni, mint az a férfi!”

Látják, ez a helyzet a mi időnkben. Akár a vezérigazgatónál járok, akár a munkásnál, az egyik túl okos az imádkozásra, a másik a szabadgondolkodás hatása alatt áll. Már nem tudunk imádkozni. Ez az a katasztrófa, amit a bölcs Werfel „metafizikai elbutulás”-nak nevezett. Ezért van ez a szörnyű tehetetlenség minden csapással szemben. Essenben a légmentesített pincékben együtt ültem emberekkel, akiknek nagy szájuk volt: a végső győzelemről, a csodálatos vezérről és a Nagy-Németországról beszéltek, de amikor a bombák hullottak, akkor szűkültek. Mi, keresztyének pedig imádkoztunk, és Jézusról szóló énekeket énekeltünk nekik, hogy el tudják viselni. Ők maguk már nem tudtak imádkozni. Ó, igen, az katasztrófa, ha az ember már nem tud imádkozni!

Nemrég egy okos, művelt férfivel beszélgettem, aki mosolygva mondta: „Lelkész úr, az imádkozás nem old meg semmit!” Erre rádörögtem: „Ne fecsegsen már ilyen ostobán!” „Hogy-hogy?” kérdi megdöbbenve. Azt feleltem neki: „Maga úgy beszél, mintha egy amputált lábú ember azt mondaná, hogy nincs értelme síelni! Hiszen nem is tud!”

A síelésről lehet vitatkozni, de nem amputált lábúakkal — ugye? Dehát ilyenek vagyunk. Nem tudunk imádkozni, de kijelentjük, hogy nincs értelme az imádkozásnak. Hallhatják szavaimból, hogy ezen a ponton elvesztettem tiszteletemet a német férfiak iránt. Minden okom megvan rá, higgyék el nekem. Minél szegényebbek leszünk, annál nagyobb jelszavakat használunk. Bárcsak hozzásegíthetném magukat ahhoz, hogy ma este magukba szálljanak és ezt mondják: „Legkevesebb, amit egy keresztyénnek tudnia kellene, az imádkozás! És nem tudok!”

Elszomorít és fájdalmasan érint, ha arra gondolok, hogy az egyház még mindig milyen magától értetődőnek tartja, hogy az emberek tudnak imádkozni. Karácsonykor olyanok is elmennek a templomba, akik máskor sohasem jönnek. Ilyenkor tűzsúfoltak a templomok. Mikor a lelkész azt mondja — és ez az, ami fájdalmasan érint —, hogy „imádkozzunk!”, akkor mindenki összekulcsolja a kezét és lehajtja a fejét. Ilyenkor kiáltani szeretnék: „Ne tegyék! Hiszen tíz százalék sem tud imádkozni! Hiszen ti már csak színlelték!” Igazam van? Esküvők alkalmával:

„Imádkozzunk!” Temetéskor: „Imádkozzunk!” És akkor ott állnak a levett kalappal a kezükben, és azt vélik, hogyha belenéznek a kalapba, az már imádkozásnak számít.

Amikor katona voltam, még 1915 előtt, istentiszteletlátogatási parancsot kaptunk. Előtte az őrmester eligazított bennünket: „Egészen csöndesen bementek a padokba. Amikor már a padokban vagytok, akkor állva maradtok, leveszitek a rohamsisakot és lassan tizenkettőig számoltok, azután leültök.” Az emberek látták a katonákat és azt gondolták: „Milyen jámboran imádkoznak!” Pedig csak lassan tizenkettőig számoltak és azután leültek! Én azt hiszem, hogy esketéseknél, temetéseknél, amikor elhangzik: „Imádkozzunk!”, az emberek már nem is számolnak tizenkettőig. Szomorúság fog el, ha arra gondolok, hogy valamikor azt mondhattuk: „Imádkozzunk!” és az emberek valóban imádkoztak és nem színleltek.

Belső-Afrika nagy kutatója, David Livingstone, a világhírű, bátor, tanult és okos férfi a következő módon ment át az örökkévalóságba, (Az emberek többsége így mondaná: meghalt.) Úton volt valahol Afrika mélyén, csupán bennszülött málhahordozói társaságában. Egyik reggel a bennszülöttek felszedték a sátrakat és összecsomagolták a poggyászt. Csak Livingstone sátra állt még. Nem zavarták őt, mert tudták, hogy reggel imádkozni szokott. Ilyenkor mennyei „Tuan”-jával, Istenével beszélt. De ezúttal az ima sokáig tartott. Végül is a bennszülött csapat vezetője benézett egy résen át a sátorba és látta, hogy Livingstone még ott térdel. Egészen délig vártak, akkor merték csak kinyitni a sátor ajtaját. Még mindig ott térdelt, de a szíve már nem dobogott.

Ez a nagy lángész imádkozás közben halt meg, ment haza Urához. A német nyárspolgárok pedig ezt mondják: „Nincs értelme az imádkozásnak!” Nem szégyelljük magunkat?! Ahelyett, hogy sírva mondanánk: „én már nem tudok imádkozni!” Ez a férfi tudott. Térdelve, imádkozva halt meg. Mi a kórházban halunk meg, injekciókkal csillapítva. Ennek az embernek nem kellett injekció! Istennel beszélt. A Vele való beszélgetés közben ment át az örökkévalóságba.

Hogy állunk az imádsággal otthonunkban? Nálunk a szülői házban — nyolcan voltunk testvérek — minden reggeli előtt összegyűltünk, énekeltünk egy éneket, aztán felolvastunk egy

bibliai részt. Végül apám imádkozott. Ez kísért tovább akkor is, amikor istentelenné lettem, tudtam, hogy otthon imádkoztak. Amikor elbuktam, és mint fiatal tiszt rossz utakra jutottam, szüleim imádsága volt az a kötél, ami visszarántott. Van önöknél reggeli áhítat? Férfiak, Isten egyszer számonkéri gyermekeitek és feleségetek lelkét, ha nem voltatok családotok igazi feje. Hogy kezdődik nálatok a nap? Énekeltek? Olvassátok a Bibliát? Vagy nem tudtok imádkozni? Mi történne, ha valamelyik kicsi azt kérné: „Papa, kérlek, imádkozz reggel velünk.”

Volt egy élményem. Egy előkelő úr látogatott meg Essenben és kérte: „Jöjjön el egyszer hozzánk”. Ott ült a feleségével, és elmondta: „Különös dolog történt nálunk. Tizenhat éves fiam jött haza az ifjúsági körből, és megkérdezte: Mi miért nem imádkozunk? Megmagyaráztam neki, hogy ez pusztá forma, semmi sincs mögötte!” Akkor a fiam tovább kérdezett: „Papa, mit gondolsz Isten Szent Szelleméről?” Erre én: „Semmit!” Akkor a fiam kezdett magyarázni: „Éppen az a baj nálunk a családban. Nekünk olyan apára van szükségünk, aki imádkozni tud a Szent Szellem által.” — Így mondta el nekem ez az ember. Megkérdeztem tőle: „Mondja kérem, megmossam a fiának a fejét, amiért kicsit szemtelen volt az apjával?” De az így válaszolt: „Nem, nem. Nem így gondolom. Ha a fiúnak igaza van, akkor én járok hamis úton.” Akkor már csak ennyit mondhattam: „Valóban így van. A fiúnak van igaza!” „Igen — mondta ő —, én is attól félek. De mit tegyek?”

Ugye önök megértik ezt a férfit, aki most látta meg: „Elmulasztottam a legfontosabb kötelességemet mint családapa.” Nem elég, ha ruhát vesznek gyermekeiknek és enni adnak nekik. Egy apának nagyobb a felelőssége. Tudnak imádkozni?

Tudják, úgy látom a mai embereket, amint egy tengerész leírja: A hét világtengeren át bolyong egy hajó, teljesen elhagyatott és mégsem süllyed el. Megtörténhet, hogy egy gőzös jár a tengeren, és meglátja ezt a hajót. Jelzést ad le, de a hajó nem válaszol. Ilyenek vagyunk, mint ez a mondabeli kísértethajó. Isten jelzést ad: „Hol szeretettel, hol szenvedéssel jöttél énhozzám, Istenem, hogy megkésztessed a szívem.” Isten ébresztget események, élmények által — és mindenekelőtt az Ő szava által. De mi nem válaszolunk. Kísértet-hajók vagyunk.

Egyszer megtörtént, amikor erről beszéltem, hogy egy kisgyermek megkérdezte az anyjától: „Miért szid úgy a bácsi ott a szószéken?” Remélem, hogy önök megértik, hogy nem szidok, hanem néha a szívem szakad meg a szánalomtól, hova jutott a mi szegény népünk — értelmiségiek és munkások, férfiak és nők, öregek és fiatalok —, hogy már egyáltalán nem tudják Istent megszólítani, pedig ott van mellettük!

Sok ember „keresztyén” vagy „vallásos” — de nem tudnak imádkozni. Látogatásaim közben mindig találkozom olyan emberekkel, akik ezt mondják: „Mi keresztyének vagyunk, lelkész úr. Anyám még ismerte Schulze lelkészt. Ön ismerte? Nem? Az én anyám nagyon jól ismerte.” Erre én így válaszolok: „Schulze pap ismerőseként is a pokolra jutnak, ha Jézust nem ismerik. Az a kérdés, hogy Jézus nevét segítségül hívják-e, tudnak-e imádkozni? Kérem, kérdezzék meg maguktól: „Tudok én imádkozni?” Imádkozom? Erre adjanak választ.

Lehet, hogy azt mondják erre: „Hagyd abba, Busch lelkész! Inkább azt mondd meg, hogy tanulunk meg imádkozni.” Hát most erről kell beszélnem.

2. Hogyan tanulhatok meg imádkozni?

a) Az első felsírás az életben

Hát hogyan tanulunk meg beszélni? Emlékeznek rá, hogyan történt ez? Nem, nem emlékezhetnek rá, én sem. De ha meg akarnak tanulni imádkozni, akkor először meg kell tanulniok az Istennel való igazi élet első életjelét.

Az Úr Jézus elmondott egyszer egy történetet. Két ember ment a templomba, az egyik finom ember volt és fontos szerepet játszott. Mindjárt előrement, és így kezdett imádkozni: „Istenem, köszönöm, hogy olyan nagyszerű ember vagyok.” Isten erre becsukta a fülét, beszélhetett az az ember, amennyit akart, Isten már oda sem figyelt. Van ilyen is. — A másik ember meglehetősen rossz típus volt. Azt mondanánk, büntetett előéletű: feketén kereskedő, vagy csempész, vagy hasonló. A Biblia akkor így nevezte: vámszedő. Ahogy bemegy a templomba, félni kezd az ünne-

pélyességtől, ott marad az ajtóban és ezt gondolja: „Én nem vagyok ide való. Jobban illek a kocsmába, mint ide.” Már majdnem visszafordul, amikor eszébe jut, hogy miért is jött ide. Olyan határtalan nagy vágyódása támadt Isten után! Hazajutni az Atyához! Ezért nem tud visszafordulni ez az ember, de be sem mer menni. Eszébe jut, milyen az élete — és összeszi a kezét, és csak ezt az egy mondatot mondja: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.” A Biblia így mondja: a mennyei seregek elkezdtek énekelni! Egy ember életre jutott!

Az új élet első kiáltása ez: „Vétkeztem”!

Szeretném ezt szemléltetni. Amikor első fiam született, a feleségemmel együtt éltem át ezt a nagyon nehéz szülést. Jézus szava jut eszembe: „Az asszony, amikor szül, szomorúságban van.” Szeretett feleségem fejét tartva úgy gondoltam, ki se bírja. Egyszerre egy nyöszörgő kis hangot hallottam: meglett a gyermek! Egy új élet kezdődött! Nem volt valami szép ének ez a nyafogás. De én sírtam, amikor meghallottam. Megértik? Megrendített egy új élet első felsírása!

Az Istentől kapott új élet első jele, amikor egy ember végre az igazság fényébe jut és azt mondja: „Vétkeztem! Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!” Az egész imádkozásunkból semmi sem lesz, ha nincs ott az elején az életjel. Én még egyetlen gyermeket sem láttam, aki úgy kezdte volna, hogy nagy beszédekert tartott. Először csak kiáltani tudott. Isten országába se vezet más út.

Az első életjel! Volt már ilyen az ön életében? Nem? Akkor csendesedjék el! Én nem vagyok az egyház propagandistája, hanem azt szeretném, hogy néhányan önök közül ne kerüljenek a pokolba! Ez pedig nem megy másképpen, mint hogy az Istenből való élet első kiáltását hallatják: „Vétkeztem! Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!”

Amikor a tékozló fiú a disznóktól hazatért, az első, amit mondott, ez volt: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened.” Abban a pillanatban, amikor ön ezt kimondja, ott áll Jézus, Isten Fia és így szól: „Kedvesem, én meghaltam a bűnödért! Megfizettem érted!”

b) Csak Isten gyermekei tudnak helyesen imádkozni

Nemrégem találkoztam egy ismerőssel, akinek három édes kicsi gyermeke van, egy fia és két leánykája. Ahogy velem szembe jöttek, láttam, ahogy a gyermekek apjukkal csevegtek, mind egyszerre! Apjuk nem győzött mindenre felelni. Odaért, és mondom: „Jó napot, X úr, jó napot, gyerekek!”, ahogy ezt szokás. És íme: a gyerekek egyszerre elhallgattak. Az idegen előtt elhallgattak. Azaz: a gyermekek igazán csak apjukkal vagy anyjukkal tudnak beszélni, az idegen előtt zavarba jönnek.

Mi is csak akkor tudunk igazán imádkozni, hogyha Isten gyermekeivé lettünk! Azért nem tudunk imádkozni, mert nem vagyunk Isten gyermekei.

Ó, igen: vallásosak vagyunk, konfirmáltunk, keresztyén nevelést kaptunk, karácsonykor templomba megyünk, köszönünk a lelkésznek, udvariasak vagyunk vele. Egy ébresztő prédikátor azt mondta egyszer: „Önök megkeresztelt nyulak!” Valaki megkérdezte: „Mit jelentsen ez?” Így válaszolt: „Ha valaki egy nyulat elfogna és megkeresztelne, azonnal újra visszazaladna a mezőre. Így tesznek önök is: alighogy megkeresztelték, megint a világ módjára élnek tovább!” Kedves Barátaim, így nem lehet imádkozni. Csak Isten gyermekei tudnak helyesen imádkozni! Csak Isten gyermekei tudnak ennek igazán örülni!

Látják: Isten gyermekeivé kell lenniök! Természettől nem azok. Talán van egy keresztyén máz az életükön, de nem Isten gyermekei. Gyermekeké születnie kell, Isten gyermekévé újjá kell születnie. Isten gyermekévé kell lennie — akkor majd tud imádkozni! Sőt, Isten gyermeke imádság nélkül már nem is tud élni. Olyan neki az imádság, mint a lélegzés. Fiaim tréfából gyakran odakiáltják egymásnak: „Ne felejts el lélegezni!” Önök lelkükkel elfelejtenek lélegezni. Isten gyermekeinek az imádság annyi, mint a lélegzés, tehát Isten gyermekeivé kell lenniök!

Röviden elmondom, hogyan lehet valaki Isten gyermekévé. Csak Jézus által, aki ezt mondja: „Én vagyok az ajtó. Aki énrajtam át megy be, megtartatik.” A világ kódén át jön felénk Jézus, a szegek helyeivel a kezén. Ön nem törődött vele, butaságnak

látszott Jézussal törődni, de Ő mégis jön. Megtörténhet, hogy felismeri Őt: „Te vagy az élő Isten Fia, a másik dimenzióból, a mennyből jöttél, Te vagy az én Megváltóm.”

Az első lépés ahhoz, hogy Isten gyermekeivé legyünk, az, hogy Jézust megismerjük. A második lépés, hogy ez iránt a Jézus iránt nagy bizalom támadjon bennünk. Belső életemet, békétlenségemet, titkos bűneimet, ifjúságom vétkeit Ő tudja rendbehozni. Az Ószövetségben Istennek egyik embere mondja: „Te vezérelj lelkemet!” Egyszerre megszületik a bizalom Jézus iránt, annyira bizik benne, hogy szakítani mer addigi életével, egész életét az Ő kezébe teszi. Ezt nevezzük megtérésnek. Ez volt az az óra az életemben, amikor 18 évesen szakítottam istentelen életemmel, és Jézusnak adtam át magam. Senki ember nem segíthetett. Én sem tudok önöknek segíteni. Egyedül Vele kell ennek végbemenni. De kockáztassák csak meg és mondják Neki: „Fogadd el az életem, Néked odaszentelem.” Amelyik pillanatban ezt megteszik, Isten gyermekévé lettek. Jönnek emberek hozzám, és kijelentik, hogy másképpen is lehet üdvözülni. Hát próbálják meg! Ki mondhatom: csak egy ajtó vezet Isten országába! Ezt az ajtót Jézusnak hívják! Jézus, aki meghalt és feltámadt értünk!

Látják: ha Isten gyermekévé lettek — kérem, keressék Jézust, Ő már oly régóta keresi önöket — akkor tudnak imádkozni, akkor végetér a nyomorúság, akkor kiönthetik szívüket Előtte, mint a gyermek az apja előtt.

Már öreg lelkész vagyok, sok emberrel ismerkedtem meg. Meg vagyok győződve arról, hogy mindenkinek vannak sötét titkai. Magunkkal hordozzuk ezeket. De ha Isten gyermekévé leszek, kiönthetem a szívemet Jézus előtt. Elmondhatom neki sötét titkaimat, hogy nem tudok megbirkózni velük, és elmondhatom sötét kötelékeimet. Elmondhatom neki azt is, amit senki embernek nem árulnál el.

Ifjúsági csoportommal együtt töltött egyik csendeshetünk végén néhányan elmondtak egyet-mást az életükből. Egy 18 éves fiú így szólt: „Keresztyén felfogású voltam, de közel ahhoz, hogy mindennel szakítsak. Egy nap, mielőtt a bibliaórára mentem, azt mondtam: Úr Jézus, ha ma este nem szólsz hozzám személyesen legalább egy szót, akkor szakítok az egésszel. Nem tudok sem magammal, sem az életemmel mit kezdeni a nagyvárosban, ha

nincs világosságom!” Aztán így folytatta: „Amikor a bibliaóráról hazamentem, minden világos lett előttem. Ő meghallotta imádságomat, és személyesen szólt hozzám!” Megragadott engem, ahogy az a fiú elbeszélte, hogyan hívta segítségül Jézust hitetlenségében és kétségbeesésében, és választ kapott. Mennyivel inkább kap választ az, aki már mint Isten gyermeke imádkozik!

Édesanyám Hülbenben lakott, a sváb-albi legelők mellett. A háborúban azt írta egyszer nekem: „Ma éjjel három órakor felébredtem. Ekkor gyermekeimre gondoltam a harcmezőn, és az unokákra és rátok a bombázott területeken, és Erzsébetre Kanaában, akiről semmi hírem sincsen. Aztán úgy rázmúdult a gond, mintha egy fegyveres ember vaskesztyűvel fojtogatna. Nem bírtam ki. Elkezdtem imádkozni: 'Úr Jézus, szólj hozzám Igédben! Nem bírom ki az aggodalmakat!' Aztán meggyújtottam a villanyt, elővetem a Bibliámat” — jó annak, aki a Bibliáját az éjjeliszekrényen tartja — „és felütöttem. Az első mondat, amit találtam benne, ez volt: 'Minden gondotokat Óréá vessétek, mert neki gondja van rátok'” Anyám levele azután ezekkel a gyönyörű szavakkal zárult: „Ekkor sietve minden gondomat a Megváltóra vettem, eloltottam a villanyt, és megnyugodva elaludtam.” Ez igen: „Ekkor sietve minden gondomat a Megváltóra vettem, eloltottam a villanyt, és megnyugodva elaludtam.” Ha az ember Isten gyermekévé lett, akkor lehet így élni.

Anyám egyszer azt mondta: „Tegnap este olyan fáradt voltam, hogy nem is tudtam már imádkozni. Éppen csak ennyit mondtam: 'Jóéjszakát, drága Megváltóm!' ” Ekkor azt gondoltam: így beszélnek Isten gyermekei az ő Urukkal, ilyen természetesen! Ő valóban virraszt. Minden nappali és éjszakai órában velem van Megváltóm. Az Ő tulajdona vagyok, és biztosan számíthatok rá!

Megértették? Nagy katasztrófa, ha az ember nem tud imádkozni. Kívánom önöknek az első életjelt, a kiáltást: „Vétkeztem! Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!” — Kívánom, hogy ne nyugodjanak, amíg nem lettek Jézus tulajdonává, Isten gyermekeivé. Akkor már nem kell tovább aggódnom önökért.

HOGYAN RENDEZŐDJÉK AZ ÉLETÜNK, HA MÁR NEM TUDUNK HINNI?

1. Hit nélkül nem boldogulunk

Meg kell mondanom önöknek: ha az ember nem tud hinni, akkor egyáltalán nem lehet az élet kérdéseit megoldani! Erre én sem tudok tanácsot adni, mert a hitetlen emberen nem lehet segíteni. Megmagyarázom, miért van ez így.

Mi azt képzeljük, hogy Isten teológiai fogalom, gondolat vagy természeti erő, vagy efféle. Barátaim, Isten személy, Aki valóban él és betölt mindent. Ha nincs békességem Istennel, ha nem vagyok rendben Ővele, ha nem vagyok az ő gyermeke, akkor megkerülöm a valóságot. Ez veszedelmes dolog.

Életem nagy órája volt, amikor az első világháborúban mint fiatal tiszt, egyszerre felfogtam: „Hiszen Isten itt van!” Azelőtt is mondtam: hiszek az Úristenben — és hasonló dolgokat — de nem fogtam fel, hogy Ő valóság. Hirtelen azonban beleütköztem Isten valóságába.

Van a Bibliában egy megragadó zsoltár. Arról beszél, hogy Isten valóságos, nem lehet elfutni előle. Így mondja: „Ha a mennybe szállnék, Te ott vagy.” Glenn, az amerikai űrhajós mondta, hogy a legmegrázóbb az volt számára, amikor a világűrben repülve tudatára ébredt: Isten itt is jelen van! „Ha a mennybe szállnék” vagy a világűrbe száguldanék, „Te ott vagy!” Ha egy bányászműveleményre ásnám be magam — talán 1000 méter mélységre — ott is Istennel találkoznék. A zsoltáros így folytatja: „Ha a Seolba vetek ágyat, íme, ott is vagy.” Amikor nemrég Kaliforniába repültem, feleségem ennek a zsoltárnak egy versét tette bele a koffereembe, és amikor San Franciscóban kinyitottam a koffert, olvastam: „Ha a hajnal szárnyára kelnék és a tenger túlsó végére szállnék, ott is a Te kezéd fogna engem.” Isten a legnagyobb valóság!

Mivel Isten a nagy valóság, nem lehet büntetlenül kihagyni Őt az életünkéből. Ha úgy élek, mintha Isten nem volna, ha parancsolatait megvetem, a vasárnapot nem szentelem meg, házasság-

törő vagyok, hazudok, szüleimet nem tisztetem, Istent nem dicsőítem, akkor a valóság mellett haladok el. Így nem tudok az életem kérdéseire megoldást találni! Nézzenek csak körül a világban!

Az emberek nem tudnak belső egyensúlyba jutni. Azok sem, akik sok pénzt keresnek. A bensőjükben békétlenség van, az egyéni és a családi életükben nincs rendben valami.

„Hogyan tudjuk rendbehozni az életünket, ha nem tudunk már hinni?” Akkor nem tudunk rendbejönni az életünkkel! Még kevésbé a halálban! Hiszen száz év múlva már senki sincs közülünk.

Ha valaki azt mondja: a halál után nincs semmi, akkor halott. Gondolja meg, hogy a saját szívének vagy Isten Igéjének akar-e inkább hinni? Hogyan akar a halálban nyugalomra jutni, amikor egyszerre világossá válik, hogy semmit sem vihet magával abból, amit itt összegyűjtött. Én egy szép könyvtárat gyűjtöttem össze. Mindabból, amit szerettem, az emberek közül is, akiket szerettem, semmit és senkit sem vihetek magammal. Csak egyet vihetünk magunkkal az örökkévalóságba: Isten előtti bűntartozásunkat. Képzeljék el, hogy halálos ágyunkon egyszerre megértik: Mindent itt kell hagyni, csak ifjúságom óta elkövetett minden bűnömet és vétkeket viszem magammal a szent és igaz Isten színe elé! Hogyan akarunk Isten ítéletében megállni anélkül, hogy hinnénk abban, aki az istentelent igazzá teszi? Őelőtte fogunk állni!

Az Úr Jézus, aki olyan irgalmas, mondta: „Ne féljétek azoktól akik megölhetnek”. — En félnék az ilyen emberektől, de Ő azt mondja, ezek csak kicsi halacsok — azt mondja Jézus: „azoktól ne féljétek. Attól féljétek, aki testet, lelket elveszthet a gyehennában” — mintha hideg futna végig a hátán, Jézus újra mondja: „Igen, attól féljétek!”

Néhány éve történt. Élt akkor Norvégiában egy híres professzor, név szerint Hallesby*. Én még megismerkedhettem vele. Csodálatos férfi volt. Olyan igazi, komoly norvég. egy héten keresztül áhívatokat tartott a rádióban. Szinte el tudom képzelni,

* Magyarul két könyve jelent meg: Az imádságról; Hogyan lettem hívó keresztényen (mindkettő az Evangéliumi Kiadónál)

ahogyan áll a mikrofon előtt, és ezt mondja: „Lehetséges, hogy ön ma este békésen lefekszik az ágyba, és holnap reggel a pokolban ébred fel. Szeretném óva inteni önöket!” Ebből borzasztó vihar lett, mert a norvégok is a „modern emberek” kategóriájába tartoznak. A legnagyobb oslói napilapban vezércikk jelent meg a következő tartalommal: Hát csak nem vagyunk a középkorban? Igazán nem helyes, hogy egy olyan modern intézmény, mint a rádió, arra szolgáljon, hogy ilyen ostobaságokat terjesszen! — Ha pedig egy nagy újság ilyesmit hoz, akkor valamennyi kisebb lap is hozzávakkant valamit. Az egész újságerdőn át zúgott: Hát csak nem vagyunk a középkorban! Hogyan beszélhet egy professzor a pokolról?! Az oslói rádió megkérte Hallesby professzort, hogy hozza rendbe a dolgót. Ő újra a mikrofon elé állt, és azt mondta: „Tisztáznom kell az ügyet. Megteszem: lehetséges, hogy ön ma este békésen lefekszik az ágyba, és holnap reggel a pokolban ébred fel. Szeretném óva inteni önöket!” Erre kitört a botrány. Valamennyi norvég püspököt megkérdeztek: „Létezik pokol, vagy nem létezik?” Még a Spiegel című nyugatnémet képes folyóirat is írt a dologról, és nagy cikket közölt a „norvégiai pokolvitáról”. Még egy év sem múlt el a botrány óta, amikor Oslóban előadásokat kellett tartanom a diákoknak, és esténként még néhány nyilvános előadást. Mindez sajtófogadással kezdődött. A szállodában minden napilap képviselője összegyűlt. Ekkor az a különös dolog történt, hogy jobbomon az az újságíró állt, aki annakidején botrányt csinált a dologból, balra tőlem pedig Hallesby professzor, az evangéliumi sajtó képviselőjeként. És akkor az újságíró nekem támadt: „Busch lelkész úr, vitám van Hallesby professzorral. Maga modern ember, mi a véleménye: létezik pokol?” „Igen”, feleltem, „természetesen létezik pokol. Magától értetődő!” „Nem tudom megérteni, hogy ön ezt mondja”, válaszolta. „Szívesen megmagyarázom magának” mondtam erre. „Hiszem, hogy van pokol, mert Jézus maga mondta ezt. Én feltétlenül hiszek Jézus szavának. Ő többet tudott, mint valamennyi okos ember együttvéve!”

Isten Igéje így szól: „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözljön, és eljusson a valóság (igazság) ismeretére.” — Azért beszélünk a hitről, mert Isten megmutatott egy utat, hogyan lehet boldogan élni és meghalni.

Hogyan vívhatjuk meg az élet harcát, ha nem tudunk hinni? Hogyan rendeződjek az életem, ha már nem tudok hinni? Anélkül nem megy!

Szeretném másként is megvilágítani. Képzeljék el, hogy van egy szép kis aranyhalacskájuk. Egy szép napon úgy gondolják: „Te szegény, neked mindig a hideg vízben kell lenned! Most szeretnék szobor környezetbe helyezni!” Aztán kivennék a vízből, letörölgetnék és áttennék egy szép, aranyos kalitkába. A legjobb esélyt adnák neki — nem tudom mit esznek az aranyhalak — hangyatojást vagy hasonlót? Tehát a legszebb és legkövőbb hangyatojásokat adnák neki és ezt mondanák: „Drága aranyhalacskám, ilyen gyönyörű, aranyos kalitka, ilyen pompás hangyatojás, ilyen jó levegő! Most igazán jó dolgod van.” Ugyan, mit tenne erre az aranyhal? Hálásan csapkodna tán az uszonyaival és jelezné: „Köszönöm, köszönöm”? Nem, hanem a levegő után kapkodna és csapkodna a testével. Ha beszélni tudna, azt mondaná: „Nem kell az arany ketreced, nem kell a hangyatojásod. Engedj vissza az én életemembe: a vízbe.” Látják: a mi életemünk az élő Isten, aki a mennyet és földet teremtette, és minket is. „Minden élet Tőled árad” — így kezdődik a svájci nemzeti himnusz. Isten a mi életemünk, és amíg nincs Vele békességünk, addig hiába tartjuk aranyketrecben a lelkünket. Értik?

A mai ember mindent ad a lelkének: szórakozást, utazást, a legjobb ételt, jó bort, mindent, lelkünk azonban nyugtalanul csapkod, és így szól: hiszen alapjában véve mindezt nem is akarom! Életemembe vágyom, békességet akarok Istennel! Ne legyenek már önmagukkal szemben olyan kegyetlenek! A szívünk kiált bennünk, míg nyugalmat nem talál az élő Istenben! Mint a hal a vízbe, úgy vágyik lelkünk Istenhez, aki a mi életemünk!

Hogyan boldogulnánk az életben, ha nem tudunk már hinni? Erre csak azt mondhatom: egyáltalán sehogy, sem életünkben, sem halálunkban, sem az örökkévalóságban! Ha ellenvétést tesznek: „Hiszen az emberek mind egészen jól megvannak!” akkor azt kell felelnem: De olyan is az! Igen? Olyan férfi, mint Goethe, aki szép volt, gazdag volt, miniszter volt, okos volt, röviden: mindene megvolt, élete végén azt

mondta Eckermannak, hogyha összeszámolná azokat az órákat, amikor bensőséges örömet érzett, nem telne ki három nap sem belőlük. Ilyen békétlen volt! Nem, nem lehet az életet megoldani, ha az embernek nincs hite!

Ez volt az első, amit mondanom kellett önöknek. Most következik a második pont:

2. A lényeg az igazi hit

Minden azon fordul meg, hogy igazi, megmentő hitünk legyen!

Hiszen minden embernek van valamilyen hite. Amikor mint fiatal főiskolai diák egyszer édesanyámnál voltam otthon, egyik nap jött egy hölgy, hogy anyámat meglátogassa. Mivel ő éppen nem volt otthon, azt mondtam: „Kedves asszonyom, anyám nincs itt, meg kell elégednie velem”. „Nagyon kedves”, mondta udvariasan. Miután megkínáltam helyet, megkérdezett: „Mivel foglalkozik tulajdonképpen?” Azt feleltem: „Teológiát tanulok.” „Micsoda”, kiálltotta, „teológiát? Hát ki hisz ma már? Hiszen ez képtelenség!” Aztán az idős hölgy — Frankfurtban voltunk, ahol Goethe élt — előhossa az öreg Goethét, és büszkén kijelenti: „Mi Goethe hitét valljuk! A keresztyénség már elavult!” Mivel a beszélgetés kínossá vált számomra, és nem akartam vitatkozni az idős hölgygel, más témára tértem át: „Kedves asszonyom, szabad megkérdeznem, hogy tetszik lenni?” Erre azt felelte és közben gyorsan megkopogtatta az asztalt: „Toi, toi, toi! Ilyesmit nem kérdez az ember!” Mire én: „Bocsásson meg, mit jelent az a toi, toi, toi?” „Anélkül szerencsétlenség éri az embert!” „Úgy”, állapítom meg, „ön az élő Istenbe vetett hitét eldobta, azonban hisz a „toi, toi, toi”-ban és lekopogtatja a fán? Hiszen ez bolondság! Ön aztán igazán ragyogó cserét csinált!”

Ekkor megértettem, hogy minden embernek van valamiféle hite. A kérdés csak az, hogy vajon igazi, megmentő hite van-e? A mi időnkben ezt mondják: „Fő dolog, hogy hiszünk valaminben.” Azután sorolják: Hiszek az Úristenben! Hiszek a természetben! Hiszek a sorsban! Hiszek a gondviselésben! — Nem, nem barátaim! A fő dolog az, hogy valódi hitünk legyen, hitünk, amely békeséget ad, békeséget Istennel és békeséget a szívünkbe. Olyan hitem kell hogy legyen, amely megment a pokoltól,

olyan, amit tapasztalok, mert új életet ajándékoz nekem. Különben fűtülök a hitre. Annak idején sok ember Németországban a végső győzelemben, a „vezérben” hitt. Mi lett ebből?! Nem látják, hogy létezik hamis hit is? A valódi, megmentő hitre van szükségünk!

Az igazi megmentő hit azonban — egy szóval kifejezve — az, amellyel Jézusban, az élő Isten Fiában hiszünk. Higgy Jézus Krisztusban! Nem valami vallásalapítóban, ilyenekből sok van, hanem Jézus Krisztusban, az élő Isten Fiában.

Most Jézusról kell beszélnem.

A Bibliában egy csodálatos történetet olvasunk, amely bemutatja a Jézusba vetett megmentő hitet.

Jöjjenek gondolatban vissza 2000 évet Jeruzsálem kapui elé, a Golgota halmához, a „koponya hegyére”. Ne figyeljenek ott azokra, akik üvöltenek és ordítanak! Ne nézzék a római harcosokat, akik ott őrködnek és az elítélt ruháira kockát vetnek. Nézzenek fel! A középső kereszten függ Isten Fia! Odaszegezve! Arca véres a töviskoronától, amit a fejére nyomtak. Ott függ Jézus. Jobbra tőle egy gyilkos. Azt is elítélték. Balra is van egy. Aztán sötét lesz. Jön a halál. Az egyik gyilkos hirtelen felkiált: „Te ott a középben, azt mondtad, hogy Isten Fia vagy. Ha valóban az vagy és nem hazudtál, akkor szállj most le a keresztről és segíts rajtam is!” Ó, meg lehet érteni. Halálfélelmében az ember mond dolgokat, amiket különben talán nem mondott volna. De aztán megszólal a másik. Jézust kihagyva társához szól: „Még mindig nem félsz az Istentől?” Ezzel kezdődik, ha valaki felfogja, hogy Isten szent és rettenetes.

Amikor bombák repültek városunk felett, az emberek elvesztették önuralmukat. Lehet, hogy az egyház bűne volt, hogy nem mondták meg: Isten rettenetes is tud lenni! Isten leveheti védő kezét rólunk! Még mindig nem félsz Istentől? Odakiálthatnánk nagyvárosaink népének. „És ti még mindig nem féltetek az Istent?” Szeretnék bekiáltani az irodákba, ahol emberek néha másokon átgázolva jutnak pénzhez: „Még mindig nem féltetek az Istent?” Szeretném a fiataloknak megmondani, akik paráználkodnak: „Az Istent sem féled-e? Hogyan képzelitek ezt? Vakok vagytok?” Azzal kezdődik a valódi hit, hogy az ember megismeri Isten szentségét és félelmetességét.

Ez a lator, ez a gonosztevő most tovább beszél: „Mí méltán vagyunk elítélve, hiszen megérdemeltük.” Ez a második, ami megmentő hitre juttat. Beismerni a saját bűnünket.

Sok emberrel találkoztam, akik ezt mondták nekem: „Nem tudok hinni!” Megkérdeztem őket: „Megértette már valaha, hogy vétkezett Isten ellen?” „Nem, én jót teszek és nem félek senkitől.” Erre azt feleltem: „Amíg így hazudnak saját maguknak, nem jutnak világosságra!” Nemrég megint találkoztam valakivel, aki kijelentette: „Én jót teszek és nem félek senkitől.” Erre azt feleltem: „Gratulálok! Ezt én nem mondhatom el magamról. Az én életemben sok minden nincs rendben.” Erre azt felelte: „Na jó, ha az ember szigorúan veszi!” „Ó,” mondtam neki, „Isten szigorúan veszi! Ne csapja be önmagát!” Nézze, az igazi megmentő hitre csak úgy juthat el, ha a bűnt bűnnek nevezi, ha mocskos szexuális kapcsolatait paráznaságnak, a házasságtörést házasságtörésnek nevezi, ha hazugságait nem mondja többé ravaszágnak, hanem hazugságnak, ha önzését nem igazolja többé önmaga előtt, hanem beismeri, hogy önmagát isteníti — és ez bálványimádás. Ez a második lépés, ami a megmentő hitre vezet, ha bűneimet végre bűnnek nevezem, Isten elé lépek és ezt mondom neki: „Uram, megérdemeltem ítéletedet!” Borzasztó, hogy a mi időnkben bebeszélnek maguknak az emberek, hogy minden rendben van! Isten egyszer letépi majd az álarcot rólunk!

Ez a lator ezután már nem hagyja ki Jézust, hozzá fordul: „Te semmi rosszat nem tettél. Miért függsz itt?” És abban a pillanatban megvilágosodik előtte: „Hiszen Ő értem függ itt. Hiszen Ő az én bűneimet veszi el!” Most már nem tehet egyebet, minthogy felkiált: „Uram, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz királyságodba.” Ez a harmadik dolog. Hiszi, hogy Krisztus őt örökre meg tudja menteni, hiszen helyettünk hal meg. Erre Jézus azt válaszolja: „Még ma velem leszel a paradicsomban.”

Látják, ez a megmentő hit, hogy meglátom Isten szentségét, hogy elismerem elveszett voltomat, és hogy Jézust, aki a kereszten értem meghalt, mint egyetlen lehetőséget felismerem. E nélkül a hit nélkül nem lehet az élet kérdéseit megoldani! De ezzel a hittel biztosan célhoz lehet érni!

Szememre vetették már néhányan: „Hiszen ön teljesen egyoldalú!” Erre csak azt felelhetem: „Bocsánat! Csak ez az egy út létezik az életben, a halálban és az ítéletben való megállásra, hogy én mint bűnös, Jézushoz jövök, bűnbánatban neki bevalom a bűnömet, és hiszem, hogy: „Egy forrás van, melyből fakad büntörtlő drága vér. E vér csodás nyugalmat ad, itt bú, baj véget ér. E forrás értem is buzog. Örömmel vallom ezt, Jézus a bűnért áldozott, S enyém is a kereszt.” Szeretném, ha ezt a mondatot soha nem felejténé el: „Enyém is a kereszt!” Jézus meghalt értem! Ha holnap reggel felkel, csengjen vissza az emlékezetében: „Jézus meghalt értem!” Ha holnap reggel munkába kezd, a zűrzavarban hirtelen gondoljon arra: „Jézus meghalt értem! Akkor megtörténik, ha Isten kegyelmet ad, hogy imádni fogja Öt, és azt mondja: „Értem! Hiszen akkor szabad hinnem!” Abban a pillanatban, ahogy ezt felfogja, Isten gyermekévé vált! Jézus azt mondja: „Én vagyok az ajtó, ha valaki rajtam át megy be, az üdvözülni!”

Most egy harmadik dolgot kell mondanom. Arról kell beszélnem, amit olyan sokan mondanak nekem: „Na igen, Busch lelkész úr, de éppen azt nem tudom hinni, amit mond! Amíg hallgatom, addig szép, de nem tudom elhinni!” Erre kell most válaszolnom. Azokat, akik így beszélnek, négy csoportba sorolhatnám. Tehát:

3. Emberek, akik nem tudnak hinni

a) mert nem vallásosak

Az első csoportba azok az emberek tartoznak, akik azt mondják nekem: „Én nem tudok hinni, mert nem vagyok vallásos. Ön, lelkész úr vallásos beállítottságú, de én nem!” Erre mindig csak azt felelhetem: „Én sem vagyok vallásos.” Kevéssé érdekel a harangzúgás, a tömjén és hasonlók. Örülök, hogy az utóbbi években Essenben mindig olyan teremben prédikálhattam, ahol csak egy rendes fúvószenekar volt. Nem volt orgona, nem voltak harangok — és nekem nem hiányzott semmi. Nem vagyok ellene, de nincs is rá szükségem. Ennyire nem vagyok vallásos!

Amikor Jézus, Isten Fia a földön járt, voltak nagyon vallásos emberek, írástudók, papok, farizeusok. Csupa nagyon vallásos ember. Például liberálisan vallásos emberek voltak a szadduceusok. Ezek azok, akik ma Istent a természetben keresik. A náci időkben ezt mondták: „Zászlainkon Isten neve leng.” Ezek is vallásosak. Ilyen vallásos emberek feszítették meg Jézust. Nem illett bele a kácatjaik közé. Aztán voltak egyáltalán nem vallásos emberek: utcalányok, feketézók — a Biblia vámszedőknek nevezi őket — iparosok, akiket teljesen lefoglalt a hivatásuk, mert a kenyertükért harcoltak; egy előkelő férfi, Zákheus, pénzt harácsolts össze, egyre többet. Csupa teljesen nem vallásos típus. Ezek Jézushoz találtak! Hogy lehet ez? Mert tudták: „Vétkezttünk Isten ellen. Semmi sincs rendben életünkben. Jön a Megváltó, aki Isten gyermekévé tesz bennünket!” És hittek Benne.

Az Úr Jézus nem azért jött, hogy a vallásos emberek még vallásosabbá legyenek, hanem azért, hogy a bűnösöket a halálból és a pokoltól megmentse, hogy őket Isten gyermekeivé tegye! Ha vannak emberek, akik azt mondják, hogy ők nem tudnak hinni, mert nem vallásosak, akkor csak azt tudom nekik mondani: „A legnagyobb lehetőségeik vannak arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek! Bűnösök vagyunk, ezt jól tudjuk, de: „Jézus meghalt érttem!” Még egyszer mondom: Jézus nem azért jött, hogy a vallásosakat még vallásosabbá tegye, hanem hogy az elveszett bűnösökből Isten gyermekeit formáljon!

b) mert nem akarnak hinni

A második csoport azokból áll, akik bár mondják: „Én nem tudok hinni!”, de valójában, ha egészen becsületeselek akarnának lenni, be kellene vallaniok: „Én nem is akarok hinni!” Mert ha hitre jutnának, akkor egész életüknek meg kellene változnia. Ezt nem akarják. Tudják, hogy semmi sincs rendben az életükben. Ha azonban Isten gyermekeivé lennének, akkor a világhosszra kellene jönniük. Nem, ezt nem akarják. Aztán a kollégáik esetleg furcsán néznének rájuk! Mit mondanának a hozzátartozók, ha egyszerre keresztyénné lennének? Nem, akkor inkább nem! Ha olyan emberekkel találkoznak, akik azt mondják: „Nem tudok hinni!”, akkor jól nézzék meg őket, hogy nem azt akarják-e mondani: „Én nem is akarok hinni!”

Van a Bibliában egy megrázó történet. Ott ül Isten Fia, az Úr Jézus az Olajfák hegyén. Előtte verőfényes napsütésben Jeruzsálem városa. Szemben emelkedik a templomhegy, rajta a gyönyörű templom, amelyről még a pogányok is azt mondták, hogy a világcsofák közé kellene sorolni. Mindez előtte terül el. Egyszerre azonban ijedten látják tanítványai, hogy Jézus arcán könnyek gördülnek végig. Csodálkozva és kérdően néznek rá. Akkor az Úr Jézus így kiált fel: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kiscsirkéit szárnya alá; de ti nem akartátok! Íme, pusztán hagyaték néktek a ti házatok!” Most Isten ítélete alatt álltok! Ez a Biblia legmegrázóbb szavai közé tartozik: „Ti nem akartátok.” A jeruzsálembeliek is azt mondták: „nem tudunk hinni!” De nem akartak hinni!

Aki nem akar hinni, annak nem is kell! Az egyházban még mindig sokféle kényszer van. Isten országában csak teljes önkéntesség van. Aki Isten nélkül akar élni, megteheti! Isten felkínálja önmagát nekünk, de szabad visszautasítanunk. Akar Isten nélkül élni? Megteheti! Akar Istennel való békesség nélkül élni? Szabad! Akar imádság nélkül élni? Tessék! Akar Biblia nélkül élni? Kérem! Akarja Isten parancsolatait félrelökni? Lehet! Akarja a vasárnapokat megszentelteleníteni, paráználkodni, részegeskedni, hazudni, lopni? Lehet! Aki ezt a Megváltót, akit Isten küldött, hogy bűnösöket mentsen meg, nem akarja, az visszautasíthatja Őt. Aki a pokolba akar jutni, annak szabad az út! Istennél nincs kényszer. Csak legyenek kérem tisztában azzal, hogy a következményeket viselniök kell. Isten Jézus által bűnbocsánatot és békét kínál fel önöknek. Mondhatják: „Nincs rá szükségem! Nem akarom!” Akkor eszerint szabad élniük! De ne gondolják aztán, hogy életük utolsó 5 percében — haláluk idején — még el tudják fogadni azt, amit Isten egész életükön keresztül kínált. Elutasíthatják Isten békeajánlatát Jézusban, de akkor az egész örökkévalóságon át Istennel való békesség nélkül kell élniük. És ez a pokol!

A pokol az a hely, ahol végérvényesen megszabadulhat az ember Istentől. Ott talán akarnának imádkozni, de már nem tudnak! Talán szeretnének Jézushoz kiáltani, de már nem jut eszükbe a neve. Nem kell elfogadniuk, amit mondok, elmulasztják a Jézushoz való megtérést, de legyenek tisztában vele, hogy ezzel a poklot választották! Teljes szabadságuk van!

„És ti nem akartátok!” — mondta Jézus a jeruzsálemieknek. Nem kényszerítette őket. De amit választottak, az iszonyú volt!

c) mert annyi nehézségen mentek át

A harmadik csoport azokból áll, akik azt mondják: „Nem tudok hinni!” És mindig egy különös mondatot mondanak eléje. Ezt a mondatot sohasem hallottam nőktől, ezt férfiak mondják: Így hangzik: „Lelkészes úr, én annyi mindent éltem át, én már nem tudok hinni!” Megkérdem: „De hát mit élt át? Az én életem sem volt unalmas!” „Hát igen . . . én annyi mindent éltem át, már semmiben sem tudok hinni!” Ez a mondat, mint kísértet jár körbe a férfiak világában. Ilyenkor kinevetem a férfiakat, és azt mondom: „Elhiszi azt, ami a menetrendben áll és mindazt a felvilágosítást, amit egy rendőr ad?” „Igen!” „Akkor ne mondja többé, hogy már nem hisz semmiben, hanem mondja azt, hogy semmit sem hiszek, kivéve, ami a menetrendben áll és amit a rendőr mond” és így tovább. Csak azt tudom mondani: „Nézze, az én életembe — amely tele volt bűnnel, piszokkal, sötétséggel és tévedéssel — eljött Jézus. Akkor rájöttem, hogy Ő Isten Fia, az Úr küldöttje. Átadtam az életemet annak, aki olyan sokat tett értem: Jézusnak. Ha már igazán senkinek és semmit nem tud hinni, higgyen abban, aki az életét adta önért! Őbenne hihet, igen, elhiheti, amit mond. Annyi mindent hisz, csak éppen annak az egynek mondja azt, hogy „Nem, nem!”, akiben teljes bizalommal hinni lehet, amit még senki nem bánt meg? Ez furcsa! És még azt mondja, hogy olyan sokat élt át? Még nem élt át eleget!”

d) mert megbotránkoznak valamin

A negyedik csoportja azoknak, akik nem tudnak hinni, egy különleges társaság. Ezek az emberek állítólag azért nem tudnak hinni, mert például megbotránkoznak az egyházon, az egyház tanításán.

Egy fiatal egyetemi hallgató ül előttem, ezt mondja: „Természettudományt tanulok.” — „Jól van, kisasszony, hát mit kíván?” Így válaszol: „Lelkészes úr, hallottam egyik előadását. Értem, hogy önnek van valamije, amit én is szívesen megnyernék,

de én nem tudok hinni. Nem tudom lenyelni az egyház sok dogmáját és előírásait. Úgy érzem, mintha egy köteg száraz szénát kellene lenyelnem.” Nevettem és ezt válaszoltam: „Kisasszony, önnek nem kell száraz szénát nyelnie! Hallott már Jézusról?” — „Igen” — mondta. „Mit szólna hozzá, ha azt mondanám, hogy Jézus hazug!” — „Nem” — mondja — „azt nem hiszem.” „Hiszi, hogy Jézus igazat mondott?” — „Igen, azt elhiszem.” Akkor tovább kérdezem: „Kisasszony, van valaki olyan, akinek ezt merné mondani: hiszem, hogy te soha nem hazudtál?” — „Nem, ezt nem tudnám senkinek se mondani.” „Látja kisasszony, ön máris hisz, bizalmat szavazott Jézusnak. Így kezdődik. Ő igazat mond. A Biblia kijelenti: „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül valóságos (igaz) Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust!” Önnek nem kell dogmákkal vagy egyházi előírásokkal küszködnie. De a világ ködéből valaki ön felé jön. Egyre világosabban láthatja a kezén a sebeket és a töviskorona véres jeleit, amelyek arról beszélnek, hogy Ő vette magára az ön bűneit, és szerette önt, amikor még senki sem szerette önt. Nyiljék meg a szeme Jézusra, hogy mondhassa: „Mégváltóm, Uram és Istenem! Hinni nem azt jelenti, hogy dogmákat nyelünk le, mint valami száraz szénát, mert a pap azt mondta. Hinni azt jelenti: Jézus Krisztust felismerni!”

Valaki azt mondta: „Én nem tudok hinni, mert a lelkészek, a lelkészek . . .” és aztán mondja vég nélkül a történeteket a lelkészekről. Az egyiknek női voltak, a másik meglógott a kasszával. Mindenütt történt valami a lelkészek körül. „Hát hogy higgyek még?” — mondják. Én magam is elpirulok, mert ismerem saját magamat. Bár nem léptem meg a kasszával, de ha az emberek ismernének, akkor engem sem vennének komolyan. Mit lehet hát erre mondani? Sehol sincs megírva a Bibliában: higgy a te lelkészedben, és üdvöztülj. A Bibliában ez áll: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvöztülj.” A lelkész — igen, tudom, vannak másfélék is — ha valamennyire is helyén van, akkor útjelző lehet Jézushoz! Egy útjelző-táblánál nem zavar, ha egy kicsit görbe és ferde, vagy ha az eső kicsit elmosta rajta a felírást. Csak láthatasam, hová mutat. Én nem is hallgatnék meg olyan lelkészt, aki nem útjelző Jézushoz, Isten megfeszített és feltámadt Fiához. De csak nem bosszankodom az útjelzőn, aki nekem az utat és a célt

megmutatja, hanem végigmegyek az úton a célig. Ezt a célt így hívják: „Jézus eljött, a kegyelem forrása.” Ezzel akar az utolsó ítéletkor Isten elé állni: Uram, nem fogadtam el az általad felkínált üdvösséget, nem fogadtam el a bűnbocsánatot, mert a lelkes nem ért semmit? Így akar Isten elé állni? Ez olyan, mintha egy fiú azt mondaná: „Úgy kell az apámnak, hogy a kezem lefagyjon! Miért nem vesz nekem kesztyűt?”

Nem, barátaim, nincs igaza annak, aki azt mondja: „Én nem tudok hinni.”

Van Jézusnak egy nagyszerű mondata. Így hangzik: „Ha valaki cselekedni akarja az Ő akaratát, megismerheti e tanításról, vajon Istentől van-e?” A kérdés az, hogy el akarok-e kezdeni engedelmeskedni a legcsekélyebb igazságnak, amit az Ő akaratából megismertem, és akarok-e aszerint cselekedni? Akkor továbbjutok.

4. Mit tehet az ember, ha nem tud hinni?

Végezetül szeretném ezt néhány mondattal megvilágítani:

a) Kérjen Istentől világosságot

Hiszen Ő ott van ön mellett. Mondja neki: „Uram, engedd, hogy végre hitre jussak. Engedj világosságot látnom!” Ő meghallgatja ezt!

b) Számoljon Isten jelenlétével!

Jézus itt van! Csendesedjen el, és mondja neki: „Uram Jézus, neked akarom adni az életemet.” Így tettem én is, amikor teljes istentelenségemben megijedtem Istentől, és azután Jézusról hallottam.

c) Olvassa a Bibliát!

Töltsön mindennap legalább egy negyedórát egyedül Jézussal! Ilyenkor olvasson a Bibliából, és hallgassa meg, hogy Isten mit akar mondani önnek. Figyelemmel olvasson!

Azután kulcsolja össze a kezét, és mondja: „Úr Jézus, olyan sok mondanivalóm van a számodra. Nem tudom rendbehozni az életemet. Te segíts nekem!”

d) Keressen közösséget!

Keressen kapcsolatot olyan emberekkel, akik szintén komolyan keresztyének akarnak lenni! Ne maradjon egyedül! Nincsenek magányos vándorok a menny felé vezető úton. Keressen kapcsolatot keresztyénekkal, akik ugyanazt az utat járják!

HOGYAN BOLDOGULJUNK AZ ÉLETTEL, HA BŰNEINK ÉS MULASZTÁSAINK ÁLLANDÓAN KÍSÉRNEK BENNÜNKET?

Württembergben gyakran hallunk ilyen mondatot: „Most komollyá válik a helyzet!” Én is szeretném témánkhoz hozzámondani: „Most komollyá válik!”

„Hogyan boldogulunk az életünkkel, ha a bűn és a mulasztás szüntelen kísér?” Először ezt kell mondanom: „Ha bűn és mulasztás szüntelen kísér”, ez így nem áll, hiszen a bűnt és a mulasztást önök csinálják. Ezért vagyok olyan boldog, hogy beszélhetek egy nagyszerű dologról, egy ajándékról, ami az embert túláradóan boldoggá és gazdaggá teszi. Ezt nem lehet sehol megvenni, a föld egyetlen országában sem. Ha milliárdos lenne, és minden pénzét kész lenne az asztalra leolvasni, akkor sem tudná megvenni. Ezt kapcsolatok útján sem lehet megszerezni, hiszen manapság sok mindent, amit nem lehet vásárolni, kapcsolatok által szerez be az ember. De ezt a csodálatos dolgot, amiről én beszélek, semmiféle kapcsolat nem tudja megszerezni. Nincs lehetőség arra sem, hogy magunk szerezzük be. Ezt csak ajándékként lehet megkapni. Ezt a csodálatos, nagy és dicsőséges valamit, amiről beszélek, és amit sem megvásárolni, sem összeköttetések által beszerezni nem lehet, így nevezik: „Bűnbocsánat!” És akkor felmerül a kérdés:

1. Szükségem van-e rá?

Meg vagyok győződve róla, hogy hallgatóim fele azt mondja erre: „Bűnbocsánat? Nem igénylem!” Egy fiatalember nemrég így magyarázta ezt nekem: „Hiszen mi olyan időben élünk, melyben a reklámmal támasztják az igényt. Dédapáink még semmit sem tudtak rágógumiról és cigarettáról. A tévében, a rádióban és a plakátokon át folytatott sok reklám lassanként oda-juttatott bennünket, hogy azt hisszük, valamilyen tárgy nélkül már nem is élhetünk. Felébredtenek valamilyen igényt, aztán le-

het árusítani.” Így folytatta a fiatalember: „Ezt csinálja az egyház is. Az egyház megmagyarázza az embereknek: Szükségük van bűnbocsánatra! — azután eladja ezt nekik. Érti? Semmi igényünk sincs rá — de maguk felkeltik az igényt, hogy aztán megszabaduljanak a portékájuktól!” Így van ez? Ha most az utcán valakit megállítana: „Jó napot! Hogy hívják?” „Meier”. „Meier úr, szüksége van bűnbocsánatra?” Akkor Meier úr azt feleli: „Ostobaság! 2000 márkára van szükségem, és nem bűnbocsánatra!” Igaz ez? Felkeltünk egy igényt, ami nem is létezik, hogy azután a Bibliával válaszoljunk rá?

Mondom önöknek, ez szörnyű tévedés, igen nagy tévedés. Semmire sincs nagyobb szükségünk, mint bűnbocsánatra! Aki azt hiszi, hogy nincs szüksége rá, az nem ismeri a szent és igazságosan ítélő Istent. Olyan sokat beszéltek Isten szeretetéről, hogy már nem is tudjuk, hogy Isten — így mondja a Biblia — az igazságosan ítélő Isten! Úgy ébredtem fel bűnös életemből, hogy egyszerre megértettem: Istentől félnem kell. Aki azt mondja, hogy nincs szüksége bűnbocsánatra, annak nincs fogalma az élő Istenről, aki testünket, lelkünket a pokolba vetheti. Igenis: örökre el lehet veszni! Ezt Jézus mondja. Ő pedig tudja. Ha az egész világ ezt mondja: nem hisszük el — akkor hát az egész világ el fog veszni. Jézus tudja, mi van a függöny mögött. Ő nyomatékosan figyelmeztet rá, hogy el ne vesszünk. Itt állunk bűneinkkel, és azt merjük mondani: „Nincs szükségünk bűnbocsánatra! Az egyház csak feltámaszt egy igényt, ami nem is létezik?” Ostoba beszéd! Semmire nincs nagyobb szükségünk, mint bűnbocsánatra!

Ezzel kapcsolatban el kell mondanom egy élményemet. Zürichben egyszer egy összejövetelt tartottam a kongresszus épületében. Óriási tömeg volt, sokan csak a fal mellett állva kaptak helyet. Feltűnt nekem két úr, akik vidáman csevegtek. Látszott rajtuk, hogy csak kíváncsiságból jöttek el. Egyiküknek szép kis szakálla volt, és azt gondoltam: Kár, hogy én nem hordhatok ilyet! Amikor előadásomat elkezdtem, elhatároztam, úgy fogok beszélni, hogy ez a két úr is odafigyeljen. Valóban nagy érdeklődéssel kísérték beszédemet, de abban a pillanatban, amikor először beszéltem bűnbocsánatról, láttam, amint a szakállas úr, gúnyosan mosolygott és valamit a szomszédja fülébe súgott. Ők

ketten messze álltak, így nem hallottam, amit mondott, de felismertem arcjátékából. Effélet mondhatott gúnyolódva: „Bűnbocsánat? Jellegetes papi fecsegés! Te jó ég!” Közben azt gondolhatta: „Hiszen nem vagyok gonosztevő! Talán csak nincs szükségem bűnbocsánatra?” Ugye ön is így mondja? „Hiszen nem vagyok gonosztevő.” Tehát valami ilyesfélét mondhatott. Ekkor elfogott a méreg. Tudom, hogy a düh Isten előtt nem helyes dolog, de mégis dühös lettem. „Pillanat!” mondtam. „Egy fél perc szünetet tartok, ezalatt kérem, mindenki feleljen magának igennel, vagy nemmel arra a kérdésre, amit most felteszek: Le akar mondani mindörökre a bűnbocsánatról, mert nincs szüksége rá? Igen vagy nem?” Azután több ezer emberrel egy fél percig teljesen csöndben voltam. Egyszer csak látom, hogy a szakállas férfi elsápad és nekitámaszkodik a falnak. Ennyire megijedt a fickó! Biztosan rájött: „Most azt mondom, nem vagyok gonosztevő. De ha majd meghalok, ha komollyá válik a helyzet, akkor feltétlenül szeretnék bűnbocsánatot kapni. Nem akarok örökre lemondani róla.” Önök sem! Vagy mégis?

Van egy mondat, amit nagyon sokszor hallottam életemben: „Jót teszek, s nem félek senkitől!” de képzeljék el: még sohasem hallottam ezt 40 éven aluli emberektől. Egy fiatalember egészen pontosan tudja, hogy életében sok véték van. Csak ha már teljesen elhallgattattuk a lelkiismeretünket, akkor vagyunk képesek ilyen hamis dolgokat kimondani. Ha valaki ezt mondja nekem: „Jót teszek, s nem félek senkitől!” akkor azt felelem neki: „Te elmúltál 40 éves, és kíméletlenül elhallgattattad a lelkiismeretedet!” Amíg ugyanis van lelkiismeretünk, addig nagyon is jól tudjuk, hogy semmire sincs olyan nagy szükségünk, mint bűnbocsánatra!

Néhány évvel ezelőtt fellépett Essenben Bill Haley, egy „modern” muzsikus. Fiatalok ezrei gyűltek össze, hogy őt és zenekárát hallják. Az első számnál elkezdtek lassan, de módszeresen tönkretenni az egész termet. A kár hozzávetőleg 60 000 márka volt. Egy fiatal rendőr azt mondta nekem ezzel kapcsolatban: „Elöl ültem, és meg kellett fogódkodnom a székben, különben én is részt vettem volna mindenben.” Másnap a belvárosban járok, és látok három olyanforma fiatalot, mint akik feltehetően ott voltak. Odamegyek hozzájuk és azt mondom:

„Jó napot! Fogadjunk, hogy tegnap este ti is ott voltatok Bill Haleynél!” „Persze, hogy ott, lelkész úr!” „Ó — mondom — ismerjük egymást? Milyen szép! Mondjátok csak — én ezt nem értem — tulajdonképpen miért romboltátok össze a termet?” Erre azt a választ kapom: „Ó, Busch lelkész úr, csupa kétségbeesésből!” „Micsoda?” kérdezem — „kétségbeesés? Min estetek kétségbe?” Erre azt felelték: „Ja, azt mi sem tudjuk . . .”

Élt egy nagy dán teológus és filozófus, Sören Kierkegaard. Saját életéből beszéli el, hogy gyermekkorában gyakran sétált az édesapjával, aki néha megállt, és elgondolkozva nézte a fiát: „Kedves gyermekem, benned valami csendes kétségbeesés van.” Amikor ezt olvastam, arra gondoltam, ha az ember 40 éve nagyvárosi lelkipásztor, akkor tudja, hogy ez tulajdonképpen mindenkire vonatkozik.

Most megkérdézem önöket: ismerik ezt a belső kétségbeesést? Megmondom, honnan ered. Tegyük egy fölfedező utat a saját szívünkbe!

Egy példát mondok: mint Ruhr-vidéki lelkész, többször utaztam az aknában. Érdekes dolog ez. Kap az ember egy munkaruhát, feltesz egy védősisakot, és aztán száguld a szállítókosárban a mélybe, pl. a 8. tárnába. Tovább is megy? Igen, de tovább nem utazik az ember, mert azon túl lent van a „mocsár”, ahol az aknavíz összegyűlik. Ezt nevezik a bányászok mocsárnak. Amióta Essenben vagyok, egy alkalommal elszakadt a szállítókötel, és a kosár lezuhant a mélységbe, a mocsárba. Félelmetes!

Ez a bányában levő „mocsár” rávilágított nekem valamire az emberekkel kapcsolatban. Tudják, hogy a mi életünkben is van több „akna”? Kívülről például egészen vidámnak látszunk, de belül másképp áll a dolog. Lehet mosolyogni, és mégis halálosan szomorúnak lenni. Lehet úgy tenni, mintha az ember játszva oldaná meg élete problémáit, de a lelki életünkben egészen lent, a szívünk mélyén mély kétségbeesés uralkodik. Ezt mondják az orvosok, a filozófusok, a pszichológusok, a pszichiáterek. Erről beszélnek a filmek, a regények. Elképesztő, hogy a kétségbeesés és a félelem néha milyen fokot ér el. Egy pszichiáter mondta nekem: „Nem is sejti, milyen sok a pácienseim között a fiatal!” A legtöbb ember azonban nem is kérdezi, hogy miért van mindez, hanem megpróbál szabadulni tőle — kábítószerrel. De okosabb a tényekkel szembenézni.

Hogy szívünk legmélyén kétségbeesés lakik, ez látszólag a mi időnk felfedezése. Bámulatos azonban, hogy a Biblia ezt már 3000 évvel ezelőtt megállapította: „Csalárdabb a szív minden-nél . . .” És nézzék, a Biblia megmondja nekünk azt is, miért van így. Néhány okot megnevez, pl: hogy a bűneset óta távol vagyunk Istentől, kívül vagyunk a tulajdonképpeni életelemünkön — hiszen tudják: Isten a mi életelemünk! — és hogy alapjában véve félünk az élő Isten ítéletétől. Szívünk mély kétségbeesésének legfontosabb oka azonban a bűnünk, amivel Isten ellen vétkeztünk! Ez életünk nagy problémája, mellyel egyedül nem tudunk megbirkózni! Ezt tudjuk, ezért van a mély kétségbeesés szívünkben.

Szükségünk van bűnbocsánatra? Természetesen! Semmire sincs nagyobb szükségünk, mint bűnbocsánatra!

De hát mi a bűn? Minden elszakadás Istentől — bűn. Már mint bűnösök születünk. Hadd mondjak erre egy példát:

A háború alatt Angliában született gyermek biztosan nem volt ellenséges érzelmű irántunk, németek iránt, de az ellenséges táborhoz tartozott. Így születünk természetünknel fogva abban a táborban, a világban, mely ellenségeskedésben van Istennel. Így már természetünknel fogva távol vagyunk Istentől. Aztán mindinkább távolodunk tőle azzal, hogy falat építünk bűneinkből. Isten minden egyes törvényének átlépése olyan, mint egy kő, amellyel a falat felépítjük. A bűn tehát irtózatos valóság.

El kell mondanom önöknek, hogyan értettem meg először, hogy a bűn irtózatos valóság, és azt is, hogy egyetlen bűnt sem lehet jóvátenni. Apám csodálatos ember volt, nagyon jó kapcsolatban voltunk. Egy napon éppen házuk padlásszobájában vizsgámra készültem, amikor letről hívott: „Vilmos!” Erre kidugtam a fejemet és megkérdeztem apámat: „Mi van? Ég a ház?” Azt felelte: „A városba kell mennem. Nem kísérnél el? Kettesben mégis kellemesebb!” „Ó, papa”, kiáltottam le, „most éppen nagyon sok tanulnivalóm van, most nem érek rá.” „Akkor egyedül megyek”, mondta. Két hét múlva meghalt. Az volt nálunk a szokás, hogy a halottat a házban ravatalozták föl, és mi fiúk felváltva őrséget álltunk a nyitott koporsónál. Csendes éjszaka egyedül ülök a nyitott koporsónál. Mindenki alszik. Egyszerre eszembe jut, hogyan kért két héttel ezelőtt apám, hogy kísérem őt a városba. Én azonban nemet mondtam! Ránéztem és

azt mondtam: „Ó, apám, csak kérnél még egyszer erre! Ha akarsz, hogy száz kilométert menjek veled, megteszem!” De a szája néma maradt. Ekkor megértettem: ez a kis szeretetlenség szörnyű valóság, amit az egész örökkévalóságban sem tehetek már meg nem történtté.

Mit gondolnak, mennyi véték van az életünkben? Mennyi mulasztás?! Hogyan lehet úgy élni, ha állandóan bűn és mulasztás terhel bennünket? Bűnbocsánat nélkül nem tudunk élni!

És a halálban? Hogy van ez? Magával akarja vinni minden vétékét az örökkévalóságba? Gyakran elképzelttem, hogy milyen a halál, hiszen már egyre közelebb vagyok hozzá. Talán egy kedves kezet még megszorítok, aztán jön az a pillanat, amikor ezt is el kell engednem. Akkor életem hajója már úszik a nagy csendben Isten elé, az Ő színe elé. Higgyék el, egyszer Előtte fogunk állni! Minden vétékünkkel, minden mulasztásunkkal ott állunk majd az élő és szent Isten előtt! Rémületes dolog lesz, amikor rájön valaki: minden vétkeimet és minden mulasztásomat magammal vittem!

Szükségünk van bűnbocsánatra? Semmire sincs nagyobb szükségünk ennél, még a mindennapi kenyérre sem!

2. Hol található ilyesmi egyáltalán?

De hát létezik az, hogy a múltat eltörli valaki? Ha igen, hol találjuk meg?

Elmeséltem az apámmal átélt történetet. Vétkeimet soha többé nem tehetem jóvá. Értik? Alapjában véve semmit sem tehetünk jóvá! Isten előtt megmarad a bűnünk következménye! A számlát benyújtják nekünk! Volt egyszer egy férfi, Júdásnak hívták; elárulta Megváltóját 30 ezüst pénzért. Aztán hirtelen rájött, hogy ez helytelen volt! Elmegy az emberekhez, akiknek elárulta Őt, visszahozza a pénzt és azt mondja: „Gonoszul cselekedtem. Vegyétek vissza a pénzeteket! Jóvá akarom tenni!” Ekkor vállukat vonogatják, és azt mondják: „Mi köztünk hozzá? A te dolgod!” Fordulhatnak, akihez akarnak, mindenki azt fogja mondani: „A te dolgod.”

Lehetséges-e mégis, mindezek ellenére, hogy a bűnt és mulasztást semmissé tegyék? De hát hol létezik ilyesmi? Hol van bűnbocsánat?

Barátaim, a Biblia férfiai teljes kórusban válaszolnak, ujjongó kórusban, a kezdettől a végig, az Ószövetségtől az Újig, ez a Biblia alapmelódia: van bűnbocsánat! Hol?

Jöjjenek velem gondolatban Jeruzsálem kapui elé, a Golgota hegyére. Nem törődünk a néptömeggel, sem a két bűnözővel jobb és bal felől, sem a római katonákkal, hanem csak Azzal, aki középen a kereszten függ. Ki ez a férfi ott a középen? Nem közülünk való. Egyszer nagy néptömeg előtt így szólt: „Ki vádol engem bűnnel?” Akkor senki sem tudott egyetlen bűnt sem mondani (Közülünk senki sem merné megkockáztatni, hogy ilyet kérdezzen.) Aztán perbe fogták, ahol római bírák és a zsidó főpapi tanács kihallgatta. Semmi vádat nem találnak ellene. Ő nem közülünk való, neki nincs szüksége bűnbocsánatra. De Ő függ fönna a kereszten! Ki ez a férfi? Ő nem az embervilágból jött, hanem Isten világából, a másik dimenzióból jött hozzánk. Jézusról beszélek, Isten Fiáról. Ő függ a kereszten! Miért? Hogyan? Barátaim, Isten igazságos: meg kell büntetnie a bűnt. Így a mi bűnünket Jézuson ítélte meg! „Békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulunk meg.” Ez a Biblia nagy mondanivalója. Isten ítélete Jézuson van, hogy mi békességre jussunk! Így van bűnbocsánat.

Hol szabadulhatók meg bűneimtől? Hol nyerek békességet Istennel? Jézus keresztje alatt. „Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.” Bárcsak megértenénk ezt!

Érdekes könyv jelent meg az amerikai William L. Hulltól. Ő volt az a lelkész, aki Adolf Eichmann, a többmilliószoros tömeggyilkost fogsága alatt tizenháromszor meglátogatta, és hosszú beszélgetéseket folytatott vele. Utolsó szavait is hallotta, elkísérte a bitófaig, és ott volt, amikor hamvait a Földözi tengerbe szórták. Beszélgetéseik tartalmát *Harc egy lélekért* címen hozta nyilvánosságra. Könyvének elején ezt mondja: Célom e szörnyű bűnös lelkének a megmentése volt, hogy ne jusson a pokolba. Megrázó, ahogyan ez az ember, aki íróasztala mellől

emberek millióit gyilkoltatta meg, és borzalmas szenvedést hozott a világra, az utolsó percéig azt mondta: Nincs szükségem senkire, aki értem meghal. Nincs szükségem bűnbocsánatra. Nem is akarom.

Amikor Hull Eichmannal beszélt, majdnem megborzadt attól, hogy ennek az embernek bűnbocsánatot kínáljon Jézus vére által. Megkaphatta volna egy ilyen ember is bűnei bocsánatát? Igen! Igen! „Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.” De meg kell vallanom, el kell mondanom Neki, aztán felnézem a keresztre és felfogom: „Egy forrás van, melyből fakad büntörlő drága vér. E vér csodás nyugalmat ad, itt bú, baj végetér. E forrás értem is buzog. Örömmel vallom ezt, Jézus a bűnért áldozott. Enyém is a keresztt.”

A Biblia mindig új képeket használ, hogy világossá tegye, hogyan bocsát meg bűnöket a megfeszített és feltámadott Úr Jézus. Hiszen nem maradt a halálban, hanem harmadnapon feltámadt, ezt remélem mindannyian tudják, hogy Ő él.

A kezeshez is hasonlítja. A kezes elkötelezi magát, hogy értem helytáll, ha nem tudok fizetni. Valakinek fizetnie kell! Ez az élet törvénye. Istennel szemben minden bűn egy adósság. A Biblia kimondja: „A bűn zsoldja a halál.” Isten a bűneink áraként halálunkat követeli. De jön Jézus, és halálba megy helyettünk a bűnünkért, hogy nekünk életünk legyen. Ő a mi kezesünk Isten előtt. Most vagy saját maga fizet meg mindenki a bűneiért — a pokolban, vagy most Jézushoz jön és ezt mondja: „Úr Jézus, elfogadom, hogy Te értem kifizetted a büntetést.” Woltersdorf egyik énekében így tesz bizonyosságot: „Én nem mondhatok mást el, hogy jött egy áldozat, ki átokfára ment fel, és szenvedett sokat. A bűnöm vette teljesen, s nem nyomja lelkem most már még egy porszemnyi sem.”

A Biblia használja a rabszolga-felszabadítás képét is. Egy ember a rabszolgakereskedő karmába kerül. Önmagát nem tudja kiváltani. Ekkor jön egy barátságos úr a rabszolgapiacra, meglátja ezt a rabszolgát. Szívében szánalom ébred és megkérdezi: „Mibe kerül ez a rab? Én megveszem, és szabaddá teszem.” Melyik pillanatban lesz a rabszolga szabaddá? Ha az utolsó fillért is kifizették érte.

Az Úr Jézus önért a Golgotán az utolsó fillért is kifizette! Most elmondhatja: „Úr Jézus, most odateszem eléd a bűncimet, és hiszem, hogy te eltöröld.” Jézus szabaddá vásárol, a bűn rabszolgáit felszabadítja. Philipp Friedrich Hiller így énekel: „Bűneim megbocsátva, ez az élet forrása a gyötrött léleknek. S mindez Jézus nevében . . .”

Mindig újabb képekben beszél a Biblia. Használja a kiengesztelés hasonlatát. Azt a legsötétebb pogány is tudja, hogy kiengesztelésre szüksége van. Ezért van minden vallásban egy sereg pap, aki az engesztelő áldozatot bemutatja. Isten azonban csak egyetlen engesztelő áldozatot ismer el: „Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét.” Sok pap sok áldozatot mutatott be, Jézus azonban maga a főpap is, aki Istennel kiengesztel. Ő maga az az áldozat, aki Istennel kiengesztel! Egyedül Ő tud bennünket kiengesztelni Istennel.

Albert Knapp ezt mondja egyik énekében: „Mindig szemem előtt álljon, Ahogy Ő, mint csendes Bárány függött a keresztnék fáján, Hogy engem feloldozzon, s 'Elvégeztem'-et kiáltson.”

Egy másik bibliai kép erről a megmosás. Itt azt írja az egyik keresztyén a másiknak: „Ő szeretett bennünket és megmosott az ő vére által.” Ismerik a tékozló fiú történetét, aki végül a legnagyobb mocskba jutott: a disznókhoz! Hányan jutottak el így a disznókhoz! Erre csak azt lehet mondani: kár értük! De aztán magába száll az elveszett fiú, és hazaszalad az apja karjaiba. Nem mosakodott meg előbb, nem vett új ruhát és cipőt, úgy jött, ahogy volt. Aztán az apja megmosta, és új ruhába öltöztette. Sokan azt hiszik, előbb jónak kell lennünk ahhoz, hogy keresztyének lehessenek. Ez végzetes tévedés. Olyan mocskosan és szennyesen, ahogy vagyunk, jöhetünk Jézushoz! Milyen piszkos a mi életünk! Jöjjön Jézushoz, ahogy van! Ő tisztára mossa! Ő mindent újjá tesz! „Jézus Krisztusnak, az Isten Fiának vére megtisztít minden bűntől!” Erről tesz bizonyosságot János apostol. Így mi is bizonyosságot tehetünk erről.

Nem tudom most a Biblia minden hasonlatát bemutatni, de azt gondolom, hogy önök maguk is elkezdik a Bibliát olvasni, hogy a bűnbocsánat drága üzenetét egyre jobban megismerjék.

Hogyan harcoljam meg az élet harcát, ha bűneim és mulasztásaim szüntelenül kísérnek? Így nem jöhetek rendbe. Csak akkor

jutok egyenesbe, ha Jézust megtaláltam, és bűneim bocsánatát Óáltala megtapasztaltam. Akkor megszűnik a mély félelem és kétségbeesés. Jézusnak kiszolgáltatni magunkat nem valami sötét, borzasztó dolog, hanem így kerülünk ki a félelem pincéjéből Isten kegyelmének ragyogó tavaszi napsütésébe. Ezt szívemből kívánom önöknek.

Tehát: Szükségünk van bűnbocsánatra? Igen! Hol kapjuk meg? Jézusnál, a megfeszített és feltámadott Megváltónál.

3. Hogyan jutok hozzá?

Most talán azt gondolja valaki: „Hiszen ez óriási! Gyönyörű dolog lehet bűnbocsánatot kapni! De hogyan? Egyetlen újság sem ír róla, a modern regényekben sem esik szó róla, a filmek sem mondják meg, hogyan kapom meg.” Valóban, hát hogyan kapom meg?

Itt nehezen tud az egyik ember a másiknak segíteni. Azt hiszem, a legjobb, ha még ma elcsendesedik, és Jézushoz kiált. Hiszen Ő feltámadt. Ő él! A Biblia így beszél azokról az emberekről, akik hitre jutnak: „Mindaz, aki Jézus nevét segítségül hívja.” Most egyszerűen menjen oda, és kiáltson Hozzá!

Ismeri ezt a kifejezést: segítségül hívni? Gondolja meg: Önnek közvetlen vonala van Jézushoz és ez a vonal már oly régóta néma. Közvetlen vonala van Jézushoz, és talán még soha nem beszélt rajta! Nagy baj ez! Hívja fel Őt! Nem is kell sokáig tárcsáznia. Csak ennyit mondjon: „Úr Jézus!” — és Ő már a vonalban van, már itt van! Ez ugyanis az imádkozás.

Hogy aztán mit mondjon? Mindent, ami a szívében van! Mondja: „Úr Jézus! Tisztátalan kapcsolatom van egy emberrel. Nem tudok egyedül kijutni belőle. De tudom, hogy ez bűn, Úr Jézus, segíts nekem! — Úr Jézus, az üzletemben nem szímmel valami! Az adóbevallásom évek óta hamis. Nem tudom, hogy csináljam másképp, mert akkor meg csődbe jutok. Úr Jézus, segíts nekem! — Úr Jézus, nem vagyok hű a feleségemhez. Úr Jézus, segíts nekem!” Amit tehát senki másnak nem mondanának el, azt szabad az Úr Jézusnak a vonalba elmondaniuk. Ő hallja. Öntse ki a szívét! Ez a szabadulás. Mondja el neki minden vétkét!

Kérdezze meg Őt: „Úr Jézus, Busch lelkész azt mondja, hogy a Te véred által minden rendbe jön. Igaz ez?” Kezdjen el az oly sokáig nem használt vezetéken Jézussal beszélni. Maradjon „forró” a drót! Beszélhet vele. Jöjjön azokhoz az emberekhez: „akik Jézus nevét segítségül hívják!”

„Igen” — mondja ön — „megmondtam Neki mindent, de Ő nem szólt hozzám semmit!” Dehogynem, dehogynem! Most elárulom, melyik az a vonal, melyen Ő önhöz beszél. Először is vegyen egy Újszövetséget. Az Ószövetséget majd később olvassa el. Ne azzal kezdje, ez most még túl nehéz. Kezdje az Újszövetséggel, a János evangéliumával, azután olvassa el Lukács evangéliumát. Kezdje el egyszer úgy olvasni, mintha egy képes folyóirat híreit olvasná. Hamarosan észre fogja venni: itt Ő beszél! Ez különbözteti meg a Bibliát minden más könyvtől. Ezen a vezetéken keresztül most az élő Úr beszél velünk.

Azt mondta nekem valaki: „Ha Istent akarom hallgatni, akkor az erdőbe megyek.” Erre azt feleltem: „Hiszen ez ostobaság! Az erdőben hallom a fák susogását, a madarak énekét és a patakok csobogását. Ez csodaszép. De hogy a bűneimre bocsánatot nyerek-e, és hogyan kapok új szívet, hogy Isten kegyelmes-e hozzám, azt nem mondja meg nekem az erdő. Ezt Isten csak a Biblián keresztül mondja meg.”

Szánjon rá időt, és mindennap egy-egy csöndes negyedórát töltsön az Úr Jézussal. Ilyenkor hívja fel az Úr Jézust, és mondjon el neki mindent: „Uram, nekem ma olyan nagy feladataim vannak. Egyedül nem tudom elvégezni.” Értik? Mondjanak el neki mindent! Azután nyissák fel az Újszövetségüket, és olvassanak el egy fél fejezetet. „Úr Jézus, most Te szólj hozzám!” — kérjék. És egyszerre rátalálnak Isten Igéjére, és megértik: „Ez nekem szól.” Húzzák alá. Legjobb, ha mellé írják a dátumot. •

Legénykoromban egyszer egy nagy családnál jártam, ahol a zongorán egy Biblia feküdt. Amikor a kezembe vettem, megálapítottam, hogy sok helyen piros és zöld ceruzával aláhúzták, mellette dátumokkal. Megkérdeztem: „Kié ez a Biblia?” „Ez a mi Emmikénké”. Megnéztem Emmi — és elvettem feleségül. Ilyen lányt akartam, aki megértette, hogy Jézus ezen a vezetéken keresztül szól hozzánk, és semmilyen más vezetéken keresztül nem.

Amikor az emberek a Bibliáról vitatkoznak, én csak csodálkozom. Így szólnak: „A Bibliát is csak emberek írták” — és hasonló ostobaságokat mondanak.

Az első világháborúban egy ideig telefonos voltam. Akkor még nem ismertük a drótnélküli hírközlést. Kicsi készülékeink voltak, amik vezetékkel voltak összekapcsolva. Egyik napon egy magaslaton álló megfigyelőállásba kellett mennem. Még nem volt ott semmi kiépítve. A fűben feküdtem, és próbáltam a drótkat beilleszteni a telepbe. Ekkor odajön hozzám egy könnyen sérült tüzér. Rákiáltok: „Ember, feküdj! Körül vagyunk zárva, hamarosan tüzelnek ránk.” Leveti magát, hozzám mászik és mondja: „Kaptam egy szép lövést, és most hazamehetek. Na halod, micsoda ócska masinád van!” — „Igen — morogtam — régi modell.” „A kapsok is nagyon lazák.” „Igen — válaszoltam — a kapsok is lazák.” „Itt egy darab le is van törve.” — Ettől már feszült a gallérom. „Most aztán fogd be a szád. Nincs időm hosszszas kritikádat hallgatni! Nekem az összeköttetésre kell figyel-nem.” — Így van ez a Bibliával is. Én Jézus hangját akarom hallani, és erre ilyet mondanak, hogy: „A Bibliát is csak emberek írták!” Csak azt tudom felelni: „Jaj, hallgassatok el már! Én itt Jézus hangját hallom!”

Értik? Ne hagyják magukat elbutítani, ezen a vonalon Ő beszél.

Keressenek kapcsolatot olyan emberekkel, akik ugyanezen az úton kívánnak járni!

Ha ilyeneket elmondok itt vagy ott, akkor az emberek mindig így válaszolnak: „Ó, ez a nagymamáknak való, hiszen a templomban csupa öreg ember van.” Ezért örülök annak, hogy harminc éve ifjúsági lelkész vagyok és sok fiatal megismertem, akik bizonyíthatják, hogy amit önöknek mondtam, igaz: hogy létezik bűnbocsánat, lehet Jézussal beszélni, és hogy Ő válaszol.

Keresse a kapcsolatot olyan emberekkel, akiknek már vannak tapasztalataik Jézussal. Lehet embereket találni, akik ugyancsak Jézussal akarják járni az utat a menny felé.

Itt áll most Jézus önök előtt, és ezt mondja: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, mert bűn és mulasztás állandóan kísér titeket. Én felüdítlek! Ajándékba adom nektek a bűnbocsánatot.”

HOGYAN LEHET AZ ÉLETBEN HELYTÁLLNI, HA „A TÖBBIEK AZ IDEGEINKRE MENNEK?”

A kérdés megfogalmazása nem egészen pontos. Hogy a többiek az idegeinkre mennek, az nem „ha”, hanem ez a normális. Biztosan van valaki, aki önknek is az idegeire megy — vagy nem? Igen, kölcsönösen az idegeire tudunk menni egymásnak. Nem mindenki. A feleségem például nem megy az idegeimre, de vannak mások, akik nagyon is. Ugye önknek is? Biztosan! Így aztán sűrűlödünk! A családokban, a házakban a szomszédokkal, a munkahelyen — sőt még keresztyén körökben is állandó jelleggel egymás idegeire mennek az emberek. A világ tele van az egymás idegeire menés titkos sistergésével. Sok ember azt mondhatná: „Olyan jó dologom lenne, ha ez vagy az nem léteznék!” A másik ember nemcsak a szemünkben szálla, hanem az életünkben is. Ezért erről egyszer beszélnünk kell: hogyan lehet helytállni az életben, amikor a többiek az idegeinkre mennek?

Barátaim, az egész kérdést nagyobb keretbe kell állítanom. Lehet hogy valaki köhéccsel — és valójában tüdőbeteg. Itt nem segít a köhögés elleni cukorka. Mélyebb diagnózisra és más gyógy módra van szükség. Értik a képet! Hogy mi egymás idegeire megyünk, az csak jelzi, hogy az emberiség szervezete beteg. Annak, hogy egymás idegeire megyünk, mélyebb okai vannak, mint egyszerűen csak az, hogy a szomszédasszony kicsit kellemetlen. Ezért kell most ezt az egészet egy nagyobb keretbe állítva megmutatni önknek, hogy az egymás idegeire-menés az emberiség betegségének szimbóluma.

1. Milyen világban élünk?

Látják, az én hitem a Biblián alapul. Úgy találom, hogy ez az egyetlen hit, amely évtizedek után sem omlik össze.

A Biblia ezt mondja: a világ tökéletes volt, amikor Isten megteremtette. Ádám nem ment Éva idegeire és Éva sem Ádáméra. Akkor teljes harmónia volt, még az élő Isten sem ment az embe-

rek idegeire, és az emberek sem az övére. Akkor minden egybetartozott: Isten és az ember, és az emberek is egymással. Nem voltak szakadások.

A Biblia beszámol arról, hogy az emberiség történetének kezdetén egy őskatasztrófa volt, melyet a Biblia bűnbeesésnek nevez. Elmondja, hogy az ember kísértésbe került: az egyik fa gyümölcséből nem volt szabad ennie, Isten megtiltotta. Mégis csábítja őt — választhat — és a gonoszt választja, az engedetlenséget. Vesz a tiltott gyümölcsből. Abban a pillanatban, amikor az emberiség kezdetén a bűnbeesés megtörtént, minden szét-tört.

Isten és az ember elszakad egymástól. Isten kiűzi az embert a paradicsomból, és kérubot állít a kapu elé. Azóta elváltunk Istentől: Isten idegeire megyünk, és Ő a mi idegeinkre megy. Kezden csak el egyszer az emberekkel Istenről beszélni, akkor idegesek lesznek: „Hagyjátok már végre abba! Hiszen azt sem tudja az ember, hogy egyáltalán létezik-e?” Isten és miközöttünk szörnyű szakadék van.

Ugyanabban a pillanatban az emberek is széthullanak. Már Ádám és Éva gyermekeinél meglátszik ez. Ekkor kezdődik el, hogy az emberek egymás idegeire mennek.

Van úgy, hogy éppen testvérek teszik nagyon próbára egymás idegeit. Káin és Ábel nagyon különbözők voltak, alapjában véve talán meg sem lehet mondani, hogy miért. Egyik nap Káin, a földművelő, kapájával a mezőn dolgozik. Megjelenik Ábel, és szól néhány szót. El tudom képzelni, hogy Káinban minden felborul. „Tűnjön el innen ez a sompolygó alak. Látni sem bírom.” Erre Káin veszi a kapát, belecsap az utált arcba — és csak akkor tér magához, amikor öccse már holtan fekszik előtte. Testvéreim, mi már civilizáltak vagyunk, ezért nem ütjük agyon egymást kapával. De ha olvassák az újságot, akkor megtudják, hogy még ez is megtörténhet. Ha a Harmadik Birodalom nagy gyilkos pereire gondolok, megértem, hogy az is ugyanaz a káini indulat: „Gyűlölöm az embereket!” Így pusztítanak el százezreket! Káin akkor tér magához, amikor Ábel holtan fekszik előtte. Egy kicsit megijed, de aztán ás egy gödröt, a holttestet belegörgeti, és földdel letakarja. Aztán körülnéz és megállapítja: „Senki sem járt erre, senki sem látta”. Mi emberek mindig azt gondoljuk, hogy

amit senki sem látott, az meg sem történt. Gondolják csak el, milyen sötét történeteket hordoznak magukban az emberek. Káin odébbáll. Már borzadás fogja el. Egyszer csak hallja, hogy valaki rákiált: „Káin!” „Ugyan ki kiabál itt?” „Káin!” Már a hideg futkos a hátán, egyszerre tudja, hogy ki kiáltott: az élő Isten! Ő jelen volt mint csendes szemlélő! „Káin!!! Hol van a testvéred, Ábel?” Káin még menteni akarja magát: „Nem vagyok én gyermekgondozó Ábel öcsém mellett! Őrzője legyek a testvéremnek?” — „Káin! A testvéred vére kiált hozzám a földről!” — mondja Isten.

Ez a történet oly világossá teszi: a bűneset óta minden szétesett, széttört. Az emberek is egymás idegeire mennek. De Isten és az ember is elszakad egymástól, Isten Káin idegeire megy, mint ahogyan önök közül is egyesek idegeire megy. De nem szabadulhatunk meg a felebarátunktól, és nem menekülünk meg Istentől. Ilyen világban élünk!

2. A rábeszélés nem segít!

Sajnos, itt nem segít a rábeszélés. Az sem, ha a „jó Isten”-ről beszélünk. Isten és köztünk fal van, szakadék. A háborúban, amikor a házam és köröskörül fél Essen égett, odajött hozzám egy asszony és rám kiáltott: „Hogy engedheti meg ezt a maga Istené?” — Azt feleltem: „Az én Istenem megteheti ezt. Önnek talán ellensége Isten?” A bűneset óta minden széttört, megszakadt a kapcsolat Isten és ember, de ember és ember között is. Ez a legmélyebb oka annak, hogy az emberek az idegeinkre mennek. Ha önnek olyan szomszédja van, aki az idegeire megy, akkor az is a bűnesetre vezethető vissza, mert elesett emberek vagyunk, elszakítva Istentől. Itt nem segít a rábeszélés.

Nemrég a svájci határon voltam. A határőrség kis házikójában egy csinos plakátra néztem, ez volt rajta: „Együtt könnyebben megy.” Arra kellett gondolnom: „Világos. De a plakát rajtam nem segít, amikor valaki az idegeimre megy!” Egy másik plakáton ezt láttam: „Legyünk szívélyesek egymáshoz!” Az amerikaiak olyan plakátokat raknak ki minden sarkon: „Keep smiling” — „Barátságos mosolyt”. De ez alapjaiban nem segít a dolgon. Igazam van? Nem, a rábeszélés nem segít.

Mint fiatal teológus egy családdal voltam kapcsolatban, ahol mindenki összevezetett egymással. Az egész rokonság egy községben lakott, de teljesen szétziláltan. Egyszer nagy lelkesedésemben megpróbáltam őket kibékíteni. Már majd kiszakadt a nyelvem, annyit beszéltem nekik. Este 11 órakor mind megbékültek, és kezet is fogtak egymással. Boldog voltam és ezt mondtam: „Jó lelkész lesz belőled, jól kezded.” Aztán hazamentem, és nyugodtan aludtam. Másnap találkoztam az egyik fiatalasszonnyal a kibékítettek közül, és ezt mondtam neki: „Milyen szép volt együtt tegnap este, ugye?” „Szép? — felelt ő. — Nem tudja, mi történt?” „— Ugyan mi?” — kérdeztem és elsápadtam. „Már hazafelé menet újra összevezettek, és rosszabb lett, mint azelőtt.” Egyszerre megértettem, hogy milyen félelmetesen komoly a bűneset, hogy Istentől és emberektől elszakadtunk.

Gyakran írják nekem: „Kedves lelkész úr, rokonaim vannak itt meg itt, összevezettek egymással, kérem, menjen el egyszer hozzájuk!” Ezt mindig elutasítom, mert tudom, semmit sem segít bármilyen jószándékú rábeszélés. Gondoljanak most azokra az emberekre, akik az önök idegeire mennek. Szeretnék önöknek elmondani egy esetet. Meglátogattam az egyik családot. Jön haza a 17 éves fiú nyeglén, kék farmerben, haja beatles-szerű. Látom, hogy apja mérges lesz: „Nézzen rá, csak nézze meg!” A férfi ügyes, korrekt hivatalnok. Képzeltetik, hogy minden felborul benne, ha erre a fiúra ránéz. Más: egy kedves keresztyén anya látja, hogy a leánya festi a száját. Az anya kissé önkényeskedő, és ezt mondja: „Az idegeimre megy!” A leány is ezt mondja: „Az anyám az idegeimre megy!” Nem így van-e mindenütt? Találkoztam egy emberrel, válófélben volt a feleségétől. Megmondtam neki: „Tudja, hogy ez bűn?” — „Lelkész úr, hagyja abba. Nekem már az is az idegeimre megy, ha a feleségem a levest szűrőcsöli.”

Nevetségesnek tartják? Én borzalmasnak! Önök azt mondják: „Ezek kicsinyes dolgok!” Kicsinyes dolgok? Nem, ez a jele annak, hogy elbukott világban élünk — emberek Isten nélkül.

Néha nagyon csúnya formában jelentkezik ez az „idegeimre megy”. Ismerek Essenben egy fiatal leányt, akinek szklerozis multiplex* van, és teljesen béna. Kicsi házban lakik. A szom-

* idegrendszeri megbetegedés

szédja egy rabiátus fiatalember, aki nagyon szeret este fél nyolctól tizenegyig tévét nézni, és készülékét mindig nagyon hangosra állítja. Szegény beteg leány a vékony falon át estéről-estére, óráról-óra-ra mindent hall. Szólt a szomszédnak: „Kérem, halkítsa le a készülékét!” Erre a fickó még hangosabbra állította. Képzeljék ezt el: évről-évre, estéről-estére, óráról-óra-ra így megy. Ilyen kegyetlenek tudunk lenni! Gondolhatják, hogy ennek a szegény leánynak az idegeire megy az az ember! Persze, a férfinak is a leány. Csendes harc egy falon át, ami az életet kimondhatatlanul nehézzé teszi!

Egészen fiatal lelkész koromban 150 konfirmandusom volt. Elkezdtem őket látogatni. Bérházakban laktak. Az első helyen veszekedés volt a házban, a másodiknál is veszekedés, a harmadiknál is. A következő konfirmandusórán megkértem, álljanak fel, akiknél nincs veszekedés otthon. Hárman vagy négyen álltak fel. „Ejnye — mondtam — a többieknél mind van?” — „Igen”. Aztán megkérdeztem azokat, akiknél nincs veszekedés, miért nincs? „Mi egyedül lakunk” — mondták.

Ez a helyzet. Így legyünk mi vidámak, munkaképesek, amikor az idegeink állandó feszültségben vannak! Ha a lábunkra esik valami, akkor fáj. Ha a többiek állandóan az idegeinkre mennek, az elviselhetetlen.

3. Isten közbelép!

Az eddigi gondolatok mellé még van egy mindent felborító üzenetem: ebbe az egész világba, melyben egymás idegeire megyünk és egymást bosszantjuk, belenyúl az élő Isten az ő felfoghatatlan irgalmasságában! Ez az egész világ Isten szeme előtt van — és Isten beleavatkozik.

Ő csodálatosan nyúl a világhoz. Ez a Biblia lélegzetelállító üzenete. Lerontja a falat, mely közte és köztünk áll, és eljön hozzánk Fiában, Jézusban! Ha a mi korunk a Jézusról szóló evangéliumot félretolja mint nem fontosat, ez nem az evangélium ellen szól, hanem a mi korunk meggondolatlanságát bizonyítja, hiszen Jézus az egyetlen életlehetőségünk. Történhet ennél nagyobb esemény, mint hogy Isten lerontja a köztünk álló válaszfal-

lat, és nekünk adja Fiát, a mi Istentől való elszakadásunk, egymás idegeire-menésünk és vitatkozásaink közepette? Ha az Isten Fia, az Úr Jézus jön, akkor megváltozik az egész helyzet.

a) Jézus békességet szerez Istennel

Most szeretném megmutatni önöknek, hogy Isten Jézusban mindent helyreállít. Jézus nem szakadt el Istentől. Jézus Isten Fia. Nekem nemrég azt mondta valaki: „Jézus olyan ember volt, mint mi, nem több, mint egy vallásalapító”. Erre azt feleltem: „Akkor ön nyilván valaki másra gondol, mint én. Én arról beszélek, aki azt mondta: „Én felülről származom, ti alulról.” Igen, Róla beszélek, az élő Isten Fiáról, aki valóságos csoda, aki az az egészen más valaki. Aki Isten beavatkozása ebbe az elveszett és elátkozott világba. Ő nem szakadt el Istentől. Neki egyetlen ember sem ment az idegeire. Neki még Júdás sem ment az idegeire, aki elárulta Őt. Ha engem valaki elárul, az az idegeimre megy. Jézus mindvégig szerette Júdást! Tekintsen egyszer így Jézus történetére: Ő az a férfi, akinek senki sem ment az idegeire!

Ott van ez a csodálatos történet a halála előtti este, amikor tanítványaival vacsorál. Keleten nem ülnek az asztalnál székeken, hanem széles párnák vannak az asztal körül, ezeken fekszenek. Ők így ettek. Előtte levették sarujukat, ilyenkor le szokták mosni lábukról az út porát. A tanítványok azon a napon hosszú utat tettek meg Jézussal. Már fáradtak voltak, ledobták sarujukat és elnyúltak a fekvőpárnákon. El tudom képzelni, hogy Péter ránéz Jánosra, és int neki a szemével: „Valakinek vizet és szivacsot kellene hoznia, és a lábakat meg kellene mosnia. Ez rád vár, hiszen te vagy a legfiatalabb. Idegeimre megy, hogy folyton ki akarsz bújni a tennivaló alól, János”. De János a vállát vonja, és úgy gondolja: „Péter megy az én idegeimre, hogy mindig a legfiatalabbnak nevez. Egyszer Jakab is hozhatna már vizet és szivacsot, és megmoshatná a lábunkat.” Jakab ezt gondolja: „Hogy gondolsz ilyen! Én a kedvenc tanítványok közé tartozom. Hátha Máté csinálná?” Ebben a pillanatban mind egymás idegeire mennek, mert mindegyik másra tolná a munkát. Most Jézus áll fel. A tanítványok megijednek. „Talán csak nem Ő?” De igen, Ő teszi. Bejön a háziszolga kötényében a vizesdézsával, a szí-

vaccsal, és megmossa a lábukat. Még Péterét is. Még Júdásét is. Még Jánosét, Jakabét és Mátéét is. Majdnem azt mondtam most: „Az enyémet is.” Jézus mindenkit felkarol, mert Isten van benne, és szeret minket.

Szeretném önöknek úgy mutatni meg Jézust, ahogyan legjobban szeretem nézni: a kereszten függve. Szeretném, ha meg tudnám tenni, ha rá tudnám venni önöket, hogy gondolatban feljöjjenek velem a dombra, ami Jeruzsálem kapuja előtt van, ahol a néptömeg ordít, és római katonák állnak ott a lándzsáikkal. Fejük felett emelkedik a három kereszt. Akire gondolok, az a középben van. Töviskorona szúrja a fejét. Őt szeretném bemutatni, barátaim! Ott halt meg önökért is, hogy kihozzon mindegyikünket abból a nyomorúságból, hogy mások idegeire megyünk, saját magunknak is az idegeire megyünk, és mások az idegeinkre mennek, és szeretne Istennel megbékéltetni minket.

Ha azt akarja, hogy minden akadály eltűnjön, ami Isten és ön között van, akkor jöjjön Jézus keresztségéhez. Jézus az, aki önért meghalt és feltámadott. Ő Isten békeajánlata. Dobja el minden kételkedését, — önnek rengeteg kételye van — és vesse magát ennek a Jézusnak a karjaiba! Dobja oda régi kötöttségeit és minden vétkét Jézus lábai elé! Ha Jézus keresztségére néz, meg tudja tenni! Nyújtsa kezét neki, és mondja: „A Tied akarok lenni!” — Abban a pillanatban megtette a lépést az Istennel való békesség felé. Pál mondja a Római levélben: „Miután megigazultunk a Jézus Krisztusban való hit által, békességünk van Istennel.” Jézus az Isten békeajánlata. Fogadják el! Rémitő, mennyi ember hallott már róla, és még soha nem került bele ebbe a békességbe Istennel. Ez félelmetes! Szeretnék harcolni a szívéért, küzdeni a lelkükért, hogy elfogadják Isten békeajánlatát.

Egyszer néhány újságíróval beszélgettem. Arra terelődött a szó: ugyan mit lehet ma még komolyan venni?! Így szóltam hozzájuk: „Nyíltan megvallom önöknek, hogy miután két világháborút és a náci birodalmat átéltem, nem tudom, mit vehetnék még komolyan. A jelszavakat, amelyeket világnézetek prófétái hirdetnek, ők maguk sem veszik komolyan, — de én sem. Nem tudom, hogy égen és földön mi egyebet vehetnék komolyan, mint Isten békeajánlatát Jézusban?” Ezt komolyan vehetem. Ez az egyetlen, amit még komolyan lehet venni. Ezt érdemes. Ha

vannak olyan fiatal vagy idős emberek, akik ezt mondják: „Semmit sem tudunk már komolyan venni”, akkor az evangélium éppen nekik szól: Jézusban Isten hihetetlenül komolyan vette önöket. Most vegyék önök is komolyan az ő békeajánlatát Jézusban!

Jézus újra összehoz bennünket Istennel. Az ön nyomorúsága az, hogy talán „keresztyén” és fizeti az egyházfenntartói járulékot, de nincs békessége Istennel! Ismét mondom: Jézus önért halt meg, és minden bűnét magára vette, hogy most jöhessen, leborulhasson előtte, és azt mondhassa: „Uram, jövök hozzád, én elveszett bűnös! Hiszek benned, elfogadlak téged!” — és ezzel átmegy az életre, az Istennel való békességre!

b) Jézus békességet szerez embertársainkkal

Amelyik életbe azonban Jézus belép ott nemcsak Istennel, hanem az emberekkel is békességre jutunk. És többé nem megyünk egymás idegeire.

Vannak önök között egészen nagyszerű keresztyének, de amíg más emberek az idegeikre mennek, addig nincs rendjén a dolog! Ön azt mondhatná: „Csak ismerné a szomszédasszonyomat!” Én erre azt felelem: „Amíg nem szereti őt, addig nincs rendben önnél valami. Mert ha Jézus az életünkbe jön, akkor vége a gyenge idegeknek, amelyek nem bírják elviselni a másik embert!”

Látják: ahova Jézus bejön, ott békességet szerez Istennel és azokkal, akik az idegeikre mennek. Ha bármelyik ember az idegeikre megy, akkor szükségük van Jézusra! Semmi más nem segít. Jézusnak békességet kell adnia Istennel, és elfoglalnia egész bensőjüket — akkor másokkal is jól lesz minden.

Van egy barátom, aki nagyon közel áll hozzám. Szép lakása van, de nehéz neki, mert a háztulajdonos eléggé pénzéhes. A tulajdonos nemrég írt egy gyalázatos levelet: „Magának az a dolga, hogy ennyit meg ennyit fizessen.” Barátom elmondta: „Bennem minden fellázadt, az íróasztalhoz ültem, hogy megírom neki a magamét. Aztán egyszerre láttam Jézus arcát, aki meghalt értem és — a háztulajdonosért is. És nem tudtam megírni a levelet. Elmentem hozzá, és ezt mondtam: „Hát így kell beszélünk egymással? Hiszen mindketten értelmes emberek vagyunk! Nem beszélhetnénk meg mindent okosan? Én igazán tisztelem önt!

Szükségtelen, hogy így beszéljen velem.” Ez úgy legyőzte a másikat, hogy nem lett veszekedés, hanem ma is jóban vannak ők ketten, a nehezen elviselhető háziúr és Jézus tanítványa.

Ismerek egy férfit, Dapozzonak hívják, francia evangélista. A koncentrációs táborban egyik karja teljesen összezúzódott. Ő mondta el nekem ezt a történetet, amelyet sosem fogok elfelejteni: „A koncentrációs táborban egyszer ebédidőben hívatott a tábor parancsnoka. Bevezettek egy szobába, melyben meg volt terítve az asztal, de csak egy személyre. Ekkor belépett a parancsnok. Olyan éhes voltam, mint a farkas. A táborparancsnok asztalhoz ült, és felséges ebédet tálaltak fel neki, egyik fogást a másik után, nekem vigyázállásban kellett végignéznem. Mutatja nekem, hogy mennyire ízlik neki — én pedig majd meghalok az éhségtől. De ez a legkevesebb. A végén kávé hozat magának. Kis csomagot állít az asztalra és így szól: „Nézze csak, ezt a maga felesége küldte magának Párizsból! Sütemény!” Tudtam, milyen kevés otthon az enniváló és mennyire kellett a feleségemnek takarékoskodnia, hogy ezt a süteményt elkészíthesse. Aztán elkezdte enni a süteményt. Kértem őt: adjon nekem legalább egyet, nem akarom megenni, hanem a feleségem emlékére eltenni. Erre nevetve megette az utolsót is.” Ez olyan pillanat volt, amikor az egymás idegeire menés a tetőpontjára ér, amikor gyűlölet tölti el az embert. Dapozzo így folytatta: „Ebben a pillanatban megértettem, hogy mit jelent az: „Isten szeretete kitöltetett a mi szívünkbe.” Szeretni tudtam ezt a férfit. Azt gondoltam: „Te szegény ember! Senkid nincs, aki szeretne! Csak gyűlölet vesz körül! Milyen jó nekem, hogy Isten gyermeke vagyok!” Értik? Be tudja őt takarni részvétellel és irgalommal. Már nem ment az idegeire. Ekkor fölugrott a parancsnok és kirohant! Dapozzo meglátogatta őt a háború után. A volt parancsnok elsápadt és így szólt: „Bosszút akar állni?!” „Igen”, mondja Dapozzo, „bosszút akarok állni! Szeretnék egy csésze kávé inni magánál; az autóban magammal hoztam a tortát, és most együtt esszük meg, és együtt iszunk kávé!” A férfi megrendülve látta, hogy egy ember, aki Jézus hatalma alá került, már nem gyűlöli, hanem megszabadult attól, hogy mások az idegeire menjenek, mert Isten szeretete kitöltetett a szívébe.

Öreg nagyvárosi lelkész vagyok, és nagyon sokszor hallottam ezt a sirámot: „Olyan egyedül vagyok. Senki sem szeret.” Én már

nem bírom ezt hallani. Ilyenkor legszívesebben azt mondom: „És te? Hol van az az ember, aki föláll, és ezt mondja: „Ez szeret engem?” Nem szeretem, amikor emberek állandóan jajgatnak: Nincs szeretet a világban! Ők maguk meg jégcsapok!

Amikor ezt megértettem, arra gondoltam: „Én is akarok szeretetet gyakorolni.” Akkor tapasztaltam meg, hogy nem tudok. Szívünk kimondhatatlanul önző. Vannak emberek, akiket tudunk szeretni, mert rokonszenvesek. De akik az idegeinkre mennek?

Emlékszem egy munkással való beszélgetésemre: „Tüntettünk a Shanghaiban élő kulikért!”, mondta. Azt feleltem: „Nagyszerű! De hogy áll a szomszédjával?” Erre kitört belőle: „Azt fejbeverem, ha meglátom!” Értik? Szeresd a te legtávolabbidat — ez még nem olyan nehéz, de: szeresd a szomszédodat — az már komplikáltabb.

Nos, én azt gondolom, hogy a világ csak akkor változna meg, ha a szomszédomat szeretni tudnám, a nehéz természetűt is; a veszélyest is; azt is, aki rosszakaratú velem szemben. Ezt nem tudja az ember magától megtenni. Ez Isten ajándéka, de természetesen nem egyszerű dolog. Én magam tapasztaltam, hogy amikor Jézus belép az életünkbe, és békességet ad Istennel, és az emberekkel is ki akar békíteni, akkor fájdalommal látjuk, hogy mi a másik embernek jobban az idegeire megyünk, mint ő nekünk, hogy mi a többiek számára sokkal nagyobb terhet jelentünk. Mióta Jézust ismerem, Ő megmutatja nekem, hogyan vétkezem mások ellen. Így egyre fontosabbá válik, hogy Megváltóm meghalt a kereszten és bűnbocsánatot ad.

Ugye megértik? Jézus a legnagyobb forradalmi változást idézi elő a világban, de be kell Őt fogadni! Ezért kérem önöket, hogy vegyék komolyan Jézust, hogy azután elmondhassák: „Én megtaláltam Jézust! És Ő megtalált engem.”

MINDENNEK MEG KELL VÁLTOZNIA — DE HOGYAN?

Fiatalságom idején lelkesedéssel olvastuk Max Eyth író novel-láit. Neve ma már feledésbe ment. Tulajdonképpen mérnök volt, és témáit sokszor a technika korszakának kezdeteiből vette.

Egy fiatal mérnökről ír, akinek hídát kellett terveznie egy olyan tengeröböl felett, amelyre már az apály és a dagály is hatással volt. Nehéz feladat! Ezért kapta a novella ezt a címet: „Egy hivatás tragédiája”. Akkor még nem volt annyi pontos mérőeszköz sem, mint ma. A fiatalember megépítette az óriáshidat. Amikor készen lett, nagy ünnepélyességgel avatták fel: zene, zászlók, riporterek kíséretében. Előkelőségek utaztak át vonattal a hídon. A fiatal-ember az érdeklődés középpontjába került, az újságok írtak róla. Elismert ember lett, Londonban óriási építési irodát nyitott, gaz-dag nőt vett feleségül. Mindene meglett, amit szíve kívánt. De van az életének egy furcsa, sötét titka, amiről csak a felesége tud. Ha jön az ősz, eltűnik. A hídhöz utazik. Valahányszor tombol a vihar és csapkod az eső, ott áll a hídnál esőkabátba burkoltan, és fél. Szinte érzi, ahogyan a vihar a híd pilléreit nyomja, mindig újra számolgatja, hogy valóban elég erős-e a pillér, a szél nyomását jól számította-e ki? Ha aztán elmúlnak a viharok, ismét megjelenik Londonban. Akkor újra az a nagy ember, aki jelentős szerepet ját-szik a társadalmi életben. Senki nem látja meg rajta, hogy alapjá-ban véve titkos félelmek gyötrik: helyesen építette-e meg a hidat, valóban elég erős-e az? Élete sötét titka ez a gyötrő kérdés. Az író megrendítően írja le, hogy az egyik félelmetes, viharos éjszakán újra rettegve figyeli hídját és a rajta áthaladó vonatot. Még látja a zárófényt a vonat végén, de a fény hirtelen eltűnik a vihar tombo-lása közben, és ő tudja, hogy a vonat a mélységbe zuhant, a vihar-zó tengerbe! Hídja a közepén kettészakadt.

Amikor mint fiatalember, először olvastam ezt a történetet, azt gondoltam: Hát nem így vagyunk-e mindannyian? Építjük az éle-tünk hídját. Időnként, amikor álmatlan éjszakánk van, vagy vala-mi nagyon megrendít, feltámad bennünk a félelem: „Tulajdon-

képpen jól építettem-e meg az életem hídját? Tényleg ki fogja bírni az élet viharait?” Ilyenkor pontosan tudjuk: nincs minden rendben, az életünk hídja sincs teljesen rendben. Ez az első, amit szeretnék önöknek megmutatni.

1. Nincs minden rendben

Mint nagyvárosi lelkész, sok emberhez bekopogtattam, és megkérdeztem: „mondják csak, teljesen rendben van az életük?” Még soha nem találtam olyan emberre, aki végül be ne vallotta volna: „Teljesen rendben? Nem. Sok mindennek másként kellene lennie.” Én persze nem tudom önöknek megmondani, hogy hol van életük hídján a gyenge pont, de önök pontosan tudják. „Sok mindennek másként kellene lennie.”

Aztán időnként elhatározza az ember: „Meg akarok változni. Ezen meg ezen a ponton megjavulok.” Mondják csak: igazán hiszik, hogy egy ember meg tudja magát változtatni? Nem! Alapjában véve nem. A Biblia azt mondja szinte brutálisan: „Megváltoztathatja-e bőrét a szarvas, vagy foltosságát a párdúc? Így nem tudtok ti sem jót tenni, akik megszoktátok a gonoszt.”

Teli van a világ erkölcsstanokkal, jószándékkal, de egyetlen ember sem tudja magát megváltoztatni. Kemény beszéd ez. Sokszor megrendülten állok az emberek között, akikkel találkozom, és érzem: „Ti mind jól tudjátok, hogy életetek hídja nincs teljesen rendben.” Aztán megkérdezik: „Igen, de mit tegyünk? Hiszen nem tudjuk magunkat megváltoztatni!” Így van. A tisztátalan nem tud tiszta szívet teremteni magában. A hazug nem tud igazzá lenni. Az önző nem tud hirtelen önzetlenné változni, színel lehet egy kis szeretetet, de ugyanolyan önző marad, mint volt. A becsstelen nem tudja becsületessé tenni magát. Bárcsak ismerném önöket, és tudnám, hogy miben nincs rendben az életük. De Isten meg tudja mutatni.

Megrázó valóság az, amit a Biblia megmutat. Hiszen én nem a magam eigondolásait mondom, hanem Isten Igéjét hirdetem. Látják: a Biblia hallatlan, lélegzetelállító üzenetet hoz! Azt mondja: az élő Isten küldött valakit ide a világba, Aki minket és egész életünket meg tudja változtatni! Ez nem kisebb, mint az ő Fia, az Úr Jézus!

2. Minden mássá lehet

Barátaim, én nem tudom, az egyházon múlik-e, hogy az emberek így gondolják: a keresztyénség unalmas ügy. Én úgy találok, ez a legmegdöbbentőbb üzenet, hogy Isten az ő Fiát, Jézust elküldte a világba, Ő a mi egyetlen életlehetőségünk! Ez a Jézus mondja ki ezt a hallatlan Igét: „Íme mindent újjá tesztek!” Ő, de csakis Ő tud embereket megváltoztatni!

Láttam iszákosokat, akik megszabadultak. Idős asszonyokat, akik egész környezetüket gyötörték azelőtt önzésükkel, és egyszerre megváltoztak, észrevették a másik embert. Láttam tisztátalanságban megkötözött férfiakat megszabadulni. Jézus átváltoztat. Jézus jön és íme, minden újjá lesz! Ez nem mese!

Ezért van szükségünk a Megváltóra nekünk, akik pontosan tudjuk, hogy életünk hídja nincs teljesen rendben. Szükségünk van az Úr Jézusra! Nem a keresztyénségre, hanem Krisztusra. Nem vallásra van szükségünk, dogmákra, egyháziasságra, hanem az élő Megváltóra! És Ő itt van! Őt még ma segítségül hívhatják és elmondhatják neki életük egész nyomorúságát. Ez a nagyszerű üzenetem van.

Engedjék meg, hogy az előbbieket egy képpel tegyem érthetőbbé. Egyszer egy hétig Münchenben voltam. München szépségeihez tartozik az Angol-kert, ez az óriási park a város szívében. Mivel szállásom a közelben volt, minden reggel átmentem a parkba. A bejáratnál egy fahíd vitt át egy kicsi folyón. Balra a fahídtól a víz egy gát fölött zuhant lefelé. Egyik nap láttam, hogy azon a helyen, ahol a víz lezúdul, egy nagy darab fa táncol a víz tetején. Mivel ráértem, megfigyeltem, hogy mindig körbe-körbe forgott. Néha úgy látszott, mintha az áradat lefelé sodorná, de aztán megint elragadta az örvény. A következő nap még mindig ott volt a fadarab. Úgy látszott, mintha szeretne belekerülni a sodrásba, de mindig újra elragadta az örvény. El tudják ezt képzelni? Ott volt az élő folyam — de a fa mindig csak körben forgott.

Ilyen a legtöbb ember élete. Mindig a megszokott körben forog, ugyanazokban a bűnökben, nyomorúságokban, istentelenségben, kétségbeesésben. Mindig a hétköznapiságban, mindig körben! Pedig van egy élő vízáradat, amely Isten Fiától, Jézus-

tól ered, aki a kereszten meghalt értünk. Higgyék el, ha Isten engedte a Fiát a kereszten olyan rettenetesen meghalni, akkor ez jelent valamit! Nagyon komoly mondanivalója van. Nem lehetnek el mellette csak úgy. Igyekezniük kell, hogy megértsék a válság értelmét. Isten harmadnapon kihozta Őt a sírból. Megmentő áradat indul ki ebből a Jézusból. De mi olyanok vagyunk, mint az a darab fa az Angol-kertben, mindig csak forgunk önmagunk körül. Azt gondoltam az Angol-kertben: csak egy lökésre lenne szüksége annak a fadarabnak, hogy tovább vihesse a víz. De én nem nyúlhattam bele, nem akartam beleesni a vízbe. Az ember nem fadarab. Ezt az egy lépést, a régi körforgásból az Isten Fia válságának áradatába, nekünk kell megtennünk. A végén meglátjuk, hogy Isten húzott ki minket. De ezt az egy lépést saját maguknak kell megtenniük a válság áradatába! Vannak emberek, akik észrevehetően tapasztalják, hogy Isten vonzza a szívüket, hogy tegyék meg ezt az egy lépést, kifelé az örök körforgásból a válság áradatába, ami Jézusból jön.

3. Így vagy úgy?

Néhány bibliai történettel szeretném ezt érthetővé tenni. Pál apostol fogságban volt Cézáréában, ott volt a római helytartó székhelye. Az új római prokurátor Festus lett. Egy szép napon meglátogatta őt Agrippa zsidó király és felesége, Berenice. Ezek ketten mondták: „Hallgass ide, Festus, neked van egy érdekes foglyod, akinek Pál a neve, szeretnénk egyszer meghallgatni.” Egyik nap aztán, mint nagy kirakatpert, tárgyalják az érdekes fogoly ügyét. Bevonul a katonaság, az előkelő politikusok, hivatalnokok, és Agrippa meg Berenice is helyet foglalnak a teremben. Római legionáriusok sort állnak mellettük. Micsoda nagyszerű pompa! Aztán bevezetik a vádlottat. Néhány perc múlva megváltozik az egész jelenet. Most már egyáltalán nem Pál a vádlott, hanem az egész társaság körülötte. Pál hatalmas evangélizációt tart, világossá teszi hallgatói előtt, mi a helyzet Jézus körül. Ezúttal nem sokat beszél a bűnről, hanem Isten Fiát festi a szemük elé, aki ezt mondta: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön énhozzám és igyék.” „Élet utáni szomjúságokkal és éhségetekkel,

megterhelt lelkiismeretetekkel, Isten utáni vágyódásokkal és a haláltól való félelmetekkel halljátok meg: Jézus kitárja a karját, és így szól: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve!” Valahogy így mondhatta Pál. Így az Úr Jézust tette nagyá előttük, akivel ő személyesen találkozott. Amikor Pál befejezte, Festus kijelenti: „Nagyszerűen tudsz beszélni, Pál. De azt hiszem, amit mondasz, egy kicsit bolond beszéd. Temperamentumod magával ragad.” Ez a Festus nem fogott fel semmit. A Biblia elmondja, hogy vannak emberek, akiknek a szíve olyan, mint a háj, be van kenve zsírral, és minden lepeereg róla. Talán önök között is vannak ilyenek, akiknek a szíve a hájhoz hasonló. Festus ilyen volt. De Agrippa király megrendült. Olyat mond, ami engem rendkívül megragadott: „Pál, nem sok híja, és te rábeszélsz, hogy keresztyénné, Jézus tanítványává legyek.” Nincs sok híja, de aztán elmegy, és minden a régiben marad. Mint az Angol-kertben a fa, beáll újra a régi körforgás, a régi hétköznapok, a régi élet — mindhalálig — a pokolig. A régi dal hangzik ki az életünkből, a bűn és öngazság. Önöknél is minden a régiben marad? Akkor Jézus hiába halt meg önökért. Semmi hasznuk abból, hogy Jézus feltámadt. Akkor nincs bűnbocsánatuk, szabadságuk, békességük Istennel. Csak egy lépés hiányzik még. „Nincs sok híja, hogy keresztyénné legyek.” — Megrázó, hogy sokan keresztyéneknek tartják magukat, és mégsem Isten gyermekei. Van keresztyén máz, és mégis elvesznek, békétlenek maradnak.

Most megmutatom önöknek az ellenpéldát. Pál apostol eljutott Filippi városába. Volt ott minden: szórakozóhelyek, színház és ami csak egy rendes városhoz illik. Mivel egy rendes városba beletartozik a börtön is, az is volt. A börtön vezetője, egy egykori római tiszt, talán sebesülése után kapta ezt a nyugalmas állást. Egyik napon ehhez a börtönőrhöz — így nevezi őt a Biblia — két olyan foglyot vittek, amelyeneket ő még nemigen látott: Pál apostolt és kísérelőt, Silást. Hatalmas prédikációt tartottak a városban. Mivel a prédikáció után a nép felzúdult, a vezetők egyszerűen megkorbácsoltatták őket, és a börtönbe vitték, ahol átadták őket a börtönőrnek. „Gondosan őrizd őket holnapig!” Olyan igazi komisz kopó volt ez a börtönőr: „Gondosan őrizzem őket? Igenis! Meglesz!” Keresett egy cellát egészen lent, ahol már a víz

folyik le a falakon, oda zárta be őket, láncra verve. Ha megkérdeznének, hogy milyen vallású lehetett ez az ember, azt mondanám: mint a legtöbben önök közül. Hitt az „Úristenben”, talán több istenben is, hiszen Rómában olyan vallások voltak, amiket az emberek maguk sem vettek komolyan. Mint nálunk is! Elképzelik, milyen volt ez a börtönőr? Aztán valami furcsa dolog történik vele, nem lehet egészen megmagyarázni. Az első, hogy Pál éjfélkor elkezd dicsérő énekeket énekelni Jézusról. Gondolom, hogy éjfélig Pálnak szüksége volt arra, hogy leküzdje magában azt az érzést, milyen igazságtalanul bántak vele, milyen kegyetlenül börtönözték be, és hogy összeverték. Az ilyesmivel az ember nem tud olyan gyorsan rendbe jönni. Aztán eszébe jut: „Engem az Úr Jézus, Isten fia a vérén megváltott. Hiszen én Isten gyermeke vagyok! Békességem van Istennel! Itt is az ő kezében vagyok!” És akkor elkezd dicsérni Őt. Silás hozzáénekelte a kíséretet vagy a basszust. Ilyen énekeket a foglyok soha nem hallottak még abban a börtönben. Barátaim, én mint fogoly ismertem meg az állami rendőrség börtöneit. Ott hall az ember átkozódást, szitkokat, hallja a kétségbeesettek kiáltozását és az örök ordítását. Amikor egyszer énekelni akartam egy dicséretet, azonnal megtiltották. Bizonyára azóta felfogták, milyen veszélyes, ha valaki Istent dicsérve énekel. De akkor még nem jutottak ennyire.

Tehát Pál és Silás énekel. A börtönőr természetesen csodálkozott ezen. Talán felfigyelt: „Mit énekelnek ezek? Evangéliumi éneket? Hát van ilyesmi egyáltalán, hogy valaki ezt komolyan veszi? Itt a börtönben? Abban a lyukban, ott lent minden jókedv elpusztul! És ezek énekelnek Istenükről?” — Lehet, hogy közben a börtönőr lefeküdt, és most egy alapos földrengést él át. Ez Istentől van! A börtön ajtói kinyílnak. A foglyok elszabadulnak. A börtönőr kiugrik az ágyból, felkapja magára legszükségesebb ruhadarabjait, és most látja meg: az ajtók nyitva vannak! „A foglyok elszöktek, engem meneszteni fognak! Végem van!” Meg akarja magát ölni! De most Pál felkiált onnan letről: „Ne izgasd magad! Mindannyian itt vagyunk!” A Biblia egyáltalán nem beszél a belső történésekről, de ebben az emberben akkor világossá lett: „Van élő Isten, aki szolgálai mellé áll! Van élő Isten, akit én káromoltam egész életemben. Van élő Isten, aki nemet kell hogy mondjon rám (az életemre). Élő Isten, aki ismeri bú-

neimet, piszkos dolgaimat. Van élő Isten — és én elvesztem.” Berohan Pál cellájába ezzel a kiáltással: „Emberek! Mit tegyek, hogy megmeneküljek?” Egyszerre érzi: az élete mindig maga körül forgott. Mindig minden a régiben maradt. Most már ez a kérdés fontos csak neki: „Mit kell tennem, hogy a megmentés áradatába jussak?” Mi talán nagy prédikációt mondtunk volna, erkölcsi előadást. Talán azt mondtuk volna: „Szabadíts ki engem először.” De Pál csak egy mondatot mond: „Jézusra van szükséged. Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülsz mind te, mind a házad népe.” A börtönőr nem tud sokat, csak távolról hallotta talán, hogy ez a Jézus megment Isten haragjától és az ítéletből, a pokolból, a régi életből. Abban a pillanatban lökést kap: ki a régi életből — bele a váltság áradatába. És Jézus tulajdonává lesz. Csodálatos olvasni, hogy utána kiviszi Pált a börtönből, Jézusról hall, és még az éjszaka megkeresztelkedik, hogy Jézusé lehessen. A történet így végződik: „Egész háznépével együtt örvendezett, hogy hitt az Istennek.” Bejutott az élet áradatába! Most már békessége van Istennel!

Az egyik emberre ez áll: „Nem sok hija” — a másik átéli, hogy belekerül az élet folyamába. Hát önökre melyik vonatkozik?

4. Vegye komolyan Jézust!

„Mindennek meg kell változnia, de hogyan?” Egyelőre az a legfontosabb, hogy Jézussal megismerkedjék!

Rögtön a háború után történt. Felhívott egy középiskolai igazgató: „Lelkész úr, van itt nálam 15 fiatal férfi. Háborús érettségijük van, de ez nem érvényes, még egy fél évig kell tanulniuk. Ezek egykori repülőhadnagyok, tűzérőhadnagyok és hasonlók. Természetesen rettenetesen dühösek, hogy még egyszer az iskola-padba kényszerülnek. Hajlandó ezeknek vallásoktatást adni?” Nos, én igent mondtam, és félve, reszketve mentem oda. Ott ültek megfakult egyenruháikban ezek a puskaportól megöszült harcosok: „Jónapot!”, köszöntöttem őket. „Vallásoktatást kellene itt tartanom.” Még be sem fejeztem bevezető szavaimat, amikor egyikük felállt és elkezdte: „Hogyan engedhet meg Isten ilyen borzasztó háborút?” Egy másik folytatta: „Hol van hát Is-

ten szeretete?! Hiszen Ő hallgat, amikor zsidók millióit elgázósítják!” És így tovább. A kérdések csak úgy záporoztak rám. Végül felemeltem a kezem, és azt mondtam: „Egy pillanatra! Hiszen úgy mozognak, mint a vakok, fehér bottal a ködben. Semmi értelme sincs Istenről így beszélni! Hiszen Isten teljesen ismeretlen és elrejtett előttünk. Csak egyetlen helyen mutatta meg magát: Jézusban. Mielőtt továbbmegyünk, tudnunk kell előbb, hogy kicsoda Jézus. Uraim, mielőtt vitatkoznak, ismerjék meg előbb Isten kinyilatkoztatását. Ezzel akarunk foglalkozni. Hozzák el legközelebb a Bibliájukat.” Azután azt olvastuk: „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.” Olvastunk a bűnesetről és Isten ítéletéről az elbukott emberiségen. Mindannyiukra mély benyomást tett, hogy a Biblia azt mondja: „Tudd meg hát, és lásd meg, mily gonosz és keserves dolog, hogy elhagytad az Urat, a te Istenedet.” Ezt átéli a népek, átéli az egyes emberek. Azután olvastunk Jézusról! Egyhuzamban elolvastuk halálát és feltámadását. Felejthetetlen számomra ez az óra, ahogy egyszeribe nagy csend támadt, miközben egyikük felolvasott, és a többiek hallgatták. A lélegzetünk elállt Isten hatalmas tetteitől Jézusban. Olyan megmozdulás történt köztük, hogy ostoba vitatkozásuk a torkukon akadt. Addig is keresztyéneknek tartották magukat, pedig semmit sem tudtak az élő Istenről aki Krisztusban hozzánk jött, és mindent megtett értünk!

Kérem, vegyék komolyan Jézust és az Ő hívását!

Jézus elmond egy példázatot. Egy király a fiának menyegzőt rendezett. Kiküldi szolgálait, hogy meghívják a vendégeket. „Jöjjetek el, mert már minden kész!” Azok elkezdik magukat mentegetni: „Szívesen elmennék, de éppen nagy üzletet csináltam, azal kell most törődnöm.” Értik-e? Talán kijelentik: „Őn pap. Önnél ez egészen másként van, mint nálunk. Az üzletember ezt nem teheti meg.” A másik így menti magát: „Nagyon köszönöm, de éppen most nősültem. A mézeshetekben . . . ugye megértik, olyankor nem törődhet az ember más dolgokkal.” Egy se jött el. Megpróbálom elképzelni ezeket az embereket, hogyan élnek tovább. „Tulajdonképpen a királyfihoz kellett volna mennem, de közbejött valami . . .”

A legtöbben így tesznek: „Tulajdonképpen Isten gyermekének kellene lennem, de nem jutok hozzá. Igen, tulajdonképpen . . .”

Ó, kérem! Fogadják el Jézust hittel! Sok ember van, aki azt mondja: nekem is van hitem. Mi mindenben hittünk már! De nem elég, hogy nekem is van valamilyen hitem, hanem Istennel kell békeségre jutnom. Ezt csak Jézustól kaphatom meg! Néhány történettel szeretném önöknek megvilágítani: mit jelent hinni.

Egészen fiatal lelkészként házról-házra járva végeztem látogatásokat egy borzalmas lakónegyedben. Ahová megérkeztem, becsapták az emberek az orrom előtt az ajtót, mondván: „Nem vesszünk semmit!” Ilyenkor azonban már ott volt a lábam az ajtó és a küszöb között, és megmagyaráztam: „Nem akarok semmit eladni. Ajándékozni akarok önöknek valamit! Lelkész vagyok!” „Nincs szükségünk papokra!” Egyik nap egy lakáshoz érkeztem, ahol rögtön a lakókonyhában álltam, amikor az ajtót kinyitottam. A szobában egy fiatalember dühösen föl és alá futkos. „Jónapot!” — mondom. „Én vagyok az evangélikus lelkész.” Erre megáll, és teljes erőből ordít: „Micsoda, egy pap?! Még csak ez hiányzott nekem! Menjen ki! Én semmit sem hiszek már, elvesztettem hitemet az emberiségben.” Valami nehezét élhetett át. Erre azt feleltem: „Fiatalember, hadd öleljem a szívemre! Az emberiségbe vetett hitemet én is elvesztettem! Akkor mi csodálatosan összeillünk!” „Hogyan?”, kérdezi elképedve. „Hiszen mint lelkész, hinnie kell az emberiségben!” „Muszáj?”, kérdezem vissza. „Sajnos elvesztettem a hitemet. Voltam a háborúban. Ha a trágárságokra gondolok, a mocsokra és arra, hogy mindegyik irigyelte a másiktól, amije volt? Nem! Köszönöm! Az emberiségben való hitem ronggyá lett!” „De hát”, mondja ő, „akkor nem értem, hogy miért lelkész mégis!” „Ó”, mondom, „én új hitet kaptam, amely nem rongyolódik el!” „Na, szeretném tudni, hogy micsoda hit az.” Akkor megmondhattam neki az evangéliumot: „Ez az a nagy bizalom Jézus Krisztus iránt, aki eljött hozzánk, mint ennek a világnak egyetlen lehetősége.” „Jézus?” csodálkozik. „Hiszen ez a keresztyénség! Én azt hittem, hogy annak már vége van!” „Ugyan, dehogyan, az mindig élő, s akkor is az marad, amikor az összes többi hit már tönkrement!”

Kivánnám, bár eldobnák mindenféle hamis hitüket, és odatárlálnának Jézushoz, Benne bíznának!

Nemrég megrázó történetet olvastam a második világháborúból, amikor egy teljesen körülrzárt városba még egy utolsó repülőgép bejutott. Telerakták sebesültekkel. De mindenfelől jöttek még katonák — félig sebesültek, könnyen sérültek, félig megfagyottak. Mind azzal a géppel akart kijutni, de az már teli volt. Akkor felkapaszkodtak a gépre, ahol csak megfogódzhattak: kívül az ajtókilincseken, a járótalpon. Aztán felemelkedett a gép. De mire leszállt, már egy sem volt meg azok közül, akik csak kívül akaszkodtak rá. Elsöpörte őket a vihar, a kezük lefagyott. Csak azok menekültek meg, akik belül voltak.

Arra kell gondolnom: a Jézusról, Isten Fiáról szóló evangélium olyan, mint ez a megmentő repülőgép. Ki lehet vele repülni az elveszettség katlanából, van elég hely benne. Mégis sokan nincsenek igazán bent, nem szálltak be igazán, csak kívül lógnak. Karácsonykor egyszer elmennek a templomba. Megkeresztelkednek, és sok mindent elhisznek, ha aztán meghalnak, a lelkesznek igazolnia kell, hogy jó emberek voltak.

Legyenek kérem meggyőződve róla: az ilyenek lesodródznak. Csak aki belül van, az menekül meg. Önök igazán belül vannak?

A pokol egyszer teli lesz olyan emberekkel, akik tudtak Jézusról, de nem szálltak be hozzá. Mert hinni Jézusban azt jelenti: bemegyünk Hozzá. Tegyék meg! Ő az egyetlen, akire az életüket bátran rábízhatják.

Végül szeretném önöknek még egyszer szemük elé állítani Jézus keresztjét. Jöjjenek el velem gondolatban a Golgotára, arra a dombra Jeruzsálem kapuja előtt. Ott függ Isten Fia a kereszten. Ez alatt a kereszt alatt van az egyetlen hely az egész világon, ahol az ember bűnbocsánatra találhat úgy, hogy minden mássá lesz!

Lübeck városában van egy csodálatos régi templom, a lübecki dóm, s benne egy híres oltárkép a keresztre feszítésről, Hans Memlingtől a 15. századból. Amikor a templom 1942-ben egy bombatámadáskor vakító lánggal égett, egy ismeretlen katona néhány barátjával berohant, és életét veszélyeztetve megmentette ezt a képet. A háború után nem sokkal előadásokat tartottam Lübeckben. Az egyik múzeum igazgatója hívott: „Nálam a pincében van a híres Memling kép, szívesen megmutatom, ha látni kívánja.” Ezt az alkalmat persze nem szalasztottam el. A múze-

um igazgatójával és egy barátommal lementem a pincébe. Valóban csodálatos kép. Ott vannak a katonák lovakon lándzsákkal, a kockázó zsoldosok, tarka embertömeg, síró asszonyok, gúnyolódó farizeusok. Mindebből kimagaslik három kereszt. De aztán különös dolgot fedeztem fel: a tolongás közepette a Jézus keresztje alatt van egy üres füves folt, egy szabad hely. „Sajátságos” — mondtam —, a kép zsúfolva van sok alakkal, csak egy kicsi hely szabad, éppen a kereszt alatt. Ugyan, mire gondolt Memling, mikor ezt ide festette?” A középkori festők bizonyos mértékig expresszionisták voltak, mindig ki akartak fejezni valamit a képeikkel. Barátom így magyarázta: „Azt hiszem, a festő azt akarta mondani: Itt, a Jézus keresztje alatt van szabad hely. te is odaállhatsz.”

Sokszor gondolok erre a képre. „Itt a Te kínos kereszted alatt a halálnak nincsen már fullánkja. Sebed szörnyű mély, de véred alatt nem ér már utol a pokol lángja. Kitérve tartod szent karjaid, Minden bűnösnek van helye itt . . .”

Igen, örülök, hogy Isten Fiának, Jézusnak a keresztje alatt nekem is jut szabad hely. Önöknek is szabad ez a hely. De meddig lesz még üres a helyük? Az örökkévalóságig?

NÁLAM NÉLKÜL

Minden kor kitermeli a maga jelszavait, amiket aztán mindig és mindenütt hallani, sokszor lehetetlen és alkalmatlan helyen és időben. Korunk egyik legismertebb jelszava: „Igen, de nélkülem.” Ezzel csapkodunk magunk körül, verjük a többieket, sőt halálra verjük magunkat. Egészen veszélyes, életveszélyes szólás ez: „Igen, de nélkülem.” De lehet hallatlanul pozitív jelentése is. Vizsgáljuk csak meg.

1. Nem mondjuk akkor, amikor mondanunk kellene

Van a Bibliában egy ósrégi, mégis aktuális történet.

Bizonyára mindannyian hallottak már Ábrahámról, Istennek erről az emberéről, akiről a Biblia legelején olvasunk. „Ábrahám hitt az Istennek, és Isten ezt neki igazságuł tulajdonította.” Ábrahám olyan ember volt, aki nagyon pontosan ismerte élete bűneit, de annyira Isten szeme előtt élt, hogy bűnét elismerte, sőt beismerte Istennek, és hittel elfogadta a megbékülést Istennel. Ez az Ábrahám egy szép napon kritikus helyzetbe került Lóttal, az unokaöccsével. A Biblia írja, hogy „Ábrahám igen gazdag volt barmokkal” és: „Lótnak is pedig, aki Ábrahámval járt, voltak juhaj, ökrei.” Aztán megtörtént a baj: „Versengés támadt az Ábrahám barompásztorai között és a Lót barompásztorai között.” Nagy, nyílt konfliktus fenyegette a két rokont. Hiszen önök is ismerik ezt: „Nép — hely nélkül.” Mindig fenyegetőbb formákat öltöttek a viták kettőjük pásztorai között. Mindig újra urukhoz futottak a pásztorok, izgatottan számolva be a heves viszályokról, eseményekről és szóharcokról. A helyzet kiéleződött. Nos, ha önök lettek volna Ábrahám helyében, aki sokkal idősebb volt, mint Lót, az unokaöccse, ugyan mit tettek volna ebben a helyzetben? Ha én lettem volna ennek a Lótnak a nagybátyja, ezt mondtam volna: „Miféle viselkedés ez, ahogy a te pásztoraid bánnak az enyémekekkel?! Hordd el Magad innen!”

Lót ezt felelte volna erre: „Soha! Ragaszkodom a jogaimhoz. Állj félre te!” Így a végtelenségig húzódott volna a veszekedés. Itt volt az a pillanat, amikor a civakodás szükségképpen betört volna Ábrahám és Lót közé. De mivel ez az idős hívő, Ábrahám, Isten színe előtt járt, csak ránézett Lótra, és ezt gondolta: „Viszály? Csak nélkülem! Nélkülem!” Így csak Lót karjára teszi a kezét, és ezt mondja neki: „Ne legyen viszály közöttünk, hiszen testvérek vagyunk.” Ajánlatot tesz neki, amivel mindent rendbe lehetne hozni, még ha az ő hátrányára történnék is. De: „Viszálykodni? Nélkülem!”

Ugye önök is mind átéltek már ilyen pillanatokot, amikor valaki önökre támadt? Önök is ezt gondolták ilyenkor: „Veszekedni? Igen, de nélkülem!”? Így reagáltak rá? Nem, bizonyára vidáman belementek a veszekedésbe. Hányszor helyénvaló lett volna ez a szó: „Nélkülem”. Az Úr Jézus azt mondja: „Boldogok a békeségszerzők.” Milyen keveset ér az egész keresztyénységünk, mert a döntő pillanatokban nem ezt mondjuk: „Viszálykodhattok, de nélkülem!” — és szégyenletesen csődöt mondunk.

Íme egy másik történet, amit nagyon szeretek. Ismerik-e a Bibliának ezt a csodálatos történetét egy József nevű ifjúról, akit eladnak a testvérei? Rabszolgaként jut Egyiptomba, az akkori nagy, csodálatos kultúrországba egy gazdag, Potifár nevű ember házába, akinek sok rabszolgája volt, és nagy házai voltak. József fiatalságában szövetséget kötött az élő Istennel. Ilyesmi lehetséges! Egy fiatalember ezt mondja az élő Istennek: „A tied akarok lenni.” Most teljesen egyedül van Egyiptomban. Látja, hogy lopnak és hazudnak a többi szolgák, de ő nem jár velük. Kinevetik. Urának azonban bizalma támad iránta, és rábíz valamit. (Tudják: a keresztyének nevetséges emberek, de rájuk lehet bízni dolgokat, mert nem lopnak és nem hazudnak.) Amikor ez a fiatalember felnő, ő kezeli Potifár minden vagyonát. A Biblia olyan szépen mondja, hogy „Potifárnak nem volt más gondja, mint hogy egyék és igyék.” Még tán ezt is József hátára rakta volna, de erről már neki magának kellett gondoskodnia. Ez a József szép fiatalemberré érett, jól, elegánsan öltözött. És ekkor urának fiatal felesége felfedezi őt. Pogány asszony. Egyik napon ráveti szemét Józsefre, és elkezd vele flörtölni. József úgy tesz, mintha nem is látná. Most következik az a borzalmas jelenet, amikor

Potifárné egyedül van otthon Józseffel. Egyszerre ott áll előtte teljes leplezetlen szenvedélyével. Megfogja a ruháját és kéri: „József, hálj velem!” Megrázóan szépen írja le a Biblia, ahogy József rövid megfontolás után válaszol: „Nem velem”. Házasságot törni? Csak nélkülem!” Mi így mondanánk talán, de a Biblia emberei sokkal szebben fejezik ki: „Hogyan követhetnék el ily nagy gonoszsgot, és vétkezném Isten ellen?!” Ez azt jelenti: „Nálam nélkül”.

Hiszen bizonyára sokan vannak, akiknek szembe kellett nézni a tisztátalanság csalogató kísértésével! Ma már ezt nem is neveznék bűnnek! Ön is azt mondta-e: „Nélkülem! Isten lát engem, nem tehetem”? Hogy érezzük magunkat, amikor látjuk Józsefet? Azt hiszem, nem jutott eszünkbe, hogy ezt mondhattuk volna: „Nélkülem!”, mert van Istennek parancsa, hogy szavainkban és tetteinkben tisztán és szentül éljünk. A „Nélkülem!” oly ritkán jutott eszünkbe! De Istennek eszébe jut! Bűneink eszébe fognak jutni ama napon. Borzasztó, hogy a döntő pillanatban nem jut eszünkbe ezt mondani: „Nélkülem!” Milyen jó szó lenne ez, valahányszor a kísértés ránk támad, hogy Isten parancsait letiporja! Korunk jellemzője, hogy Isten parancsait már nem veszik figyelembe.

Egyszer az egész hannoveri lelkészszereg előtt előadást kellett tartanom a püspök beiktatásakor. Arra kért, hogy beszéljek erről a témáról: „Mi hiányzik nekünk, lelkészeknek és gyülekezeteinknek?” Akkor ezt mondtam: „Hiányzik belőlünk az istenfélelem, hogy a pokolra is juthatunk, hogy Isten ragaszkodik a kijelentéséhez.”

Jó szó ez: „Nálam nélkül”. Amikor magával sodorna bennünket a kor szelleme Isten parancsolatainak letiprására, akkor ez csak „nélkülem” történhet. A Biblia egyik megragadó története, amikor Isten Fia fent van a hegyen, és az ördög — önök nem hiszik, hogy van? Pedig van! Biztosak lehetnek benne! — ott áll mellette, megmutatva a világ országait és dicsőségüket: „Mindezt Neked adom, ha csak egy pillanatra meghajtod a térdedet előttem. Csak egy pillanatra!” De Isten Fia így felelt: „Az egész világ térdet hajthat neked, de én nem.” Az Úr Jézus persze ennél szebben mondta: „Csak Istent imádd!” Istent imádd!”

Bárcsak ez a szó: nélkülem, mindig a kellő pillanatban eszünkbe jutna! Milyen ostobaság, hogy nem mondjuk ki, amikor mondanunk kellene!

2. Akkor mondjuk, amikor nem kellene

Ó barátaim, a legtöbben rosszkor mondják ki ezt a szót: Nélkülem! Egy fiatal legény állt előttem, pompás fiú volt. Ezt mondtam neki: „Ember, mi lehetne belőled, ha eldöntenéd, hogy életedet az élő Istennek adod.” — „Neeem!” — felelte. — „Nélkülem.”

Úgy kezeljük Istent, mint . . . Hadd használjak egy példát. Az orvos elrendelte, hogy naponta egy órát sétáljak. Egy ízben Essenben a Déli pályaudvar mentén haladva, az út közepén egy régi díványt láttam. Már hasznavehetetlennek találták, és egyszerűen kitették éjjel a ködben: „A város dolga, hogy elvigye onnan” — gondolták. Elképzelem, mi volt a sorsa ennek a régi heverőnek. Talán a nagymamától örökölték, mikor meghalt, de a fiataloknak új lakásuk van, modern bútorokkal. „Ugyan, mit kezdünk egy ilyen ócska bútordarabbal itt, nem illik életstílusunkhoz. Ki tudja, milyen férgek laknak benne. Kidobjuk.” — Aztán kiteszik a parkba.

Ugyanezt teszi a mai ember az élő Istennel! Nem illik bele az életstílusába, — a mi modern pluralisztikus, a többség közvéleményét valló társadalmunkba. Nem illik a gondolkodásunkba! Mit kezdünk Istennel? Tegyük hát be az öreg pamlagot a tempomba, az ügyis egész héten át zárva van.

Barátaim! Az élő Isten nem olyan, mint egy ócska pamlag, mint egy régi bútordarab, amit kedvünk szerint kidobhatunk az életünkéből, ha már nem modern. Van sejtelmünk róla, kicsoda ez az élő Isten? Az egyház is vétkes abban, hogy Isten problémává lett. Végig kellene hogy fusson a hideg a hátunkon, ha csak kiejtjük „Isten” nevét! Szörnyű ez a közönyös magatartás Vele szemben: „Nélkülem!”

Még előbb kell kezdenem. Mindenütt beszélnek róla, hogy az egész világ beteg, nemcsak testileg szenved rákban és mindenféle más betegségben. Az a rettenetes, hogy lelkileg vagyunk betegek.

Tudják-e, hogy a kedélybetegek száma félelmetesen nő? Okos emberek gondolkoznak rajta, miben áll a mi egész művelt világunk betegsége. Egy svájci orvos mondta egyszer igen bölcsen: „Korunk komolyan beteg Istenben.” A középkorban még számoltak Istennel, a nagy templomok bizonyítják ezt. De aztán megpróbálták Istentől megszabadulni. Gigantikus ideológiai próbálkozás folyik arra, hogy Istentől megszabaduljunk. A technikát tették istenné, és megpróbálták megszabadulni Istentől. Tudósok sebesre írták ujjaikat, hogy bebizonyítsák, nincs Isten! A tömegek kiáltották: „A vallás a nép ópiuma.” A legbutább kisfiú is ezt kérdezte: „Ugyan, hol van Isten, még soha nem láttam, tehát nincs”, és tovább szopta az ujját. Sokan nagyszerű próbálkozásokkal akartak Istentől megszabadulni..

És tudják, mi ma a helyzet? Nem szabadultak meg Istentől! Ma már keresni kell olyan istentagadót, akinek van bátorsága komolyan kijelenteni: „Nem létezik Isten!” A modern atomfizika megalapítója, Max Planck professzor nem sokkal a halála előtt kiadott egy füzetet ezzel a címmel: „Vallás és természettudomány”. Ebben kijelenti: „Ma előttünk, természettudósok előtt nyilvánvaló, hogy az élő Teremtő ott van minden ismeret végén.” Látják: nem szabadultunk meg Istentől!

Nemrég egy belga kisvárosban tartottam előadást. Amikor egyik este kijöttem a templomból, 20 év körüli fiúk álldogáltak ott. „Miért nem jöttök be?” — kérdeztem. „Hmmm!” — válaszolták. — „Ez csak nem válasz, azt mondani, hogy ,Hmmm’. Mondd meg nekem — szólítom meg az egyiket — él az Isten, vagy nem?” Erre azt felelte: „Nem tudom.” Azt válaszolom: „Ez félelmetes, te ember! Vagy él, akkor hozzá kell tartoznod, vagy nem él, és akkor lépj ki kérlek az egyházból. Kiléptél?” — „Nem.” Egy másikat szólítok meg: „Él az Isten?” — „Igen, én hiszem.” „Mondd csak: megtartod a parancsait?” — „nem!” — Így kérdeztem végig őket. Egy sem merte Istent tagadni, de egy sem volt olyan, aki komolyan kívánt volna Istenhez tartozni. És így van ez mindenütt.

Ha látogatok, azt mondják a férfiak: „Hiszek az Uristenben, de hagyom, hogy mások járjanak a templomba.” Tehát nem tagadják az Istent, de nem is az övéi!

Megoldatlan ez az Isten-kérdés. A megoldatlan kérdések pedig mindig komplexumokat okoznak, lelki betegségeket, amik az embert tönkreteszik. És mi tönkretegyünk, mert nincs bátorságunk az Istennel való dolgunkat rendezni! A templomban tízszer annyi az asszony, mint a férfi. Hol vannak a férfiak? Pedig lelkileg tönkremennek, mielőtt a pokolra jutnak, mert nincs bátorságuk Istenhez tartozni, de nem is tudnak tőle megsza-
badulni.

Ebben a helyzetben hirdetjük mi keresztyének azt a lélegzet-elállító üzenetet, hogy ez az Isten — akivel ilyen csúnyán bánnak — áttörte a falat, ami elválaszt Tőle, és hozzánk jött Jézusban. Isteni Megváltót kapott a világ! És nem elég, hogy eljött, meghalt a kereszten értünk. Mit tegyen még Isten önért, mint hogy meghalt a kereszten értünk? Aztán feltámadt a halálból, és a halálon át lyukat vágott, hogy az életre utat hasítson. Mi meg itt állunk, és ezt mondjuk: „Ó, igen, nagyon szép, meg is hallgatom egyszer, — de most hagyjon ki!” Ilyen következetlenségtől lelkileg csak megbetegedhet az ember.

Mint fiatal lelkész, találkoztam egy munkással, aki mindig letromfolt és kinevetett, ha Jézusról akartam neki beszélni. Megkérdeztem: „Hogy fog egyszer meghalni?” — Erre így felelt: „Ti papok mindig a halálfélelemmel jöttök. De ebbe ne vonjatok be! Nélkülem!” Dacolt velem. Aztán még nem volt 40 éves, és meghalt. Egyik éjszaka hívott fel a felesége. Rohantam hozzá, és megmondtam: „Ez az az óra, amikor Jézus téged utoljára hív magához.” Borzalmas volt! Akart imádkozni, de már nem tudott. Mondtam neki a Bibliából Igéket, a kegyelem Igéit, de már nem tudta felfogni. Azt mondta: „Nincs velem!”. Most már Isten nem akarta! Nagy kétségbeesésben halt meg, Istennel való megbékülés nélkül.

Kérve kérem: vegyék komolyan ezt az üzenetet: „Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” De ez a Jézus még többet tesz. Valami hallatlanul nyugtalanítót is mond: „Íme, a szíved ajtaja előtt állok és zörgetek.” Ó, barátaim, sok keresztyén van, akik csak egyházfenntartói járulékot fizetnek, kedvesek, de nagyon unottak. Vannak keresztyének, akik csak karácsonykor mennek a templomba. Vannak, akik a feleségüket

engedik a templomba járni, de saját maguk nem mennek. Könnyű kibúvó. Vannak, akik azt mondják: „Meg vagyok keresztelve.” De semmit se ér ez, ha ez minden? Vannak, akik meghallották az élő Úr szavát: „Íme az ajtó előtt állok és zörgetek, ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz . . .” — de ők így válaszolnak: „Nélkülem.” Félelmetes! „Úr Jézus, egy kis keresztység egészen elviselhető, de hogy te uralkodj rajtam, ez túl sok. Nélkülem!” Így mondhatjuk helytelenül: „Nálam nélkül!”

Őnök nem olvasnák a könyvet, ha nem lenne kicsi vonzódásuk a keresztységhez. Jézus dicsőségét csak akkor tapasztalják meg, ha figyelembe veszik, hogy Ő kopogtat, kinyitják az ajtót, és befogadják Őt az életükbe!

3. Van valaki, akinek lenne oka kimondani: „Nálam nélkül”, de nem teszi

Ez a valaki az Úr Jézus maga. Neki valóban lenne oka ezt mondani: „Nélkülem” — de nem mondja. Hála Istennek, hogy nem mondja!

Engedjék meg, hogy elmondjak ehhez egy történetet. Van egy dán költő, Jacobsen, aki megrázó novellát írt „Bergamói pestis” címmel. Bergamo kis olasz városka Ravenna közelében, egy hegyen. Sziklás út visz fel oda. Ebben a városkában, írja Jacobsen, a középkorban pestis tört ki. Éjjel-nappal szólt a halálharang. Az emberek imádkoztak Istenhez, kiáltoztak segítségért, de mindez semmit sem ért. A pestis egyre borzalmasabban tombolt. Aztán már minden mindegy lett nekik. Azt mondták: „Meghalt az Isten”. Kigörgetik a hordókat a kocsmákból, és nekilátnak inni. Esztelenül, ittasan ölelkeznek, szeretkeznek, tekintet nélkül arra, ki kihez tartozik. A kétségbeesésnek ez az orgiája napokig tart, minden mindegy. Minden ösztön elszabadul. Tánc közben itt is, ott is kinyúlnak az emberek, fekete arccal. Otthagyják őket. Az orgia tovább folyik: „Együnk és igyunk, holnap úgyis meghalunk.” De az egyik napon meghökkennek, mert éneket hallanak. Egy korált! A város kapujához sietnek, és látják, hogy jön egy bűnbánó sereg felfelé a sziklás úton, és litániát énekel:

„Kyrie eleison, Uram, könyörülj rajtunk!” Egy fiatal szerzetes megy elől, súlyos fakeresztel. Bejönnek a városkapun. A bergamóiak ott állnak és nevetnek: „Ti idióták! Itt meghalt az Isten. Hagyjátok abba buta litániátokat! Isten meghalt. Gyertek, együnk és igyunk, mert holnap már halottak vagyunk!” Elöl megy a szerzetes a nagy fakeresztel. A templom ajtaja nyitva áll, így a sereg bemehet. A szerzetes a keresztet egy oszlophoz állítja. Most a halálra szánt, féktelen, vad falka utánatódul ordítva, nevetve. Egy vad henteslegény véres kötényében odaáll az oltár elé, meglendít egy arany úrvacsorai kelyhet, és ezt ordítja: „Igyatok! Nálunk meghalt az Isten.” A sápadt szerzetes a szószéken áll és int. Csend támad, és ő megszólal: „Szeretnék nektek valamit elmondani. Amikor Isten Fia a kereszten függött, és kezébe verték a szegeket, a nép ott is gúnyolódni és csúfolódni kezdett, és nevetett. Sőt, a két gonosztevő jobbról és balról is gúnyolódott. Akkor ezt gondolta Isten Fia: „Ezekért az emberekért halljak én meg, akiket meg sem rendít az én halálom? Ezekért a mocskos emberekért adjam oda az életemet, akiket már semmivel sem lehet észre téríteni?” Ekkor Isten Fia ezt gondolta: „Mind-ezt nélkülem! Nélkülem!” És isteni erejével letépte kezét a fáról, leugrott a keresztről, kitépte ruháját a katonák kezéből, úgyhogy a kocka gurult lefelé a Golgota hegyéről. Magára öltötte ruháit, és a mennybe ment. A kereszt üresen maradt! És most már nincs váltság, üdvösség és megmenekülés. Már csak a halál és a pokol van!” — Így prédikált a szerzetes. Halotti csend támadt. A henteslegény már rég leugrott az oltárról, és a szószék alatt állt. A kehely kihullott a kezéből. „Nincs váltság és nincs üdvösség . . .” És ez a durva henteslegény három lépést előremegy, kinyújtja a kezét a szerzetes felé, és éles hangon kiáltja: „Szegezd fel újra a Megváltót a keresztre! Vidd fel újra oda!”

Barátaim, az a szerzetes nem jól mondta el a történetet. Ami a szívet legjobban megrendíti, hogy Isten Fia nem mondta ki: „Nélkülem”, szabad egyszer így mondanom: mindeddig az óráig szenved a kereszten, bár az emberek azt mondják: „a munka, élvezet és minden, amit a világ ad, fontosabb nekünk, mint az üdvösségünk.”

Ez a Megváltó még mindig utánunk jön és kérlel, pedig minden oka meglenne rá, hogy azt mondja: „Nélkülem! Csinálja-

tok, amit akartok.” Ha én lennék Jézus, tőlem ugyan pusztulhatna ez a világ. De Jézus, az Isten Fia, a Megváltó nem mondja ezt: „Nélkülem”, hanem jön utánunk! Meddig jöjjön még önök után? Mikor akarják végre meglátni, hogy Jézus elfogadná önöket? Mikor nyílik meg a szemük, hogy ezt mondanák: „Én Megváltóm! Kiengesztelóm!”

4. „Nélkülem semmit sem tudtok cselekedni”

Mi ez után a szó után: „nélkülem!”, felkiáltójelet teszünk, Jézus egyszer azt mondta: „Nélkülem” — de nem felkiáltójellel, hanem tovább mondta: „Nálam nélkül semmit sem tudtok cselekedni”. Higgyék el, így igaz. Amit nélküle tettek, mindaz az örökkévalóság világosságában értéktelen volt!

Egyszer megfigyeltem, ahogy néhány fiú verekedett az utcán. Egy kisfiút is összeverték, lehet hogy tévedésből. Gondolkoztam: „közbelépjek?” Ekkor elragadó jelenet tanúja lettem. A kicsi kifurakodott a tömegeből: szeme, orra csurgott, de futott. Őt lépés után megfordult, és így kiáltott: „Várjatok csak! Megmondom a bátyámnak!” Észrevettem, hogy egyszerre minden jó lett. Volt egy bátyja, akinek mindent elmondhatott, és akiben bízott, hogy segít majd rajta. Arra gondoltam: „Fiam, milyen szép, hogy van bátyád!” — és nagy öröm járt át, hogy Jézusban nekem is van bátyám, aki ott áll mellettem. Milyen nagyszerű, hogy ez a nagy Testvér olyan hatalmasan áll az övéi mellett, hogy ki mondja: „Nélkülem semmit sem tudtok cselekedni!”

Havergal, az énekköltő így írt: „Fogadd el az életem, Jézus átadom neked. Fogadd el az időmet, minden órám a tied.”

Kívánám, hogy önök is mondják Megváltójuknak, aki annyit tett mindannyiukért: „Úr Jézus, nélküled semmit sem akarok többé tenni!”

LEHETSÉGES-E BIZONYOSSÁG A VALLÁS DOLGAIBAN?

Nos, ez világos, a *vallásos* dolgokban nincs bizonyosság. A *vallás* az örök Isten-keresés. Ez örök nyugtalanság és bizonytalanság, de az „evangélium” valami egészen más. Abban Isten keres minket. Ezért inkább ezt kérdezzük: „Van-e bizonyosság a keresztyénységben?”

1. Istennel kapcsolatban hallatlan bizonytalanságot engedünk meg magunknak

Először azt kell megmondanom, hogy mi, mai emberek fura alakok vagyunk. Ha a legerősebb embernek valahol egy picit fáj, rohan az orvoshoz: „Doktor úr, itt úgy fáj. Mi ez?” Pontosan tudni akarja, hányadán áll! Ha egy állást elfoglalunk, az a legfontosabb kérdés: Mennyi a fizetés? Hát hogyan szeretnénk tudni, mire számíthatunk? Anyagi téren nem tűrünk bizonytalanságot. Igen, minden területen tudni akarjuk, hányadán vagyunk. Csak a legfontosabb területen — az élő Istennel szemben — tűrjük ezt a sajátos bizonytalanságot.

Sok évvel ezelőtt Augsburgban tartottam összejöveteleket, méghozzá egy sátorban, egy téren. Ezen a téren tartják a búcsút. A rendezőknek nagyszerű ötletük támadt. Mivel szombat este a szórakozóhelyeken mindig nagy tömeg volt, elhatározták, hogy az összejövetelt szombat éjjel tizenkettőkor tartjuk. Nem hirdettük ki előre, mert különben eljöttek volna a kedves kíváncsi keresztyének, de éppen őket nem akartuk ott látni. Barátaim éjszaka fél tizenkettőkor autóikkal elindultak, és összegyűjtötték az összes éjjeli pillangót, akik az éjfélkor záró éjszakai mulatóhelyekről kijöttek, pincéreket, akik hazafelé tartottak, bárleányokat, akiknek épp szabadnapjuk volt. Az autók utasai a sátonál szálltak ki. Amikor tizenkét órakor a pódiumra léptem, olyan gyülekezet volt előttem, amelyet ritkán láttam. Azt gondoltam: „Csak a vége jó legyen!” Aztán elkezdtem beszélni.

Amikor először mondtam ki ezt a szót: „Isten”, beleordít valaki: „Hiszen az nincs is!” Mindenki nevet. Akkor előrehajolok és kérdelem: „Tudja maga azt egészen biztosan, hogy nincs Isten? Egészen bizonyosan tudja?” Erre az illető a fejét vakarja, szivarcsutkáját szájának másik szögletébe csúsztatja, és végül kijelenti: „Na jó, hiszen biztosat senki sem tud felőle.” Erre azt mondtam: „De igen! Én egészen biztosan tudom, mi a helyzet!” „Nocsak”, mondja, „honnan tud valami biztosat Istenről?” Akkor megmagyarázom neki, hogy Jézus által egészen biztos információim vannak Istenről. Egyszerre nagy csend lett az összejövetelen.

Bizonyossága van Istenről? A keresztyénektől kérdezem. El tudja-e mondani: „Bizonyíthatom, eltörölve adósságom. Minden ki van fizetve.” Az ember így felel rá: „Remélem.”

Komikus helyzet ez: Istennel szemben elviselhetőnek tartják a nagy bizonytalanságot mind a pogányok, mind a keresztyének.

Ha keresztülmennék a városon, és megkérdezném a férfiakat: „Mondják, hiszik önök, hogy van Isten?”, akkor azt felelnék: „Igen, valószínűleg.” Ha azonban folytatnám és kérdezném: „Övé az életük?”, akkor azt hallanám: „Nem tudom!” Micsoda hallatlan bizonytalanságot engednek meg maguknak erős férfiak ezen a területen!

Ezt nemrég egy fiatal barátom is átélte. Egyetemi hallgató, és szünidejében építkezésnél mint segédmunkás kereste a kenyerét. Egyik nap rájönnek a kollégái, hogy az evangéliumi ifjúsági munkában vesz részt: „Ember!” — kezdik — „Te a Busch lelkesznél vagy?” — „Igen”. Erre hallatlan gúnyolódás kezdődik. „Akkor biztos vasárnaponként a templomba mész?” „Igen!” „Minden vasárnap?” „Minden vasárnap!” „Megöriültél?” „Á, dehogy”, mondja „hétközben még bibliaórára is megyek!” „Akkor te megbolondultál!” És csak mondják tovább: „A papok csak elbutítják az embert! Az egész keresztyénség csődöt mondott, bár volt ideje 2000 évig! A Biblia nagy bolondság!” Óriási gúnytömeg zúdul a fiatalemberre. Neki azonban olyan bőre van, mint egy elefántnak, és hagyja, hogy mindez megtörténjék. Amikor a társai befejezték, azt mondja: „Miután ilyen véleményetek van a keresztyénségről, feltételezem rólatok, hogy mindnyájan kiléptetek az egyházból.” Csend van az egész kör-

ben. Akkor egy idősebb férfi azt mondja: „Mi az, hogy kilépni az egyházból? Ember, én is hiszek egy Úristenben! Úgy teszel, mintha te csak egyedül volnál keresztyén. Én is az vagyok. Én is hiszek az Úristenben!” Erre a többiek is megszólalnak: „Egyáltalán — micsoda dolog az, hogy jobbnak akarod magadat tartani nálunk? Mi is keresztyének vagyunk! Mi is hiszünk az Úristenben!” Hirtelen ellene fordulnak, és egy hangon kiabálják: „Mi is hiszünk az Úristenben! Mi is keresztyének vagyunk!” Amikor befejezték, azt mondja a barátom: „Hát akkor miért gúnyoltok ki engem?” Válasz: „Jaj, te egészen megbolondítod az embert! Veled nem lehet beszélni!” Értik? Erős építőmunkások, akik könnyen megisznak néhány üveg sört ha alaposan megizzadtak, először nagy hangon gúnyolódnak a keresztyénségen, de aztán azt mondják: „Egy pillanatra álljunk meg! Mi is keresztyének vagyunk!” Hogyan is hát? Nem megrázó ez? Istennel kapcsolatban a legnagyobb bizonytalanságot engedi meg magának az ember. Egyszer pogány, egyszer keresztyén. Igazam van? Attól tartok, hogy a legtöbben önök közül szintén ebben a bizonytalanságban élnek!

2. A Biblia ragyogó bizonyosságról beszél

Most elgondolkozhatnak azon, hogy igazán van-e bizonyosság a keresztyén hitben? „Hát nem éppen az jellemző a keresztyénségre, hogy az ember semmit sem tud, és mindent hinnie kell?” Nemrég valaki újra mondta ezt a szép mondatot, amit már annyiszor hallottam: „Tudja: kétszer kettő az négy, ezt tudom, de a keresztyénségben semmi bizonyosat nem lehet tudni, ott hinni kell.” Az az elképzelésünk, hogy a keresztyén igazságokat illetően az eszünket a kofferba csomagolhatjuk, vagy beadhatjuk a ruhatárba, és bizonytalanságban maradván csupán elhinni kell valamit. Ez a többség meggyőződése.

Vagy ott áll valaki előttem és magyaráz: „Ja, Busch lelkész, ti keresztyének nem vagytok egyek. Vannak katolikusok, protestánsok és sokan mások. Hát kinek van igaza?” Azt hiszem, maguk a keresztyének is alapjában véve úgy gondolják, hogy a keresztyén hit a legbizonytalanabb, ami csak létezik. Ez azonban merő ostobaság!

Hogy mi a keresztyénség, azt csak az Újszövetségből tudhatom meg. Annak pedig minden sorát ragyogó bizonyosság tölti be! Higgyétek ezt el! Nevetséges, hogy sok keresztyén milyen bizonytalanságban él, de ez nem a keresztyénségen múlik. Nem! Az egész Újszövetség tele van ragyogó bizonyossággal.

Ez adja a legnagyobb bizonyosságot afelől, hogy Isten él! Nem egy magasabb lény, nem a gondviselés, nem a sors, nem egy Úristen, hanem Isten, Jézus Krisztus Atyja, Aki él. Honnan tudjuk ezt? Jézusban kijelentette magát! Most már teljes bizonyossággal tudjuk ezt. Ússe fel a Bibliáját, ahol akarja, és meglátja, ott nem vallási problémákról van szó, hanem bizonyosságot ad arról, hogy Isten él! Ő kinyilatkoztatta magát Jézusban! Az az ember pedig, aki Isten nélkül él, helytelenül, hamisan él. Ugyanitt található az a bizonyosság is, hogy Isten, aki népeket tud megsemmisíteni, aki ítéletet fog tartani, engem forrón szeret. Ez most nem feltételezés, hanem Pál apostolnak a Rómabeliekhez írt levele 8. fejezetében áll: „Meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet . . . nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.” Isten szeretete Jézusban jött el hozzánk! Ezt nem feltételezzük, ezt tudjuk. Hol van Isten szeretete? Ő Jézusban szeretett minket. Krisztus tanítványai így énekelnek: „Imádom azt a nagy szerelmet Krisztusban mely felém hajolt.”

A Biblia emberei bizonyossá lettek abban, hogy Istenhez tartoznak. Dávid mondja a 49. zsoltárban: „Isten kivált engem a holtak hazájából, és magához fog venni.” Nem azt mondja: remélem, hogy egyszer majd üdvözülök, hanem „Tudom, hogy elfogadott.” Vagy „Isten szabadított meg minket a sötétség hatalmából, és Ő vitt át minket az ő szeretete Fiának országába.” Jézus tanítványainak egész valója, léte megváltozott Jézus által — és ezt tudják is: „Tudjuk, hogy ámentünk a halálból az életbe.” „Tudjuk!” Önök elmondhatják ezt? Vagy Róma 8,16: „Az Ő Szellemé bizonyosságot tesz az én szellememmel együtt, hogy valóban Isten gyermeke vagyok.” Így mondja: „vagyok!”

A Biblia teli van bizonyossággal. Honnan támad népünkben az ilyen értelmetlen mondat: „Hogy kétszer kettő négy, azt tudom, de a keresztyénségben nem lehet tudni semmit, ott csak hinni kell.”? Én is tudom, hogy kétszer kettő négy, de hogy Isten

él, azt sokkal bizonyosabban tudom, és hogy Isten az Úr Jézusban szeret, azt még biztosabban tudom. Akik megtértek az élő Istenhez, azok is tudják, hogy kétszer kettő négy, de még biztosabban tudják, hogy ők Isten gyermekei lettek!

Most megkérdezem önöktől: Hol találni meg a mai keresztyénségben ezt a ragyogó bizonyosságot? Hol? Ebből láthatják, hogy túl messzire maradtunk el a Bibliától! Vissza kell térnünk hozzá! Nincs értelme, hogy csak egy kicsit legyünk keresztyének. Igazán csak annak van értelme, hogy bibliai keresztyénekké legyünk. Ez megéri! Bizonyossá lenni abban, hogy Isten él, forrón szeret, és én az övé vagyok, ezt érdemes! Semmi másnak nincs értelme!

Ez a ragyogó bizonyosság hangzik felénk az egész énekeskönyvből is. Néhány helyet idézek:

„Most tudom s hiszem biztosan, s dicsekszem vele boldogan, hogy Isten legjobb barátom, Atyám Ő, és ezért áldom.” Konfirmándusaimtól ezt mindig kikérdezem, és a vizsgán olyan hangosan kiáltják, hogy a szülők összerezzennek és felnéznek. Szeretném önöket is megtanítani erre. A keresztyénség nem nyirkos ködben járkálás, hanem a valódi keresztyénség szilárd és ragyogó bizonyosság! Egy másik ének: „Az alap, amin állok, csak Krisztus és a vér.” Vagy: „Tudom, hogy kinek hittem, tudom, szilárd alap, Ha minden itt a porban csak homok, por marad.”

Hadd említsem még egyszer másként is: Bizonyosság a keresztyénségben azt jelenti: *ténylegesen* tudni, hogy Isten él, hogy Jézusban adott kinyilatkoztatása igaz akkor is, ha az egész világ elutasítja! Hogy Jézus meghalt és feltámadott engesztelésül, hogy bűnösöket megmentsen, akkor is, ha senki sem él ezzel a lehetőséggel. Bizonyosság a keresztyénségben azonban azt is jelenti, *személyesen* tudni, hogy Isten él, Krisztusban kinyilatkoztatta magát, meghalt és feltámadott, mert én ezt a magam számára személyesen, bizonyossággal teli hitben elfogadtam.

Ha tízezer professzor magyarázná is egy hívő fiatalembernek, hogy Krisztus nem támad fel, ő akkor is bizonyosságot tehet róla: „Tisztelt tízezer professzor! Tudom, hogy az én Megváltóm él!” Ha az egész világ ellentmondana neki, akkor is ezt mondja a hit: „Tudom, kinek hiszek!” Ha elborítanak egy halom tudományosnak mondott cáfolattal, akkor azt mondom: „Én ezt job-

ban tudom!” Ha az egész világ kételkedne is, azt mondanám: „Bizonyosságom van!” Mert ilyen biztos a keresztyén hit, amely a Bibliában tárul elénk.

3. Van-e bizonyossága?

Most fel kell tenni a kérdést: Van már ilyen bizonyossága? Vagy ez még hiányzik önnek? Ha azt mondanánk: „Azt gondoltam, hogy keresztyén vagyok, de nem vagyok az. Nálam még minden tisztázatlan”, akkor nem volt hiábavaló az eddigi elmélkedés.

Emlékszem egy csendeshétre, melyet fiatalemberekkel töltöttem Hollandiában. Éjszaka kettőkor kopogtattak a szobám ajtaján. Kinyitottam az ajtót. Ott állt az egész társaság pizsamában. Megkérdem: „Mit akartok?” Azt mondja az egyik: „Azt hittük eddig, hogy keresztyének vagyunk, de most rájöttünk, hogy még nem vagyunk azok!” Ez annyira nyugtalanította őket, hogy éjszaka kettőkor bizonyosságra akartak jutni. Már az is sokat ér, ha felismerjük, hogy egész keresztyén mivoltunk távol áll attól, amit a Biblia ragyogó bizonyosságnak mutat meg.

Spurgeon, a híres angol ébresztő prédikátor egyszer így fejezte ki ezt: „A hit hatodik érzék”. Látják, van öt érzékszervünk, hogy megismerjük ezt a világot: látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás. Ez az az öt érzékszerv, amivel a háromdimenziós világot meg tudjuk ismerni. Aki csak ennek az öt érzékének a világosságában él, az megkérdezi: „Hol lehet Isten? Nem látom. Jézust sem látom. Mindezt nem is hiszem.” Ha azonban Isten megvilágosít, akkor megkapjuk a hatodik érzékszervünket. Akkor nemcsak látni, hallani, tapintani, ízlelni és szagolni tudunk, hanem akkor fel tudjuk ismerni azt a másik világot is. A Biblia mondja: „Az örök élet pedig azt jelenti, hogy megismernek Téged, az egyedül valóságos (igaz) Istent, és azt, akit elküldtél, a Jézus Krisztust.” Erre képes a hatodik érzékszerv.

Nemrég Essenben voltam egy ipari vezető embernél egy magas irodaházban, ahonnan a fél várost látni lehet. Miután néhány előszobán átjutottam, végre előtte ültem. Hamar elintéztem, amiért jöttem. Aztán beszélgetni kezdtünk. Azt mondja: „Érdekes egyszer egy lelkészt vendégül látni! Mondja csak, bár a há-

ború után olykor akadémiai üléseken vettem részt, mégis az a benyomásom . . .” — „Na”, segíték neki, „mondja már ki, jók az idegeim!” „Az a benyomásom,” mondja, „hogy a keresztyénség mégis csak nagyon homályos dolog. Látja, előadásokat tartottak ilyen témákról: a keresztyén és a gazdagság, a keresztyén és a fegyverkezés, a keresztyén és a pénz, a keresztyén és egyháza. De sohasem mondták meg nekem, hogy tulajdonképpen kicsoda keresztyén. Úgy látszik, ezt az emberek maguk sem tudják.” Itt ülök hát ebben a szép irodában, és a szemembe mondják: „Ezt az emberek úgy látszik, maguk sem tudják.” „Ó”, mondom, „ön téved.” Csodálkozva kérdezi: „Hát meg tudja mondani, kicsoda keresztyén?” „Igen”, felelem, „ezt világosan meg akarom mondani önnek. Ez nem valami bizonytalan dolog.” „Hah”, gúnyolódik egy kicsit, „egyesek azt mondják, keresztyén az, aki nem kerül összeütközésbe a rendőrséggel, mások szerint az, aki egyházi keresztségben és temetésben részesül.” Így folytatom: „Vezérigazgató úr, meg fogom mondani önnek, hogy kicsoda keresztyén. Keresztyén az az ember, aki szíve mélyéből tudja mondani: Hiszem, hogy Jézus Krisztus valóságos Isten, az Atyától öröktől fogva született, és valóságos ember, Szűz Máriától született, az én Úram, aki engem elveszett és kárhozatra méltó embert megváltott. Vezérigazgató úr, önt is, elveszett és kárhozatra méltó embert!” Erre bólintott. Megértette. Elfogadta. Ezek vagyunk mi. „Jó” — mondom én, — „. . . aki engem, elveszett és kárhozatra méltó embert megváltott és megszabadított minden bűntől, a haláltól és az ördög hatalmától! Vezérigazgató úr! „Megszabadított az ördög hatalmából.” Ó bólint. Ebből ismer valamit. Én folytatom: „. . . nem ezüsttel és arannyal, hanem szent és drága vérével, ártatlan szenvedésével és halálával, hogy az övé legyek! Nézze, aki ezt ki tudja mondani: 'Én Krisztus tulajdona vagyok, Ő megvásárolt vére által a bűn, halál, pokol hatalmából. Ezt tudom!’ — az keresztyén, vezérigazgató úr.” Erre egy pillanatig csönd van az irodában. Akkor megkérdezi: „Hogyan jutok odáig?” Azt felelem: „Éppen megtudtam a titkárnőjétől, hogy szabadságra utazik. Még ma délután küldök önnek egy Újszövetséget. Azt magával fogja vinni, és mindennap olvas egy részt János evangéliumából, aztán imádkozik, akkor eljut oda!”

Keresztyénnek lenni az Újszövetség szerint annyi, mint bizonyosság afelől, hogy az objektív valóságok igazak, és hogy ezeket én szubjektíven hitemmel megragadhatom, és megmenekülhetek! Van önnek ilyen bizonyossága? Én nem tudnék élni, ha nem tudnám, hogy Ő elfogadott-e engem. Megkérdeztem egyszer egy fiatalembert: „Szereted Jézust?” „Igen!” „Tudod, hogy elfogadott téged? Az ő tulajdona vagy?” „Hát, biztosan nem tudom. Még olyan sok harcom van.” „Ember”, mondom, „így nem tudnék élni. Hiszen azt csak tudnom kell, hogy elfogadott-e engem!” Ti bizonytalan keresztyének, akik azt sem tudjátok, van-e Isten vagy nincs, akik anyagi helyzetetek felől pontosan tájékozva vagytok, Istenről azonban nem tudtok semmit, hiszen ti nem is vagytok keresztyének! Az Újszövetség szerint azok a keresztyének, akik azt mondhatják magukról: „Hiszem, hogy Jézus Krisztus az én Urammá lett!”

Egy kedves történetet kell itt beiktatnom. Viebahn tábornok mondta el, hogy hadgyakorlaton az erdőn keresztül lovagolva az egyik fán fennakadt, és zekéje elszakadt. Ez egy tábornok számára nem kellemes dolog. Amikor este belovagolt a beszállásra kijelölt faluba, lát néhány katonát egy kőfalon üldögélve. Megállítja a lovát és odakiált: „Van köztetek szabó?” Erre az egyik haptákba áll, és azt mondja: „Igenis, tábornok úr, én Szabó vagyok.” Erre Viebahn tábornok megparancsolja: „Akkor jöjjön rögtön a szálláshelyemre, a Bárányhoz címzett fogadóba, a faluba, és varrja meg a zekémet.” Erre azt feleli a katona: „De én azt nem tudom megvarrni.” „Hogy-hogy nem tudja? Hiszen maga szabó!” „Bocsánat, tábornok úr, engem Szabónak hívnak, de nem vagyok szabó.” Amikor ezt Viebahn tábornok elbeszélte, hozzáfűzte: „Ezt lehet a legtöbb keresztyénről is elmondani: Keresztyén a neve, de nem keresztyén.”

Ó, milyen szánalmas állapot. De milyen veszélyes is, hiszen így még nincs megmentve az az ember.

És most egy lépéssel tovább kell mennem:

4. Hogyan jutunk bizonyosságra?

Ha azt kérdezik tőlem, „hogyan lehet ilyen bizonyosságra eljutni?” — sok mindent tanácsolhatnék. Kérjék ezt Istentől!

Kezdjék el rendszeresen olvasni a Bibliát, mindennap legalább egy negyedórát! De a legfontosabb: a hitbizonyosságra nem az értelem útján jutunk, hanem a lelkiismeretünkön át!

Ha ma az ember férfiakkal beszélget a keresztyénségről, így kezdik: „Igen, lelkész úr, én nem tudok hinni, a Bibliában annyi ellentmondás van.” „Ellentmondás?” — kérdezem. „Igen, például, hogy Ádámnak és Évának két fia volt. Kain agyonütötte Ábelt, és most már egyedül maradt. Aztán elment idegen földre, és feleséget keresett magának. Hát ha egyedül ő volt már csak, hogyan keresett feleséget! Lelkész úr, ezt nem érthetem.” — Önök is hallották már ezt? Így mentik magukat a német férfiak Isten előtt . . . Én ilyenkor ezt szoktam mondani: „Milyen érdekes! Itt van a Biblia, hol van ez megírva tulajdonképpen, hogy Kain idegen földre ment, és ott feleséget keresett magának? — Ilyenkor elpirulnak. Én pedig folytatom: „Ha önök az egész Bibliát elutasítják, ami által sokezer okos ember hitre jutott, ha önök még okosabbak akarnak lenni, akkor bizonyára alaposan tanulmányozták a Bibliát. Hol van ez tulajdonképpen?” Akkor kiderül, hogy nem tudják. Én felnyitom a Bibliámat, ahol nem az van megírva, amit ők mondanak, hanem hogy: „Kain Nód földjén letelepedett, és Kain feleségével hált”. A feleségét már magával vitte oda. Ki volt ez a feleség? Előtte olvassuk, hogy Ádámnak és Évának sok fia és leánya is született. Ez egy lánytestvér volt. Kifejezetten mondja a Biblia, hogy Isten egyetlen nemzetségből származtatta az emberiséget. Először tehát testvéreknek kellett összeházasodniuk. Később megtiltotta Isten a testvérek közötti házasságot. Minden világos. Megállapítom: „Az egész buta fecsegéstik összeomlik!” Ugyan hitre jutott-e ez az ember? Szó sincs róla! Újabb kérdést tart készen: „Lelkész úr, mondja csak . . .” és így megy ez tovább. Ebből kitűnik: ha százezer kérdésre is megfelelek, az az ember utána is ugyanolyan sötétségben lenne, mint azelőtt. A hit nem az értelmet át jön, hanem a lelkiismereten át.

Julius Dammann, az egyik elődöm, ébresztő igehirdető volt Essenben. Egyszer eljött hozzá egy fiatalember, és feltette neki is a kérdést Kain feleségére és egyéb dolgokra vonatkozóan. Erre Dammann azt mondta: „Fiatalember, Jézus Krisztus nem azért jött, hogy furfangos kérdésekre válaszoljon, hanem hogy bűnő-

söket az üdvösségre vigyen! Majd ha maga egy szegény bűnös lesz, akkor jöjjön el újból!”

A nyugtalan lelkiismeretű emberek, akik tudják: „Az életem nincs rendben, magammal sem vagyok tisztában” — ezek tanulnak meg hinni a Megváltóban. A megértés csak utána jön.

Elmondom egyik kórházi élményemet. Egy nap olyan szobába jutottam, ahol hat férfi feküdt. Ahogy belépek, örömmel fogadnak: „Ó, a lelkész úr, de jó, hogy jön! Van egy kérdéstünk.” „Ó, — válaszolom — egy kérdés? Milyen kérdés?” Látom rajtuk, hogy csapdát állítottak nekem. Erre megkérdezi az egyik, miközben a többiek feszülten figyelnek: „Ön azt hiszi, ugye, hogy Isten mindenható?” „Igen, hiszem ezt!” „Kérdés: tud-e az ön Istene olyan követ alkotni, mely olyan nehéz, hogy önmaga sem tudja fölemelni?” „Értik a poént? Ha igent mondok, akkor Isten nem mindenható, ha nemet mondok akkor sem mindenható. „Tud-e az ön Istene olyan követ alkotni, mely olyan nehéz, hogy önmaga sem tudja fölemelni?” Egy pillanatig gondolkodom: Megmagyarázzam-e ezt neki? Aztán mégis ostobaságnak tartom, és válasz helyett azt kérdeztem: „Fiatalember, először azt szeretném kérdezni, voltak-e már emiatt a kérdés miatt álmatlan éjszakái?” „Álmatlan éjszakáim?”, kérdi elképedve. „Á, dehogy!” Erre megmagyarázom neki: „Nézze, takarékosan kell bánnom erőimmel, és ezért csak olyan kérdéseket tudok megválaszolni, melyek miatt az embereknek álmatlan éjszakái vannak. Fiatalember”, folytatom, „legyen olyan jó, és mondja meg már nekem: mi miatt vannak álmatlan éjszakái?” Erre egyből azt feleli: „Ó, egy lánnyal van ügyem! Gyereket vár, és még nem tudunk összeházasodni.” „Úgy”, mondom én, „emiatt vannak álmatlan éjszakái? Akkor engedje meg, hogy erről beszélgessünk!” „Igen?”, csodálkozik. „Hát van ennek valami köze a keresztyénséghez?” „Ó, mondom én, „annak a kérdésnek a kövel semmi köze nincs a keresztyénséghez, de ennek az ügynek a lánnyal annál inkább! Nézze, maga vétkezett! Isten parancsolatát megszegte. Elcsábította a lányt! Most azon törí a fejét, hogyan tudna még nagyobb bűn árán ebből a konfliktusból kikerülni. Nézze, maga bűnbe, vétékbe került. Csak úgy találhat megoldást, ha megtér az élő Istenhez, megbánja bűneit, és azt mondja: Vétkeztem! Akkor a Megváltó rendbe tudja hozni a

maga életét.” A fiatalember figyel. Egyszerre megérti: „Istent érdekli az én megterhelt lelkiismeretem. Jézus tud segíteni rajtam! Ő megmentheti az én elrontott életemet!”

Ez a fiatalember az értelmén keresztül akart közeledni Istenhez, de ez ostobaság volt. Amikor azonban lelkiismerete felébredt, akkor minden kivilágosodott előtte. Az üdvösség bizonyosságára nem furfangos kérdések megválaszolása által jutunk el, hanem csak úgy, ha lelkiismeretünknek igazat adunk, és azt mondjuk: Vétkeztem! Akkor megérti az ember a kereszten függő Megváltót. Akkor megtapasztalhatja: „bűneid bocsánatot nyertek.” És tovább: „Ő elfogadott!” A lelkiismereten keresztül vezet az út, nem az értelmén át.

Ha az ember üdvbizonyosságra akar jutni, akkor kockáztatnia kell valamit. A templomokban gyakran találunk színes ablakokat. Ha világos nappal kívülről nézzük, feketének látszanak, a színek alig ismerhetők fel, de ha belépnek a templomba, a színek felragyognak. Így van ez a keresztyén hittel is. Amíg kívülről nézem, semmit sem fogok fel. Minden sötétnek látszik. Be kell mennem! Jézussal mernem kell újat kezdeni. Át kell adni magamat a Megváltónak, bízni benne! Akkor minden világozássá lesz. Egyetlen lépés a halálból az életre, és akkor egy csapásra megérti az ember az egész keresztyénséget.

Egy alkalommal az Úr Jézus prédikált, és ezek hallgatták. Egyszer csak borzasztó dolgot mondott: „Így, ahogy vagytok, nem juthattok be Isten országába! Újonnan kell születnetek! Természetetek, még a legjobb természet sem ér semmit Isten országában.” — Ott állt hátul néhány ember, és ezt mondták: „Hagyjuk itt. Hát ez felháborító, amit mond.” Akkor ez a három férfi elmegy. Látja ezt hat asszony: „A férfiak elmennek, gyertek, menjünk mi is!” Az asszonyok is elmennek. Néhány fiatal látja ezt, és ezt mondják: „A férfiak elmentek, az asszonyok is mennek, gyertek, akkor mi is megyünk” — és egymás után eltűntek. Ez borzalmas. Elképzelem, milyen lenne, ha igehirdetésem közben a hallgatók felállnának, és szép lassan elmennének, én pedig magam maradnék, néhány hűséges emberrel. Így volt ez Jézussal. Iszonyú! Egyszer csak Jézus egyedül marad. Ezren és ezren elfutnak, míg Ő beszél. Nem akarják többé hallani. Csak a 12 tanítvány áll még ott. Én az Úr Jézus helyében ezt

mondtam volna: „Ó, maradjatok itt legalább ti. Ne hagyjatok el, ti hűségesek!” De Jézus másként tesz. Azt mondta: „Ti is elmehettek, ha akartok.” Az Isten országában nincs kényszer! Isten országa a legönkéntesebb, ami csak létezik. „Ti is elmehettek, tessék” — mondja Jézus a tanítványainak. Őket is vonzották az elmenők. Ha 6000 ember elfut, szívesen fut vele a többi is. Így a tanítványok is szívesen elszaladtak volna. Ráadásul Jézus is azt mondja: „Elmehettek.” Tágra nyitja előttük a kapukat: „Ti is mehettek. Szabad elveszni! Szabad istentelenné lenni! Szabad a pokolra futni! Ahogy akarjátok!” Ott áll Péter, és elgondolkozik egy pillanatra. „Hova mehetnének? Hova? Élünk a munkának, a gürcölésnek? Vagy élünk a bűn mocskában? A végén ott van a halál és a pokol. Ez nem lesz jó!” Most tekintete az Úr Jézus felé fordul, és bizonyosság támad benne: csak ennek a Vele élt életnek van értelme! Ezért így szól: „Hova mehetnének, Úr Jézus? Örök életnek beszéde van nálad, és mi elhittük és megismertük, hogy Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia. Nálad maradjunk.”

Barátaim, így jut az ember bizonyosságra. Ránézünk az életünkre, és felismerjük, hogy Jézus az egyetlen lehetőségünk! Kívánom, hogy önök is eljussanak erre a ragyogó bizonyosságra: „Elhittük és megismertük, hogy Te vagy Krisztus, az élő Istennek Fia.”

Végül néhány gondolat azoknak, akik a hitben elindultak, akik szívüket Jézusnak adták, és mégis azt mondják: „Nincs üdvbizonyosságom. Hogyan lehet üdvbizonyosságom? Még mindig olyan sok bűnt látok az életemben!” Ezek a komoly lelkek azt gondolják, hogy üdvbizonyosságra csak akkor juthatnak el, ha büntelenné lesznek? Akkor várhatnak egész az örökévalóságig! Nekem egészen az utolsó napomig, az utolsó lélegzetvételig szükségem van Jézus vérére, bűneim bocsánatára!

Ismeritek a tékozló fiú történetét? Hazajött, és azt mondta: Vétkeztem! Akkor az atyja magához öleli, és örömmünnet ülnék. Most elképzelem a következőt: másnap reggel a fiú véletlenül földre lök egy kávéscsészét. A disznóvályú mellett már elszokott a terített asztalnál való étkezéstől. Tehát véletlenül lelöki a kávéscsészét. Amikor ez csörrenve összetörik, akkor szitkozódik: „A mindenit!” Talán kidobja most azért őt az apja? Vissza-

zavarja a disznókhoz? Nem! Hanem azt mondja: „Megnevelem őt!” Biztosan megmagyarázza neki: „Fiam, ezt nem tesszük újra. Arra fogunk törekedni, hogy a kávéscsészéket békén hagyd, ne szitkozódj és lassanként hozzácsokj a ház rendjéhez!” De nem küldi őt vissza a disznóvályúhoz. Ha az ember átadja magát Jézusnak, akkor azt a szörnyű felfedezést teszi, hogy régi természete még mindig megvan! Vannak még bukások! De ha megtérése után még bukást él át, ne essen mindjárt kétségbe, hanem térdre esve imádkozzék három mondatot: „Köszönöm neked Uram, hogy mindörökre tied vagyok!” Másodszor: „Hogy most is megbocsátasz”. És harmadszor: „Szabadíts meg régi természetemből!” De elsőnek ezt: „Köszönöm Uram, hogy mindörökre a tied vagyok!”

Az üdvbizonyosság abból áll, hogy tudom: hazajöttem és megszentelődésemért küzdök, mint aki otthon van, s nem mint aki ki- és bejár. Ha azt prédikálják: „Az üdvösséget minden nap újból meg kell ragadni”, akkor ez rettenetes prédikáció. Gyermekeimnek nem kell minden reggel hozzám jönniük és megkérdeznük: „Papa, megengeded, hogy ma megint a te gyermekeid legyünk?” Hiszen azok! Aki Isten gyermekévé lett, az Isten gyermeke, és mint Isten gyermeke küzd megszentelődéséért. Egész szívből kívánom önöknek az Isten gyermekeinek ezt a ragyogó bizonyosságát.

MAGÁNÜGY-E A KERESZTYÉNSÉG?

Állandóan hangoztatott mondat: a vallás magánügy. Igaz ez? Hadd kérdezzük így: a keresztyénség, a keresztyén élet magánügy?

Mielőtt erre válaszolnék, ime egy hasonlat. Gondoljanak egy ötmárkásra. Milyen kép van rajta? Ötös vagy sas? Mindkettő! Az ötmárkásnak két oldala van. Ugyanez a helyzet ezzel a kérdéssel is: „Magánügy-e a keresztyénség?” Felelet: Igen és nem.

A valódi hívó életnek két oldala van: egy egészen magánjellegű, és egy egészen nyilvános. Ahol a kettőből valamelyik hiányzik, ott valami nincs rendben.

Szeretném most az Isten Igéje által munkált igazi keresztyén élet mindkét oldalát megmutatni.

1. A keresztyénség egyik oldala nagyon is magánjellegű

Szeretnék elmondani egy történetet, hogy ezt érthetővé tegyem. (Valaki megjegyezte, hogy én mindig történeteket mondok. Hát ez nem szégyen. Mindig félek, hogy az emberek elalusznak a templomban, de ha közben egy-egy történetet mondok el, akkor ébren maradnak. Egyébként is az egész élet történetekből áll — nem elméletekből.)

A múlt században Ravensberg vidékén élt egy híres ébresztő prédikátor, Johann Heinrich Volkening. Igehirdetései valóban átformálták Bielefeld egész környékét, a ravensbergi vidéket. Egyik este egy gazdag paraszthoz hívták, aki becsületes és szorgalmas ember volt, de az ébresztő igehirdetéseket szíve mélyéből gyűlölte, mert nem ismerte el, hogy ő bűnös, nem kellett neki a bűnösök Megváltója a kereszten. Azt mondta: „Jót teszek, és senkitől se félek.” Volkeninget azért hívták, mert a paraszt halálos beteg lett, és Úrvacsorát kért. A magas termetű, feltehetően ragyogó kékszemű Volkening elmegy hozzá. Ágyához lépve hosszan, hallgatagon nézi a beteget, és ezt mondja: „Henrik, félek, nagyon félek. Úgy, ahogy eddig éltél, nem juthatsz a menny-

be, hanem csak a pokolba!” Aztán megfordul és elmegy. A paraszt iszonyú haraggal néz utána, és tombol: „Ez pap? Hát ez a keresztyén szeretet?” Aztán jön az éjszaka. A súlyos beteg ébren fekszik, lelkiismerete furdalja. „Nem a menny felé haladok, hanem a pokol felé. Hátha igaz?” És most sok bűne eszébe jut: nem tisztelte Istent, esetenként ügyesen becsapott másokat. A következő éjszakákon félelem szállja meg, nagyon nyugtalan lesz. Egyszerre látja, hogy sok bűne van, és egyáltalán nem Isten gyermeke. Most már komolyan meg akar térni. Három nap múlva újra elküldi feleségét Volkeninghez: „Asszony, hívd Volkeninget!” Késő este van, de Volkening azonnal jön. A paraszt nyugtalanul mondja: „Lelkész, azt hiszem, meg kell térnem.” — „Igen — mondja Volkening —, csendesedik, aki öregszik, de a nyomorúságszülte bűnbánat — halott bűnbánat. Másként jön az igazi.” Megmondta, meg is fordul és elmegy. A paraszt most még jobban haragszik. Önök is mind nagyon haragudnának egy ilyen lelkeszre, nem? Elvégre jobban illenék a lelkeszhez, ha egy gazdag paraszttal barátságosan beszélne. Méghozzá úgy látszik, hogy ez az ember hamarosan meghal. De Volkening olyan ember volt, aki Isten előtt állt, és tudta, mit mond. Három nap múlva a paraszt szörnyen rossz állapotba kerül. Most már tudja: „Meg kell halnom! És hol volt az életemben a szeretet, öröm, békeség, türelem, nyájasság, jóság, hit, szelídség, tisztaság?” Egy életen át megvetette a Megváltót, aki meghalt érte. Elkergette, amikor szeretettel jött hozzá. Már látja magát a pokol szélén, és egészen kétségbeesett. „Asszony — kérleli a feleségét — hozd el a papot!” A felesége nem akar menni: „Úgysem segít rajtad!” — „De hozd el, én így a pokolra jutok.” Most már elmegy az asszony, és Volkening most olyan emberre talál, aki megértette: „Ne tévelyegjétek, Isten nem csúfoltatik meg, mert amit vet az ember, azt aratja is.” Odahúz egy széket az ágyhoz, és megkérdezi: „A pokol felé visz az út?” „Igen, a pokol felé.” — „Henrik, menjünk a Golgotára! Érted is meghalt Jézus!” — És akkor a legbarátságosabb és legkedvesebb szavakkal beszél neki arról, hogy Jézus a bűnösöket jött megmenteni, de előbb a saját szemükben is bűnösökké kell lenniük. Nem mondogathatjuk már: „Jót teszek, és senkitől se félek.” Az igazságot kell elfogadnunk, és akkor meg tud menteni Jézus! A paraszt csak most ismeri fel:

„Jézus meghalt értem a kereszten. Kifizette bűneimet! Olyan igazságot ajándékozhat nekem, ami Isten előtt érvényes.” Most először imádkozik igazán: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek. Úr Jézus, ments ki a pokolból!” Volkening csendesen elmegy. Megvigasztalódik, mert a beteg már Jézust hívja, és a Biblia háromszor is mondja: „Aki Jézus nevét segítségül hívja, megtartatik.” Amikor a következő nap újra eljön, már Istennel megbékélt embert talál. „Hogy vagyunk, Henrik?” — kérdezi. És ő felel: „Elfogadott — kegyelemből.” Csoda történt! Így élte át egy büszke paraszt az újjászületést.

Egyik éjszaka egy művelt ember jött Jézushoz. Szeretett volna vele vallási kérdésekről beszélgetni. Az Úr Jézus azt felelte: „Ez nem vita tárgya. Ha valaki újonnan nem születik, nem mehet be a mennyek országába!” „Hogyan?” — kérdi a férfi. „Hiszen nem tudok újra kisgyermekké lenni, és anyám méhében visszakerülni, hogy megszülessek újra?” Jézus azonban emellett marad: „Ha valaki nem születik víztől és (Szent) Szellemtől, nem megy be a mennyek országába!” Ez a keresztyén élet magánügye, hogy egy ember a szoros kapun át bejut az életre, és újonnan születik Isten nagy csodája által.

Ezek nem lényegtelen teológiai dolgok, hiszen örök megmen-tésükről van szó. Lehet, hogy halálos ágyuk mellett nem lesz egy Volkening. Az újonnan születéshez tartozik, hogy igazat adok Istennek abban, hogy elveszett ember vagyok és a szívem gonosz. Az újonnan születéshez tartozik Jézus, a világ Megváltója utáni vágy. Az újonnan születéshez tartozik az Istennek elmondott őszinte bűnvallás: „Vétkeztem az ég ellen és Teellened!” Az újonnan születéshez tartozik a hit: „Az Ő vére megtisztít minket minden bűntől.” Ő fizet értem, és megajándékoz azzal az igazsággal, amely Isten előtt érvényes. Az újonnan születéshez tartozik: őszintén és határozottan kiszolgáltatom magam Jézusnak! Az újonnan születéshez tartozik, hogy az Úr Jézus megmondja nekem: Téged most elfogadott Isten! A Biblia ezt elpecsételésnek nevezi. Újonnan születés nélkül nem jut be senki Isten országába! De aki Isten gyermekévé lett, az tudja is ezt. Kedves barátaim, ha már majdnem megfulladok, és valaki kiment a vízből, csak akkor tudom, hogy megmenekültem, ha újra a parton vagyok, és megint nyugodtan tudok lélegezni!

Íme, hát ez a keresztyén élet magánjellegű része. Ezt mindenkinek teljesen egyedül kell átélnie, hogy a halálból az életre jusson. Ó, milyen csoda, ha visszatekintek és arra gondolok, hogyan lettem én az Úr Jézus tulajdona. Távol éltem Istentől, és bűnbán jártam, de aztán eljött Jézus az életembe, és most az övé vagyok. Arra szeretném az életemet odaszánni, hogy az embereket óvjam a veszedelemtől, és Jézushoz hívjam őket.

Ne nyugodjanak, amíg nem jutottak át igazán az újjászületésen, és nem tudják: „Most igazán elmondhatom: csak Tied vagyok Jézusom, és Te is az enyém”.

Az újjászületés azonban nem a vége, hanem a kezdete a keresztyén élet magánoldalának. Aztán tovább kell jutnunk.

Megtérésem óta tudtam: „Mindenáron minden nap hallanom kell az Úr hangját!” Így kezdtem el olvasni a Bibliát.

Ma azt gondolják az emberek: csak a pap olvassa a Bibliát. Házam közelében Essenben parkok vannak. Reggelenként ott fel és alá járkálva olvasom a Bibliámat. A közelben lakó emberek figyelnek. Az egyik a múltkor azt mondta: „Látom önt, mikor a breviáriumot olvassa.” — Ezt a katolikus papok olvassák, az emberek pedig nem tudják elképzelni, hogy olyan könyvet olvasok, amit bárki más is olvashat. A Bibliát mindenki olvashatja!

Ha esseni fiataljaimmal csendeshéten vagyunk, még reggeli előtt összegyülekezünk egy csendes negyedóra. Énekelünk egy reggeli éneket, és elolvassuk a napi igét, aztán mondok egy bibliai helyet, amit mindenki magában olvas el egy csendes sarokban. Ezt teszik azok is otthon, akik elkezdtek Krisztusban a hívő életet, mert már nem tudnak anélkül élni, hogy a jó Pásztor hangját ne hallanák, és ne beszéljen az Ige. Most kérem önöket: frissítsék fel keresztyén életük privát oldalát azzal, hogy elkezdik az Újszövetséget olvasni! Egy csendes negyedóra reggel vagy este! Amikor újra becsukják a Bibliájukat, kulcsolják össze a kezüket imára, és mondják: „Úram! Ma sok tennivalóm van. Segíts át mindenem!” Imádkozzék! Beszéljen az Úrral, Ő itt van! Hallja önt! Ez is a keresztyénség magánoldala, hogy a keresztyén az ő Urával.

Nemrég mondtam egy hitre jutott férfinak: „Naponta egy negyedórát legyen csendben Isten előtt.” — „Busch lelkész, én nem vagyok pap, akinek ideje van erre. Nekem nagyon sok a tenniva-

lóm.” Én így válaszoltam: „No, hallja! Így sem végez el mindent aznap, nem?” — „Sohase vagyok készen”. — „Látja — mondtam — azért van ez, mert nincs csendes negyedórája. Ha megszokná, hogy minden reggel venné az Igét, néhány verset elolvasna az evangéliumból folyamatosan, és imádkoznék utána, akkor játszi könnyedséggel elkészülne a munkával is. Minél több a dolga, annál inkább szüksége van a csendes időre, ami később talán már félóra lesz. Ott Isten elé terjesztheti a dolgait, és egyszerre minden jobban megy. Tapasztalatból mondom, mert néha velem is ez történik: Felkelek reggel, és már cseng a telefon. Ott van az újság. Aztán újra cseng a telefon, és már jön is egy látogató. Egész nap izgatott vagyok, semmi sem stimmel. Egyszerre eszembe jut: „Hiszen én még nem is beszéltem Istennel. Ő sem jutott még ma szóhoz! Hát akkor, hogy lehetne valami is jó?” Hiszen az Urral töltött csendes idő a keresztyénség magán oldalához tartozik.

Továbbá teljesen magánügye a keresztyén életnek, hogy naponta „megfeszítve” tudjuk ó-emberi testünket. Életemben sok emberrel beszéltem, és tulajdonképpen mindegyik panaszkodott valamiért. Az asszonyok férjükre panaszkodtak, a férfiak feleségükre. A szülők panaszkodtak gyermekeikre, a gyermekek a szüleikre. Próbálják ki egyszer a következőt: ha mutatóujjammal egy emberre mutatok, hogy ő a hibás, amiért nem vagyok boldog, akkor ugyanabban a pillanatban három ujjammal önmagamra mutatok! Ha egyszer egy csöndes negyedórájuk lesz, akkor Jézus megmutatja majd, hogy minden boldogtalanságuk oka saját magukban van. Házasságuk azért nem jó, mert nem Isten színe előtt élnek. Üzleti ügyeik nem haladnak jól, mert nem járnak Istennel. Keresztyéneknek meg kell mindennap tanulniuk, hogy természetük a keresztre van feszítve hit által.

Szeretnék egy egészen személyes dolgot említeni. Nemrég voltam együtt egy nyolc napos csendeshéten Essen városában ifjúsági munkát végző társaimmal, ötven emberrel. Leírhatatlanul szép volt, hogy milyen boldogok voltunk együtt. Minden olyan áldott volt! Mégis akadtak néha-néha nehézségek. De mielőtt az utolsó napon az úrvacsorával ünnepeltük volna, megtörtént, hogy egy-egy testvér odament a másikhoz, és azt mondta: „Bocsáss meg!” Nekem háromhoz kellett odamennem és azt mondanom:

„Bocsásd meg, hogy nemrég úgy rádtámadtam!” Erre azt fel-
elte az egyik: „Hiszen igazad volt!” „De azért mégis bocsásd
meg nekem!” — kértem. Értik? Nehéz volt megalázkodnom
egy 20 éves fiú előtt, de nem volt nyugalmam, míg meg nem
tettem.

Ha csendességben van Isten előtt, akkor megtanulja azt is,
hogy mindennap keresztre feszítse természetét. Akkor ön körül
széppé lesz minden! Ez a keresztyén élet teljesen magánjellegű
ügyeihez tartozik. Ha nem ismeri ezt, akkor kérem, hogy ne is
nevezze magát hitben járó keresztyénnek.

Gyakran megyek az utcán, és elgondolom magamban: min-
den ember, akivel találkozom, keresztyén, majdnem mindenki
fizet egyházfenntartói járulékot. Ha most valakit megállítanék,
és megkérdezném: „Bocsánat! Ön keresztyén?” akkor azt a vá-
laszt kapnám: „Természetesen! Hiszen nem vagyok mohamed-
dán!” Ha azonban tovább kérdezném: „Előfordult-e már, hogy
nem tudott aludni örömeiben, mert keresztyén?”, akkor azt felel-
né: „Megbolondult?” De hát így van! Keresztyénség öröm nél-
kül! Van, aki morgolódik, mert egyházi adót kell fizetnie. Nyo-
ma sincs az örömnél. Attól a perctől azonban, amikor újonnan
születik, megtapasztalja ön is, hogy mit jelent: „Örüljete az Úr-
ban mindenkor, ismét mondom örüljete!”

Fiataljainknak nemrég egy gyönyörű részt olvastam fel a Bib-
liából: „És feltámad néktek, akik féltitek az én nevemet, az igaz-
ságnak napja” — ez Jézus — „és gyógyulás lesz az ő szárnyai
alatt”. Milyen szép! És hogyan folytatódik? „És kimentek és ug-
rándoztok, mint a hizlalt tulkok.” Csodálatos fogalmazás! Én
ritkán találkozom olyan keresztyénnel, aki a Megváltónak örül-
ve „ugrándozik, mint a hizlalt tulok”. Mi az oka? Mert mi egyál-
talan nem vagyunk igazi keresztyének! Édesanyámra gondolok!
Nála látható volt valami ebből a túláradó örömből az Úrban.
Sok vidám keresztyént ismertem meg. Ha még öregebb leszek,
szeretném az Úrban való örömet mindinkább átélni, de ehhez
komolyan kell venni a keresztyén életet, és nem csak egy kicsit be-
lekóstolni.

Így hát ez az egyik oldala a keresztyén életnek. „Magánügy-e
a keresztyénség?” „Igen, keresztyénnek lenni mindenkinek sze-
mélyes belső ügye.”

De most jön az érem másik oldala. A valódi, élő keresztyén életnek van egy nyilvános oldala is, amit mindenki láthat.

2. A keresztyén életet nyilvánosan kell vállalni

A keresztyénség nyilvános oldala először is abból áll, hogy az ember csatlakozik a keresztyének közösségéhez. Az igazi keresztyének csatlakoznak olyanokhoz, akik szintén üdvözülni akartak!

Minden vasárnap van istentisztelet. Miért nincsenek ott? „Ja, én a rádiós istentiszteletet hallgatom.” Most nem a betegekről van szó. Ők örülhetnek a rádiós istentiszteletnek, de az önök keresztyénsége csonka, ha nem járnak el az igazi istentiszteletre, ha a keresztyének gyülekezete nem vonzza önöket.

Krisztus születése után 300 körül — tehát nagyon régen — a császári trónon a nagy római birodalomban egy nagyszerű ember ült: Diokletianus. Rabszolga volt, majd felszabadult, és később a nagy római birodalom császára lett. Akkor már elterjedt a keresztyénség. Diokletianus tudta, hogy elődei üldözték a keresztyéneket, de ezt mondta: „Nem vagyok olyan buta, hogy a legjobbakat üldözsem. Higyjenek, amit akarnak, nálam lehet mindenki olyan vallású, amilyen akar.” Okosan foglalt állást. Ritkaság az ilyen. Az uralkodók szeretnek az emberek lelkiismeretén is uralkodni. Csakhogy volt Diokletianusnak egy fiatal uralkodótársa, az utódjául kiszemelt Galerius. Egyik nap kb. ezt mondta: „Hallod-e Diokletianus! Nagy zűrzavar lesz, ha a keresztyének túlerőre jutnak. Állandóan a királyukról, Jézusról beszélnek. Valamit tennünk kell ellenük.” Diokletianus így válaszolt: „Hagyj békét ezzel. Elődeim 250 éve üldözik a keresztyéneket, és nem jutottak semmire velük. Én hozzá sem fogok.” Okos válasz volt ez. De Galerius folytatta: „Igen, de a keresztyének különös emberek. Azt mondják, hogy bennük Szent Szellem van, Aki másban nincs, és üdvözülnek, a többiek nem. Ezek gögős emberek, mégis csak kell valamit tenned ellenük.” Diokletianus ismét visszautasította a keresztyénüldözést, de Galerius nem nyugodott. Végül Diokletianus engedett, és kijelentette: „Jól van, hát akkor tiltsuk meg a keresztyének összejövete-

leit.” Kiadtak egy dekrétumot: „Mindenki lehet keresztyén, aki akar, de összejöveteleket tartaniuk halálbüntetés terhe mellett tilos.” Mindenki lehetett keresztyén, mint magánszemély, csak ne gyülekezzenek. Ekkor összejöttek a keresztyének vénei, és tanácskoztak. „Mit tegyünk? Nem lesz-e jobb engednünk? Hiszen mindenki azt teheti a házában, amit akar. Senki nem bántja érte.” Milyen érdekes, ezek az üldözött keresztyének mégis azt mondták: „Összegyülekezésünk az imádságra, éneklésre, igehirdetésre, igehallgatásra és áldozathozatalra a keresztyén élethez tartozik. Továbbra is összejövünk.” A gyülekezeti összejövetelek tovább folytak. Galerius ujjongott: „Látod, Diokletianus! Ezek az állam ellenségei! Nem tudnak engedelmeskedni.” És kitört az egyik legszörnyűbb keresztyénüldözés. Sokan engedtek: „Ott-hon is élhetünk keresztyénként, nem megyünk az összejövetelekre” — így meggyengültek a hitben és szeretetben.

A mai keresztyéneknek is meg kell mondanunk: ma is sok az ilyen leszakadt lélek. A Biblia világosan mondja: „Összejöveteleinkről ne maradjunk el, ahogyan egyesek szokták”. Ma így kellene mondanunk: „. . . mint sokan teszik”. Ezért kérek mindenkit, aki épülni akar: csatlakozzanak azokhoz, akik komolyan kívánnak keresztyének lenni!

Sokféle lehetőség van a csatlakozásra. Van gyülekezet, vannak házi bibliakörök. Van közösségi mozgalom. Van ifjúsági csoport. Szívből kérem: keressen közösséget! Azt mondta nekem egyszer egy francia: „Az egyik ember szívesen eszik heringet, a másik szeret templomba járni.” Nem, nem így van ez! Sokkal komolyabb a helyzet: az egyik pokolba jut, és a másik csatlakozik a keresztyénekhez. Így van! Ha valóban Krisztust akarja követni, akkor menjen el hívőkhöz és kérdezze meg tőlük: „Hová csatlakozhatnék? Hol hallhatok többet Jézusról?” Menjen oda, ahol valóban hall a Megváltóról! Senki sem mondhatja: nálunk nincs semmi! Mindenütt vannak emberek, akik az Úr Jézust szeretik. Talán kevesen vannak, talán néha furcsa emberek, de ha nem vesz részt a keresztyének közösségében, akkor az ön keresztyénsége nem élő.

A keresztyénnel való helyes közösség mindig négy részből áll: először az éneklésből, másodsor az igehallgatásból, harmadszor az imádkozásból és negyedszer az adakozásból. Ez a ke-

resztyén közösséghez tartozik. Már az első keresztyének is így tettek. Ezek az Istentől való élet megnyilvánulásai. Csak egyetlen keresztyén élet létezik: az, amelyben a másikkal összejövünk. Sőt, a Biblia azt mondja: „Tudjuk, hogy átmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi testvéreinket.” Hiszen ez azt jelenti, hogy aki nem vonzódik a másik keresztyénhez, az még lelkileg halott.

Nem felejttem el, milyen csodálatosan kezdődött lelkészi szolgálatom Bielefeldben, ahol segédlelkész voltam az egyik körzetben. Az istentiszteletre kevesen jöttek össze az egyházi épületben. De Isten megadta, hogy egy szombat este a Népházban a szabadgondolkozókkal együtt lehettem éjjel egy óráig. Akkor kidobott minket a vendéglős az utcára. Esett az eső. Első ízben gyűjthettem magam köré kb. száz férfit, körzetem gyári munkásait. Egy lámpa alatt álltunk. A férfiak kérdeztek, én feleltem. Régóta Jézusról beszéltünk már, aki eljött a másik világból hozzánk. Már rég bevallották, hogy boldogtalanok, hogy nem igaz, hogy nincs bűnük, hogy tulajdonképpen hiszik, hogy van örökévalóság és Isten ítélete. Két órakor ezt mondtam: „Most hazamegyek, emberek, holnap fél tízkor istentiszteletet tartok. Tudom, szívesen eljőnnétek, ha nem félné egyik a másiktól.” Westfáliaiak voltak. Előttem állt egy kb. 35 éves férfi, igazi westfáliai, és megszólalt: „Hogy én félek? Szó sincs róla.” Én ellenkeztem: „De ember, akkor hétfőn az egész gyárban szétterjed a hír, hogy te a templomba futkosol. Ettől félsz!” „Én nem félek” — mondta újra. Én még egyszer megszólaltam: „Tudom, hogy szívesen jönnél, de . . .” „Rendben van, reggel jövök az énekeskönyvvel a kezemben.” Vasárnap reggel végigvonult az utcákon ez a westfáliai, az énekeskönyvével a hóna alatt, és eljött az istentiszteletre. Mindenki ismerte egymást abban a körzetben. Hétfőn este hozzám jött: „Igaza van. A gyárban felháborodtak, mert elmentem a templomba. Akkor láttam meg: micsoda terror ez! Szabadságról kiabálunk, és mégis az emberek nyomorult rabszolgái vagyunk. Beszéljen nekem még többet Jézusról!” Ez volt az első emberem, aki határozottan megtért, és ez azzal kezdődött, hogy eljött az istentiszteletre abba a szegény kis gyülekezetekébe. Mivel ő kitarzott, jöttek a többiek is. Rést nyitott. Isten még soknak életet adott, de nekem feltűnt, hogy ezeknek a mun-

kásoknak az életében az döntött, hogy eljöttek hozzánk, a keresztyének közösségébe.

Kérve kérem, saját üdvösségük érdekében: Csatlakozzanak egy keresztyén közösséghez!

Az igazi keresztyén élet másik nyilvános oldala, hogy szájjal is megvalljuk, mit kaptunk az Úr Jézusban.

Mi itt Németországban ostoba helyzetbe jutottunk. Sokan így gondolkoznak: „Megfizetem az egyházfenntartói járulékot, és a lelkészre hagyom az evangélizálást. A többi nem tartozik rám.” Néha kívánnám, hogy ezt az egész egyházi adófizetést abba-hagynák, hogy Jézus tanítványai tudnák: ez nem a lelkész dolga, hanem minden hívőé, hogy az Urat megismerjék ott, ahol vagyunk, az-üzemben, irodában, iskolában. Megvallotta már egyszer valóban: Igaz, hogy Jézus él! Bűn, hogy káromkodunk! Gyalázat Isten előtt, hogy trágárságokat beszélnek. Bizonyosságot tett már egyszer arról: „Én Jézusé vagyok!”? Erre figyelniének az emberek. Amíg nincs bátorságunk Megváltónkat megvallani, addig egyáltalán nem vagyunk méltó keresztyének.

Jézus azt mondja: „Valaki azért vallást tesz rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt. Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt.” Borzasztó lesz, ha majd az ítélet napján álhívó emberek ezzel állnak elő: „Uram, én is hittem benned!” Jézus azonban azt mondja az Atyának: „Nem ismerem őt!” A szomszédod sem tudta, hogy élete ítéletre jut, mert te sem vállaltad igazán az Élethez vezető utat. „Nem mindenki, aki ezt mondja nekem: Uram! Uram! megy be a mennyek királyi uralmába, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát . . . Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram! Uram! nem a te nevedben prófétáltunk-e? És nem a te nevedben üztünk-e ki démonokat? És nem cselekedtünk-e sok hatalmas dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek majd nekik: Sohasem ismertelek titeket, ti gonoszt cselekvők!”

„Aki vallást tesz rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt. De aki megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt.” Így szól Jézus azokhoz, akik csak látszólag, de nem valóban hittek benne.

Még egy történetet mondok el. Egy ízben a Ruhr-vidék egyik városában beszéltem. Az előadásokat egy fiatal tehergépkocsijavító mester, Gusztáv barátom szervezte. Azért olyan vidám és teljhatalmú bizonyágtevője ő Jézusnak, mert megtanulta, hogy a döntő pillanatban vallást tegyen Jézusról. Hétfőn reggel ott van a műhelyben. Mindenki elmondja, mi minden gyalázatos dolgot csinált vasárnap. „Leittuk magunkat — mondja az egyik — hogy a sör már a szemünkből folyt ki.” A másik: leánytörténeteket mond el. „És te hol voltál, Gusztáv?” — kérdik tőle. Akkor még ipari tanuló volt. „Reggel az istentiszteleten, délután az ifjúsági órán Busch lelkésznél.” A többiek durván gúnyolódnak, és a kis tanuló bárgyú arccal áll ott. Miközben minden oldalról támadják, elfogja a harag: „Miért szabad gyalázatosságokat hangosan kikiabálni egy keresztyén társadalomban, és a Megváltóról nem lehet beszélni?” Abban a pillanatban elhatározza, hogy megnyeri a műhelyt Jézusnak. Tanulótársain kezdi, és egyenként mondja nekik: „Pokolra jutsz így. Gyere velünk az ifjúsági körbe. Ott Jézusról hallasz!” Mire a mestervizsgát letette, az egész műhely megváltozott! Én magam győződtem meg róla. Minden tanuló a mi körünkbe járt, három segéd a fiatal férfiak körébe, és a műhelyben senki sem mert durva viccet mondani. Ha belépett egy új munkás, és megpróbálta, rászóltak: „Fogd be a szád, jön Gusztáv!” Tekintélyé lett előttük. Ma nagyszerű állása van, egy nagy műhelyt vezet. Isten a külső életét is megáldotta.

Még egyszer kérдем: hol vannak hát azok a keresztyének, akiknek van bátorságuk kinyitni a szájukat, hogy Urukat megvallják? Amilyen mértékben tesszük ezt, annyira növekszünk belsőleg.

Magánügy a keresztyénség? Nem! Adósok vagyunk a világnak a Jézusról való bizonyágtétellel! Hagyjon fel nyomorúságos hallgatásával!

Amikor a Harmadik Birodalomban az én fiataljaimat 16—17 évesen tömegesen behívták katonának, mindegyiknek adtam egy kis Bibliát: „Figyeljete jó! A szolgálatban mindjárt első este tegyétek ki a Bibliát az asztalra, nyíltan olvassátok. Nagy botrány fog erre kitérni, de második este már túljuttok rajta. Ha az első estét elmulasztjátok, soha nem juttok célhoz”. A fiúk így tettek. Első napon odakerült a Biblia az asztalra. „Mit olvasol?” „A

Bibliát”. Mintha kézigránátot dobtak volna be! A német keresztényiségben mindenki olvashat minden szennyirodalmat, csak a Bibliát nem. Az én Pali barátommal — sajnos, elesett a háborúban — az történt, hogy amikor másnap reggel kinyitja a szekrényét, a Bibliája nincs ott. Körülnéz. A többiek vigyorognak. „Ellopták a Bibliámat?” — kérdezi. „Hova tettétek?” — „A főtörzsőrmesternél van.” Akkor már tudta, hogy most kemény harca lesz. Szolgálatá végén, este, egy csendes helyet keres, és imádkozik: „Úr Jézus, teljesen egyedül vagyok. Még csak 17 éves vagyok, kérlek, ne hagyj cserben. Segíts, hogy megvallhassalak.” Aztán a főtörzsőrmesterhez megy, és kopog. „Jössz?” A főtörzsőrmester az íróasztalnál ül, az asztalon Pali Bibliája. „Mit akarsz?” „Kérem, főtörzsőrmester úr, adja vissza a Bibliámat, ez az enyém.” Az a kezébe veszi a Bibliát, és lapoz benne: „Úgy? Ez a tied? Nem tudod, hogy ez veszedelmes könyv?” „Igenis, főtörzsőrmester úr, tudom, a Biblia még a szekrénybe zárva is veszélyes, még ott is nyugtalanságot ébreszt.” — Bumm! A főtörzsőrmester kiegyenesedik: „Ülj le!” Aztán bevallja: „Én is teológiára készültem.” „És főtörzsőrmester úr elfordult a hittől?” — kérdezi Pali. Megindul a beszélgetés, amelyben egy kb. 40 éves ember kimondja egy 17 évesnek: „Alapjában véve boldogtalan vagyok, de már nem tudok visszafordulni, az túl sokba kerülne nekem.” A fiú válaszol: „Szegény főtörzsőrmester úr! Jézus megér minden áldozatot.” A főtörzsőrmester ezekkel a szavakkal bocsátja el a fiút: „Boldog ember vagy.” — És Pál igazolja: „Igen, főtörzsőrmester úr” — és elvonul a Bibliájával. A táborban többé senki egy szót sem szól ellene.

Hol vannak azok a keresztények, akiknek van bártorságuk kinyitni a szájukat?

Magánügy a kereszténység? Igen! Újonnan születés és hívó élet a szív legbelső kamrácskájában játszódik le!

Magánügy a kereszténység? Nem! Keresztények csatlakoznak közösségekhez, istentisztelethez, házi bibliakörhöz, ifjúsági körhöz, férfi és női órákhoz. Keresztények kinyitják a szájukat, és megvallják Urukát. Vegye észre a világ, hogy Isten Jézusban tázet gyújtott meg.

MIKOR LESZ VÉGE A VILÁGNAK?

Nemrégem egy ipari vezető emberrel beszélgettem. Megveregette a vállamat: „Lelkész úr, nagyon szép, hogy ön a fiatalokat a jóra tanítja.” Így feleltem: „Ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy ettől nem várok sokat. A Bibliában meg van írva, hogy az emberszív ifjúságától fogva gonosz. Itt nem sokra megy az ember intésekkel. Egészen mást szeretnék elérni.” — „Igen? Mit?” — „Szeretném, hogy ezek a fiúk az Úr Jézus tulajdonaivá legyenek, Isten gyermekeivé, örökre.” — „Ó lelkész úr, micsoda beszéd ez! Maradjunk két lábbal a földön!” Jó mondás, nem? Hangosan felnevettem: „Milyen talajon kíván maradni, kedves igazgató úr? Nem vette észre, hogy a talaj a lábunk alatt régóta inog?”

Azt hiszem, nem is kell igazgatónak lenni ahhoz, hogy észrevegyük: lábunk alatt a talaj nagyon bizonytalanra lett. Félelem terheli a mai embert. Mindenki keresné a biztonságot, de érzi, hogy sehol nincs. Van, aki Svájcban bankszámlát nyit, a másik bunkert épít Bolíviában. Valahol csak lesz biztonság! Mégis mindannyian érezzük: nincs sehol biztonság! Ezért tör fel napjainkban a kérdés: „Mi lesz a világgal?” Ismét egyre gyakrabban kérdezzük: „Mikor lesz vége a világnak?”

Néhány évvel ezelőtt jelent meg az ismert svájci író, Dürrenmatt színjátéka, a „Fizikusok”. A darab azzal végződik, hogy az egyik fizikus ezt a sötét prognózist állítja fel: feltartóztathatatlan, hogy az emberiség atombombával önmagát pusztítsa el. Szó szerint így írja: „És a radioaktív föld értelmetlenül tovább kering majd valahol.” Szinte látja az ember, amint a kihalt, elpusztult föld értelmetlenül, céltalanul kering a világűrben. Már arra is érdemes felfigyelnünk, ha egy modern író ilyen brutálisan beszél a világpusztulásról. De én nem hiszem, hogy így végződik, hogy valahol kering majd a radioaktív föld. Ha Dürrenmattnak megmondanám ezt, ő megkérdezné: „Nem hiszi? Pedig nyilvánvaló, hogy így lesz.” Én megmagyaráznám: „A Bibliában másként van megírva. Az Úr Jézus mondta: „Az

emberi nemzetség végig nem múlik el.' Tehát nem így fog végzódni, bármennyire közelinek látszik is.'

Természetesen az a kérdés: kinek a jövőbelátását hisszük el?

Az egyik módszer az, hogy az ember egyszerűen kigondol valamit a jövőről, saját vágyálmait kivetíti a jövőbe, melyet még homály fed. Ennek a módszernek mesterei az ún. Jehova tanúi is. Mi, idősebbek még emlékszünk rá, hogy 1925-ben minden utcasarkon plakátok hirdették: „Most élő emberek milliói nem fognak meghalni.” A „Komoly Bibliakutatók”-tól származott ez a plakát. Aztán sokkal többen meghaltak, mint valaha a világtörténelemben. Elgondoltak valami szépet a jövőről, később a nevüket Jehova tanúi-ra változtatták. Talán most is valami újat gondolnak ki.

A másik illegális módszer, hogy az ember jósokkal mondja el a jövőt, tőlük kér tanácsot. Ehhez nem értek, és nem is kívánok érteni, jósláshoz, spiritizmushoz, kártyavetéshez, horoszkóphoz és még ki tudja, mi mindenhez.

Azért nem akarok ezekhez érteni, mert a Bibliában többször is meg van írva: „Így szól az Úr: Aki a jövőmondókat, jelmagyarázókat és csillagjósokat kérdezi meg, azt irtsák ki népe közül.” Mivel pedig én nagy értéknek tartom, hogy Isten népéhez tartozom, és üdvözüljek, őrizkedni fogok az ilyen dolgoktól. Ha pedig önök belementek valami ilyenbe, kérem a lelkük üdvösségéért: vonuljanak félre csendességbe, kiáltsanak Istenhez, vallják be ezt a bűnüket, és kérjenek bocsánatot!

Elhatároztam, hogy bízom Isten szavában, ami a Bibliában van, mert az megvilágosít, és az igazság pecsétje van rajta, és mert a Biblia emberei ezt mondták: „Így szól az Úr!” Tehát van egy helyes út, amin a jövőt megtudhatjuk: a Biblia beszél nekünk a jövőről.

Amikor az utolsó háború javában dúlt, a titkosrendőrség betiltotta előadásaimat, és utaznom sem volt szabad. Már csak Essenben szólalhattam meg, és bár minden este tartottam a bombazáportól pusztuló város egy-egy pincéjében bibliaórát, mégis sok időm volt. Kihasználtam arra, hogy jól áttanulmányozzam a János Jelenéseit, a Biblia utolsó könyvét. Közben felismertem: „Hiszen ez rendkívül aktuális!” Szeretnék egy keveset abból továbbadni, amit ott tanultam.

1. Krisztus visszajön

A Biblia félreérthetetlenül kimondja: a keresztyének jövővadásának középpontjában két nagy esemény áll: hogy a megvett Jézus Krisztus először értük, az Ő „szentjeiért,” majd Ő velük dicsőségesen visszajön!

A Golgota győzelme ellenére is, a jelen korszak alapfeszültségében élünk most, ami a Sátán uralmának nyilvánossága és Isten uralmának elrejtettsége között van.

Krisztus feltámadt, él és eljön újra. Először, az első feltámadásban megjelenik az övéiért, egyesül a Fő a Testtel, melyet elragad a nagy nyomorúság elől. Azután a második, győzelmes eljövetele e világot megítélni és uralmát átvenni.

Amikor a mennybe ment, ott álltak tanítványai, és néztek utána, amikor a másik dimenzióban eltűnt. „Egy felhő takarta el Őt.” — olvassuk. Aztán hirtelen Isten két küldötte állt mellettük: „Ez a Jézus úgy jön vissza, amint most láttátok a mennybe menni!” — Jézus visszajön! Isteni dimenziójából dicsőségben újra lejön az Úr Jézus ebbe a mi háromdimenziós világunkba. Ez a keresztyének reménysége.

El kell mesélnem, hogyan lett nekem ez a kissé szokatlan üzenet egészen világossá. Körülbelül 35 éve, hogy mint egészen fiatal lelkész egy bányász-körzetbe jöttem Essenbe. 12 000 bányász között ott álltam 27 éves fiatal legényként. Senki nem kívánt tudni az én üzenetemről. A körzet közepén volt egy nagy, vigasztalan, sivár tér, körülvéve bérkaszárnnyakkal. A tér egyik sarkában megmaradt egy kicsi ház, ebben berendeztem egy kis termet, ahol bibliaórát kezdtem tartani. Szép volt, amikor az emberek lassanként eljöttek, bányászok, kommunisták és szabadgondolkodók, akik hallani akarták, mit mond az a pap. Egy pár néni, néhány gyerek, 2-3 fiatal legény is jött. De furcsa: ez a kis gyülekezet, amely itt összejött, az egész környéket felizgatta. Végül minden alkalommal megzavartak. Egyszer betörték az ablakunkat, deszkákkal védtük. Másik alkalommal már a deszkákon dübörögtek a kövek. Kint minden csendes lett. Feltéptem az ajtót, és íme: ott feküdt félig egy esőtócsában egy nagy vas-feszület. Felismertem: egy katolikus férfiotthon faláról tépték le, itt a közelben, és nekivágták az ajtónak:

„Itt a Krisztusotok! Szemétbe vele!” Sötét novemberi este volt. Esett. És ott feküdt a kereszt a tócsában. Álltam azon a sivár helyen, körülvéve bérkaszányákkal és tivornyázók kocsmáival, mögöttem a félelemtől reszketve, remegve a kis gyülekezet, és itt fekszik mocsokban a Megváltó jelképe! Arra gondoltam: Istennek ezerszeresen oka lenne, hogy magára hagyja ezt a világot, de mégsem teszi! Elküldte Fiát, aki valami hallatlan dolgot csinált: magára vette bűneinket, és engedte magát megfeszíteni. Az ember pedig ahelyett, hogy imádatlagon porba esne a Megváltó előtt, bedobja képét a pocsolyába, beleköp az Isten feléje kinyújtott kezébe! De ezek legalább gyűlölték Jézust! A mai polgárok már nem is gyűlölik, a keresztet úgyszólván teljes közönyösséggel dobják a pocsolyába. Harag izzott bennem. „Mit tesz most Isten? Tűznek kell hullani az égből!!!” — gondoltam, de nem jött tűz. Az eső zuhogott, és a megfeszített Megváltó képe a pocsolyában feküdt. Messziről gúnyos nevetés hallatszott. Engem nevettek ki. Egyszerre eszembe jutott: „Nem lesz ez mindig így, hogy Isten Fia, aki meghalt a világért, ilyen megvetett maradjon. Nem lesz mindig így. Most eltakarja fenségét és hatalmát, de eljön az a nap — és pedig teljes bizonyossággal — amikor ez a világ, amely megveti Őt, meglátja, hogy Ő volt az egyetlen életlehetőség az emberiség számára, és hogy Ő az egész világ királya. Vissza fog jönni dicsőségben.”

Amikor azon az esős estén a kicsi gyülekezet, a sivár térség és a pocsolyában fekvő kereszt között álltam, és elindultam vissza a kis terembe, először örültem igazán ennek az üzenetnek: Krisztus visszajön! Felnyitottam a Máté 24-et: „... és meglátják az Emberfiát eljönni az ég felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel.”

Amikor látom, mennyire megvetik az én Megváltómat, aki megment a haláltól, megbocsátja a bűnt, boldoggá és szabaddá tesz, akkor örülök, hogy eljön az a nap, amikor lehull róla a megvetés köntöse és visszajön dicsőségben!

Amikor először bementem a fiatalok nagy esseni klubházába, a Weigle-házba, ahol sokszáz fiatal találkozik, egyetlen képet láttam a falon: a visszatérő Úr Jézust ábrázolta. Lent egy város terül el, felette az ég felhői, és köztük egy fehér ló, rajta ül a király, felemeli átszegezett kezét. Azt mondtam elődönnök,

Weigle lelkésznek: „Nem furcsa kissé, hogy egy ifjúsági házban ezt az egyetlen képet akasztottad fel? Én bizony valami mást tettem volna oda!” Megmagyarázta: „Kedves Busch testvér, a fiúk egész héten irodákban, iskolákban, gyárakban, bányákban vannak. Ha ott vallást tesznek az Úr Jézusról, csak gúnyt és csúfolódást kapnak. Ha nem akarnak bűnben járni társaikkal együtt, akkor kinevetik és támadják őket. Így gyakran bátortalanokká lesznek, de ha itt ülnek, hadd beszéljen ez a kép arról, hogy „Jézus győz, örökre eldőlt már, övé lesz a világ.”

Átéltém már életemben, milyen nagyszerű reménység ez. A Harmadik Birodalom idején Darmstadtban bebörtönöztek, mert egy nagy összejövetelem Jézusról beszéltem. Ott ültem az autóban az SS-tiszt mellett. Körülöttünk emberek százai. A sofőr ezt a parancsot kapta: „Indulj!” De a motor nem gyulladt be, pedig bizonyára jó kocsi volt. „Indulj, ember!” — kiáltotta a tiszt. Ott ültem mellette hátul, mint fogoly. A motor nem indult. És akkor az izgatott tömegből egy fiatal ember a templomlépcsőről átható hangon bekiáltotta a tömegbe: „Hogy Jézus győz, örökre eldőlt már, övé lesz a világ, mert a halál éjszakája után Isten az Ő kezébe adja át. A kereszten kiszenvedett, a trónra felemelkedett, igen, csak Jézus győz!” Aztán megint eltűnt a tömegben. Végre beindul a kocsi. Azt mondom a tisztnek: „Ön szegény ember! Hiszen én vagyok a győztes oldalon!” Magába roskadt, és ezt morogta: „Én is benne voltam valamikor a KIE-ben” (= Keresztyén Ifjúsági Egyesület). „Igen? És ma ön fogja el a keresztyéneket? Szegény ember! Nem szeretnék cserélni önnel.” Így jutottunk el a börtönig, de előttem megnyílt Jézus visszajövetelének valósága.

Minél sötétebb a kor, annál fontosabb, hogy várjuk vissza Jézust. Jézus dicsőséges eljövetele a földre már a harmadik eljövetele lesz. Először akkor jött, amikor emberré lett. Ott feküdt gyermekként a betlehemi jászolban. Máriától született. Ezt ünnepeljük karácsonykor, ha még egyáltalán tudjuk mit jelent: Isten Fia emberré lett, hogy minket Isten gyermekeivé tegyen, és testvérünké legyen.

Krisztus második eljövetelét örömteljes várakozás előzi meg. Mindnyájan, akik Őhöz tartozunk várjuk az Ő megjelenését az első feltámadáskor, amikor észrevétlenül eljön értünk

gyorsan — talán ma, — hogy a Bárány menyegzőjén egyesüljön a Test a Fővel. Jézus Krisztus e napját várva igyekszünk, hogy vigyázva, az Ő szolgálatában találjon bennünket.

Harmadszor majd dicsőségben jön el ide, erre a földre. Ennek így kell lennie: jön Krisztus, az én királyom, és megmutatja, hogy Ő tud kormányozni!

2. Mi előzi meg Krisztus visszajövetelét?

A Biblia elmondja, hogy a világtörténelem még tovább fut évszázadokon át, de aztán szinte észrevétlenül eljön egy kor, amikor a világtörténelem a vége felé halad. Erre az időre olyan kifejezést használok, ami a Bibliában utolsó időnek van nevezve.

A Biblia elmondja: az általános tanácstalanság kora lesz ez, amikor az emberek fejére nőnek a problémák, és nyilvánvalóvá lesz a tanácstalanság és tehetetlenség. Az Úr Jézus négy jelét nevezte meg ennek az utolsó időnek.

Jellemző rá a teljes zűrzavar. Jézus így fejezi ki: „Egyik nép támad a másik ellen, és egyik ország a másikra.” Még soha nem volt olyan kor, amikor a népek pénzén ilyen értelmetlenül fegyverkeztek volna. Azzal, amibe az atomfegyverkezés kerül, nagy városokat lehetne építeni, meg lehetne oldani az éhínséget és a lakáshiányt. Ehelyett azt mondják: kell fegyverkeznünk. A népek békevágya sohasem volt ekkora. Békét akarunk. Egyetlen ember sem akar háborút, mégis sok helyütt örülten fegyverkeznek.

A második ismertetőjel, amit Jézus megnevez: a gazdasági fronton uralkodó tanácstalanság. „Lesznek éhségek és drágaságok.” A föld elég ételmet ad arra, hogy minden ember jóllakhasson. Volt-e valaha annyi tudós gazdasági szakember, mint ma? Soha nem volt még a világgazdaság ilyen komplikált. Mégis, az ENSZ híradásai szerint az a helyzet, hogy az embereknek több, mint a fele nem lakhat jól. Hát az ilyen magas műveltségű társadalomban, ahol a javak rendelkezésre állnak, nem lehetne az embereket jóllaktatni? De nem sikerül.

A harmadik ismertetőjel, amit Jézus mond az utolsó időkre, vallásos zűrzavar. Jézus így fejezi ki: „Azt fogják mondani: 'Íme, itt a Krisztus, íme amott!'”

Nemrég egy fiatalember állt elő: „Tulajdonképpen mit higgyek? Vannak római katolikusok, görög-katolikusok, reformátusok, lutheránusok, metodisták, baptisták, pünkösdiek, népegyházi közösségek, Jehova tanúi, újapostoliak, mohamedánok, buddhisták stb. Ugyan, melyiket higgyem?” Nevettem, és ezt mondtam: „Fiatalember, nyugodjék csak meg, lesz még a helyzet rosszabb is! Ezt mondja a Biblia”.

Ez is az utolsó idők ismertetőjele. Az emberek többé nem Isten Igéjére figyelnek, ezért az ördög megzavarja őket. És Isten engedi. „Itt a Krisztus, ott a Krisztus.” A vallásos zűrzavar rettenetes. Félelem tölt el, amikor látom, hogy az emberek egyik vallásos szenzációtól a másikhoz futkosnak a nagyvárosokban. Egyetlen prédikátor sem tudja önöket üdvözíteni. Ha a Megváltóval nem személyesen találkoznak, akkor örökre kívül maradnak!

Van ennek az utolsó időnek még egy negyedik ismertetőjele is. A szétszórt Izráel népe újra visszatér Palesztinába, és szemmel látható jele ennek a kornak, hogy van Izráel állam. (Némelyek szerint ez még nem jel.)

Apám mondta el, hogy 1899-ben a zsidóknak Madagaszkárt kínálták fel. Ezt mondták: „Nem! Nekünk egyetlen ígéretünk van: hogy atyáink földjére megyünk!” A világ úgy vélte: ez nem valósulhat meg! Ma azonban már megvan!

Az utolsó időt tehát az is jellemzi, hogy az emberiség egyre tanácstalanabb lesz minden haladás ellenére is, és hogy problémáit nem tudja már megoldani. Lelepleződik az emberek tehetetlensége. Nem tudom, meddig tart ez az utolsó idő, a Biblia nem mond évszámokat, de int: „Vigyázzatok!” Pál azt írja Jézus tanítványairól: „Nem tartozunk azok közé, akik alusznak; éberek és józanok vagyunk.” De amikor ez a tanácstalanság a legmagasabb fokra hág, akkor jön az Antikrisztus, az ellen-Krisztus, még Jézus visszajövetele előtt. Ezt az időszakot szeretném végső időnek nevezni. Hiszen az utolsó idők tanácstalanságát már most átéljük. Korunk tanácstalansága alkalmas embert keres, egy erős embert! Amikor a tanácstalanság tetőfokára jut, akkor eljön ez az erős, nagy ember, aki magát világmegváltónak nevezi. De nem Krisztus, hanem az Antikrisztus.

A népek tengeréből emelkedik ki, így mondja a Biblia, egy diktátor, és kezébe veszi a viláгурalmat. Antikrisztusnak nevez-

zük, köréje egyesítik majd a világot. A történelemnek ez a szakasza az ember dacosságát mutatja. A világ utolsó próbálkozása ez, hogy önmagát megváltsa. A Biblia nagyon látványosan mutatja be ezt az utolsó nagy diktatúrát, képes beszédben. A Szent Szellem vezetését ajándékba kapva érthetjük csak meg. Elmondom, hogy a Biblia hogyan beszél az Antikrisztusról, erről az utolsó zsarnokról. A látnok János apostol írja: „A tenger homokjára léptem. Egyszer csak kiemelkedik a tengerből egy állat, iszonyú fenevad sok fejjel, diadémokkal és oroszlán szájjal, förtelmesen szitkozódva.” Hogyan értelmezzük ezt a nagyszabású képet?

A tenger a népek világának a képe. Aki már volt a tengeren, az tudja, a tenger soha nem nyugodt. Így van a népek világa is, folyton morajlik. Az utolsó világmegváltó a népek világának mélyéből lép elő. Az én Megváltóm, Jézus Krisztus azonban nem a népek tengeréből jön elő, hanem Isten világából, mert az élő Isten Fia!

Az Antikrisztust állatnak nevezi. Ez mit jelent? Az emberről azt mondja a Biblia: „Isten a maga képére teremtette.” Minél inkább Isten felé fordulok, annál inkább vagyok ember. De ha az ember hátat fordít Istennek, akkor bestia lesz belőle. Nietzsche, a keresztyénség nagy ellensége mondta: „A legnemesebb ember a szőke bestia.” Megértette. Az Antikrisztus olyan ember lesz, aki teljesen megtagadta Istent, hátat fordított neki, ezért szívtelen bestia.

Sok feje van. Ez mit jelent? Nem buta! Az emberek ezt mondják: „Van esze.” Oroszlánszája van, ez azt jelenti: a világot betölti propagandájával. El tudom képzelni, milyen lesz, amikor jön az Antikrisztus, és mindent lehangosan értelmetlen propagandájával! Mindent bevet ez az utolsó emberi próbálkozás — az Úr Jézus Krisztuson kívül — hogy megváltsa a világot, persze megtérés és bűnbánat nélkül. Minden kérdést megold, a politikai problémákat is, mert az Antikrisztusnak világalma lesz. A gazdasági problémák is megoldódnak: mindenki megkapja élelmiszerjegyét. A vallásos problémák is megoldódnak: „Én vagyok a világ megváltója” — mondja az Antikrisztus. „Engem imádjatok.”

Borzalmas látni, mennyire errefelé halad a mi korunk.

Aztán az egész világ az Antikrisztusé lesz, csak a keresztyének mondják majd: „Mi nem imádunk téged!” — Mindenkinek jelet kell viselnie a homlokán. A keresztyének nem viselik: „Nekünk van Megváltónk, ez Jézus!” Aztán elkezdődik az üldözés. Van a Bibliában egy ige: „Aki nem veszi fel a fenevad jelét, az nem vásárolhat és nem adhat el.” Egy Auberlen nevű sváb igemagyarázó 150 évvel ezelőtt ezt írta: „Ezt most nem értjük teljesen, de majd annakidején megértjük”. Ma már megértjük. Ismerjük a totális államot. Tudjuk, hogy az ilyen ember nem kap letelepedési engedélyt, nem kap kenyérjegyet, munkakönyvet. Hihet, amit akar, de hazátlan és jogfosztott. Hiszen már velünk is így történt.

Arra gondoltam: vannak emberek, akik úgy vélik, a Biblia elmaradott könyv. Nem a Biblia az elmaradott, hanem a mi világnezetünk. A Biblia a jövőbe vezet.

Az Antikrisztus mindent el fog tûrni, csak azt nem, hogy az igazi Megváltóról, az Úr Jézus Krisztusról tegyünk bizonyosságot. Ezért lesz még egyszer egy nagy keresztyénüldözés.

Egyszer beszéltem ezekről a dolgokról a gyermekeimnek, mire a kislányom sírni kezdett. „Gyermekem — kérdeztem — miért sírsz?” Zokogva mondta: „Hiszen bármelyik napon elkezdődhet.” — „Igen — mondtam — lehetséges.” „És ha én nem leszek hú a Megváltóhoz, mi lesz akkor?” „Az borzasztó lenne, de most csak arra van szükséged, hogy szorosan ragaszkodj hozzá.”

Ez az időszak már holnap rántkötörhet. Akkor már nehéz lesz a Kegyelmet megtalálni. Az emberek hiába kiáltoznak vigasztalásért. Mivel az egyetlen vigaszadót, Jézust, elutasították, nincs többé vigasztalás. Jeremiás prófétánál olvastam: „Mivel megvetettek engem, így szól az Úr, nincs többé vigasztaló.” Az ember akkor majd egész vigasztalanságában ki lesz szolgáltatva az embereknek. Hiszem, hogy a keresztyének akkor is boldogok lesznek, ha meg kell halniok. Lesz vigasztalójuk abban a szörnyű korban.

Megrendített Jézusnak ez a szava: „Az emberek elhalnak a félelem miatt, és azoknak várása miatt, amik bekövetkeznek.” János írja a Jelenések könyvében: az Antikrisztus a világot betölti fúvószenével és zászlókkal. Arra gondoltam: „Hogyan illik ez a kettő össze?” Egyrészt félelemről és várakozásról van szó, másrészt nagy eredményekről. Amióta azonban megértem az

1933-ik évet, már tudom, hogy teli lehet a világ hurrával, fúvószenével és zászlókkal — és mégis fél, azokra a dolgokra várva, amelyek bekövetkeznek.

De ha majd az Antikrisztus hatalma teljességében lesz, és úgy gondolja, már győzött, és kijátszotta Krisztust, akkor nyúl bele Isten az eseményekbe, és Krisztus visszajön nagy dicsőségben! Az Antikrisztusról aztán már nem sokat olvasunk: Krisztus elsőpri szájának leheletével!

Minél sötétebbek az idők, minél félelmetesebb látni az emberiség tanácstalanságát és az antikrisztusi birodalom jeleit, annál inkább felemelik a fejüket azok, akik a Bibliát olvassák. Ők Krisztust várják vissza!

3. Mi lesz Jézus visszajövetele után?

A Biblia leír néhány nagy eseményt. Először megmondja, hogy Krisztus mint Király ezer évig uralkodni fog ezen a földön. Valószínűleg ez is jelképes beszéd, és azt jelenti, hogy igen hosszú ideig fog itt uralkodni. Először lelepleződik az emberiség tanácstalansága, aztán jön az utolsó próbálkozás a világ megváltására, az emberi dac erőlködése. Utána fog uralkodni az én Királyom! Ő tud uralkodni! Menjenek csak olyan házakba, ahol Az Úr kormányoz. Már ma is vannak ilyenek. Ott már belépéskor megérezhetik: „Itt más légkör van.”

Ismertem egy fiatal párt. A fiú egyik nap szemben ült velem, és ezt mondta: „Kapitulálni akarok Isten előtt, eddig istentagadó voltam. Nyíltan beszéltem ellene. Többé már nem tudom ezt megtenni.” Aztán kiderült: tönkrement a házassága. Büszkélkedett, hogy ő megmutatja a világnak, Jézus nélkül is lehet boldog az ember házassága. Aztán minden holtvágányra futott. Első gyermekük holtteste mellett összeverekedtek. Most beismerte: „Isten ellenünk van. Én kitűzöm a fehér zászlót.” A gyermek temetése, amit én tartottam, megrendítő volt. A koporsó egyik oldalán a férfi a pártjával, a másikon a fiatal, csinos asszony keserűen — a saját embereivel. Két világ, két párt, és közöttük a halott gyermek. Több mint egy évbe telt, mire a feleség is hitre jutott az Úr Jézusban. Nem felejttem el, amit egy húsvét

reggelén írt: „Az én szívemben is feltámadt!.” Aztán újra összeházasodtak, hiszen még nem is voltak hivatalosan házaspár. Újra kezdték az életet. Önálló, okos ember volt mindkettő. Most csodálatos lett minden. A fiú indokolta meg: „Azelőtt minden rosszul sült el nálunk.” — „És most miért van rendben?” — kérdeztem. Ragyogó arccal válaszolt: „Most az Úr uralkodik nálunk! Most már nem mondja a feleségem: Én uralkodom! És én sem mondom többé: Én uralkodom. Most mindketten megkérdezzük: Mit akar az Úr? És akkor minden jól van.” Akkor értettem meg: ahol az Úr otthonokban már most uralkodik, ott minden szép, jó és nagyszerű. De milyen lesz akkor, amikor majd mint a föld Királya uralkodik! Csodálatos lesz az ezeréves birodalom! Jézus lesz a Király! „Ó, dicsőség nagy napja, Jézus a világ Napja!”

Krisztus uralma után ezt a boldog emberiséget még egyszer próbára teszi Isten, vajon a szívük megváltozott-e. Az ördög elszabadul, és nyilvánvalóvá lesz, mi van az ember szívében: hogy nem változtak meg, ugyanazok maradtak. A Biblia már csak utal rá: lesz egy utolsó támadás Isten ellen, és akkor jön a világ vége. A naprendszer széthasadnak, az ég és a föld elmúlik, és akkor János „lát egy nagy fehér trónt és a rajta ülőt, előtte állnak a halottak, nagyok és kicsinyek. És könyvek nyitvatnak meg, majd egy másik könyv nyitvatik meg, amely az élet könyve, és megítéltetnek a halottak azokból, amik a könyvekbe voltak írva cselekedeteik szerint. Akiknek a neve nem volt beírva az élet könyvébe, azt a tűz tavába vetik.” Valaki azt kérdezte: „Hol áll az a trónus, ha már minden eltűnt?” Erre így feleltem: „Ez nem a te gondod, az a gondod, hogy te hogyan állsz majd meg az ítélőszék előtt!” Az ember elveszhet. Bárcsak ne lenne benne a Bibliában ez a borzalmas igazság, de megvan a lehetőség rá, hogy elveszünk!

Ennek illusztrálására egy történet. Egy skót kastélyban egy társaság volt együtt. A kandallóban tűz égett, körülötte ültek. A beszélgetés a keresztyénségre terelődött. Egy elegáns idősebb úr azt mondta a ház asszonyának: „Kihallom a szavaiból, hogy ön keresztyén. Komolyan hiszi, amit a Biblia ír?” — „Igen.” — „Azt is, hogy a halottak feltámadnak?” — „Igen!” — „Hogy mindannyian ítéletre megyünk?” — „Igen.” — „És hogy aki

nincs beírva az élet könyvébe, a pokolba jut?” — „Igen, azt is hiszem.” — A vendég átmegy a termen, a sarokban van a papagáj kalitkája. Kiveszi a madarat, és a tűz felé megy, bele akarja dobni a tűzbe. A hölgy ijedten fogja meg a karját: „Mit csinál a szegény madárral?” A vendég felnevet: „Ön még ezt a kis állatot is sajnálja. Az ön Istenét a szeretet Istenének mondják, és mégis milliókat vet a tűzbe, a pokolba? Furcsa szeretet ez.” Egy pillanat csend után a háziasszony így válaszol: „Téved! Isten senkit sem dob a tűzbe. Mi futunk bele önként, szabad akaratból. Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön!”

A Biblia megrázó képet ad a világitéletről. A halottak, nagyok és kicsik, ott állnak Isten előtt. — Mennyire viharosan tiltakozik az ember ez ellen az üzenet ellen: „Nem igaz!” Egyik fiatal barátomat megkérdezte valaki a gyárban: „Igazán hiszed, hogy lesz utolsó ítélet?” — „Igen, hiszem.” A másik gúnyolódni kezd: „Figyelj ide! Mennyi ember él most? Hányan éltek már? Képzeld csak el, hogyan ítéltethet meg mindegyik külön. Gondold meg, meddig tart az!” A fiatalember ezt válaszolta: „Ha itt lesz annak az ideje, akkor nekünk is sok időnk lesz, akkor már semmi más dolgunk nem lesz.”

Igen, Istennek akkor is lesz ideje a számunkra. Itt mutatja meg Isten utoljára, hogy komolyan vesz bennünket, és egyenként ítél meg. Megmutatta, hogy komolyan vesz, amikor Fia meghalt értünk. Ha ők nem veszik komolyan az életüket, hanem bűnbán könnyelműen eldobják — Isten komolyan veszi. Ez is nyilvánvaló lesz az ítélet napján.

A Biblia így zárja le a jövődre vonatkozó üzenetét: „Láttam új eget és új földet, amelyekben igazságosság lakozik.” Most látomásos színekkel festi le ezt az új világot, amelyekből kiderült: Isten elérte célját! Akiknek a neve az élet könyvében van, azok benépesítik az új világot, és hasonlónak lesznek Isten Fiához. Abban a világban nem lesz rendőrség, börtön, ítélet, ördög, háború, fájdalom, bűn és halál! Olvassák el saját maguk ezt a két csodálatos 21—22 fejezetet a Jelenések könyvéből. Ezek látomásos képek, túlhaladják értelmünket, mert mi csak a bűn, a halál és a szenvedés világát ismerjük. Szeretnék ott lenni Istennek ebben az új világában! Önök nem?

ÉRDEMES-E ISTENNEL ÉLNI?*

Azt is kérdezhethetnénk: érdemes-e keresztyénnek lenni? Először egy bibliai Ige az Efézusi levélből: „Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki megáldott minket minden szellemi áldással a mennyei javakban a Krisztusban.” Ez az ige csodálatosan beszél arról a gazdag áldásról, amit a keresztyének Krisztusban kapnak. De mielőtt magát a témát tárgyalom, előbb néhány előfeltételét teszem világossá. Az első ez:

1. Az Istennel való élet nem illúzió!

Igen, az Istennel való élet nem elképzelés, nem illúzió. Hadd tegyem ezt világossá.

Mint nagyvárosi lelkésznek, érdekes találkozásaim vannak. Nemrég találkoztam egy fiatalemberrel, és ezt mondtam neki: „Ember, mi lehetne belőled, ha életedet Istennek adnád.” „Ó, Busch lelkész úr”, feleli, „maradjon már ezen a földön! Hiszen semmiféle Isten nem létezik!” Mire én: „Ember, ez a legfrissebb újság, amit hallok!” Erre azt mondja: „Az emberek azelőtt nagyon tehetetlennek érezték magukat a természeti erővel szemben, és erre elképzelték ugyanolyan hatalmas erőket, akik segítségükre lesznek. Egyikük Allahnak, másikuk Istennek, megint mások Jehovának vagy Buddhának nevezték. De közben kiderült, hogy mindez csak elképzelés volt, és hogy az ég üres!” Így tartott nekem egy szép beszédet ez a fiatalember. Amikor befejezte, azt feleltem neki: „Ó, kedvesem, hiszen te nem ismered Jézust!” „Jézust?”, kérdezi. „Hiszen az egyik a sok vallásalapító közül.” „Dehogy! Ez félreértés!”, magyarázom neki. „Ez tévedés! Meg akarom mondani neked, hogy kicsoda Jézus. Ugyanis, amióta Őt ismerem, tudom, hogy él az Isten! Jézus nélkül semmit sem tudnánk Istenről.” És azután elmagyaráztam neki, hogy kicsoda Jézus.

* Ez Busch lelkész utolsó előadása, amelyet 1966. június 19-én az NDK-ban, Sassnitzben, Rügen szigetén tartott. Erről az evangélikációs szolgálatról hazafelé tartva Isten hazahívta 1966. június 20-án.

Kicsoda Jézus? Egy példán szemléltetem.

Sok mindent kellett elszenvednem életemben. Többször voltam börtönben a hitemért. A Harmadik Birodalomban a nácik nem szerették az ifjúsági lelkészeket, engem se, és ezért börtönökbe juttattak. Az egyik fogságomat egy különösen szörnyű börtönben töltöttem. Az egész épület betonból volt, a falak vékonyak, így hallani lehetett, ha valaki alattunk köhögött, vagy a harmadik emeleten kiesett az ágyból. Egészen keskeny lyukban ültem, amikor meghal-lottam, hogy a mellettem lévő cellába új foglyot hoztak. Ő is a titkos szolgálat útján került oda. Ez az ember borzalmas kétségbeesésben lehetett. Éjszaka sokszor hallottam a vékony falon át, ahogy a priccsen forgolódik, és elfojtottan zokog. Borzasztó, amikor egy férfi sír. Nappal nem volt szabad a priccsen feküdnünk. Hallottam, amint járkál, két és fél lépés oda, kettő és fél vissza, mint egy állat a ketrecben, úgy járkált szűk cellájában ide-oda. Néha hallottam, hogy nyögött. Az én cellámban pedig ott volt Isten békessége. Jézus bejött a cellámba! Amikor hallottam a mellettem levő ember kétségbeesését, mindig arra gondoltam: „közelébe kel-lene jutnom! Beszélnem kell vele, hiszen én lelkigondozó vagyok!” Csengettem az őrnek, és azt mondtam: „Mellettem egy ember két-ségbeesett, ebbe belepusztul. Én lelkész vagyok, engedje meg, hogy átmenjek hozzá és beszéljek vele!” Így felelt: „Megkérdzem.” Egy óra múlva jött vissza. „Nincs engedély. Elutasították.” Így hát to-vábbra sem láthattam ezt az embert, pedig csak egy arasznyira volt tőlem. Nem tudtam, fiatal volt-e vagy öreg, csak éreztem borzal-mas kétségbeesését. El tudják képzelni? Sokszor ott álltam a fal mellett, és kívántam volna áttörni, hogy átmehessek hozzá, de bár-hogyan döngettem volna is, nem tudtam volna átjutni.

És most kérem, jól figyeljenek: ilyen helyzetben, amiben én vol-tam akkor, van az élő Isten, a menny és a föld Teremtője. Mi be va-gyunk zárva a háromdimenziós világba. Isten egészen közel van. A Biblia így mondja: „Minden oldalról körülzártál engem”. Isten arasznyira van tőlünk, bár közte és köztünk egy másik dimenzió fala van. De Isten fülébe jut az egész világ jajgatása. Hallja az elke-seredettek káromkodását, a magányosok sírását, a gyászolókat, az igazságtalanul szenvedők sóhajtozásait. Mindez elhatol Isten szivé-ig, mint annak a mellettem szenvedő embernek a kétségbeesése

hozzám. És gondolják csak el: Isten meg tudta tenni azt, amire én ott nem voltam képes, Isten ilyen falat tört át, ami köztünk van, és bejött látható világunkba — Fiában, Jézusban! Jézusban jött ide hozzánk, ennek a világnak egész szennyébe és nyomorába. Azóta tudom, hogy van Isten, amióta Jézust megismertem. Azt szoktam mondani: amióta Jézus a földre jött, az istentagadás csak tudatlanság.

Erről a Jézusról akarok beszélni. Legszívesebben mindig csak Jézus-történeteket mondanék el előadásaimban, de akkor az egész este is kevés lenne erre a hatalmas, nagyszerű anyagra. Tehát: Jézus Betlehemben született, felnőtt és férfivá érett. Kívülről nem lehetett látni rajta az isteni dicsőséget, és mégis: vonzotta az embereket! Érezték, hogy Isten szeretete és kegyelme jött benne el.

Kánaán földjét, ahol Jézus mint Izráel népének tagja élt, akkoriban idegen, római csapatok szállták meg. Kapernaumban a helyi parancsnok egy római százados volt. Tudják, a rómaiak általában sok istenben hittek, de valójában egyben sem. Ennek a római századosnak egyik embere, akit nagyon szeretett, a szolgája, halálos beteg. Orvosokat hívatott, de nem tudtak segíteni. „Még meghal itt nekem!”, gondolta, és eszébe jutott: „Sokat hallottam erről a Jézusról. Hátha tudna segíteni? Elmegyek hozzá! És így ez a teljesen hitetlen, pogány ember elmegy Jézushoz és kéri: „Úr Jézus, a szolgám beteg. Meg tudnád-e gyógyítani?” „Igen” — mondta Jézus. „Elmegyek veled.” De a százados ezt mondta: „Nem szükséges, hogy hozzám jöjj. Ha én parancsot adok ki, azt azonnal végrehajtják. Neked is csak egy szót kell szólnod, és meggyógyul a szolgám.” Más szóval ezt mondja ez a pogány, római százados: „Neked lehetséges a lehetetlen, hiszen Isten Fia vagy.” Erre megfordul Jézus, és azt mondja: „Ilyen hitet Izráelben sem találtam.” Vagy mondhatnánk így is: Így, mint ez az ateista, senki sem tudott hinni az egész egyházban. Ez a pogány százados felfogta, hogy Jézusban Isten Fia jött hozzánk.

Ismerniök kell a Jézusról szóló történeteket! Kérem önöket: vásároljanak maguknak egy Újszövetséget, és olvassák el egyedül János evangéliumát, aztán a többi evangéliumot. Csodálatos történetek vannak ott Jézusról! Nem létezik olyan képesűjság, amelyben ennyire szép történetek lennének, mint az Újszövetségben.

De Jézus, Isten Fia nemcsak azért jött a világba, hogy egy ilyen szolgát meggyógyítson, és hogy ezzel bizonyítsa: van Isten. Többet akart, azért jött, hogy az emberek békességre jussanak Istennel!

Isten és közöttünk nemcsak a másik dimenzió fala áll. Isten és önök között, Isten és közöttem még egy egészen más fal is van: a bűnünk fala. Hazudott ön már valaha? Igen? Ezzel egy követ tett a falhoz Isten és önmaga közé! Élt már Isten nélkül? Egy napig is imádság nélkül? Igen? Újra egy követ több. Tisztátalanság, házasságtörés, lopás, a vasárnap megszenteltségtelenítése és ezer más kicsi dolog, minden parancsolat áthágása mind egy-egy kő! Mindannyian együtt építettük ezt a falat Isten és közénk. De az Isten szent. Amikor én „Isten”-t mondok, akkor kikerülhetetlenül felmerülnek a vétkeim és bűneim. Ezt a kérdést tisztázni kell! Isten minden bűnt halálosan komolyan vesz! Ismerek embereket, akik azt vélik: mennyire örülhet Isten, hogy én még hiszek benne! Te jó ég! Hiszen ez nem elég! Az ördög is „hisz Istenben”! Ő biztos, hogy nem ateista. Ő nagyon jól tudja, hogy Isten él, de neki nincs békessége Istennel! Békességem Istennel csak akkor van, ha bűneim és vétkeim fala Isten és közöttem ledől. Ezért jött Jézus! Áttörte bűneink falát! Ezért engedte, hogy odaszögezzék a keresztre! Tudta: egy valakinek viselnie kell a szent Isten ítéletét a bűnön: vagy az embernek, vagy Neki. Tehát Wilhelm Busch vagy Jézus! Ő az élő Istennek ártatlan Fia, Jézus Krisztus, viselte az én ítéletemet, és az önökét is!

Szeretném a szemük elé festeni a kereszten függő Úr Jézust. Ezt a képet szeretem a legjobban a világon. Ott függ Ő, aki által Isten áttörte a falat, és eljött a világ nyomorúságába. Ott függ Ő, akiről írja a Biblia: Isten minden bűnünket Őrá vetette. Ott függ Ő, aki hordozta vállain bűneink köveit. Ott függ Ő, aki megteszi, amit egyikünk sem tudna megtenni: elteszi az útból a bűnköveket! Olvassák el saját maguk a Bibliában! A kereszten valóságos tény lesz, hogy „a büntetés rajta van, hogy nekünk békességünk legyen.”

Hadd tegyem másként is világossá: van egy kedves barátom Svájcban, csodálatos utazásokat tettünk meg együtt. Amikor valahol megebédeltünk, jött a számla, valakinek fizetnie kellett. Kinek van nagyobb pénztárcája? Természetesen azt mondhattam: „János, fizess te.” Valakinek fizetnie kell Isten előtt a bűnünkért és kihágásainkért is fizetni kell valakinek. Vagy hisznek Jézusban, hogy

Ő fizetett önök helyett, vagy önöknek kell majd egyszer fizetniök, de minden bűnért egyszer fizetni kell! Ezért olyan fontos nekem Jézus. Azért ragaszkodom annyira Jézushoz, mivel Ő megfizetett értem.

De Jézus nem maradt a halálban. Nem! Csodálatos! Jézus halála után három nappal egy férfi állt a sírnál, mélyen elgondolkozva. Töprengett: „Hát mi van most Jézussal? Most halott. Láttam, ahogy betették a sziklasírba, és követ hengerítettek elé. Isten Fia volt, vagy nem volt Isten Fia? Ez a férfi Tamás volt. Amíg ott töprengett: Mi van hát Jézussal?, egyszer csak jönnek a barátai, akik ujjongva mondják: „Ember, hallod? Él! Miért állsz még ilyen szomorúan? Ő él!” — „Kicsoda él?” — „Jézus!” — „Ilyen nincs.” — „De, mi láttuk az üres sírt, akár esküvel bizonyíthatjuk. És találkoztunk is vele.” — „Létezhet ilyen, hogy valaki a halálból feltámad?” — vívódott Tamás. „Ha ez igaz, akkor Ő tényleg az Isten Fia, Isten bizonyosságát adta.” De Tamás kételkedik: „Én annyiszor becsapódtam az életben, nem hiszek mást, csak amit látok.”

Egy kalauznővel Jézusról beszélgettem a vonaton. Ezt mondta: „Én csak azt hiszem el, amit látok.” Tamás is így gondolkozott, és kijelentette a többieknek: „Ha nem látom a kezén a szegek helyét és nem bocsátom ujjamat az oldalába, el nem hiszem.” A tanítványok hiába beszéltek volna akármeddig, Tamás mindig újra csak ezt mondta: „Nem hiszem”. Nyolc nap múlva együtt volt barátai-val. Egyszerre ott áll Jézus köztük. „Békesség nektek!” És Tamáshoz fordulva mondja: „Tamás, gyere, nyújtsd ujjadat ide, nézd meg a kezemet, és tedd kezedet az én halálos sebembe, és ne légy hitetlen, hanem hívó!” Ekkor ez a szegény, ide-oda ingadozó kételkedő ember felkiált: „Én Uram és én Istenem!”

Most értik, miért mondom, hogy az Istennel élni nem illúzió, nem elképzelés! Isten nem bizonytalan. Van, aki így beszél: „Kell lennie valahol Istennek, de hogy ki és milyen, azt nem tudhatjuk.” Nem igaz! Az Istennel való élet azon alapszik, hogy Isten Fia eljött, meghalt és feltámadt értem. Ezért egészen pontos bizonyosságom lehet Isten felől.

Témánknak, hogy „érdemes-e Istennel élni”, ez az első előfeltétele. Tehát az Istennel való élet nem képzelődés, nem illúzió!

Most egy másik előzetes kérdésre is szeretnék válaszolni:

2. Hogyan kaphatunk Istenben hívő életet?

Ó, de sokszor mondták emberek: „Busch lelkész úr, ön tulajdonképpen boldog ember. Önnek van valamije, ami nekem nincs!” Erre azt felelem: „Ugyanaz az öné is lehet! Jézus önéért is eljött!” És akkor kérdezik: „De hát hogyan kapok Istenben hívő életet?” Erre a Biblia egészen világosan felel egy mondattal: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban!”

Bárcsak el tudnám önöket vezetni erre a hitre! Valamit még világossá kell tennem, hogy mit is jelent tulajdonképpen „hinni”. Sok embernek hamis elképzelése van a hitről. Ránéz az órájára, és ezt mondja: „Most pontosan 20 perccel múlt hét óra. Ezt biztosan tudom.” A másiknak nincs órája, és ezt mondja: „Azt hiszem, 20 perccel múlt 7 óra.” Sok ember azt gondolja, hogy a hit ugyanilyen bizonytalan tudás. Ugye? Mit jelent „hinni”, ha a Biblia ezt írja: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban”! Egy élménnyel világítom meg.

Norvégia fővárosában, Oslóban tartottam előadásokat. Egy szombaton reggel akartam visszarepülni, mert másnap már Wuppertálban kellett beszélnem egy nagy összejövetelen. Nos, már a kezdet is keserves volt. A gép egy órát késett a köd miatt. Végre elindultunk Dánia felé, ahol át kellett volna szállnunk. Már Koppenhága felett voltunk, amikor a gép egyszerre irányt változtatott, és Svédország felé repült. A pilóta közölte, hogy egész Koppenhága felett köd van, nem lehet leszállni, ezért Malmöbe repülünk. Én pedig soha az életben nem kívántam Malmöbe menni, mit kezdjek ott? Düsseldorfba kell eljutnom, hogy Wuppertalban szolgálhassak. Malmöbe érve látjuk, hogy az egész repülőtér teli van gépekkel és emberekkel, sőt új meg új gépek érkeznek. Kiderült, hogy Malmö volt az egyetlen ködmentes repülőtér közel-távol, így minden gép ide futott be. Kis repülőtér volt, és ezért még egy türes széket sem lehetett találni a repülőtér épületében. Egy osztrák kereskedővel barátkoztam össze. Egymástól kérdeztük: mi lesz most? Talán holnap reggel is itt állunk? Végül a lábunk a sok állástól a vállunkon jön ki. Mindenki szitkozódott, morgott, dühöngött, ahogy az már lenni szokott ilyen helyzetben. Egyszerre halljuk a hangosbemondóban: „Négymotoros gép indul dél felé, nem tudjuk, hogy Hamburgban, Düsseldorfban vagy Frankfurtban köt-e ki. De aki délre

megy, bezállhat. Hát ez kissé bizonytalan dolog volt. Mellettem egy asszony felkiáltott: „Ebbe nem szállok be, félek!” Én ráfelelem: „Kedves asszonyom, nem is kell! Maradjon nyugodtan kívül.” Az én osztrákom rávágja: „Hát ilyen egy ködös utazás, amikor az ember még azt sem tudja, hova érkezik.” Ezek ketten egy kissé bizonytalanok voltak, de a pilóta kék uniformisában éppen mellettem ment el. Látom az arcát: halálosan komoly, egészen koncentrált ember. Észre lehetett venni: van felelősségtudata, nem játszik. Ekkor azt mondtam osztrák barátomnak: „Ember, erre rábízhatjuk magunkat. Jöjjön, ide bezállunk. Ez nem széllelbélelt fickó.” Aztán bezálltunk. Attól a pillanattól kezdve, hogy lábunkkal elhagytuk a biztos talajt, és az ajtó becsukódott mögöttünk, ki voltunk szolgáltatva ennek az embernek. De bizalmam volt, rábízta az életemet. Frankfurtban kötöttünk ki, és egész éjszakán át tartott, mire hazaértem. De célba értem. Ezt jelenti „hinni”: valakire rábízni magam.

Hogyan kapom meg az Istennel való életet? „Higgy az Úr Jézus Krisztusban”, így mondanám: „Szállj be Jézushoz!” A repülőbe bezállva az volt az érzésem, hogy az én osztrákom egyik lábával szívesen a repülőtéren maradt volna, de hát fél lábbal nem lehet. Vagy kívül marad, vagy testestül-lelkestül rábízta magát a pilótára! Így van ez Jézussal is. Nem lehet fél lábbal nélküle élni, és a másikkal bezállni. Ez tehát nem megy. Az Úr Jézusban hinni, Istennel élni csak úgy lehet, ha mindent kockáztatok érte. Kimondom: „Vedd az életem, Uram, Neked adom át utam.”

Kire bízhatnám hát rá magam jobban, mint az Isten Fiára? A világon egyetlen ember sincs, aki annyit tett értem, mint Ő. Annyira szeretett, hogy meghalt helyettem. Őn helyett is! Úgy senki sem szeretett még, mint Ő. És feltámadt a halálból. Hát ilyen valakire ne bízám rá az életemet, aki feltámadt? Bolondok vagyunk, ha nem tesszük meg! De abban a pillanatban, amikor életemet Jézusnak adom, beléptem az Istennel való életbe. Nagyon szeretem ezt az éneket: „Ki másnak adnám át magam, Királyom, Neked boldogan. Te kereszthaláloz nyomán Vérem és életem áldoznám Úgyedért s egész szívemet Alárendelem Teneked.” Bárcsak ön is így szólhatna!

Még egy kis függelékkal toldom meg, amit elmondtam. Ha kérsz Jézusnak adni életüket, és beakarnak Hozzá szállni, ha Rá akar-

ják bizni magukat, akkor mondják ezt meg Neki magának! Ő itt van! Itt van önök mellett. Hallja, amit mondanak! Mondják neki: „Úr Jézus, most Neked adom az életemet.” Amikor én mint istentelen, züllött fickó megtértem, és Jézust elfogadtam, így imádkoztam: „Úr Jézus, most Neked adom az életemet. Nem tudom megigérni, hogy jó leszek. Ehhez új szívet kell adnod nekem. Rossz a jellemem, de aki vagyok, mindenesztül Neked adom oda. Csinálj belőlem valamit!” Ez volt életemnek az az órája, amikor mindkét lábammal beléptem Jézushoz, és átadtam a kormányt Neki, aki engem vérevel megváltott.

De hogy előbbre juthassunk az Istennel való életben, ahhoz feltétlenül meg kell szívlelnünk a három legfontosabbat: Isten Igéjét, az imádságot és a közösséget.

Nem lehet, hogy az Úr tulajdonává lesznek, és aztán semmi többet nem hallanak Róla. Legyen Bibliájuk vagy Újszövetségük, és naponta olvassanak belőle egy nyugodt negyedórát. Amit nem értenek, hagyják. Minél többet olvassák majd, annál több nagyszerűt fognak felfedezni benne. Az én szívem tágra nyílik az örömtől, hogy ilyen dicső Megváltóhoz tartozhatom, és Őt hirdéthem. Nemcsak kapunk szabad életet Istenből, hanem tovább is adhatjuk.

Az imádság is nélkülözhetetlen. Isten hallja önöket! Nem kell szép beszédet tartaniok. Elég, ha ön mint háziasszony így imádkozik: „Atyám! Ma rossz napom van. Férjemnek rossz a kedve, gyermekeim nem engedelmeskednek, nagymosás van, kevés a kosztpénzem. Ezt az egész buta helyzetet leteszem eléd. Köszönöm, hogy teljesen Rád bízhatom magam.” Mindent elmondhatok Istennek, ami a szívemet nyomja!

A harmadik, ami hozzátartozik az Istennel-járáshoz: a közösség. Összekapcsolódik az ember azokkal, akik szintén Jézushoz akarnak tartozni. Nemrég valaki kijelentette: „Hiszek, de nem jutok tovább.” Azt tanácsoltam neki: „Társuljon más keresztyénekhez!” — Mire ő így felelt: „Azok nem tetszenek nekem.” „Akkor hát — mondtam — itt nincs mit tenni. Ha a mennyben együtt kíván lenni azokkal, akkor ezt már most meg kell tanulnia! Isten nem farag önnek különleges keresztyéneket.”

Ismertem fiatal koromban egy frankfurti bankigazgatót. Öreg úr volt, aki sokat mesélt ifjúságáról. Amikor leérettségizett, apja ezt mondta neki: „Itt van ennyi meg ennyi pénz, most tehetsz egy körutat Európa nagyvárosaiban.” Képzeld el: a 18 éves fiatalembernek ilyen mondanak! És maga is így szeretné! Az öregúr azt mondta: „Tudtam akkor, hogy most nem lenne nehéz a nagyvárosokban bűnbe és gyalázatba esnem. De én Istenhez akartam tartozni. Fogtam hát az Újszövetséget, és a csomagomba tettem. Mielőtt kiléptem a szállodai szobámból, naponta Jézus hangját akartam hallani és Vele beszélni. Ahova mentem, keresztyéneket kerestem, és mindenütt rátaláltam Jézus Krisztus tanítványaira. Lisszabonban, Madridban, Londonban . . . A legnehezebb volt Párizsban. Sokáig kérdezősködtem olyanok után, akik Krisztus követői. Végül egy cipészhez küldtek: „Az olvassa a Bibliát.” Az előkelő fiatalember lement a műhelybe és megkérdezte: „Ismeri ön Jézust?” Válasz helyett a cipész szeme felragyogott. Erre a fiatalember azt mondta: „Minden reggel eljövök önhöz, hogy együtt imádkozhassunk. Megengedi?” Ilyen fontos volt neki a közösség azokkal, akik komolyan keresztyének kívántak lenni.

Ez volt, amit előre akartam bocsátani. Amióta Jézus eljött, az Istennel való élet nem illúzió. Hogyan találok oda? „Higgy az Úr Jézusban.”

Most jön a tulajdonképpeni kérdés:

3. Mit kaphatunk az Istennel járó életben?

Kedves barátaim, ha el akarnám mondani, mit nyer az ember az Istennel való életben és a Krisztussal való közösségben, akkor még karácsonykor is beszélnék, és mégsem lennék készen. Annyi mindent kapunk Tőle!

Nem felejttem el, mit mondott nekem apám, amikor 53 éves korában haldoklott. Utolsó szavai közt ezek voltak: „Mondd meg minden barátomnak és ismerősömnek, milyen boldoggá tett engem Jézus — életemben és halálomban!” Ha valaki haldoklik, akkor már nem mond frázisokat. Amikor valaki utolsó lélegzetvételéért küzd, és megvallja: milyen boldoggá tett engem Jézus — életemben és halálomban — akkor ez át- és átjárja az embert. Milyen lesz az ön halála?

Amikor még fiatal lelkész voltam, a Ruhr vidéken egy nagy gyűlést tartottak, melyen egy művelt ember két óra hosszat bizonygatta, hogy nincs Isten. Bevetette egész tudását. Nagy volt a siker: „Hurrá! Nincs Isten! Tehetünk, amit akarunk!” Amikor a szónok befejezte beszédét, a gyűlés elnöke felállt és azt mondta: „Most megvitatjuk az elhangzottakat. Aki mondani akar valamit, jelentkezzen!” Természetesen senkinek sem volt bátorsága hozzá. Mindenki azt gondolta: egy ilyen művelt embernek nem lehet most ellentmondani. Valószínűleg sokan voltak, akik nem osztották a véleményét, de kinek van bátorsága előremenni az emelvényre, amikor az emberek ezrei ülnek ott és tetszésüknek ordítva adnak kifejezést! Mégis! Egy hang jelentkezik! A háttérben egy öreg nagymama tűnik fel, jellgezetes Ruhr-vidéki fekete főkötőben. Jelentkezésére azt kérdezi az elnök: „Nagymama, mondani akar valamit?” „Igen”, feleli a nagymama, „mondani akarok valamit!” „Akkor előre kell jönnie!” „Jövök”, felelte a nagymama, „nem félek!” Bátor asszony. 1925 körül történt ez. A nagymama előresietett hát az emelvényre és elkezdte: „Uram, ön két óra hosszat beszélt itt a hitelenségéről. Engedje meg, hogy most öt percig beszéljek az én hitemről. Szeretném elmondani önnek, amit az én mennyei Atyám értem tett. Amikor fiatalasszony voltam, baleset érte a férjemet a bányában, és holtan hozták haza. Ott álltam három kicsi gyermekemmel. Abban az időben a szociális juttatások igen csekélyek voltak. Kétségbeeshettem volna, amikor férjem holtteste mellett álltam. És nézze: ekkor történt, hogy az én Istenem megvigasztalt, ahogyan egyetlen ember sem tudott volna megvigasztalni. Amit az emberek mondtak, az egyik fülemen bement, a másikon ki, de Ő, az élő Isten, megvigasztalt. Aztán azt mondtam neki: 'Uram, most apja kell, hogy legyél a gyermekeimnek!' (Megrendítő volt, ahogy az idős asszony mondta.) „Este sokszor nem tudtam, honnan vegyek pénzt, hogy másnap jóllakhassanak a gyermekeim. Ekkor újra megmondtam Megváltómnak: 'Uram, tudod, milyen nyomorult vagyok. Segíts rajtam!' Majd az öregasszony a szónok felé fordul, és azt mondja: „Soha nem hagyott cserben, soha! Nagy sötétségeken vezetett át az út, de soha nem hagyott cserben. Isten még többet is tett. Elküldte Fiát, az Úr Jézust. Ő meghalt értem és feltámadott, és vérével megmosott minden bü-

nömtől! Igen”, folytatta, „most már öregasszony vagyok. Nem-sokára meghalok. De nézze: az örök élet reménységét is nekem adta. Ha itt lehunyom a szememet, akkor a mennyben fogok fel-ébredni, mert Jézusé vagyok. Ezt mind megtette értem! Most önt kérdezem meg, uram, mit adott önnek a hitelensége?” Erre fel-áll a szónok, megveregeti az öregasszony vállát és azt mondja: „Ó, egy ilyen öregasszonyt nem akarunk megfosztani a hitétől. Öreg emberek számára egészen jó az.” Látniuk kellett volna az öregasszonyt. Erélyesen visszautasította ezt a választ, és azt mondta: „No nem! Ezzel nem fizethet ki engem! Én kérdeztem valamit, tessék válaszolni nekem! Azt már elmondtam önnek, hogy az én Uram mit tett értem, most pedig ön mondja el nekem, mit tett az ön hitelensége önért?” Nagy zavarban volt a szónok. A nagymama okos asszony volt . . .

Amikor ma minden oldalról támadják az evangéliumot, azt kérdelem: mit nyújt nektek tulajdonképpen a hitelenségetek? Mindenesetre úgy látom, hogy sem békét, sem boldogságot nem hoz az emberek szívébe. Nem bizony, barátaim!

Érdeemes Istennel élni? Saját tapasztalatomat mondom el: egyáltalán nem tudtam volna az életemet elviselni, ha nem jutottam volna békességre Istennel Jézus által! Voltak órák, amikor majdnem megszakadt a szívem. Ma hallottam, hogy itt a szomszédságban rettenetes baleset történt, ami két családot mély gyászba borított. Ha jól hallottam, gyerekeket gázoltak el. Olyan hirtelen törhet ránk valami nehéz, és akkor egyszerre vége a nagy szavaknak. Akkor az ember csak a kezét tudja kinyújtani a sötétbe, és azt kérdezi: „Nincs senki, aki segíteni tudna rajtam?” — Nézzék, az élet nehéz óráiban látszik meg, hogy mit kapott az ember Jézusban! Amikor megnősültem, azt mondtam a feleségemnek: „Asszony, hat fiút kívánok magamnak, és mindegyik fűjjon trombitát.” Én ezt olyan szépen képzeltem el: egy fűvőszekar a házamban. Nos, lett hat gyermekünk, négy csinos lány és két fiú, de a két fiam nincs már meg. Mindkettőt borzalmas módon vette el tőlem Isten, előbb az egyiket, aztán a másikat is. Ezt nem tudom felfogni. Mint ifjúsági lelkész egy életen át fiatal fiúkkal foglalkoztam, és az én saját fiaim . . .! Emlékszem még, amikor második fiam halálhíre után fel-alá jártam, és úgy éreztem, mintha kést forgatnának a szívemben. Jöttek az emberek,

és vigasztaló szavakat mondtak, de azok nem érintették a szívemet, el sem érték. Hiszen ifjúsági lelkész voltam, és tudtam: ma este mennem kell az ifjúsági házba, és 150 fiatal fiúnak vidáman hirdetnem az Igét! — És a szívem vérzett! Ekkor bezárkóztam, térdre estem, és imádkoztam: „Úr Jézus, te élsz, könyörülj rajtam, szegény lelkészen!” Utána felnyitottam az Újszövetséget, és ezt olvastam: Jézus mondja: „Az én békességemet adom néktek!” Tudtam: amit megígér, azt biztosan meg is adja. Így kértem Őt: „Úr Jézus, én most nem akarom megérteni, miért tetted ezt velem, de add nekem a te békességedet! Töltsd meg a szívemet a te békességeddel!” És Ő megtette! Ő megtette! Ezt valom itt!

Őnek is szüksége lesz majd rá, amikor egy ember sem tudja megvigasztalni. Csodálatos az, hogy amikor egyetlen ember sem tud segíteni, ismerhetjük az Úr Jézust, aki vérével megvásárolt bennünket a kereszten, aki feltámadott, és így szólhatunk Hozzá: Uram, add nekem a te békességedet! Úgy ömlik szívünkbe a béke, melyet Ő ad, mint egy hatalmas folyó! Ez érvényes életünk legnehezebb órájára is, a halálunk órájára. Milyen lesz az ön halála? Akkor senki nem tud önnek segíteni. A legkedvesebb kezet is el kell majd engednie. Milyen lesz az? Ön Isten színe elé megy! Az összes bűnével akar Isten elé állni? Ó, ha az ember a Megváltó nevében tud hálát adni Istennek az Atyjának, — akkor boldogan lehet meghalni is.

Mit jelent számunkra az Istennel való élet? Sorolhatom: békességet Istennel, örömet a szívemben, szeretetet Isten és az emberek iránt — hogy még az ellenségemet és mindazokat, akik idegesítenek is, szeretni tudom — vigasztalást a nyomorúságban, hogy mindennap ragyog a nap számomra, bizonyos reménységet az örök élet felől; a Szent Szellemet; a bűnök bocsánatát; a türelmet; és még sokáig sorolhatnám.

Egy verssel fejezem be, amit nagyon szeretek:

*„Mily nagy öröm: Megváltómé lettem,
Ó az enyém, én meg az Övé.
Valósággal elmondhatom,
Ő kezesem s parancsolóm,
Én meg öröksége és birtoka.
Ó milyen igaz minden szava.”*

Nagy dolog, hogy a Megváltóé lehetek. Kivánom önöknek ezt a gazdagságot, ezt a boldogságot!

